

T.C.

İstanbul Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Gazetecilik Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

**Küreselleşme Sürecindeki Çin Ekonomisinin Türk Yazılı
Basınına Yansıması**

Maierzhati YUSUFU

2501121188

Tez Danışmanı

Prof.Dr. Güven Büyükbaykal

İstanbul, 2019

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS
TEZ ONAYI

ÖĞRENCİNİN;

Adı ve Soyadı : MAIERZHATI YUSUFU Numarası : 2501121188
Anabilim Dalı / Anasanat Dalı / Programı : GAZETECİLİK/YÜKSEK LİSANS Danışmanı : PROF. DR. GÜVEN BÜYÜKBAYKAL
Tez Savunma Tarihi : 14.05.2019 Saati : 14.00
Tez Başlığı : KÜRESELLEŞME SÜRECİNDEKİ ÇİN EKONOMİSİNİN TÜRK YAZILI BASININA YANSIMASI

TEZ SAVUNMA SINAVI, İÜ Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 36. Maddesi uyarınca yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin KABULÜNE OYBİRLİĞİ / ~~OYÇOKLUĞU~~ KARAR verilmiştir.

JÜRİ ÜYESİ	İMZA	KANAATİ (KABUL / RED / DÜZELTME)
1- PROF. DR. GÜVEN BÜYÜKBAYKAL		kabul
2- PROF. DR. ASLI YAPAR GÖNENÇ		kabul
3- DR. ÖĞR. ÜYESİ OZAN GÜNEL		kabul

YEDEK JÜRİ ÜYESİ	İMZA	KANAATİ (KABUL / RED / DÜZELTME)
1- DOÇ. DR. MURAT MENGÜ		
2- DR. ÖĞR. ÜYESİ ERSİN TURAN		

ÖZ

Teknolojinin geliştiğı ve iletişimin giderek kolaylaştığı günümüzde küreselleşme artık kaçınılmaz bir gerçektir. Artık uluslararası siyasi, ekonomi ve kültürel ilişkiler küreselleşmenin etkisi altında gerçekleşmektedir. Küresel ekonomi ise günümüzde en çok dikkat çeken ve tartışılan konulardan biridir. Çin ekonomisi, yaklaşık 40 sene önce neredeyse bütünüyle yalıtılmış bir durumda iken, günümüzde dünya ekonomisi ile bütünleşme ve etkileşim düzeyi en yüksek ekonomilerden biri haline gelmiştir. Tarihi İpek Yolu'nun iki ucunda yer alan Çin ve Türkiye, ekonomik alanında ikili ilişkilerini güçlendirmektedirler. Küresel sürecindeki Çin ekonomisi zaman zaman Türk ekonomisine olumsuz etki yaratsa da Türkiye'nin bu süreç içinde kendi ekonomisini büyütme fırsatını yakalayabileceğı beklenmektedir. Bu çalışmada Hürriyet ve Sabah gazetesinin altı aylık ekonomi sayfası incelenerek Çin ekonomisinin olumlu ve olumsuz yansımaları araştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çin, Ekonomi, Hürriyet, Küreselleşme, Sabah, Türkiye

ABSTRACT

Nowadays, with the developing technology and convenient communication, globalization is an inevitable. International political, economic and cultural relations are now under the influence of globalization. The global economy is one of the most prominent and debated issues today. Nearly 40 years ago, China's economy was almost completely isolated, but it has now become one of the highest developing economies with integration and interaction with the world economy. Located at both ends of the historic Silk Road, China and Turkey are strengthening bilateral relations in the economic field. Though, from time to time, the Chinese economy in the global process creates negative impacts on the Turkish economy, it is expected that Turkey can grab her chance to develop her own economy. In this thesis, the six-month economy pages of Hürriyet and Sabah newspaper was studied for analysing the positive and negative reflections of the Chinese economy.

Keywords: China, Economy, Hürriyet, Globalization, Sabah, Turkey

ÖNSÖZ

Bu tez çalışmasında, küreselleşme sürecindeki yükselen Çin ekonomisinin Türk yazılı basınına yansımalarını Hürriyet ve Sabah gazetesi analizi sonucunda elde ettiğim bilgileri dikkatinize sunmaktayım. Bu çalışmayı hazırlarken geçirdiğim süreçte benden yardımlarını esirgemeyen, kendimi daha da geliştirmeme katkı sağlayan İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü Başkan Yardımcısı ve danışmanım Prof. Dr. Güven Büyükbaykal'a teşekkürlerimi sunarım.

Maierzhati YUSUFU

İstanbul, 2019

İÇİNDEKİLER

ÖZ.....	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ.....	v
TABLolar LİSTESİ	viii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	ix
KISALTMALAR LİSTESİ.....	x
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM KÜRESELLEŞME KAVRAMI

1.1 Küreselleşmenin Tanımı	6
1.2 Küreselleşmenin Kısaca Tarihi	13
1.3 Küreselleşme Kavramının Boyutları.....	18
1.3.1 Ekonomik Boyutu	18
1.3.2 Siyasi Boyutu	21
1.3.3 Teknolojik ve İletişimsel Boyutu	23
1.3.4 Kültürel Boyutu	25
1.4 Küreselleşmeye Temel Yaklaşımlar	28
1.4.1 Aşırı Küreselleşmeciler.....	28
1.4.2 Şüpheli Küreselleşmeciler	29
1.4.3 Dönüşümcü Küreselleşmeciler	30

İKİNCİ BÖLÜM KÜRESELLEŞME SÜRECİNDE ÇİN EKONOMİSİ

2.1 Çin Ekonomisinin Tarihçesi	32
2.1.1 Mao Dönemi	34
2.1.2 Deng Dönemi ve Ekonomik Reform	48
2.1.3 Deng Sonrası ve Küreselleşme Sürecinde Çin Ekonomisi	57
2.2 Çin Ekonomisinin Makro Parametreleri	62
2.2.1 Büyüme, GSYİH ve Kişi Başı Gelir	62
2.2.2 İşsizlik ve İstihdam	64
2.2.3 İhracat, İthalat ve Yatırım	66

2.2.4 Enflasyon ve Faizler.....	67
2.3 Çin-Türkiye Ekonomik İlişkileri.....	69
2.3.1 Ekonomik İlişkilerin Tarihsel Gelişimi	69
2.3.2 Yeni Dönemde Ticari İlişkiler	71
2.3.3 Yatırımlar	78
2.3.4 İpek Yolu Projesi	81
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
KÜRESELLEŞME SÜRECİNDEKİ ÇİN EKONOMİSİNİN TÜRK YAZILI	
BASININA YANSIMASI BAĞLAMINDA GAZETELERİN EKONOMİK	
SAYFALARININ İÇERİK ANALİZİ	
3.1 Hürriyet Gazetesinin İncelenmesi	83
3.1.1 Hürriyet Gazetesinin 2016 Sene Ocak Ayı Ekonomi Sayfası İncelenmesi	83
3.1.2 Hürriyet Gazetesinin 2016 Sene Şubat Ayı Ekonomi Sayfası İncelenmesi.....	85
3.1.3 Hürriyet Gazetesinin 2016 Sene Mart Ayı Ekonomi Sayfası İncelenmesi.....	90
3.1.4 Hürriyet Gazetesinin 2016 Sene Nisan Ayı Ekonomi Sayfası İncelenmesi	93
3.1.5 Hürriyet Gazetesinin 2016 Sene Mayıs Ayı Ekonomi Sayfası İncelenmesi.....	97
3.1.6 Hürriyet Gazetesinin 2016 Sene Haziran Ayı Ekonomi Sayfası İncelenmesi	101
3.1.7 Hürriyet Gazetesinin 2016 Sene Ekonomi Sayfasının İnceleme Sonucu	102
3.2 Sabah Gazetesi İncelenmesi.....	104
3.2.1 Sabah Gazetesinin 2016 Sene Ocak Ayı Ekonomi Sayfası İncelenmesi	104
3.2.2 Sabah Gazetesinin 2016 Sene Şubat Ayı Ekonomi Sayfası İncelenmesi	109
3.2.3 Sabah Gazetesinin 2016 Sene Mart Ayı Ekonomi Sayfası İncelenmesi.....	114
3.2.4 Sabah Gazetesinin 2016 Sene Nisan Ayı Ekonomi Sayfası İncelenmesi	120
3.2.5 Sabah Gazetesinin 2016 Sene Mayıs Ayı Ekonomi Sayfası İncelenmesi	124
3.2.6 Sabah Gazetesinin 2016 Sene Haziran Ayı Ekonomi Sayfası İncelenmesi.....	128
3.2.7 Sabah Gazetesinin 2016 Sene Ekonomi Sayfasının İnceleme Sonucu	130
SONUÇ	132
KAYNAKÇA	140
EKLER	147

TABLÖLER LİSTESİ

Tablo 1: Sanayi Çıkıntısının Sektörlere Göre Gayrisafi Değerler, 1952-1957, Milyon Yuan (1952 Fiyatlarıyla).....	38
Tablo 2: Sanayi Çıktısının Gayrisafi Değeri (1966-1976).....	46
Tablo 3: GSYİH ve Kişi Başı GSYİH Artışı 1952-1978.....	47
Tablo 4: Komün Sisteminin Tasfiyesi.....	49
Tablo 5: KKI'lerin Niceliksel Artışı ve Ulusal Ekonomideki Ağırlığı.....	52
Tablo 6: Devlet Sanayi İşletmeleri Sayısı ve Toplam Sanayi İşletmeleri İçindeki Ağırlığının Gelişimi	54
Tablo 7: İki Ülke Arasında İmzalanan Anlaşma Ve Projeler.....	73
Tablo 8: Türkiye'nin Çin'e İhracatında Başlıca Ürünler (Bin Dolar).....	75
Tablo 9: Türkiye'nin Çin'den İthalatında Başlıca Ürünler (Milyon Dolar).....	77
Tablo 10: Hürriyet Gazetesi Ocak 2016.....	83
Tablo 11: Hürriyet Gazetesi Şubat 2016	85
Tablo 12: Hürriyet Gazetesi Mart 2016	90
Tablo 13: Hürriyet Gazetesi Nisan 2016.....	93
Tablo 14: Hürriyet Gazetesi Mayıs 2016	97
Tablo 15: Hürriyet Gazetesi Haziran 2016	101
Tablo 16: Hürriyet Gazetesinin 2016 Sene Ekonomi Sayfasının İnceleme Sonucu	103
Tablo 17: Sabah Gazetesi Ocak 2016	104
Tablo 18: Sabah Gazetesi Şubat 2016.....	109
Tablo 19: Sabah Gazetesi Mart 2016	114
Tablo 20: Sabah Gazetesi Nisan 2016.....	120
Tablo 21: Sabah Gazetesi Mayıs 2016	124
Tablo 22: Sabah Gazetesi Ocak 2016	128
Tablo 23: Sabah Gazetesinin 2016 Sene Ekonomi Sayfasının İnceleme Sonucu.....	130

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Gayrisafi Tarımsal Çıktı Artış Oranı(%)	37
Şekil 2: Milli Gelir (Milyar Yuan, 1952 Fiyatlarıyla).....	40
Şekil 3: Yatırımların Dağılımı, 1953-1957 (Milyon Yuan)	42
Şekil 4: Halk Komünlerinin ülke Çapında Gelişimi 1958	44
Şekil 5: Kişi Başı Ortalama Gelir Artışı.....	47
Şekil 6: KKI'lerin Sayısal Artışı (Bin).....	50
Şekil 7: Tarımsal Ticarileşmenin Gelişimi.....	51
Şekil 8: Devlet İşletmelerinde Yönetim Otonomisi	53
Şekil 9: Çin'de GSYİH Artışı (1960-2010).....	57
Şekil 10: Çin'in İhracat ve İthalatın Ortalama Artış Hızı	58
Şekil 11: Çin'in Mal İhracatının Coğrafya Dağılımı	59
Şekil 12: DYY'lerin Yükselişi	61
Şekil 13: GSYİH (ABD Dolar)	62
Şekil 14: Sabit Fiyatlarla GSYİH Büyüme Oranı	63
Şekil 15: Cari Fiyatlarla Kişi Başına Düşen GSYİH (Dolar).....	63
Şekil 16: Çin Nüfusu (Milyon).....	64
Şekil 17: İşsizlik Oranı	64
Şekil 18: İstihdam (Kişi)	65
Şekil 19: Fakirlik Oranı	65
Şekil 20: Asgari Ücret (RMB)	66
Şekil 21: İhracat Miktarı (Dolar).....	66
Şekil 22: İthalat Miktarı (Dolar).....	67
Şekil 23: Enflasyon Oranı	67
Şekil 24: Faiz Oranı (%).....	68
Şekil 25: Döviz Rezerve (Dolar)	68
Şekil 26: Türkiye'nin Çin İhracatı Değeri (Bin Dolar)	74
Şekil 27: Türkiye'nin Çin'den İthalat Değeri (Bin Dolar)	77
Şekil 28: Türkiye'de Yabancı Sermayeli Şirketler Sayısı.....	79

KISALTMALAR LİSTESİ

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
AKP	: Adalet ve Kalkınma Partisi
ASEAN	: Güneydoğu Asya Uluslar Birliği
BBYP	: Birinci Beş Yıllık Planı
ÇHC	: Çin Halk Cumhuriyeti
ÇKP	: Çin Komünist Partisi
DTÖ	: Dünya Ticaret Örgütü
DYY	: Doğrudan Yabancı Yatırım
GATT	: Ticaret ve Gümrük Tarifeleri Genel Anlaşması
GSMH	: Gayri Safi Millî Hasıla
GSYİH	: Gayri Safi Yurt İçi Hasıla
IMF	: Uluslararası Para Fonu
KEK	: Karma Ekonomik Komisyon
KİT	: Kamu İktisadi Teşebbüsleri
KKİ	: Kasaba ve Köy İşletmeleri
MTN	: Çok Taraflı Ticaret Görüşmeleri
NATO	: Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü
NBSC	: Çin İstatistik Ulusal Bürosu
OECD	: Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
ÖEB	: Özel Ekonomik Bölgeleri
QR	: Kantitatif Sıralamalar
RMB	: Çin Renminbi
Voİp	: İnternet Protokolü Voice Over Teknolojisi

GİRİŞ

Günümüzde ülkeler, tek kutuplu dünyada hangi ekonomik modeli uygularsa uygulansınlar, farklı coğrafyalarında hangi değişik kültürün temsilcisi olurlarsa olsunlar, küreselleşme olarak ifade edilen çok boyutlu bir sürecin etki alanının dışında çıkamamaktadır. Mal, sermaye ve hizmet pazarlarının entegrasyonunu kaçınılmaz kılan söz konusu süreçte dışa kapalı pazarlarda korunmuş işletmeler rekabet gücünü kaybederken, çokuluslu şirketler mal ve hizmetlerin dünyanın en ücra köşesinde tüketicilerin hizmetine sunmaktadırlar.

Günkü hayatta bireylerin yaşamını, aktörleri aracılığıyla etkisi altına alan küreselleşme süreci, aynı zamanda işletmelerle piyasalar arasında olduğu kadar kapitalist merkezler arasındaki iletişimi, etkileşimi ve değişimi de hızlandırmaktadır. Dünya ülkeleri hızlı dönüşüm sürecinde çeşitli entegrasyonlar oluşturmak suretiyle bölgeselleşerek bir taratan hâkim küresel güçlerin nüfuzunu azaltmayı diğer taraftan da dünya ekonomisiyle en iyi şekilde bütünleşmeyi hedeflemektedir. AB, NAFTA, ASEAN gibi Avrupa, Amerika ve Asya'da kurulan örgütler küreselleşme sürecinde hem alternatif hem de araç niteliği taşımaktadırlar. Bölgeselleşme ve küreselleşme süreci Türkiye, Çin, Brezilya, Kore gibi gelişmekte olan ülkelere, dış ticaret hacimlerini artırarak kalkınma imkânı vermektedir. Günümüzde bu imkânı yakalayan ülke ise söz konusu ilişkilerin kesişim noktasında buluna, 1978'den beri attığı adımlarla dünyaya örnek dönüşümü, herhangi bir kaos ortamına yol açmaksızın gerçekleştirmeyi başaran Çin'dir.

1,4 milyar nüfuzlu Çin'in, dünyanın önde gelen ekonomilerinin taleplerini karşılaması ya da mobilya devi IKEA, marketler zinciri Wal-Mart Stores, elektronik devi Philips, General Electric gibi küresel büyüklükteki işletmeleri bizzat ülkesine çekmesin, yüzde 70 dışa açılma oranına ulaşması, son yıllarda GSYİH'indeki yüzde 9'luk büyümenin dünya piyasalarına hammadde fiyatlarındaki artış olarak yansımaları, bu ülkenin dünya ekonomisiyle bütünleşme yolunda kaydettiği mesafeyi göstermektedir. Çin'in aynı zamanda dünyanın en büyük ekonomisinin 2,664 milyar dolar değerindeki kıymetli evrakını elinde bulundurması, dünyanın altıncı büyük

ekonomisinin sadece küresel bütünleşmeden değil aynı zamanda küreselleşme sürecini yönlendirmekte de bir güç unsuru olduğunun işaretidir. Bölge ülkelerinin, Temmuz 2005'te para birimini yüzde 2,1 oranında yeniden değerleyen Çin'i takip etmesi ve bunun sonuçlarının ABD ekonomisi başta olmak üzere Türk dış ticaretini de etkileyecek olması bu ülkenin dünya gündeminde her geçen gün daha fazla yer işgal edeceği, diğer bir ifadeyle günümüz dünyasında ekonomi politikalarının Çin'in ritmine göre belirleneceğini göstermektedir.

İktisadi gelişme hamlesini çıkış noktası itibariyle Türkiye'den fazla uzakta olmayan Çin'in bölgesinde ekonomik gelişmenin motoru, GSYİH bakımından bugün dünyanın altıncı ekonomisi, bölgeselleşme ve küreselleşmenin odak noktası olmasında Türkiye açısından çıkarılacak sonuçlar vardır.

Bu çalışmada Çin'in küreselleşme sürecinde geçirmekte olduğu dönüşümün ekonomik boyutları ele alınarak, Türk medyasında yasayan olumlu ve olumsuz etkileri incelenecektir.

Çin Halk Cumhuriyeti'nin kurulduğu 1949 yılından itibaren ilk 30 yıl içinde Çin hükümeti merkezi planlı ekonomi uygulamıştır. Mao liderliğindeki bu dönemin en önemli özelliği, ekonomide milli gelirin artırılmasına, kırsal nüfusun kalkınmasına ve devletiyle barışık bir işçi-köylü sınıfı yaratılmasına önem verilmesidir. Çin Halk Cumhuriyeti'nin 1949 yılında kuruluşundan itibaren uyguladığı merkezi planlı ekonomi, Çin ekonomisinin planlı ve amaçlı olarak istikrarlı gelişmesini sağlamıştır; ancak bu sistem, ekonomide canlılığa ve gelişme hızına ciddi biçimde engel olmuştur. 1970'li yılların sonunda ise mevcut sistemin artık sürdürülemeyeceği endişesi ile Çin'in sosyalist ekonomi sistemine yönelik reform başlatılmıştır. Bu dönemdeki ekonomik reformlarla birlikte dışa açılma ve merkezi planlı ekonomiden aşamalı olarak piyasa ekonomisine geçiş başlamıştır. Xiaoping döneminde kalkınmanın piyasa temelli olabileceği ve ekonomide rekabet unsurunun temel alınması durumunda büyümenin gerçekleşebileceği fikrinin ortaya konulması üzerine ekonomide bu yönde tedbirler alınmıştır. Uygulanan reformlar sonucunda “uyuyan dev” Çin adeta uykusundan uyanmış ve küresel rekabetin önemli bir aktörü olmuştur. Çin'in 1979

yılında 177 milyar dolar olan GSYİH'sının 2005 yılı rakamlarına göre 1,79 trilyon dolar olması bu durumun bir göstergesidir.

Bugünkü Çin'in büyümesinin altında yatan neden ve dünya ekonomisinde sahip olduğu yer ise dış ticaret temellidir. Çin, 1978 ve sonrasında uyguladığı piyasa reformuyla birlikte, öncelikle uzun zamandan beri uyguladığı kendine yeterlilik ve dışa kapalı ekonomi modelinden vazgeçmiştir. Böylece, daha önce görülmemiş nitelikteki dış ticaret miktarlarına kavuşmuş ve büyümesini bu şekilde gerçekleştirmiştir. Büyümenin fiyatlar genel düzeyi üzerindeki etkileri ise, ekonominin birinci döneminde (1978–1996) enflasyon oranlarında yükselme, ikinci dönemde (1997–2002) düşük olan enflasyon oranları, üçüncü dönemde (2003–2005) ise enflasyonun ılımlı bir seyir izlemesi şeklinde olmuştur. Büyümenin istihdam eğilimi ve işgücü akımı üzerindeki etkileri iki döneme ayrılıp incelendiğinde; ilk dönemde, devlet güvencesi altında sanayi/hizmet sektörlerinde tam istihdam ve yoğun bir işgücü akımının olduğu; ikinci dönemde ise istihdamda önemli düşüşler ve işgücü akımında durgunluk yaşandığı söylenebilir. Çin'in ulusal yoksulluk raporuna göre, kırsal kesimdeki yoksul kişi sayısı 1978'de 250 milyon iken; 2002'de 28,2 milyona düşmüştür. Yani %88,7'lik bir düşüş görülmüştür. Diğer taraftan, reformların başladığı 1978 yılından bu yana Çin'de insanların eğitim ve sağlık olanakları da önemli ölçüde artmıştır. Bu durum da beşerî sermayenin niteliğinin ve miktarının arttığının temel göstergesidir. Sonuç çalışanların yaşam koşullarının iyileştirilmesi ve fakirliğin azaltılması açısından önemlidir. Çin'in ekonomik büyümesinde hükümetin uyguladığı başarılı politikalar sonucu DYSY önemli etki yapmıştır. Çin yabancı sermaye çekme konusunda dünyanın en dinamik ülkesidir.

1990'larla birlikte Çin'de DYSY'de kısmi olarak büyük artışlar görülmüş, buna bağlı olarak ülkenin dünya ekonomisine entegrasyonu hızlanmış ve büyüme oranları da önemli ölçüde artmıştır. Çin DTÖ üyeliğinden de kazançlı çıkmış, büyüme ve ihracat artışları pekişmiştir. Önündeki dış ticaret engelleri kalkan Çin böylelikle diğer ülkeler için bir tehdit haline gelmiştir. Sonuçta Çin son yirmi yıldır herkesi şaşırtan bir hızda büyümektedir. Kişi başına gelirinin hala oldukça düşük olduğu göz önüne alınırsa büyüme potansiyelinin yüksek olduğu görülecektir. Ancak Çin bir dönüm

noktasına gelmiştir ve artık iç piyasasına öncelik vermek zorundadır. Yabancı sermaye, ihracat gelirleri ve dış teknolojiyle büyük bir üretim kapasitesine ulaşan Çin, bunu sürdürebilmek için halkının satın alma gücünü arttırmalıdır. Bunun için reel ücretlerin artması gerekmektedir. Reel ücretlerin artması, Çin ihraç mallarının pahalılaşması anlamına gelmektedir. Bunun sonucunda orta vadede Çin'in ihracatı azalmasa bile, artış hızında ciddi düşmeler meydana gelecektir ki bu durum, yüksek büyüme oranlarını olumsuz etkileyecektir.

Her ne kadar Çin ve Türkiye'yi karşılaştırmak zor olsa da ülkemiz açısından Çin'in büyümesinden çıkarılacak dersler vardır. Öncelikle Çin'de ekonomide devletin ağırlığı vardır, planlı ve devlet denetiminde bir piyasa sistemi uygulanmaktadır. Diğer yandan Çin özelleştirmeleri birdenbire yapmamış ve kademeli olarak verimsiz çalışan KİT'leri özelleştirmiştir. Ayrıca stratejik sektörlerde büyük kamu tekellerinin varlığı devam etmektedir. Yabancı yatırımlar açısından iki ülkeyi kıyaslırsak, Çin'de yabancı sermayenin ekonomideki ağırlığı önemlidir ancak, Çin'e gelen yabancı sermaye doğrudan yabancı sermayedir ve bu sermaye Çinli firmalarla "joint venture" (iş ortaklığı) şeklinde birleşmiştir.

Türkiye, Çin'in ekonomik büyümesinden bu ülke ile dış ticaretini arttırarak fayda sağlayabilir. Çünkü Çin'in ihracat artışı büyük ölçüde dış girdilere dayanmaktadır. Diğer taraftan Çin'in ihracatı da tamamen maliyet avantajına dayalı olmaktan çıkmakta, ihraç ürünlerinin kalitesi ve katma değeri yükselmektedir. Bu, dünya pazarlarında Çin'le rekabet edebilmek için Türkiye'nin üretim kalitesini ve çeşitliliğini arttırması ve katma değeri yüksek ürünlere ağırlık vermesini gerektirmektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM KÜRESELLEŞME KAVRAMI

Geniş iletişim ağlarıyla dünyanın dört bir yanını birbirine bağlayıp haberleşmeyi, bilgilendirmeyi ve aydınlanmayı sağlayan küreselleşme, günümüzde her alanda kendini gösteren şaşırtıcı değişim ve gelişimlerin en etkili sebeplerinden biri olarak en çok akademik ve ekonomik çevrelerde tartışılmaktadır. Özellikle akademik çevrelerde küreselleşmenin tanımı, küreselleşmeyi ortaya çıkaran unsurlar, küreselleşmenin kapsadığı alanlar, boyutları ve küreselleşme sürecinin olumlu ve olumsuz etkileri hakkında birbirinden farklı açıklamalar yapılmaktadır. Küreselleşmenin etkileri genel olarak daha çok ekonomik boyutuyla dikkat çekse de siyasi ve kültürel çevreleri de kapsayan bir süreçtir. " Küreselleşme; ekonomik yapıdaki gelişme-değişme (üretimin ülkelerarasılaşmasına) bağlı olarak iletişim bilişim alanında uluslararasılaşmayı kapsar."¹

"Tüm dünyada hız kazanan küreselleşme, ekonomik, siyasal, kültürel ve sosyal birçok açılımları gündeme getirmekte ve ülkelerin hızla birbirleriyle bütünleşmelerine yol açmaktadır."² Bu açıdan baktığımızda küreselleşme neticesinde farklı toplum ve kültüre sahip olan ülkeler arasında ekonomik, siyasal, toplumsal ve kültürel etkileşme meydana gelmektedir. Bilgi ve teknolojiadaki gelişmeler, özellikle modern ve hızlı iletişim vasıtalarının gelişmesi neticesinde ülkeler ve toplumlar arasındaki mesafeler kolayca aşılmaktadır ve bu nedenle aralarındaki farklılıklar azalmaktadır.

Uluslararası ticari ilişkilerde, mal ve hizmetlerin değişim göstermesi de küreselleşmenin kapsamındadır. "Amerikan Ulusal Savunma Üniversitesi küreselleşmeyi malların, hizmetlerin, paranın, teknolojinin, fikirlerin, enformasyonların, kültür ve halkların hızlı ve sürekli bir biçimde sınır ötesi akışı

¹ Zühtür Bayar, "Küreselleşmenin Sosyo-Kültürel Boyutları", **Papirüs Dergisi**, Sayı:45, İstanbul, Kasım 2000, s. 8.

² Mustafa Taşlıyan, **Elektronik Ticaret Kavram ve Uygulamalar**, İstanbul, Sakarya Kitapevi, 2001, s.13.

biçiminde tanımlamaktadır"³. Devlet sınırları bu oluşumda bağımsız sınırlarını ortaya çıkarmaktadır ve devletler, toplumlar hızlanan küreselleşme sürecinde karşılıklı bağımlılık haline gelmesi kaçınılmazdır. Küreselleşme artık günümüzde her boyutu ve çeşitli etkisiyle inkâr edilemez bir gerçektir. "Küreselleşme sürecine ayak uyduramayan ülkelerin, teknolojik gelişmelerden mahrum kalması, sanayilerinin dünya ile rekabet edemeyecek yapılarda şekillenmesi, üretilen malların düşük kalitede kalması ve ekonomilerinin küreselleşme sürecinin nimetlerinden yoksun bırakılması kaçınılmazdır."⁴

Kurtul Gülenç'e göre küreselleşme "mevcut ekonomik, siyasi ve ideolojik söylemlerin eskimeye yüz tuttuğu hemen hemen tüm egemen kavramların, düşünme biçiminin ve değerlerin yeniden ele alınarak ters yüz edildiği, toplumsal-politik-kültürel düzeylerde büyük çalkantıların yaşandığı bu sürecin genel adı." ⁵ Küreselleşme, bölgeselleşme, bütünleşme ve yoğunlaşma olarak nitelendirilmekle birlikte aynı anda egemen devletler ideolojisinin yayılması kavramını da içermektedir.

Kısacası küreselleşme, bir tema veya bir olayın dünyanın bir çok bölgesine yayılmasıdır ve liberalleşme politikaları ile eş anlamda kullanılmaktadır. Bu nedenle hükümetlerin uyguladıkları kısıtlama politikaları, sınırları olmayan bir dünya pazarı yaratılması için kaldırılmaktadır. Günümüzde ülkeler arasındaki gümrük duvarlarının kalkması ve sermayenin serbest dolaşması bu türden bir küreselleşmenin örneğidir.

1.1 Küreselleşmenin Tanımı

Günümüzde küreselleşme kelimesi hemen hemen her alan, her sektörde duyulmaktadır ve her şey adeta bu kavram eşliğinde açıklanır hale gelmiştir. Ancak o kadar popüler olmasına rağmen, küreselleşme sürecinin etkileyiciliği birçok düşünce

³ Onur Öymen, **Geleceği Yakalamak Türkiye'de ve Dünyada Küreselleşme ve Devlet Reformu**, İstanbul: Remzi Kitapevi, 2000, s. 26.

⁴ Güven Erdal, "Krizin Sorumlusu Gümrük Birliği?", **Foreign Policy Dergisi**, İstanbul Bilgi Üniversitesi, Aralık 2001, s. 91.

⁵ Kurtul Gülenç, "Küreselleşme, Postmodernizm ve Siyasal İslam, Kaygı", **Uludağ Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi**, Bursa, 2011, s.122.

akımı ve ideoloji bu kavramı sahiplenerek, kendi bakış açılarıyla farklı yorumlar ve tanımlar yapmaktadır. Bu nedenle küreselleşme tanımının ve kavramsal açıklamasının taraflı olduğu görülmektedir ve toplumsal dengelerde etkili olan güç ilişkilerinin tanımlara yansıdığı belli olmaktadır. Ancak bu tanımlamalar sübjektiftir ve birebir kabul görülmedikleri gibi, tam, eksiksiz ve kesin değildir.⁶

Nazım Güvenç küreselleşme kavramını en genel anlamıyla şu şekilde tanımlamıştır " küreselleşme, hangi alanda olursa olsun, ekonomiden sanata, bilimden iletişime, herhangi çalışmada, üretimde, yapımda, dünya çapında geçerliliği, ağırlığı, öncülüğü olan normların, ölçütlerin dikkate alınması ya da etkili hale gelmesi, benimsenmesi; dünyaya açılarak yerelliğin, ulusallığın reddedilmeksizin dışına çıkılması ve evrenselleşmeyle bağdaştırılması, birleştirilmesidir."⁷

A. Giddens'e göre küreselleşme "uzak yerleşimlerin her biri ile ilişkilendirildiği, yerel oluşumların millerce ötedeki olaylarla biçimlendirildiği, dünya çapındaki toplumsal ilişkilerin yoğunlaşması" olarak karşımıza çıkarmaktadır. Yine genel bir bakışla küreselleşme süreci " uluslararası ticaretin yaygınlaşması, emek ve sermaye hareketlerinin artması, ülkeler arasındaki ideolojik kutuplaşmanın sona ermesi, teknolojiye hızlı değişim sonucunda ülkelerin gerek ekonomik, gerekse de siyasal ve siyasal ve sosyo-kültürel açıdan birbirlerine yakınlaşmaları" olarak açıklanmaktadır.⁸ Bu açıdan küreselleşme, uzak yerellikleri, yerel olayların birçok mil uzaktaki olaylar tarafından şekillendirileceği şekilde birbirine bağlayan dünya çapındaki sosyal ilişkilerin yoğunlaşması olarak tanımlanabilir.

Gordon Marshall'a göre küreselleşme dünyanın bir bütünlüğünü göstermektedir ve bu açıdan "bir bütün olarak dünyanın somut yapılaşması şeklinde, yani dünyanın

⁶ Halit Kalkınç, **Kavramlar ve Açıklayıcılığı Yitirirken Küreselleşme Amerikanlaşma İlişkisi**, Ümit Yayıncılık, Ankara, 2004, s.15.

⁷ Nazım Güvenç, "Küreselleşme ve Türkiye", İstanbul, **BDS Yayınları**, 1998, s.318.

⁸ Coşkun C. Aktan, Hüseyin Şen, "Globalleşme ve Türkiye", **Mercek Dergisi**, Mess Yayınları, 2001 ,s.104-105.

sürekli yeniden kurulan bir çevre olduğu düşüncesinin küresel düzeyde yayılması ekseninde tarif edilmiştir."⁹

Küreselleşme, farklı yönleri ve değişik etkilerinin tümünü kapsayacak şekilde yorumlanması ve değerlendirilmesi gereken kavram olup, "aynı zamanda milli ekonomilerin dünya ile bütünleşmesini, teknolojinin, üretimin, tüketimin önündeki sınırlar giderek ortadan kalkmasını öngörmektedir."¹⁰ Küresel ürünler dünyanın dört bir yanına ulaşmaktadır. Küreselleşme süreciyle birlikte Avrupa ve Kuzey Amerika'daki ekonomik ilişkiler neredeyse tamamının tek bir pazar haline gelmesi de ivme kazanmaktadır. Yaşadığımız dünyanın en etkili ve güçlü gerçeklerinden biri olan küreselleşme inkâr edilememektedir. "Bu sürecin mucitlerinin ve yaygınlaştırmaya çalışanların elinde büyük sermaye, teknoloji ve her türlü pazarlama olanağı var. Dünyaya, öylesine bir hız ve genişlik kazanarak yayılıyor ki, onun etkilerinden uzak durabilmenin olanağı yok. Bu olguyu yok saymak ise ne olanaklı ne de ulusal çıkarları gözetme konusunda gerçekçi ve geçerli bir yol. Ne yaparsanız yapınız, bu süreç her ülkeyi şu veya bu şekilde etkileyecektir."¹¹

Philip Cerny ayrıca, küreselleşmenin, otoriteyle otorite arasındaki ilişkiyi yeniden tanımladığını, otoriteyi devletin seviyesinden ulus ötesi ve alt ulusal birimlere kaydardığını, belki de operasyonel açıdan kavramayı daha fazla, ancak nedensellik açısından çok az değer sunduğunu ileri sürmektedir.¹² Robert Z. Lawrence, küreselleşmenin otoriteyi -özellikle yerel ve bölgesel düzeye taşındığını söylemekte vurgulamaktadır.¹³

⁹ Marshall Gordon, **Sosyoloji Sözlüğü**, Çev. Osman Akınhay&Derya Kömürcü, Ankara, Bilimve Sanat yayınları,1999, s.449.

¹⁰ Atila Girgin, **Yazılı Basında Haber ve Habercilik Etik'i**, İstanbul, İnkılap Kitapevi, 2000, s.135.

¹¹ Reşat Özkan, **Küreselleşme Çağdaşlık Mı?**, Finansal Forum, 2000,s.12.

¹² Philip G. Cerny, "Rekabet Devletin Paradoksları", **Siyasal Küreselleşmenin Dinamikleri**, Hükümet ve Muhalefet .1997, s. 32.

¹³ Robert Z. Lawrence, **Bölgeselcilik, Çok Taraflılık ve Derin Entegrasyon**, Washington, DC, Brookings, 1996, s. 8.

Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) küreselleşmeyi "malların ve hizmet ticaretinin dinamiği ve sermayenin ve teknolojinin akışları nedeniyle farklı ülkelerdeki pazarların ve üretimin giderek birbirine bağımlı hale geldiği bir fenomen olarak" anlaşılabildiğini ortaya koymaktadır.¹⁴ Küreselleşme eğiliminin özelliği, üretimin uluslararasılaştırılması, yeni uluslararası işbölümü, Güney'den Kuzeye yeni göç hareketleri, bu süreçleri hızlandıran yeni rekabet ortamı ve devletin devletleri küreselleşmenin ajanslarına dönüştürülmesinin uluslararasılaştırılmasını içermektedir. Küreselleşme, ekonomilerin ulusal sınırların ötesinde genişlemesine, özellikle de bir firma tarafından dünyanın birçok ülkesine, yani üretimin küreselleşmesine veya küresel montaj hattına "yayılması anlamına gelen bir terimdir. Ulus-devletlerin ötesinde ulus ötesi şirketlerin gücüne kavuşmuş ve herhangi bir ulusun kurumsal uygulamaları ve sermaye akışlarını kontrol etme, düzenlemeleri düzenleme, ticaret ve döviz kuru dengelerini kontrol etme veya ülke ekonomisi politikasını yönetme kabiliyetlerini zayıflatmıştır. Aynı zamanda, işçilerin daha iyi ücret ve çalışma koşulları için işverenlerin, işverenlerin başka alanlara taşınabileceğinden korkmaları için mücadele etme kabiliyetlerini zayıflatmaktadır. "Dünya piyasalarının mallar, hizmetler ve sermaye için artan entegrasyonu. Aynı zamanda, küresel üretim ve tüketimde vatandaşlığın gittikçe önemsiz hale geldiği bir süreç olarak da tanımlandı.

„15

Mike Featherstone'ye göre küreselleşme süreci aynı anda iki kültür imgesi olduğunu ortaya koymaktadır. İlk imge, belirli bir kültürün dışa uzatılmasını sınırı olan dünyaya götürmektedir. Heterojen kültürler, bütün dünyayı kapsayan hâkim bir kültüre dahil edilir ve entegre olmaktadır. İkinci imge ise kültürlerin sıkıştırılmasına işaret etmektedir. Yani eskiden ayrılmış olan şeyler artık temas ve yan yana getirilmektedir.¹⁶

¹⁴ OECD, "Intra-Firm Trade", Çev,Paris, **OECD**, 1993, s. 7.

¹⁵ **Tarımsal Ticaret Politikaları ve Sorunları**, 17 web kaynağı 21 Mart 2006'da erişildi, bkz. http://www.agtrade.org/glossary_search.cfm.

¹⁶ Mike Featherstone, "Kültürü Geri Alma, Küreselleşme", **Postmodernizm ve Kimlik**, Londra,1995, s. 6-7.

Küreselleşme, yerel, bölgesel veya ulusal olmak üzere bütün ekonomik faaliyetlerin kapsamı dahilinde sürekli olarak küresel ve dünya çapında bir perspektif ve tutum içinde yürütülmesi gerektiğini ileri süren ve inanan uluslararası siyasi ekonominin bir kavramlaştırmasıdır. C. Walck küreselleşmeyi pazar ve teknolojilerin 'gerçek' güçlerinin bir çıktısı değil, daha ziyade, bazı grupların politik ve ekonomik kazanç için başkalarına dayattığı retorik ve söylemsel yapılar, uygulamalar ve ideolojiler biçimindeki bir girdi olarak bakmaktadır.¹⁷

Coğrafyanın sosyal ve kültürel düzenlemeler üzerindeki kısıtlamalarının geri çekildiği ve insanların gittikçe farkında oldukları bir toplumsal süreçtir küreselleşme. Paul Hirst'a göre "küreselleşme, yanlısamalar yapılmaksızın bir dünya için uygun bir mittir ancak aynı zamanda bizi umutlandıran bir mittir. Küresel pazarlar hâkimdir ve siyasi bloğun Batılı sosyal demokrasi ve sosyalizmi her ikisinin de bittiği düşüncesinden dolayı, geçerli herhangi bir karşıt siyasi projeden tehdit etmezler."¹⁸

Charles Oman'a göre küreselleşme, ulusal ve bölgesel siyasi sınırlardaki ekonomik faaliyetin büyümesidir veya daha doğrusu hızlandırılmış büyümesidir. Mülkiyet hakları da dahil olmak üzere, maddi ve maddi olmayan malların ve hizmetlerin ticaret ve yatırım yoluyla ve çoğu zaman göç yoluyla artan hareketlerinde ifade bulmaktadır. Bu hareket için hükümet engellerinin azaltılması ve / veya özellikle ulaştırma ve iletişim alanlarında teknolojik ilerleme yoluyla, kolaylaştırılabilir ve genellikle kolaylaştırılmaktadır. Bireysel ekonomik aktörlerin, firmaların, bankaların, halkın eylemleri, çoğunlukla rekabet avantajı yaratan baskılarla kâr peşinde gitmekte. Bu nedenle, küreselleşme, santrifüj bir süreçtir, bir ekonomik uzanma süreci ve bir mikro ekonomik olgudur.¹⁹

¹⁷ Diana Bilimoria, "Zorlu 'Küreselleşme' Söylemleri", **Örgütsel Değişim Yönetimi Dergisi**, C. 8, No. 4, 1995, s. 3-5.

¹⁸ Paul Hirst, Grahame Thompson, "Soru Küreselleşmesi", **Uluslararası Ekonomi ve Yönetişim Olanaklar**, Cambridge, Polity Press, 1996, s. 6.

¹⁹ Charles Oman, "Küreselleşme ve Bölgeselleşmenin Politika Zorlukları", **OECD Geliştirme Merkezi, Politika**, No:11, 1996, s. 5.

Anthony Giddens, "Küreselleşme tek bir süreç kümesi değildir ve tek bir yönde yönlendirmez. Bazı yerlerde dayanışmalar üretir ve başkalarına zarar verir. Dünyanın bir yanından diğerinden oldukça farklı sonuçları vardır. Başka bir deyişle, tamamen çelişkili bir süreçtir. Bu yalnızca parçalanmayla ilgili değil: Yeni anlaşıma biçimlerinin yeni parçalanma biçimleriyle birlikte yer aldığı kurumlardan bir sapma"²⁰ olarak görmektedir. Yine Anthony'e göre, küreselleşme yalnızca ulus devletler ve ulusal sınırlar değil, küresel bölgeler, kıtalar ve medeniyetler arasında akışlar ve bağlantılar üreten bir süreçtir. Bu, küreselleşmenin bir tanımı, kıtalararası veya bölgelerarası insan organizasyonu, faaliyeti ve iktidar alımı kalıplarıyla ilişkili ağların ve sistemlerin uzaysal ulaşımında kayda değer bir değişime neden olan tarihi bir süreçtir.²¹ Kültürel süreç olarak, küreselleşme, birbiriyle kesişen, bireysel senkretik, yerel farklılıkların çoğunun patlamasını ifade eder; Yeni, şimdiye kadar bastırılmış kimliklerin ortaya çıkışı; Ve popüler demokratikleşme vaadiyle dünya çapında bir medya ve teknoloji kültürünün yaygınlaştırılması. Ekonomik süreç olarak, küreselleşme, piyasaların, emeklerin ve ulusların asimilasyonu ya da bütünleşmesidir.²²

Taner Timur'un küreselleşme hakkındaki görüşü ise " Küreselleşme süreci çağdaş emperyalizmin 1980'lerden itibaren yaygınlaşan ve Sovyet sisteminin çöküşünden sonra tek ve kaçınılmaz bir olgu gibi dünyaya sunulan yeni adıdır. Nasıl ulusal devletlerde egemen sınıfların ideolojisi geniş ölçüde ezilen sınıflar da nüfuz ediyorsa, küreselleşme ideolojisi de ileri kapitalist ülkelerin ideologları tarafından tüm dünyaya empoze edilmiştir."²³ Ali Sirmen küreselleşmenin etkileri hakkında şöyle analiz ediyor: "Küreselleşen dünya ekonomisi içinde, üretim, değişim ve bölüşüm politikaları artık ne kadar demokratik olursa olsunlar, belli coğrafi sınırlar içinde yaşayan

²⁰ Anthony Giddens, Küreselleşmeyle İlgili Anthony Giddens, "UNRISD Küreselleşme ve Vatandaşlık Konferansı'nda Bir Keynote Adresinden Alıntılar", **UNRISD (Birleşmiş Milletler Sosyal Gelişim Araştırma Enstitüsü) Haberler**, C.15, No:15, 1996, s. 4-5.

²¹ Anthony Giddens, **Küresel Hukuksal Etkileşim ve Günümüz Küreselleşme Kalıpları**, Ashgate, Dartmouth Publishing Company, 1998, s. 327.

²² Fredric Jameson, "Felsefi Bir Sayı Olarak Küreselleşmeye İlişkin Notlar", **Symploke**, Cilt.9, NO:1-2, 2001, s. 15-43.

²³ Taner Timur, **Küreselleşme ve Demokrasi Krizi**, Ankara, İmge Kitabevi, 1996, s. 339.

insanların iradeleri doğrultusunda değil, ulusal devletleri de aşan küresel ağlar içinde veriliyor. Kuşkusuz ABD bu dünya düzeninin koruyucusu olarak hâla çok güçlü ve etkili. Küresel oluşum içinde değişmiş dünya ile gelişmekte olan dünya arasındaki yoksulluk uçurumu giderek artıyor."²⁴ Ekonomik ve kültürel yaşamın tüm dünyasında bağlantı açısından küreselleşme yüzyıllar boyunca artmaktadır. Ancak birçok kişi mevcut durumun eskiden olduğundan temelde farklı bir düzen olduğuna inanmaktadırlar. İletişim ve döviz kuru, ilişkili ağların karmaşıklığı ve boyutu, ticaret hacmi, etkileşim ve risk, "küreselleşme" etiketine garip bir güç vermektedir. Ekonomik ara bağlantıların artmasıyla birlikte siyasi değişimler derinleşmekte; yoksul "çevre" ülkeler, sermaye ve teknik uzmanlığın engellendiği eğiliminde olan ABD gibi "merkezi" ekonomilere daha fazla bağımlı hale gelmiştir. Aynı zamanda, ulus devletlerden uzak bir güç kayması vardı ve bazılarının iddia ettiği gibi çok uluslu şirketlerden "markanın" büyümesini ve küreselleşmesini görmekteyiz. Sadece birkaç büyük ülkede faaliyet gösteren büyük şirketler değil, aynı zamanda Washington'da olduğu kadar paketlenilecek ürünleri de geliştirip piyasaya sürdüler ve Coca-Cola, Nike ve diğerleri gibi markalar çok sayıda insanın hayatının bir parçası haline gelmekte²⁵.

Küreselleşme genellikle, iletişim üretimi ve bağlantı teknolojilerinin dünyadaki yayılımını tanımlamak için kullanışlı bir form olarak kullanılır. Çoğu zaman, küreselleşme terimi, IMF, Dünya Bankası ve kurumların mal ve hizmetler için ücretsiz bir küresel pazar yaratma çabalarına göre kafa karıştırıcı bir şekilde kullanılır. Aslında, daha fakir uluslar için önemli ve potansiyel olarak zararlı olan bu siyasal proje daha karmaşık süreçleri geliştirmek ve bunları kullanmak için tasarlanmıştır. Ceyda I. Büyükbaykal'a göre "güçlü ülkeler sahip oldukları kaynakları az gelişmiş ülkelere karşı çoğu zaman dayatma amacıyla kullanmaktadırlar. Örneğin hiçbir çıkar gözetmedikleri, açlık ve yoksulluk içinde kıvranan birçok Afrika ülkesine kaynak bulunamazken, çıkar ilişkiler içinde oldukları kimi ülkelere kısa sürede kredi

²⁴ Ali Sirmen, "Prof. Şaylan'ın Mektubu", **Cumhuriyet Gazetesi**, 13 Mart, 2001, s. 4.

²⁵ Sandu Cuterela, **Küreselleşme: Tanımı, Süreçleri ve Kavramları**, National Defense University, Carol I, s. 138.

sağlayabilmektedir. Böylelikle gelişmiş ülkeler, gelişmekte olan ülkelerin gelişme süreçlerini de bir bakıma ellerinde tutmaktadırlar."²⁶

1.2 Küreselleşmenin Kısaca Tarihi

Hiçbir fikir birliğine rastlanmamış olmasına rağmen, sosyal bilimciler ve tarihçiler küreselleşme tarihi için birçok farklı başlangıç noktası önermektedirler. Bazı akademik disiplin uygulayıcıları, özellikle ekonomistler, daha kısa zaman aralıklarına eğilimi gösterirken, tarihçiler çok daha uzun bir süreci tarif etmektedir. Disiplinsel eğilimler yanında, bir başlangıç noktası hakkındaki tartışma bazen Marksizme veya Avrupa merkeziliği üzerindeki kültürel savaflara ilişkin ideolojik tartışmaları da yansıtmaktadır. Bazı bilim adamları ayrıca, küreselleşmenin tartışılmasıyla, modernleşme, az gelişmişlik ve Batı'nın yükselişi konusundaki tartışmalara ne şekilde bağlandığını ya da bu görüşleri nasıl yansıttığını göstermektedir. Önerilen başlangıç noktalarının çoğu, üç tarihi olaydan birine dayanmaktadır: 1800'lü yıllardaki Sanayi Devrimi, 1500 civarında batılı denizcilik genişlemesi ya da 1000 civarında Asya'nın entegrasyonu. Pek çok analiz, ilgili başlangıçları son zamanlara yerleştirmekte. Tom Friedman'ın küreselleşmeyle ilgili etkili kitaplarından birinde 1990'ların başında Soğuk Savaşın sona ermesiyle ve İnternet kullanımındaki patlamayla küreselleşmenin başlangıcını ortaya çıktığını anlatmaktadır. Friedman ise tarihi 21. yüzyılın başları olarak nitelendirmektedir. Elbette bu tarihler, küreselleşme için uygun bir şekilde adlandırılan; Friedman, geçtiğimiz süreçte, büyük süreç, dünya savaşları ve Büyük Buhran tarafından bozulan 1800'lü yılların başlarından itibaren entegrasyonla ekonomik ve politik çabaları sürdürdüğü 1945'e geri döndüğünü not etmektedir.

Williamson'a göre, Napolyon Savaşları'ndan (1815) önceki dönem, tarihte küreselleşme karşıtı merkantilist dönem olarak geçti.²⁷ İlk modern dönem, Napolyon Savaşlarının sona ermesinden sonra başladı ve I. Dünya Savaşı'na kadar devam

²⁶ Ceyda I. Büyükbaykal, **Türkiye'de Televizyon Alanında Küresel Yerel Birlikteliği: CNN Türk ve CNBC-e Örneği**, İstanbul, İÜ İletişim Fakültesi Yayınları, 2004, s.15.

²⁷ Jeffery G. Williamson, "İki Yüzyıl Küreselleşmesinde Kazananlar ve Kaybedenler", Cambridge. MA. Ulusal Ekonomik Araştırma Bürosu. **NBER Çalışma Tebliği 9161**. Eylül,2002.

etmiştir. Uluslararası ticaret ve finansal akışlar ve sınır ötesi göçler, küreselleşmenin bu aşamasında önemli ölçüde genişlemiştir. Dünya ticaretinin büyüme oranı, dünya çıktığından daha hızlı olmuştur. Dünya çıktığında yüzde 2.7 iken, yılda ortalama yüzde 3.5 oranında büyüme göstermiştir. Özellikle bu dönemin ikinci yarısı boyunca gümrük tarifelerinde ve nakliye masraflarında istikrarlı bir azalma, küresel ekonomik bütünleşmeyi geliştirmiştir. Demiryolları ve buharlı gemilerin ortaya çıkması nedeniyle ulaşım maliyetleri keskin bir şekilde düştü ve telgraf teknolojisi ve hizmetleri genişletildiğinde iletişim maliyetleri düştü. 1866'da atılan Atlantik ötesi telgraf kablosu, "istihbarat iletiminde hem mekânın hem de zamanın imha edilmesi" için övüldü (Standage, 1998, s. 90).²⁸ 1869'da Süveyş Kanalı'nın açılması gibi iddialı kamu işleri projeleri hem seyahat hem de ticareti teşvik eden Asya ve Avrupa arasındaki seyahat süresini kısalttı. Bu teknolojik ilerlemeler sürekli olarak küreselleşmeyi destekliyordu. Bu dönemde, kapitalizm güçleri tam biçimiyle serbest bırakılmıştır.

İlk modern dönemde küreselleşmenin güçlendiği politika önlemleri, 1846'da İngiltere'deki Mısır Kanununun kaldırılmasını içeriyordu. İngiltere tek taraflı olarak serbest ticarete geçtiğinde, Avrupa'da ticari liberalleşme eğilimini harekete geçirdi. Britanya ve Fransa arasındaki 1860'taki Cobden Chevalier Antlaşması bu eğilimi güçlendirdi. En çok tercih edilen ulus (the-Most-Favor-Nation) maddesi bu antlaşmanın en önemli unsurudur. Dolayısıyla, iki akit taraf, aralarında anlaşmaya varılan herhangi bir tarife indirimini diğer ticaret ortaklarına da genişletmeyi kabul ettiler. Bu, topa vurdu ve birçok Avrupa ekonomisi bu antlaşmaları imzaladı. Klasik karşılaştırmalı üstünlük ilkesinin takdirini arttırmak, politika yapıcıları geçmişin merkantilist yaklaşımından vazgeçti. 1913'te, dünya üretimindeki ihracatın payı zirveye ulaştı. Dünya ticareti 1970 yılına kadar bu seviyeye tekrar ulaşamadı.²⁹ Ticareti genişletmek, yaşam kalitesini zenginleştiren süreçte mevcut mal çeşitliliğini artırdı. Geçmişe ait ticaret tekelleri yoğun rekabet eden firmalar tarafından değiştirildi.

²⁸ Tom Standage, **The Victorian Internet**, Walker Publishing Company, Newyork, 1998, s. 90.

²⁹ Douglas A. Irwin, **Gelgmeye Karşı: Entellektüel Serbest Ticaret Tarihi**, Princeton NJ. Princeton Üniversitesi Basın, 1996, s. 22.

Sonuç olarak, küresel fiyatlar, baharatlar, buğday, pamuk, pik demir ve jüt de dahil olmak üzere çok çeşitli ticarete konu mallardan oluşmaktaydı.³⁰ Birinci Dünya Savaşı öncesi dönem, neredeyse tamamen sermayenin serbest dolaşımını ve işgücünün olağanüstü derecede serbest dolaşımını sağladı. 1871-1915 yılları arasında, yaklaşık 36 milyon kişi Avrupa'yı terk ederek yeni hayat ve fırsatlar aradı. Bu göçten beklenmeyen bir ayrışma, emek fazlalığı ile karşı karşıya olan bu sanayilerde üretkenlikte keskin bir artış oldu. Bu, küreselleşmenin meydana geldiği dönemdi. On dokuzuncu yüzyılın ikinci yarısı, Birinci Dünya Savaşı'na kadar, yoğun ekonomik entegrasyon dönemiydi.

Küreselleşme, farklı dönemlerde azalım göstermiştir. Olumlu ticaret ortamı I. Dünya Savaşı'nın patlak vermesiyle değişti. Liberal küresel ekonomik düzen çöktü ve kantitatif sınırlamalar (QR) ve tarifeler savaşı taraflar arasında dolaştı. Bu, küreselleşmenin yeniden başlatılması girişimiydi. Büyük Bunalım, Altın Değişim Standardı (1925-31) uyarınca Savaş sonrasında başlayan liberalleşmeyi bastırdı ve tarifeler yeniden yükselmeye başladı. ABD, ticaretle uğraşan ortaklardan anında misilleme başlatarak, kötü tasarlanmış Smoot-Hawley Yasasını yürürlüğe koyarak yüzde 23'lük tarifeler çıkardı. QR'ler de döndü. Hem dünya üretimi hem de ticaret hızla düştü, dünya ticareti çıktıdan daha keskin düşüş gösterdi.

Birinci Dünya Savaşı'nın başlaması, küresel sermaye hareketlerinin durma noktasına gelmesine neden olmuştur. 1970 yılına kadar topladılar. Sermayenin serbest dolaşımını destekleyen liberal savaş öncesi politika tutumu terk edildi. Altın standart savaşı ve sermaye kontrolleri tarafından askıya alındı ve döviz kontrolleri yerine getirildi. Büyük Bunalım başladığında, sermaye kontrolleri uygulamalarında giderek sıkılaştı ve genişledi. Bunun nedeni, her ekonominin kendisini deflasyona karşı korumak için para politikası ve mali tedbirleri kullanmak istediği idi. Bu uluslararası para ve para birimi rejimi, küreselleşmenin bozulması için ideal olmuştur.

³⁰ Ronald Findlay, Kevin H. O'Rourke, "Emtia Piyasası Entegrasyonu", **Ekonomik Politika Araştırmaları Merkezi**, Tartışma Belgesi No. 3125, Londra, Ocak, 2002, s.16.

II. Dünya Savaşı'nın sona ermesinden sonra uluslararası toplum el ele verdi ve Bretton Woods sistemi, John Maynard Keynes'in de bulunduğu o dönemin en kurnaz ekonomistlerinden bazıları tarafından tasarlandı. Tarifeler ve Ticaret Genel Anlaşması (GATT) 1948'de faaliyete geçti; Çok taraflı ticaret rejimi neredeyse durmadan gelişti. Uluslararası forumlarda GATT sistemi, uluslararası ticareti yönetmek için ortak bir kurallar seti müzakere etmek için tüm üyeliğini bir araya getirdiği ve bu arada serbest ticareti teşvik ettiği için ayrıcalıktı. Bu müzakereler, çok taraflı ticaret görüşmelerinin (MTN'ler) "turları" sırasında yapılır.

20. yüzyıl üretim yapısı, kişi başı üretimdeki büyüme ve iç ve dış finansal sistemlerdeki gelişmelerde kayda değer bir dönüşüm dönemi idi. Ekonomik büyüme hızı pek çok çentikle fırlatıldı. Bu yüzyıldaki teknolojik ilerlemeler, malların ve hizmetlerin üretiminde muazzam bir artışa neden olup, çok fazla maddi zenginlik yarattı. 20. yüzyıl "piyasa kapitalizmi" geliştirdi ve pazar temelli ekonomilerin kurumsal temellerini sağlayarak verimliliğini artırdı (Rodrik, 2007, s.195). Azalan ulaşım ve iletişim maliyetleri, uluslararası ticareti ve yatırımları artırdı. Ayrıca, bu dönemde uluslararası para sisteminin yapısı belirgin ve tekrar tekrar değişti. İki yıkıcı savaşa ve sözde Büyük Buhran'a rağmen, 20. yüzyıldaki ekonomik büyüme, kısmi ve sınırlı küreselleşmenin kısa dönemlerinden fayda gördü ki, işbölümünü İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra daha geniş topraklara yaydı.³¹

Bu sınırlı küreselleşme döneminin ekonomik etkisi, beş kat artan ortalama küresel kişi başına gelirden açıkça fark edilebilirdi. Konvansiyonel uzun vadeli GSYİH tahminleri 20. yüzyılda üretilen malların ve hizmetlerin değerinin "önceden kaydedilmiş insanlık tarihi boyunca toplam çıktı toplamı" nı aştığını göstermektedir.³² DeLong 1900 ile 2000 yılları arasında sabit fiyatlarla küresel GSYİH'nın 19 kat arttığını hesapladı. Bu artış eşit dağılımdan uzaktı; 20. yüzyılın ikinci yarısı eskisinden

³¹ A.e., s. 21-25.

³² Uluslararası Para Fonu (IMF), **Dünya Ekonomik Görünümü**, Washington DC. Nisan, 2002, s.151.

çok daha üstündü.³³ Maddison, küresel ekonominin "son yarım yüzyılda geçmişteki herhangi bir zamanda olduğundan daha iyi performans gösterdiğini" söyleyecek kadar ileri gitti. Dünya GSYİH'si 1950'den 1998'e altı kat arttı. Yıllık ortalama büyüme oranı yüzde 3,9, 1820-1950 yılları arasında yüzde 1.6 ve yüzde 1500 ile 1820 yılları arasında yüzde 0.3 idi. " Küresel ekonomideki kişi başı gerçek kişi başı gelir, 20. yüzyılın ikinci yarısında yılda yüzde 2,1 artarken, 1820-1950 yılları arasında yüzde 0,9 ve 1500-1820 döneminde yüzde 0,05 düzeyinde gerçekleşti.³⁴

Küreselleşmenin tarihi gelişim sürecinde Soğuk Savaş ve sonrası önemli bir yere sahiptir. Soğuk Savaş'ın bitmesi ve aynı anda küreselleşme sürecinin başlaması, ikisi arasında nedensel bir ilişki olup olmadığı sorusunu ortaya çıkarmaktadır. Ancak bilim adamları küreselleşmenin sosyolojik olgudan yada teorik çerçeveden ziyade daha çok tarihi bir süreç olduğu konusunda hem fikirler. Soğuk Savaş böylece, iki kutuplu bir güç dağılımı gibi belirli özelliklerle işaretlenmiş bir dönem olmuştur. Nükleer caydırıcılık stratejik teorilerinin ve güvenlik konusundaki konvansiyonel zorlayıcı önceliği ve etki alanları bağlamında izolasyon ve detant arasında belirsiz bir gerilim. Fakat tarihçiler, belirli özelliklerin uygulandığı ve bazı teorilerin daha fazla ilgisinin bulunduğu belirli karakteristiklere sahip ayrı bir zaman dönemi olarak anlaşılmıştır; Bu bir teori değildir.³⁵ Soğuk Savaş'ın ortadan kalkması, arasında nedensel bir ilişki olup olmadığı sorusunu gündeme getiren küreselleşmenin başlangıcı ile, Komünist devletlerin kapitalist bir sistem bağlamında kendilerini ayakta tutamayacağına dair endişeler veren Immanuel Wallerstein gibi bilim adamlarının yorumları, bu şekilde ima edilecek şekilde yorumlanabilir. Nedensel ilişki olsun ya da olmasın, küreselleşme Soğuk Savaşın tarihsel olarak "başarılı" olduğu söylenmektedir.³⁶ Sovyetler

³³ James B. DeLong, **Estimating World GDP, One Million B.C.–Present**, Department of Economics, University of California, 1998. Berkeley. Available: http://econ161.berkeley.edu/TCEH/1998_Draft/World_GDP/Estimating_World_GDP.html.

³⁴ Angus Maddison, "Dünya Ekonomisi: Binyıl Perspektifi", **Geliştirme Merkezi. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü**, Paris, 200, s.125.

³⁵ Anders Stephanson, "Birleşik Devletler", **Avrupa'da Soğuk Savaşın Kökenleri: Uluslararası Perspektifler**, New Haven Yale University Basını, 1994, 23-52.

³⁶ Immanuel Wallerstein, "Dünya Kapitalist Sisteminin Yükselişi ve Geleceği: Karşılaştırmalı Analiz İçin Kavramlar", **Toplum ve Tarihteki Karşılaştırmalı Araştırmalar**, Eylül, 1974, s.5.

Birliği'nin parçalanması ekonomik küreselleşme sürecini geri kazandırmıştır. Sovyetler Birliği'nin dağılması, piyasa ülkeleri arasındaki asıl Sovyetler Birliği'nin artık dünya pazarının diğer bölgelerinden ayrılmaması, böylece Batıdaki uluslararası pazarı, birleşik bir dünya pazarı haline gelmiştir. Aynı zamanda, Sovyetler Birliği'nin planlı ekonomik modele bölünmesi siyasi çekiciliğini yitirmiştir. Birçok gelişmekte olan ülkede planlı ekonomi modelini piyasa ekonomisine bırakmak için bir pazarlama dalgası oluşmuştur.³⁷

1.3 Küreselleşme Kavramının Boyutları

Tezin bu bölümünde küreselleşmenin ekonomik, siyasi, teknolojik, iletişim ve kültürel boyutları ele alınmaktadır.

1.3.1 Ekonomik Boyutu

Ekonomik teoriler küreselleşmeyi, rekabet ve hareketliliğin kısıtlanması olmadan, küresel bir kitle kültürüne ve bilgi toplumunu kapsayan bir dünyaya sahip bir serbest dünya modeli ile ilişkilendirmektedir. Neo-liberal düşünceye göre, dünya piyasası malların, hizmetlerin, sermaye bilgilerinin ve emeğin akışını ihtiyaç duyulan her yere götürmek için tahsis işlevini etkin bir şekilde yerine getirmektedir. Uluslararası rekabet, seçim ve ölçeklenmeye yetecek kadar uygun süreçler, bu işletmelerin hayatta kalması için yeterli olmamaktadır. Tüketiciler, bu rekabetçi pazardan, düşük fiyatlı ürünler sunarak yararlanmaktadır. Bu yaklaşım, yerel ekonominin neo-liberal piyasa modelinin sadece dünya pazarına kaydırıldığını göstermektedir. Batı liberalizmi sürecinde piyasa toplumunun ortaya çıkışı için yalnızca bir bireyselleşme durumdur. Küreselleşme, bu süreçlerin yanı sıra insanların, malların serbest dolaşımını engelleyen, finans ve bilgi hizmetlerini engelleyen ulus devlet kısıtlamalarından kurtulmaları gerektiğidir.³⁸

³⁷ Philip McMichael, “Küreselleşme: Mitler ve Gerçekler”, **Kırsal Sosyoloji**, Ocak, 1996, s. 29.

³⁸ Kirti N. Chaudhuri, “Avrupa'dan önce Asya”, **Hint Okyanusunun İşlam'ın Yükselişi'nden 1750'ye Kadar Ekonomisi ve Uygarlığı**, Cambridge, Cambridge niversitesi basını, 1990, s.141.

Modernleşme teorisinin yeniden canlandırılması sürecinde, iç kalkınma kısıtlamalarını yapısal bir ayarlama ve kuralsızlaştırma (deregulation) politikasıyla düzeltmek çevrenin sorunlarını çözmekte, böylece piyasa güçleri kendi kendini yönetmeyi üstlenebilmektedir. Ancak dünya finansal kriziyle birlikte, 1990'ların neo-liberal piyasa köktendinciliği irdelendi ve korumacılık politikalarının yanı sıra dünya ekonomisinin ve özellikle finansal sektörün uluslararası kurumlarının düzenlenmesi çağrısı yükselmekteydi.³⁹ Sosyal güvenlik sistemlerinde hızlı bir düşüşle karşı karşıya olan Kıta Avrupası'ndaki insanlar, sosyal açıdan kabul edilebilir bir boyutta piyasanın kendi kendini düzenleme ihtimalinden şüphe ediyorlar ve aynı zamanda sosyal olarak dezavantajlı insanlar adına etkili bir devlet müdahaleciliğine inanmamaktaydılar. Bu nedenle komünistler; toplulukları, girişleri kontrol etmeye yardımcı olarak yeniden inşa etmeye çalışıyorlardı.⁴⁰

Küreselleşmenin ekonomik boyutu, işletmelerin dünya pazarında birbirine bağıllığını ve birbirine bağımlılığını arttırmaktır. Bu karşılıklı bağımlılık, dünya ticareti, yabancı ve müşterek girişim yatırımları, dünya çapındaki tüketici pazarları, yoğunlaşma süreçleri, uluslararası finansal spekülasyon, uluslararası emek göçünden kaynaklanmaktadır. Bilgisayar ağları olarak, emek yoğun üretim süreçleri düşük maaşlı ekonomilere kayarken, planlama, pazarlama ve mali bölümleri bulunan merkezler batı ve bazı Doğu Asya küresel şehirlerinde kalmaktadır.

Ekonomik küreselleşme, sınır ötesi malların, hizmetlerin, teknolojilerin ve sermaye hareketinin yoğunlaştırılması yoluyla ulusal, bölgesel ve yerel ekonomilerin artan ekonomik entegrasyon ve karşılıklı bağımlılığıdır. Küreselleşme, çok sayıda ekonomik, politik ve kültürel değişim ağıyla ilgili geniş bir süreçler dizisi iken çağdaş ekonomik küreselleşme, her tür üretken faaliyet ve pazarlamada ve bilim ve

³⁹ Hans D. Evers, Solvay Gerke, **Küresel Pazar Kültürleri Ve Güneydoğu Asya'da Modernite İnşası**, 1997, s.4.

⁴⁰ Michael Walzer, **Küresel Bir Sivil Topluma Doğru**, Oxford, Bergham.1995, s.142.

teknolojideki gelişmelerin verdiği bilginin hızla büyüyen önemi ile ön plana çıkmaktadır.⁴¹

Ekonomik küreselleşme öncelikle üretim, finans, pazarlar, teknoloji, örgüt rejimleri, kurumlar, şirketler ve emek küreselleşmesinden oluşmaktadır. Ekonomik küreselleşme, uluslararası ticaretin ortaya çıkmasından beri genişlemekle birlikte, ülkeleri tedrici bir şekilde yapan Gümrük Tarifeleri ve Dünya Ticaret Örgütü Genel Anlaşması çerçevesinde iletişim ve teknolojik gelişmelerin artması nedeniyle artmıştır, ticaret engellerini azaltmak ve mevcut hesaplarını ve sermaye hesaplarını açmaktadır. Bu son patlama büyük oranda doğrudan yabancı yatırımlarla ve ticaretin maliyetlerini düşürerek, ticaret engellerini azaltarak ve çoğu durumda sınır ötesi göçle gelişmiş ekonomiler tarafından çoğunlukla desteklenmektedir.⁴² Küreselleşme gelişmekte olan ülkelerde gelirleri ve ekonomik büyümeyi kökten artırmış ve gelişmiş ülkelerde tüketici fiyatlarını düşürmüş olsa da, gelişmekte olan ülkeler ile gelişmiş ülkeler arasındaki güç dengelerini de değiştirmekte ve etkilenen her ülkenin kültürünü etkilemektedir. Ve mal üretiminin değişen yeri, birçok işin sınırları aşmasına ve gelişmiş ülkelerdeki bazı işçilerin kariyerlerini değiştirmelerine neden olmuştur.⁴³

"Küreselleşmenin ekonomik boyutu çerçevesinde son olarak küresel üretimdeki radikal dönüşüme değinmek gerekmektedir. Günümüzde, geleneksel ulus-devlet temelindeki yapının aksine, üretim faaliyetleri küresel çerçevede yerine getirilmekte, üretimin farklı aşamaları farklı coğrafyalarda sonuçlandırılmaktadır. Bu süreçte, en önemli birim çokuluslu şirketler olarak ortaya çıkmakta, bu şirketler portföy yatırımlarından doğrudan yabancı yatırımlara, uluslararası mal ve hizmet ticaretinden turizme kadar birçok ekonomik alanda faaliyet göstermektedirler. Öte yandan 'yeni ekonomi' ve 'postendüstriyel üretim' gibi kavramlarla da tanımlandığı üzere, günümüzdeki üretim sürecinin en önemli özelliği, mal üretiminden ziyade hizmet

⁴¹ Shangquan Gao, **Ekonomik Küreselleşme, Trendler, Riskler ve Risk Önleme**, 2000, s.4.

⁴² James, Paul, Solungaçlar, Barry, "Küreselleşme ve Ekonomi", **Küresel Piyasalar ve Kapitalizm**, NO:1, Sage Publications, London, 2007, s.15.

⁴³ **A.e.**, s. 21.

üretimine ağırlık vermesi ve bu itibarla en önemli üretim faktörünün nitelikli insan kaynağına dönüşmüş olmasıdır.”⁴⁴

1.3.2 Siyasi Boyutu

Sosyologlar için özel bir ilgi, küreselleşmenin politik boyutudur. Erken moderniteyle, referans toplumun ve ulus-devletin tarihsel noktalarındaki disiplinlere yakından bağlıdır. Akademisyenler, uluslarüstü bir siyasi yapılarla temsil edilerek, bir dünya toplumunun gelişini öngörmüşler. Yönetişimin, egemenliğin azalması için uluslararası örgütlere, ikili ve çok taraflı sözleşmelere çok daha fazla bağımlı hale geldiğini savunmaktadırlar. Peki, küreselleşme sürecinde ulus-devlete ne olur? Önem kaybedecek mi? Yerini dünya yönetimi mi almaktadır? Kesinlikle değil. Bamyeh'e göre, küreselleşme süreçlerine rağmen yönetim halen devletlerarası sistemde temsil edilmekte ve ifade edilmektedir; siyasal örgütlenmenin işlem biçimleri ise Birleşmiş Milletlerin ulus-devlet temsilcileri ve kontenjanlarından oluşurken, Devlet Dışı örgütleri ve dernekler katılımdan dışlanmışlardır.⁴⁵ Bir devletin uluslararası arenada meşruiyetinin önemli bir kaynağı, diğer devletler tarafından tanınmasıdır. Bir ulus-devlet, uluslararası perspektiften çok daha önemlidir. Bu devletler arası sistemin uluslararası özelliği, batılı modernizenin bir yavru olarak ulus-devlet modeline göre standart temsil kurallarının yaygınlaştırılması ile ilgiliydi. Ulus-devlet fikri, toplu temsil açısından kendi içsel uygunluğu değil, daha çok model öykünmesi baskılarından ötürü popülerlik kazandı. 19. yüzyıldaki Avrupa gelişiminden ve düşünce okullarından çıkan böyle bir devlet fikri, eş zamanlı Afrika, Hindistan, Orta Asya ya da Orta Doğu'da aynı sosyo-kültürel ve tarihi temellere sahip değildi. Bütün bu bölgelerin Avrupa ulus devletine temsilci bir söylem kabul etmesi için ek bir çaba sarf edilmesi gerekmekteydi.⁴⁶

⁴⁴ Fırat Bayar, “Küreselleşeme Kavramı ve Küreselleşme Sürecinde Türkiye”, **Uluslararası Ekonomik Sorunlar**, s. 28.

⁴⁵ Mohammed Bamyeh, “Uluslarüstüleşme”, **Güncel toplum**, 1993, s.3.

⁴⁶ **A.e.**, s. 7.

Modernleşme sürecinde uluslaşma süreci Batı Avrupa'da oldukça başarılı iken, bu modelin bir çok eski koloniye kopyası başarılı olamamıştır. Özellikle sömürgeciliğin yapay bir varlığı olan ve ortak menşe veya sivil toplum geleneğine sahip olmayan sömürge sonrası devletler, ulusal ve etnik / dini kimliklerin uyuşmazlığı nedeniyle tehdit altında kalmıştır. Ulusal kimlikler gibi, etnisite de yalnızca eylemi belirlemekle kalmaz, aynı zamanda bir kapsama ve dışlanma aracı olarak önem kazanan bir yapıdır. Ulusal ve etnik kimlikler birbirleriyle rekabet edebilir. Ayrılıkçı süreçler zayıf ulus-devletler için karakteristiktir ve bir dizi ulus-devlet çökmesine neden olmuştur. Savaş ağalığı gelişir, soykırımlar diğer etnik gruplara veya diğer inananlara karşı ortaya çıkar. Otokritik iktidar hanedanları siyasi gücünü, ortak bir iyilik yerine kendi ve klanlarına uygun olarak kötüye kullanır. Bürokratik işleyiş yolsuzlukla zayıflar. Herkes, kişisel olarak, benzer bir aktörün yerini alana kadar mümkün olduğunca uygun olacaktır. Bu ulus-devlet türü çok zayıf ve savunmasız ve Avrupa ulus-devlet modeline uymamıştır. Ancak, küreselleşme sürecinde, halen önde gelen siyasi ajanlar olan ulus devletlerin, küresel ve bölgesel kurumlar arasında araçlar olması bekleniyor. Ve bu, birçok ulus devletin yerine getiremediği şeydir.⁴⁷

Dünya ekonomik krizlerinden veya devlet politikasından kaynaklanan küresel dinamikler, etnik kimlikleri yeniden kurabilir. Küresel çağın çelişkisi, dünyanın iki farklı yönde sürüklenmesidir. Bir taraftan, kimse ekonominin küreselleşmesini, dünya politikasının yerleştirilmesini, kültür ve değer sistemlerin sekülerleşmesini veya rol ilişkilerinin değişme süreçlerini inkâr edemez. Öte yandan, ulus devletlerin, ulusal ekonomilerin ve ulusal kimlikleri iç içe olur ve bir dünya ekonomisi, dünya toplumu, dünya siyasi sistemi ve dünya kültürü ortaya çıkar. Küreselleşme, birleşme ve parçalanma, ortak kimliğe ve siyasi farkındalığa neden olabilir. Hem ulusüstü hem de ulus-altı bölgeselciliği güçlendirebilir.⁴⁸

Devleti aşındıran diğer faktörler arasında yasadışı faaliyetlerin uluslararası hale gelmesi, küresel sağlık problemleri, küresel ekonomi, içteki güçlerin gerileyişi, küresel

⁴⁷ Fredrik Barth, "Etnik Gruplar ve Sınırlar", **Kültürel Farklılıkların Toplumsal Organizasyonu**, Bergen ve Londra, Forlaget ve George Allen ve Unwin Üniversiteleri, 1969.

⁴⁸ Jan N. Pieterse, "Hibridizasyon Olarak Küreselleşme", **Uluslararası Sosyoloji**, 1994, s. 165.

kültür, çevresel bozulma, devletin iç işleyişine uluslararası müdahaleler, bilim ve teknoloji yer almaktadır. Küreselleşme ulus-devleti yıpratarak uluslararası arenadaki rolünü azaltarak, devlet dışı uluslararası örgütleri etkin hale getirmiştir.

1.3.3 Teknolojik ve İletişimsel Boyutu

Küreselleşmeye doğru ilerleme yüzyıllarca sürdü, ancak 1900'lerin başında teknolojik ilerlemelerle gerçekten fark edilmişti. Telgraf ve telefon insanlara iletileri aktarmak için daha önce haftalarca ya da aylar sürerken, günümüzde saniyeler içinde sınırlar ötesinde iletişim kurmalarına izin vermektedir. Uçak imalatı çok daha hızlı uluslararası seyahat imkânı sağlamaktadır, radyo gibi iletişim cihazları dünyanın dört bir yanındaki insanlara neredeyse eşzaman olarak dünyanın her yerinden gelen haberleri dinlemelerine izin vermektedir. 1900'lü yılların başında şu andaki küreselleşme halimize girmemize yardımcı olan önemli basamakları elde etmiştik, ancak o dönemde küresel süreçlerin birçoğunun tek boyutlu olmasından dolayı toplu olarak dünya çapında bütünleşme yoktu. 20. yüzyılın ikinci yarısında bilgi teknolojisindeki ilerlemelerle birlikte küreselleşme gerçekten ortaya çıkmıştır. Bilgi teknolojileri, küreselleşmeyi oluşturan çeşitli küresel pazarların dünya çapında entegrasyonunu sağlamanın itici gücü olmuştur. Günümüzde her etkili teknolojik ilerlemeyi tartışmak neredeyse imkânsız hale gelmiştir, ancak küreselleşmenin ilerleyişi ve iş dünyasıyla olan ilişkisi üzerinde gerçekten anıtsal bir etkisi olan seçkin bir dizi gelişme olmuştur.

İnternet, süpersonik hızlarda 'paket' bilgi gönderen bir dizi ağıdır. Web, internetin insanlar için yararlı olmasını sağlamıştır. Web icadından itibaren 5 yıl içinde internet kullanıcıları 600 binden 40 milyona yükselmiştir. Yakın tarihli bir araştırmada, "İnternet kullanımının hem şirketlerde hem de nüfusta artması, küreselleşmenin hızını arttırıyor"⁴⁹ denmiştir. İnternet, neredeyse anında dünya çapında bilgi ve bilgilerin paylaşılmasına olanak tanıdığı için küreselleşmenin ilerlemesini hızlandırmaktadır.

⁴⁹ George S. Yip, "İnternet Çağında Küresel Strateji", **İş Stratejisi İncelemesi**, NO:11, 2000, s. 2.

“1996 Telekomünikasyon hareketi, dünya çapında döşeme fiber optik kablolar üzerinde büyük bir artış başlattı. Telekom şirketleri, fiber optik kabloları yatırım yapmak için büyük bir fırsat buldu; çünkü internetin yükselişiyle birlikte insanlar artan hız ve bant genişliği gücü için yalvarıyor olacaklarını düşünüyorlardı. Popülerlik büyüdükçe ve kablolardaki gelişmelere devam ederken, bu kabloların izin verdiği kapasite büyümeye devam etti ve bilgi ve dijital içeriği dünyanın herhangi bir yerine iletmek daha da kolay ve kolay hale geldi.”⁵⁰ Yakın geçmişte dünya dijital kameralar, mobil cihazlar ve cep telefonlarıyla birlikte kişisel dizüstü bilgisayarlarla dolup taşımaktadır ve bu, küreselleşmenin ilerleyişinde derin bir etki yaratmaktadır. Bu tür teknolojilerin artan popülaritesi ile bireyler ve şirketler birbirleriyle daha sık ve daha önce hiç olmadığı kadar birçok şekilde iş birliği yapabilmektedirler.

İnsanların anında iletişim kurmalarını sağlayan anlık ileti gibi teknolojiler vardır ve çalışmakta olan bir İnternet bağlantısı ve bir mesajlaşma hizmeti bulunduğu sürece dünyanın herhangi bir yerinde bulunabilmektedir. Bu sayede şirketler, dünyadaki müşterileri ve çalışanları ile iletişim kurabilir ve müşterilere veya diğer şirketlerle iş yapmak için bilmeleri gereken en son haberleri verebilmektedir. Ayrıca VoIP olarak bilinen İnternet Protokolü Voice Over Teknolojisi, İnternet üzerinden telefon görüşmesi yapmanıza imkân sağlıyor ve iş gezisinde olan bir çalışan şimdi dizüstü bilgisayarlarını internete bağlayarak, iş ağı veya Skpe gibi bir VoIP servisini açabilir ve şirketlerini veya müşterilerini arayıp iletişim kurabilmektedir.

Bilgi teknolojisi ve telekomünikasyon alanındaki teknolojik boyuta zaten değinilmiştir. Gelecekteki postindüstriyel firmalar artık yerleşik bir fiziki varlık değil, geçici bir sözleşme, bilgisayar ağı ve cep telefonu vasıtasıyla işleyen iş birliğine dayalı ilişkiler ağında işlem göstermektedir. Küresel bir çağdaki geniş üretim parçaları bilgi ile alakalıdır. Castells bilgi teknolojisinin iki önemli karakteri hakkında şöyle düşünmektedir; bilgi, küreselleşme sürecinin hammaddesi ve sonucudur. İkincisi ise, bilgi, ürünlerden daha çok küreselleşme sürecini etkiliyorlar. Bilgi teknolojisinin bu iki önemli özelliği, toplumu maddi anlamda kökten değiştirmiştir. Yeni teknoloji,

⁵⁰Benjamin R. Lawlor, “Küreselleşmenin Çağı”, **Bilgi Teknolojisinin Küresel İş Stratejilerine Etkisi**, The Honors Program Senior Capstone Project, 2007, s.16.

üretim, tüketim ve yönetim alanlarında artan bir esneklik unsuru oluşturarak ekonomi ve toplum arasındaki mesafeyi en kısaya indirmektedir.⁵¹ Bu yeni teknolojileri gerekli duyup geliştiren büyük şirketler, şu an örgütsel, ticari ve ekonomik alanlarda baş rol oynamaktadır. Bu yeni teknolojilerle, daha esnek ağ yapılarına sahip olarak, dikey hiyerarşiler artık gereksiz ve verimsiz olmakta olup, zamanla ortadan kalkmaktadır. Küresel çağın önemli niteliği de ağ toplumu olarak karşımıza çıkmaktadır.⁵²

1.3.4 Kültürel Boyutu

Hofstede'ye göre "kültür, çevredeki insan grubunun tepkisini etkileyen ortak özelliklerin interaktif toplamı olarak tanımlanabilir, kültür bireyin kimliğini belirler". Bu özellikler gelecek nesillere aktarılır ve sürekli değişirler. Kültür, belirli ulus veya ülke için karakteristik inanç ve değerlerden oluşmaktadır.⁵³ Milyonlarca yıl boyunca, insan grupları, gözleri, sesleri, elleri ve bacakları gibi fiziksel vücut bölümlerine bağımlı olmaktan başka iletişim araçları olmaksızın muazzam toprakları kapsıyordu. 5.000 yıl öncesine dayanan kentleşmiş metropol şehirlerin gelişimi ve ticari faaliyetlerin başlamasıyla birlikte, çeşitli toplumlar arasında yaşayan bireyler arasında kültür alışverişi yapılmıştır. Ancak geçmişte iletişim ve ulaşım araçları sınırlıydı ve kültürel özellikler modern çağlarda olduğu gibi hızla ve kolayca dolaşmamıştır. Küreselleşme sürecinin sosyo-kültürel boyutunun zaman ve mekân daralmasının bir etkisi olduğu düşünülmektedir. Bu sürecin başlıca etkileri şunlardır: Uzun mesafeli ulaşımında iyileşme olduğunda uluslararası ve kıtalararası göçler olmuştur. Ayrıca, yaşam seviyeleri ile ekonomik kalkınma arasındaki farklar, özellikle de fakir güneyden (Afrika, Latin Amerika) varlıklı kuzey (Kuzey Amerika), bir istisna olmak üzere Avustralya'nın Çin'e göç etmesiyle, insanların kitlesel hareketine neden olmaktadır. Doğu'dan (Avrupa) batıya doğru (ABD) yatay hareket de ekonomik göç sürecinin bir başka örneği olarak özetlenmelidir. İletişimde gelişme, televizyon ve internet icadı ve

⁵¹ Manuel Castells, **Bilgi Kenti Oxford Ve Cambridge**, Basil Blackwell,1993,s. 13.

⁵² Manuel Castells, **Ağ Toplumu**, C.1, Oxford, Blackwell,1996.

⁵³ Geert Hofstede, "Kültürün Sonuçları", **İşle İlgili Değerlerdeki Uluslararası Farklılıklar**, SAGE, Newbury Park, 1984.

uluslarüstü şirketler tarafından küresel ekonomide hâkim kılınan bu fenomen, küresel ölçekte sosyal ve kültürel değişikliklere neden olmaktadır.⁵⁴ Birçok araştırma, küreselleşmenin, ulusların tek dünya toplumuna dahil edilmesine neden olan toplumsal ve ekonomik ilişkileri yoğunlaştıran tüm dünya çapındaki tarihsel süreçleri ifade ettiğini söylüyor. Bu topluluk, bir arada, küresel bir toplum oluşturan birleştirilmiş bireysel yerleşim yerlerinden oluşur. Bu, küreselleşmenin başlangıcından bu yana bir megatrend ve toplum kalkınmasının temel bir yönü olduğunu ima etmektedir.

Endüstriyel devrimlerle toplumlar, kültür ürünleri üretmelerine ve onları sınır ötesine ihraç etmelerine izin veren makinelere erişmeye başladı. 18. yüzyılda düşünürler, geri dönüşümsüz kültürel standardizasyon eğilimini öngörmüşlerdi. Bununla birlikte, ulus-devlet ve ulusal ekonomik engellerin baskınlığı, kültürleri dış etkiden korumuş ve izole etmiştir. 18. yüzyılın sonundaki Avrupa modeline dayanan kültürel üniformizasyon, özellikle Avrupa'yı karakterize eden ve kültürel modernliğin sembolü olan rasyonel kapitalizmin başarısından dolayı yaygındı. Ayrıca, aydınlanma düşünürleri, değerler alanında tekbiçimli ve sınırsız bir dünyayı öngörmüştü. 19. yüzyılda, kültür endüstrileri, 1860'ta basım, 1890'da elektrik ve sinema gibi birinci ve ikinci endüstriyel devrimlerde teknik yeniliklere dayanmaktaydı. Ayrıca, kültürel miscejasyona ilişkin korku ve Fransa'daki insan ırklarının eşitsizliği üzerine Arthur de Gobineau 1853 yılına etkili bir makale yazmıştır. Marx ve Engels, malların ve pazarların materyalist küreselleşmesinden önce fikirlerin entelektüel olarak küreselleşmesi olan edebiyatta entelektüel bir yaklaşmayı kaydetmiştir. Alman entelektüel Goethe gelince, o dünya literatürü ile herkesin katkıda bulunacağı bir dünya kültürü için fikir beyan etmiştir. 20. yüzyılda, kültür endüstrileri, iletişim teknolojileri gelişmeye başladı ve sınırlar aşmaya başlamıştır.⁵⁵ Küreselleşme ve kültür arasındaki etkileşimler yeni bir olgu gibi görünmüyor. Nitekim, özellikle küreselleşmenin kültür üzerindeki etkisiyle, bunlar, bu etkileşimleri incelemek için

⁵⁴ Wladyslaw Misiak, “Küreselleşme Daha Net Ders Kitabı”, **Toplum, Kültür, Siyaset. Yeni Dünya Düzeninin Yapısı Açısından Bakıldığında**, Varşova 2009, s.107.

⁵⁵ Giovanna Sorti, Abderrahman Hassi, “Küreselleşme ve Kültür”, **Üç H Senaryosu**, 1999, s.6-7.

çeşitli teorik bakış açıları geliştirildiğinden, literatürde bir tartışma noktası oluşturmaktadır.

Kültürel anlamda küreselleşmeden söz ederken, değişim olgusu ön plana çıkmaktadır. Yerel kültürler ve geleneksel bağların bazı konularda zayıfladıkları görülmektedir. Bu nedenle milli devletlerin bazı alanlarda belirleyiciliğinin azaldığı var sayılabilir. Devletlerin içinde yer alan gruplar ve bireyler arasındaki çeşitli ilişkilerin kolaylıkla yaygınlaşması diğer bir sonuç olarak görülmektedir. Fiziki, sosyal sınırların ve geleneksel aktörlerin önemi azalırken, bireysel tercihler güçlü bir şekilde dile getirilmektedir. Yukarıda bahsedilen bu durumlar geleneksel sosyal kurumların işlevlerini azaldığından toplumsal dayanışma da azalmaktadır.

“Henüz kendi değerler sistemini ortaya kaymamış bu sürecin çözümlenmesi için küreselleşmenin kültürel tezahürünün iki temel boyutundan söz edilebilir. Bu iki olgunun yani kültür ve küreselleşmenin tarihsel sürecin normal bir parçası mı oldukları, yoksa birbirini tamamlayan bir anlama mı sahip oldukları ise tartışmaya açıktır. Bir yaklaşıma göre, bu durum modern dönem kültürünün iflası göstergesidir ve onun yerine yeni bir kültürel ideoloji konulmaya çalışılmaktadır. Başka bir yaklaşıma göre ise, bunlar birbirini dengelemektedir. Bu iki yaklaşım biçimlerinden birincisi; Modern dönemin bir yaklaşım biçimi olarak tekdüze tüketim kültürünün bütün dünyadaki egemenliğine vurgu yapmaktadır. İkincisi ise; Modern sonrası/postmodern dönemin bir kültürel yansıması olarak, yerellik ya da mikro-milliyetçilik ve mikro-dincilik olgularını öne çıkarmaktadır.”⁵⁶

Yukarıda bahsedilen ilk yaklaşıma göre, dünyadaki bütün insanlar tekdüze tüketim kültüründe aynı eğlence ve tüketim kültürüne sahiptirler. Örneğin, insanlar her yerde Coca-Cola içerler, KFC yerler, ya da bir ünlü futbol takımı tutarlar. Avrupa ülkeleri spor kültürünün egemen rolü uzak tutulamaz. Bu egemenlik uluslararası markaların egemenliği olarak da ortaya çıkmaktadır. Bu tüketim kültürü birçok çeşitle dayatılmaktadır. Salt ilan ve reklamlarda değil, kültür ve sanat etkinliklerinde,

⁵⁶ Osman Özkul, **Kültür ve Küreselleşme**, İstanbul, Açılımkitap, 2013, s.135.

medyanın çeşitli dallarında, cümleden bütün televizyon ve radyo programlarında aynı tüketim kalıpları ve reklamlar yayınlanmaktadır.

İkinci bakış ise yukarıda gösterilen küresel kültürün boyutunun tam tersi olarak ortaya konulmaktadır. Yani minimize edilmiş bir mikro-milliyetçilik ve mikro-dincilik. “Bu tutumda kendisinin farklı kültürel öğeler taşıdığını iddia eden her gruba, içinde yaşadığı özerklik verilmesi eğilimi görülmektedir. Bu da bir taraftan küresellikten söz ederken, arkadan daha küçük parçalara bölünmeyi teşvik etmektedir.”⁵⁷ Milli ve geleneksel değerler çerçevesinde oluşan eski kimlikler ve bunlara bağlı olarak yerleşmiş olan kültürel algılar yerine, daha çok bireysel beklenti ve algıların etkili olduğu yepyeni bir kimlik algısı dayatılmaktadır.⁵⁸

1.4 Küreselleşmeye Temel Yaklaşımlar

Araştırmacı David Held, Anthony McGrew, David Goldblatt ve Jonathan Perraton, 1990'lı yıllarda egemen olan küreselleşmeyle ilgili farklı yaklaşımlara genel bir bakış sunmuştur. Her yaklaşımın genel kavramsal çizgilerini tanımlarlar ve her birinin sınırlamalarına dikkat çekerler ve şu şekilde tanımlıyor: Aşırı Küreselleşmeciler (Hyperglobalist), Şüpheli Küreselleşmeciler (Skepticalist) ve Dönüşümcü Küreselleşmeciler (Transformationalist).

1.4.1 Aşırı Küreselleşmeciler

Birinci temel yaklaşım Aşırı Küreselleşmeciler. Bu yaklaşım, geçmiş tarihin ve mevcut ekonominin, ulusların hem ekonomik hem de siyasi olarak birleştiği yeni bir ilişki yaratmak için bir araya geldiğini iddia etmektedir. Küreselleşen dünyada başarılı olabilmek için, ülkeler bu iki yönden de bir araya gelmelidir. Birleşmeyen ülkeler, bugün yaşadığımız yeni küreselleşen dünyada geride kalmaktadır. Bu bakış açısı, dünya ekonomisinin mevcut pazar tarafından hükümetlerden daha fazla kontrol edildiğini göstermektedir. Endüstrinin, ticaretin ve küresel finansal pazaryerin

⁵⁷ A.e., s.136.

⁵⁸ A.e., s.137.

ekonomiyi yönlendirdiğine inanılmaktadır; yönetim pazardaki kontrolünü pek az veya hiç kontrol etmemektedir. Aşırı Küreselleşmeciler, bireysel hükümetlerin gücünün bir bütün olarak zayıfladığına ve küreselleşmenin bireysel hükümetlerin ekonomiyi düzenleme kabiliyetini zayıflattığına inanmaktadır. Bunun farkında olarak ulus ötesi yönetim örgütleri gittikçe önem kazanmaktadır. Birçok hükümet bir araya gelmek zorunda kalacak ve bazıları kurmayan kurallara uymak zorunda kalacaklardır. Bazı bilim adamları, ulus devletler tarafından uygulanan ve korunan demokratik sosyal modellerin gittikçe desteklenemeyeceğini söylemektedirler. Ulusal pazarda sürmekte olan ticaret miktarı ile bir tür küresel yönetim sistemine sahip olmak neredeyse kaçınılmazdır. Her ülke ve vatandaşları, bir hükümetin nasıl geliştirilmesi gerektiği ve ne kadar kontrol sahibi olabileceği konusunda farklı inançlara sahiptir. Hükümetler bir araya gelip herhangi bir küresel sistem yaratmadan önce büyük olasılıkla gelecekte uzun bir zaman olacaktır. Bununla birlikte, diğer bilim adamları, "tüketici ideolojisinin" yaygınlaştırılmasının geleneksel kimlik tanımlama modellerini yıkmanın ilk adımı olduğunu söylemektedirler. Liberal demokrasi yayılırken, dünya ekonomik ve politik organizasyon için daha evrensel ilkeler geliştirecektir. Bu şeyler gerçekleşikten sonra, gerçekten küresel bir medeniyet mümkün hale gelecektir. Teknolojik ilerlemeler nedeniyle artan iletişim, geçmişte olduğundan çok daha fazla bir kitle kültürü yaratmaktadır. Aşırı Küreselleşmeciler, dünya ekonomisini tek bir birim olarak görüyor ve diğer yaklaşımlardan çok daha fazladırlar.⁵⁹

1.4.2 Şüpheli Küreselleşmeciler

İkinci yaklaşım ise Şüpheli Küreselleşmecilerdir. Şüpheli Küreselleşmeciler açısı, küreselleşme sürecini gerçekten küresel bir dünyadan çok daha ayrı ve bölgeselleştirilmiş olarak görmektedirler. Küreselleşmeyi şüpheli bir perspektifle gören bilginler, küresel kalkınma yapısı için küresel bir kültürün geliştiği gerçeğini göz ardı etmektedirler. Bu insanlar dünyanın küreselleştiğine inanıyor, ancak farklı bölgeler birlikte küreselleşmektedir. Bu yaklaşım, geçmişin, dünyanın tek bir pazar

⁵⁹ David Held v.d., **Küresel Dönüşümler: Politika, Ekonomi ve Kültür**, Stanford University Yayını, 1999, s. 32-86.

haline gelmediğine, bunun bölgesel ekonomik sektörlerin genişlemesine ve ülkeler arası ticaretin iş birliğine ilişkin kanıtlar sağladığını ortaya koymaktadır⁶⁰. Örneğin, sanayileşmiş ülkeler bir araya gelerek ticaret yapmışlardır. Birbirleri arasında bir ticaret bloğu oluşmuştur. Sonra yavaş yavaş gelişmekte olan ülkelere ürün satın almaya ve bu ülkeleri bloklarına eklemeye başlarlar. Şüpheli Küreselleşmeciler, ülkeler arasındaki ticareti kolaylaştırmak ve küresel ekonominin işleyişini düzenlemek için güçlü bir ulus devlete ihtiyaç duyulduğuna inanmaktadırlar. Bu "güç ülkeleri", güçlü bir hükümet sistemine sahip olmayan gelişmekte olan ülkeler arasındaki ticareti düzenleyecek. Birçok bilim insanı bu perspektifi daha inandırıcı görmektedir; zira güçlü ulus-devletli ülkeler uluslararası ticarete daha aktif haldedir. Şüpheli Küreselleşmeciler, küreselleşmiş bir dünyaya inanıyor ancak küreselleşmenin bölgesel olarak başlayıp daha sonra küreselleşmiş bir ekonomiye doğru göç ettiğine inanmaktadırlar.

1.4.3 Dönüşümcü Küreselleşmeciler

Son yaklaşım Dönüşümcü Küreselleşmecilerdir. Bu yaklaşım, diğer iki yaklaşımlardan iki açıdan farklılık göstermektedir. Birincisi, küreselleşmenin ardında herhangi bir nedenin (yani pazarın veya ekonomik mantığın) bulunmadığı düşünülmektedir. Küreselleşme, yıllar boyunca yavaş ilerlediği bir fenomen olarak düşünülmekte. İkincisi, akademisyenler, küreselleşme sürecinin sonucunun belirlenmediğine inanmaktadırlar. Bu bilim adamları, küreselleşmenin bilinmeyen bir fenomen olduğunu söylüyor ve sonucu yıllarca bilinmemektedir. Dönüşümcü yazarlar aynı genel değişikliklerin küreselleşmeden kaynaklandığına inanmaktadırlar ancak bu değişikliklerin nereden geldiğine dair doğrudan bir inanç bulunmamaktadır. Ayrıca, bu yaklaşım, küreselleşmeyi tanımlayan tarihsel olayları veya faktörleri tanımlamamaktadır. Küreselleşme, tanımlanmış bir geçmişi veya geleceği olmayan bir şeydir. Dönüşümcü, ulusal hükümetlerin gücünün artmakta olduğunu ancak bu ulusal hükümetlerin niteliğinin değiştiğini söylemektedir. Bu bakış açısı, küreselleşmenin

⁶⁰ Mary Robinson, **Küreselleşme Nasıl Uluslararası İlişkileri Dönüştürüyor**, İlişkili İçerik, 2006, s. 28.

süreçlerini etkileyen faktörlerin daha geniş olduğunu ve küreselleşmenin sonuçlarının çok belirsiz olduğunu düşünmektedir.⁶¹

Bu konuda Giddens şu saptamayı yapmaktadır: “Ulus-devletler ve buna bağlı olarak ulusal siyasi liderler hala güçlü müdürler, yoksa dünyayı şekillendiren güçler karşısında büyük ölçüde eli kolu bağlanmış bir konuma mı gelmişlerdir? Ulus-devletler gerçekte hala güçlüdürler ve siyasal liderlerin de dünyada oynayacak büyük bir rolleri vardır. Ama aynı zamanda, ulus-devletin gözlerimizin önünde yeniden şekillenme sürecini de kimse yadsıyamaz”⁶² Aslında bu üç görüş arasındaki temel farklılıklar, olgulardan ziyade, temsil ettikleri dünya görüşlerinden kaynaklanmaktadır. Daha küreselleşme tartışmalarının öncesinde, temelde evrenselci bir tutum içerisinde kendilerini ifade eden liberaller ve bazı Marksistler, küreselleşme sürecini, mevcut yaklaşımların bir sonucu olarak değerlendirmişlerdir

⁶¹ Held, a.g.e., 1999, s. 32-86.

⁶² Ali Esgin, “Ulus-Devlet ve Küreselleşmeye İlişkin Bazı Tartışmalar”, **Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 2005, C.25, No.2, s. 185-192.

İKİNCİ BÖLÜM

KÜRESELLEŞME SÜRECİNDE ÇİN EKONOMİSİ

Tezin bu bölümünde Çin'in farklı dönemlerdeki ekonomik durumları ve gelişimleri şekil ve veri tablolarıyla birlik gösterilmektedir. Ayrıca, Çin-Türkiye ekonomik ilişkilerine değinmiştir.

2.1 Çin Ekonomisinin Tarihçesi

Günümüzdeki Çin, kendini dünyadaki en büyük küreselleşme karşıtı ve yarattığımız küresel kurumların en büyük aksamasından, bu kurumların taahhütlü bir üyesine ve küreselleşmenin savunucusuna dönüştürmüştür. Şu anda Japonya'dan çok daha açık bir ekonomiye sahiptir ve kurumlarını Meiji Japonya'dan beri büyük bir ülkede görülmeyen bir dereceye kadar küreselleştirmektedir. Hukukun üstünlüğünün, rekabetle ilgili taahhüdün kabulü, İngilizce, yabancı eğitim ve birçok yabancı yasalar ve kurumların yaygın kullanımı sadece Çin kurumlarını güncellemekle kalmıyor, Çin uygarlığına dönüştürmektedir.

Çin'in ekonomik başarılarının tamamı liberalleşme ve küreselleşme ile bağlantılıdır ve küreselleşmenin her bir yönü Çin'i daha da başarılı kılmıştır. Hiçbir zaman dünya tarihinde pek çok işçi, bu kadar hızlı yaşama standartlarını geliştirmemiştir. Bu nedenle, küreselleşme için popüler destek, savaş sonrası düzelmenin oldukça yönetilen bir ekonomide ya da şok terapisinin toplumu travmatize ettiği eski Sovyetler Birliği'ndeki Japonya'dan daha fazladır. Sonuç olarak Çin, ABD ve Güneydoğu Asya'nın Japonya, Hindistan ve Brezilya için kabul edilenden daha serbest ticaret ve yatırım teşvikinin bir müttefiki haline gelmiştir.

Çin'in başarısı modern tarihin en önemli gelişmelerinden biridir, ancak şu andaki büyümeden Çin'in küresel hakimiyetine ya da yaşam biçimimize tehdit olarak görmek doğru olmaz. Eski Sovyetler Birliği'nden farklı olarak, reformist Çin, herhangi bir ülkenin yaşam biçimini değiştirmeye çalışmamaktadır. Günümüzde Çin, en iyi uygulamaları isteyen tüm dünyaya misyon gönderen ülkedir. Sadece yabancı teknoloji ve yabancı kurumsal yönetim tekniklerini değil, aynı zamanda çok çeşitli yabancı

kurum ve uygulamaları uyarlamaktadır: uluslararası muhasebe standartları; İngiliz, ABD ve Hong Kong menkul güvenlik kanunları; Fransız askeri satın alma sistemleri, ABD Merkez Bankası'nda modellenen bir merkez bankası yapısı; Yabancı portföy yatırımları için Tayvan tarzı düzenlemeler; Güney Kore, Singapur ve Tayvan'dan uyarlanmış bir ekonomik kalkınma stratejisi ve birçok diğerleri. Bu değişimlerin en önemlileri arasında Batı'nın hukuk devleti kavramını benimseme kararı; Rekabetin merkezi olarak önemli bir ekonomik uygulama olarak benimsenmesi ve eğitilmiş Çin nüfusu için neredeyse ikinci bir dil olarak İngilizce dilinin benimsenmesidir.

2015 yılına kadar Çin, dünyanın en hızlı büyüyen büyük ekonomisiydi ve 30 yılda ortalama %10'luk büyüme oranları vardı. Çin'in gelişmekte olan ekonomisinin tarihsel ve siyasi gerçekleri nedeniyle, Çin'in kamu sektörü, büyümekte olan özel sektörden çok ulusal ekonomide daha büyük bir pay almaktadır. Çin imalat için küresel bir merkezdir ve dünyadaki en büyük imalat ekonomisi ve dünyanın en büyük ihracatçısıdır. Çin ayrıca dünyanın en hızlı büyüyen tüketici pazarında ve dünyanın ikinci büyük ticaret ithalatçısı konumundadır. Çin, net bir hizmet ürünleri ithalatçısıdır. Çin, dünyadaki en büyük ticaret ulusudur ve uluslararası ticarete en önemli rolü oynamaktadır ve son yıllarda ticaret örgütleri ve antlaşmalarıyla giderek daha fazla uğraşmaktadır. Çin, 2001 yılında Dünya Ticaret Örgütü üyesi olmuştur. Çin ayrıca Avustralya, Güney Kore, ASEAN, Yeni Zelanda, İsviçre ve Pakistan da dahil olmak üzere birçok ülke ile serbest ticaret anlaşmaları yapmıştır.¹ Çin ekonomisinin uluslararasılaşması, 2005 yılında satın alma yöneticileri endeksi tarafından Çin'de resmi olarak başlatılan standart ekonomik tahmini etkilemeye devam etmektedir. 2009'da Çin, 10 milyar doları aşan bir GSYİH'ya (PPP) sahip tek Asya ülkesi olmuştur. 2015 yılının sonuna gelindiğinde, Çin, 20 trilyon doları aşan bir GSYİH'ya sahip olan ve dünyanın en hızlı zamanında (6 yıl) iki katına çıktığı ilk ülke olmuştur. Çin ekonomisi büyüdükçe, küreselleşmesi için gereken süreci geçiren Çin Renminbi(RMB)

¹ “2011 ABD USC Çin Ekonomi Devleti Konferansı, Komple Plan ve Sunumlar”, China.usc.edu, 2012.

de geniş biçimde kullanılmaya başlamıştır. Çin, 2015 yılında Asya Altyapı Yatırım Bankasının kuruluşunu başlatmıştır.²

Tabii Çin ekonomisinin bugünkü dünya ekonomisini etkileyici hale gelmesi kısa vadede gerçekleşmemiştir. Cumhuriyet kurulmadan önceki batı ülkeleri ve Japonya'nın işgali döneminde ülkeye gelen yeni ekonomik algıları; ikinci dünya savaşında sonraki iç savaşın ülke ekonomisine getirdiği felaketler; cumhuriyet döneminde Mao'nun yürüttüğü yanlış ekonomik politikaları ve Deng'in Dışa Açılma Politikası; bunların hepsi Çin'in küreselleşme sürecindeki dünya ekonomisinde büyük rol oynamıştır.

2.1.1 Mao Dönemi

1949 yılına gelindiğinde Çin, 100 yıldan fazla bir savaş dönemine son verdi. Halk Cumhuriyeti'nin kuruluşu Çin tarihinin yeni bir dönemi niteliğini taşıyordu. Hırslı hükümet liderleri, yeni kurulan sosyalist sistemi savunmak için, batılı sanayi ülkelerinde hızla ayak uydurmak ve hatta geçmek, hızlı endüstriyel gelişme, özellikle de ağır bir endüstri seti kurmak gerektiğine inanıyordu. Çoğunlukla Sovyet deneyimlerinden öğrenen Çin hükümeti, ulusal ekonominin savaş tazminatlarından kurtulduktan hemen sonra 1953'ten bu yana ağır sanayi gelişimine öncelik veren İlk Beş Yıllık Plan'ı hazırlamaya ve uygulamaya başlamıştır. İlk Beş Yıllık Plan'da, ağır sanayi gelişimi stratejik bir konuma getirilmiştir.

İlk Beş Yıllık Plan 1953-1957 yılları arasında gerçekleşmiştir. Bunun amacı, ekonomik büyüme oranını arttırmaktı. Planlar, arazi reform kampanyasının ilk aşamasının tamamlanmasının ardından başlamıştır. "Çin temelde köylü mülk sahibi yetiştiricilerin bir arkasıydı."³ Bu, Çin Komünist Partisinin, ülkenin ekonomik kalkınması için bir plan geliştirebilmesine izin vermişti. 1952 Kasım'ında Birinci Beş Yıllık Planı (BBYP) denetlemek ve yönlendirmek üzere bir komite oluşturuldu.

² "Çin'de Sanayi Büyümesi Yavaşlıyor", **BBC Haberleri**, 11 Ağustos, 2010, www.bbc.com

³ Maurice Meisner, "Çin Tarihinin Dünya Tarihindeki Önemi Çalışma Projesi", **Asya Araştırma Merkezi**, Londra İktisat ve Siyaset Bilimi Fakültesi, Londra, 1999, s.13.

Maliye Bakanı Deng Xiao-Ping, Çin'in BBYP'ı hazırlanmasında önemli bir rol oynamıştır. O sırada komitenin başkanı Kao Kang'dı. Kao Kang'ın başkan seçilmesi, Mao tarafından seçildiği şekliyle Sovyetler Birliği'ne açık bir bağımlılıktı. Kao Kang, Mançurya'daki yönetim başkanıydı ve Mançurya, en fazla doğal kaynak yoğunluğuna sahipti ve Japon kukla bir devlet olması nedeniyle, Çin'deki en sanayileşmiş alandı. Bu, BBYP'ın başlaması için ideal bir alandır. Bu plan 1928'de başlayan Joseph Stalin'in Rusya'daki Sovyet Beş Yıllık Planlarından esinlenmiştir. Çin Beş Yıllık Planların ve Sovyet Beş Yıllık Planların karşılaştırmasında, Çin Beş Yıllık Planlar daha hızlı gerçekleşmiştir. Süreç, Sovyet yardımı ve ayrıca Rus Beş Yıllık Planlar'ın sağladığı örneklerle referans olarak hızlandırılmıştı. Destek için Çinlilerle Ruslar arasında bir anlaşma yapılmıştır. Bu anlaşmaya Çin-Rus Dostluk, İttifak ve Karşılıklı Yardım Antlaşması adı verildi ve 1950'de kurulmuştur. Politik, askeri, ekonomik ve kültürel alanlarda Çin'in desteğine söz vermiştir. 1953'te, Birinci Beş Yıllık Plan başlatıldığında, Sovyet'ten daha fazla yardıma ihtiyaç olmuştur. Moskova'da Sovyet'e, "Çin'in Birinci Beş Yıllık Planına katkıda bulunmak üzere 141 büyük ölçekli teşebbüsün inşası için ekipman ve teknik yardım" verildiği bir anlaşma yapılmıştı.⁴ Sovyet yardımı daha da artmıştı ve bu 400 sanayi bitkisine yapılmıştır. Bu programı ele alabilmek için binlerce Rus teknik danışmanı, endüstriyel planlama, fabrika inşaatı, hidroelektrik enerjinin geliştirilmesi, demiryolu ağının uzatılması ve daha fazlası için Çin'e gönderilmişti.⁵ Yeni ekonomik gelişme nedeniyle, büyük bir sermaye gerekliydi ve bu zamanın Çin ekonomisinin odak noktası olan tarımdan sağlanıyordu. Ekonomik kalkınma için gerekli emeği ve vergileri sadece köylüler sağlayabilirlerdi. Tüm vergiler ve emekle bile, Komünistler Sovyet hükümetini ödemek için gereken sermayeden yoksun kalmışlardı. Hükümetin bütçe açığı büyük oranda vardı ve devlet tahvilleri satarak bu sorunu çözmüşlerdi. "Aralık 1949'da yılda yüzde 70 ila

⁴ Michael Loewe, "Çin'de Son Bulunan El Yazmaları", **Bir Ön Araştırma**, T'oung Pao, 1977, s. 99-136.

⁵ Jonathan D. Spence, **Modern Çin Araştırması**, 1990, s.112.

yüzde 80 arasında olan banka faiz oranları, 1950'de yüzde 18'e, 1951'de ise yüzde 3'e indirildi.”⁶

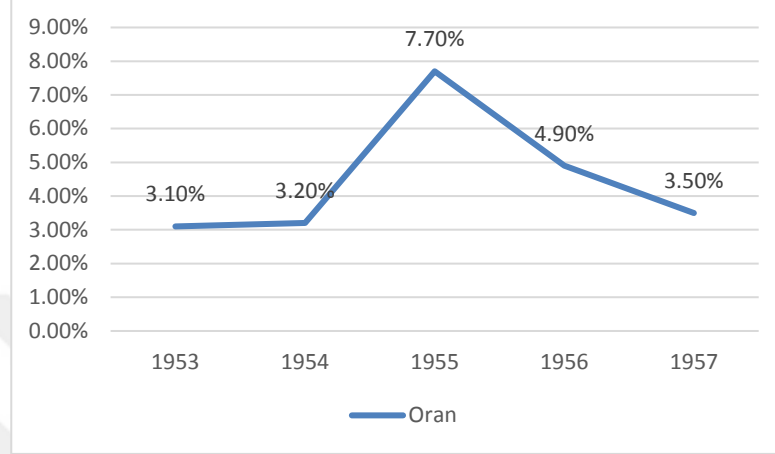
Çinliler Doğu Avrupa Komünist Devletleri'nde de uygulanan bir yöntem kullanmışlardı. Bu, tahıl dağıtımı ve ayrıca 1953'te Mao tarafından dayatılan hükümetin sabit fiyatlarla hububat sevkiyatını zorunlu kıldığı bir sistemdi. Ayrıca, "ilkel birikim" olarak adlandırılan yeni bir politika eklediler ve bu, köylüleri kendi çeyreklerinden fazlasını satmaya zorladı. Toplam tahıl üretimini çok düşük fiyatlarla devlete kazandırılmıştı. O dönemde tarımsal kooperatifleşme gerekiyordu. Tarımsal kooperatifleşme başlangıcı karşılıklı yardım ekipleri ve köylü kooperatifleri idi. Hızlandırma politikası (Sosyalist Zirve), hızla netice vermiş, bir yıldan kısa süre içerisinde hane halklarının tamamına yakını (%91,9) kapsar duruma gelmiştir. Çin Komünist Partisi(ÇKP) Merkez Komitesi'nin 1955 Ekim toplantısını izleyen 8-9 aylık sürecin sonuna gelindiğinde, 110 milyonun üzerinde köy hanesi kooperatif üyesi yapılmıştır.⁷ Ürpertici bir hızla yaşama geçirilen kooperatifleşme siyaseti, sosyalizme ya da daha dar anlamda tarımda kolektif mülkiyete dönüşümüne doğru gidişin, artık gönüllülük ve karşılıklı fayda esasına göre yürütülmediğini açık biçimde ortaya koymaktadır. Mahsulleri hasat etmek ve dikmek için köylü aileleri arasında işbirliği yapılmıştır. Özel mülkiyetten kooperatifleşmeye kademeli dönüşüm, kooperatifleşmenin kabul edilip edilmediğini veya karşılanıp karşılanmadığını test etmekte. Mao, 1955'te Tam Kooperatifleşme İlk Beş Yıllık Planın sonuna kadar tamamlanması gerekeceğini ve sanayi gelişiminin tarımın tam kooperatifleşmesine bağlı olduğunu belirtmişti. Mao'nun baskısı altında dönüşüm çok hızlı gerçekleşmiştir ve maalesef 1956'da kooperatifleşme karşı direniş belirgin olmuştu. Bu direniş açık bir isyan olmadan toprağa verilmek suretiyle ifade edilememişti. Bunun yerine, köylüler çiftlik araçlarının ve hayvanların sabote edilmesine başvurdu. O zaman hayvanlarının

⁶ Spence, **a.g.e.**, s.113.

⁷ ChuYuan Cheng, **Komünist Çin'in Ekonomisi 1949-1962**, Seton Hall üniversitesi, 1963, s. 33.

kesilmesi "vahşi katliam" olarak adlandırıldı ve bu geniş alanlardaki hayvan nüfusunu büyük ölçüde azalttı. Bu, kooperatifleşme oranını yavaşlatmıştı.⁸

Şekil 1: Gayrisafı Tarımsal Çıktı Artış Oranı(%)

Kaynak:SSB, 1960:118'den yararlanılarak oluşturulmuştur

Bu süre zarfında, birçok insan iş arıyordu ve insanlar kırsal alanlardan kentsel alanlara taşınmıştır. Bu nedenle, okur yazar olmayan, fabrika çalışması için onları hazırlamayan çok sayıda insan vardı. Pahalı ekipman, sadece iyi bilgilendirilmemesi nedeniyle zarara uğramıştır. Kaliteye çok az dikkat verilmiştir. Bütün bunlara rağmen, BBYP Çin'i muazzam bir şekilde değiştirmiştir. Esas olarak sanayileşmeye odaklanmıştır; bu planla Çin mallarının sanayi üretiminde dramatik bir artış görmüştü. Çıktı hedeflerinin çoğunun bazı istisnalarla karşılandı veya aşılması, BBYP olarak, Çin'i büyük oranda ilerletmişti. Çin'in BBYP'si "bürokrasinin, yeni toplumsal eşitsizliklerin ve ayrıcalıklı elitlerin büyümesine yol açtı."⁹ Plan, kotalarını yeterince iyi karşıladı, ancak Çin ekonomik sistemindeki kusurları ortaya koymuştu. BBYP'de sanayi inşaatlarının merkezi ve omurga projeleri, eski Sovyetler Birliği yardımıyla tasarlanmış 156 önemli projeydi. Bu dönemde, ağır sanayi altyapısına yapılan yatırım,

⁸ A.e., s. 29.

⁹ Maurice, a.g.e., s.18.

sanayi altyapısının toplamının %85'ini, tarımsal ve endüstriyel altyapıya yapılan toplam yatırımın %72,9'unu oluşturmuştu.¹⁰

Tablo 1: Sanayi Çıkıntısının Sektörlere Göre Gayrisafi Değerler, 1952-1957, Milyon Yuan (1952 Fiyatlarıyla)

Yıllar	1952	1957
Toplam	34,3	78,4
Modern Endüstri	27,1	65,1
Modern Fabrikalar	22,1	55,6
El Sanatları Fabrikaları	5	9,4
Diğer*	7,3	13,4

Kaynak: Chen, 1967: 207*El sanatları kooperatifleri ve bireysel El sanantkarları

Ancak ağır sanayilere öncelik vermenin kalkınma stratejisi Çin'in maddi yapısı ile tutarsızdı: Çin'in ekonomik kalkınmasının ilk döneminde sermaye yetersiz kalmıştı, dolayısıyla piyasa faiz oranı doğal olarak yüksekti, ancak işgücü fiyatları oldukça ucuzdu. Sermaye yoğun ağır endüstrileri geliştirme maliyeti son derece yüksekti ve bu tür endüstrilerin açık ve serbest rekabetçi piyasa ekonomisinde hiçbir rekabet gücü olmamıştır. Daha sonra, ağır endüstri odaklı kalkınma stratejisinin uygulanması hedefiyle çelişen, hafif endüstrileşme endüstrileşmesi takip etmiştir.¹¹ Mali sistem ve ilgili devletler arası düzenlemeler, devlet planının uygulanmasını kolaylaştırabilir ve ağır endüstriyel kalkınmayı önceliklendirme amacına hizmet edebilir. Bununla birlikte, Çin kadar büyük bir ülkede, merkezi planlama ve finans departmanları için planların oluşturulması, yönetilmesi, koordinasyonu ve izlenmesi için çalışma yükü aşırı derecede ağırdır ve ekonomik sistem daha da büyüdükçe ve karmaşıktıkça giderek artmaktadır. Örneğin, merkezi hükümete bağımlı işletmeler sayısı 1953'te 2.800 iken 1957'de 9.300'e yükselmiş ve merkezi planlamada malzeme tahsisindeki madde sayısı

¹⁰ Justin Yifu Lin v.d., "Rekabet, Politika Yüğü ve Kamu İktisadi Teşebbüs Reformu", **Amerikan Ekonomik İncelemesi**, Mayıs 1998, s. 422-27.

¹¹ Justin Yifu Lin, GuoFu Tan, "Politika Yüğü, Hesap Verebilirlik ve Yumuşak Bütçe Kısıtlaması", **American Economic Review**, C. 89, No:2, 1999.

1952'de 55 iken 1957'de 231'e yükselmiştir.¹² Kontrol ve izleme ile ilgili klasik bilgi sorunu, planlanan sistem kurulduktan hemen sonra ortaya çıktı. Ekonomi gittikçe artan sayıda proje başlatılarak ve işletmeler başlatıldığında, planlanan sistem gittikçe yönetilemez hale geldi ve mali merkezileşme daha az çekici hale geldi. Ayrıca, oldukça merkezileştirilmiş planlı bir sistem, sadece devlete ait işletmelerin ve çalışanların teşviklerine yardımcı olmakla kalmayıp aynı zamanda yerel yönetimlerin teşviklerinde zararlıdır, çünkü birçok bakımdan inşaat ve işletme altındaki endüstriyel projelere yerel yönetimlerin tam işbirliğine ihtiyaç duyulmaktadır.

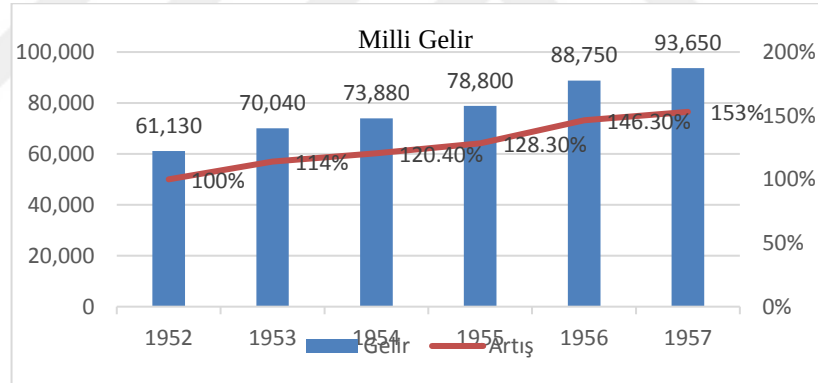
Nitekim planlı sistemin erken dönemlerinde fazla merkezileşme sorunlarını anan Başkan Mao idi. 1956'daki önemli konuşması "On Önemli İlişkiler Üzerine"de Mao Çin'in toprakları çok geniş, nüfus çok büyük ve koşullar o kadar karmaşık ki, inisiyatiflerin yalnızca tek bir kaynaktan ziyade hem merkezi hem de yerel yönetimlerden gelmesi daha iyi olacağını savunur. Her şeyi merkez yetkililerin elinde yoğunlaştırmak, yerel yetkilileri sıkıştırmak ve onlara bağımsız eylem hakkını inkâr etmek için Sovyetler Birliği örneğini izlememeleri gerektiğini söyler. Merkezi otoriteler illerin ve belediyelerin girişimi kapsamına girmeye dikkat etmeli ve ikincisi iller, ilçe, bölgeler ve semtler için aynı şeyi yapılması gerektiğini ve her iki durumda da alt seviyelerin boğaz ceketini içine alınmaması gerektiğini savunur.¹³ Bu çerçevede Çin, 1957'den beri yerel yönetimlere daha fazla yetki devrederek planlanan çerçeve dahilinde ilk mali reformuna başlatılmıştır. Çin Komünist Partisi'nin 1957'deki 8. Kongresinin Üçüncü Genel Oturumunda merkezi ve yerel yönetimleri arasındaki sanayi, ticaret mali ilişkisi hakkında önemli kararlar alınmıştır. Bu kararlar şunları içeriyordu: (1) neredeyse tüm kamu iktisadi teşebbüslerini (KİT'ler) yerel yönetimlere devretmek, böylece merkezi hükümete bağlı işletmelerin sanayi çıktılarının payı, ulusal toplamın yüzde 40'ından yüzde 14'üne kadar küçülmüştür; (2) merkezi planlama, merkezi yönetimden ziyade yerel yönetimler tarafından yapılacak sabit yatırımlarla ilgili kararlarla ulusaldan bölgesel bazda değiştirilmiştir; (3) gelir paylaşımı planları

¹² Yingyi Qian, Gérard Roland, Chenggang Xu, **M-form ve U-Form Organizasyonlarındaki Değişiklikleri Koordine Etmek**, Mimeo, Stanford Üniversitesi, 1999.

¹³ Zedong Mao , **Mao Zedong'un Seçilmiş Eserleri**, C.5, Pekin, Halk Basını, 1977.

beş yıl sabitlenmiş ve yerel yönetimler vergiler üzerinde yetki kazanmıştır. Merkezi gelir payı yüzde 75'ten yüzde 50'ye düşmüştür. Merkezi olmayan yerelleşme Çin merkez planlama sisteminin temel çerçevesinin 1956'da tamamen kurulduktan sonra, ekonominin hızla genişlemesi çağrısında bulunan 1958 Büyük Sıçrama İlerlemesi ile çakışmadan sadece iki yıl geçmiştir. Nitekim, yerel teşvikler yerelleşmeye hızla tepki gösterir ve yerel küçük endüstriler patlamıştır. Bununla birlikte, bu program başarısız olmuş, zira radikal ademi merkeziyetçilik ciddi koordinasyon hatalarına neden olmuştur. Yerel hükümetler ve işletmeler için yumuşak bütçe kısıtlamaları sorunu ile yatırımlar çok hızlı bir şekilde genişlemiş ve verimsiz çoğaltılması kaçınılmaz hale gelmişti. 1959'da başlayan anayasallaşma 1963'e kadar tamamlanmıştı. Büyük ve orta ölçekli tüm sanayi kuruluşları yine merkezi hükümete bağımlıydı ve merkezi gelir payı artmıştı.¹⁴

Şekil 2: Milli Gelir (Milyar Yuan, 1952 Fiyatlarıyla)

Kaynak: Chen,1967:140

Şekil 2'ye göre 1952-1957 yılları arasında milli gelir sabit fiyatlarla %53 oranında artış göstermiştir. Yıllık ortalama büyüme oranı %8,8'dir. Söz konusu çalışmalarda Çin'in anılan dönemdeki yıllık ortalama büyüme oranı %5,6 ile %8,8 arasında değişmektedir. Ortalama büyüme oranlarının böylesine farklılıklar göstermesinde, Çinli istatistikçilerin tarımsal ve sınai üretim değerlerinin yanlış ve abartılı hesaplaması, yerel birimlerin istatistiksel raporlamada yaptığı yanlışlıklar, geleneksel

¹⁴ Yingyi Qian, "Optimal Hiyerarşide Kontrol Teşvikleri ve Kontrolü", **Ekonomik Araştırmaların Gözden Geçirilmesi**, 1994, s, 527-544.

sektörlere ilişkin istihdam tahminlerinin hatalı oluşu gibi bir dizi faktörün etkili olduğu ileri sürülmektedir.¹⁵

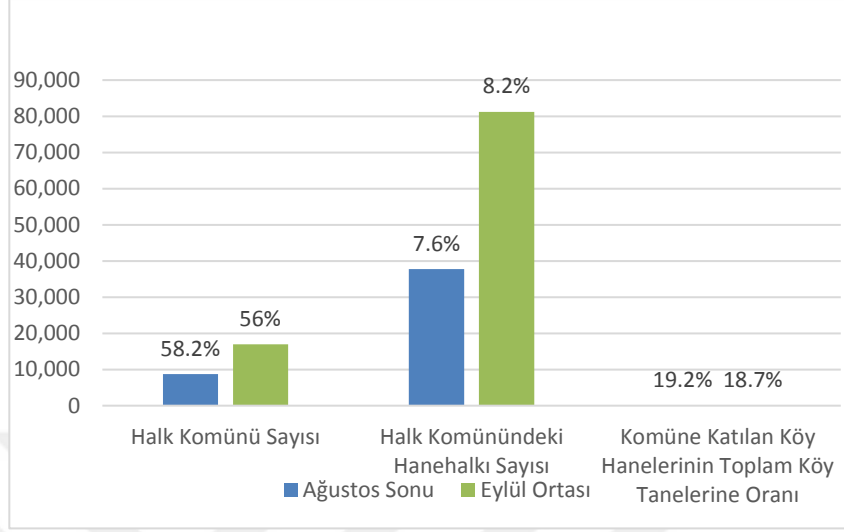
İkinci Beş Yıllık Plan 1958-1962 yılları arasında gerçekleşti. Ayrıca, Çin'i ne kadar ilerlettiğinden dolayı Büyük İleri Atılım da denir. Komünler, yerel kasabayla birlikte kolektif çiftlikleri gruplamak için kullanılmıştır büyük merkezi sistemlere dönüştürmek için. Çin yaklaşık 26.000 komün halinde örgütlenmişti. İnsanlar kışlada birlikte yaşamak zorunda kalmışlardır ve toplu mutfaklarla kışlak toplama salonlarında birlikte yemek gerekiyordu ve daha sonra sanayi veya kırsal işe uygulanan emekle çalışma ekipleri halinde örgütlenmeleri gerekiyordu. Bir aile fikri ortadan kaldırılmıştı ve kocalar ve eşler ayrıldı ve farklı işler yapıyorlardı. Evler yıkılmış ve yıkılmış evlerin malzemeleri başka amaçlarla kullanılmıştır. İnsanlara giyecek, yiyecek ve hatta gömme hizmetleri verildi. Fikir "ekonomik üretimin hızlandırılması ve artırılması için sermaye donanımının yerine militarize insan gücü kullanmak" olmuştu.¹⁶ Her şey askeri kesinliğe göre yapılmıştı. Mao'nun görüşüne göre, bu şekilde Çin komünizme daha da yaklaşıyordu. 1958 Ekim'inde, 600.000'den fazla arka bahçe çelik fırınında 50milyon kişinin demir ve çelik üretiminde bulunduğu iddia edilmektedir. Gerekli hammaddeler olarak kullanılmak üzere hanelerin hurda metalleri toplanmıştır. Evcil hayvanların özel mülkiyeti bile yasaklanmıştır. O sırada üretim rakamları hayal kırıklığı yaratıyordu. Tahıl üretimi popülasyon artışıyla eşleşememişti. "Çin'deki ağır sanayinin hızla gelişmesini sürdürebilmesi için, tarım sektörünün üretimi arttırılması" gerekiyordu.¹⁷

¹⁵ Jan S. Prybyla, **Komünist Çin'in Ekonomi Politikası**, International Textbook Company, 1970, s.118.

¹⁶ Loewe, **a.g.e.**, s.165-166.

¹⁷ Spence, **a.g.e.**, s.29

Şekil 3: Yatırımların Dağılımı, 1953-1957 (Milyon Yuan)

Kaynak: Chen,1967:140

Chen Yun ve Zhou Enlai'nin de bulunduğu Çin'in merkezi planlamacıları, bir şeyler yapmak için bir motivasyon, daha iyi tüketim malları, daha iyi tarım makineleri ve daha fazla tarımsal makine satın alma fırsatı verilirse Çin köylülerinin daha fazla üretim yapacaklarına inanıyorlardı. Kimyasal gübreler Planın hazırlanması sırasında, plancılar tohum üretiminde yılda yaklaşık yüzde 5 buçuk oranında bir büyüme öngörmüşlerdi. Bu, mevcut 185 milyon metrik tondan 240 milyon tona kadar bir seviyedeydi. Mao'nun hayal kırıklığı yaratan tarımsal üretime verdiği yanıt "ahlaki teşvikler ve yerel parti liderlerinin ilham kaynağı altında kitlesel seferberlik yoluyla üretimin artırılması için bir strateji" idi.¹⁸ Bu yöntemler, Deng Xiaoping tarafından parti genel sekreteri ve Liu Shaoqi tarafından Mao'nun olası halefi gibi görünmüştü. O zamanlar, Çin'in hala Rusya'ya büyük borcu vardı ve Çin, Sovyet hükümetine borçlu olduğu büyük miktardaki borcunu ödemek için tarımsal bir artıya büyük ihtiyaç duyuyordu. Plan, beş yıl içinde sanayi üretimini ikiye katlamak ve tarımsal üretimi %35 oranında artırmak olmuştü. Büyük İlerleme, Mao'nun kendini Sovyet kontrolünden kurtarmaya ve komünizme doğru ilerlemeyi hızlandırmaya çalışıyordu.

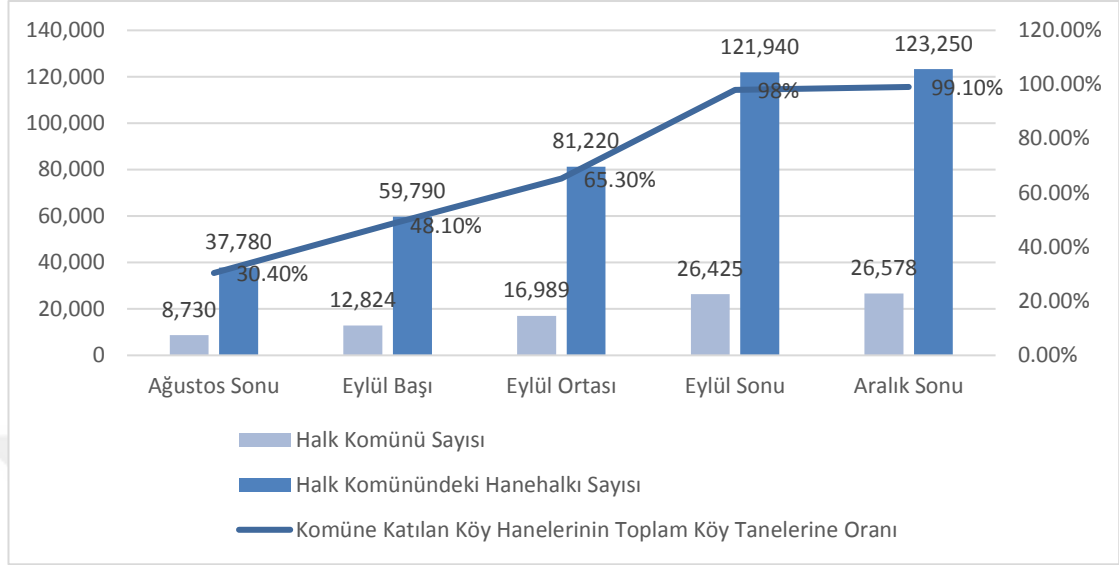
¹⁸ A.e., s. 32.

Mao, artık Sovyet hükümetine güvenemediğini fark etmişti. Mao'nun planının büyük başarısı üzerine bir yıl propaganda ülke çapında yaygınlaştı. Gerçekte söylendiği kadar başarılı olamamıştı. "Bir yıl sonra Mao'nun ütöpik ekonomik planlamasının tam felaketi yaşandı."¹⁹ Belirtildiği gibi üretimde bir artış yerine, aslında bir gerileme olmuştu. Sıkı tayanlara yol açan gıda sıkıntısı vardı ve sonunda açlıklara yol açmıştı. Arka bahçe çanak fırınlarının ürünleri emek kaybı olduğu ve yararsız olduğu düşünölmekteydi. Bu nedenle, 1959 yılı sonuna kadar, yüksek standartta bir ürün üretemedikleri için fırınların birçoğu geride kalmıştı. Bununla birlikte zayıf tarım teknikleri kullanıldı ve bu hasarın büyük bir kısmına neden olmuştu. Esas olanlardan biri, yanlış uygulanan derin gübre kullanma yöntemiydi. Bu, "uygun olmayan alanlarda yapılan tuzlanma, sulama sistemleri, anlamsız ormansızlaşma ve toprak ve su seviyelerine zarar veren zayıf planlanan ağaçlandırma"yı büyük ölçekte sevgiye neden oldu."²⁰ Şimdiye dek planın getirdiği hayal kırıklığı nedeniyle Büyük Sıçrayış politikası sessizce terk edilmiştir. Komün fikri halen muhafaza edildi, ancak bu komünlerin işlevi koordinasyon ve yön ile sınırlandırılmıştı.

¹⁹ Loewe, **a.g.e.**, s.172.

²⁰ **A.e.**, s.174.

Şekil 4: Halk Komünlerinin ülke Çapında Gelişimi 1958

Kaynak: SSB,1960:43

Kültür Devrimi, Mayıs 1966'dan Ekim 1976'ya kadar uzanmıştı (Mao'nun ölümü sona erdiğini gösteriyor.) Mao'nun son devrimci hareketi büyük bir felâket haline gelmişti. Mao bu eylemi "Büyük Proleter Kültür Devrimi" olarak adlandırmıştı. "Öldüğü düşünülen bir devrimi canlandırmak onun son çaresiz girişi idi."²¹ Bu girişim Çin Halk Cumhuriyeti'nin sosyal ve politik yaşamını çarpıtmıştı. Bunun amacı, Çin'i sosyalizme giden yola getirmek ve Mao'nun ülke üzerindeki gücünü sağlamaktı. Büyük İleri Atılım başarı eksikliği nedeniyle Mao liderliğinden istifa etmişti. Partinin üst düzey yetkililerinden Liu Shaoqi ve Deng Xiaoping ikisi, Mao'yu Halk Cumhuriyeti'nin gündelik işleri ile değiştirmişti. Her ikisi de daha liberal ekonomi politikaları başlatmaya başladı ancak Mao kısa süre sonra iki yetkilinin "sosyalist ilkelerden vazgeçip 1949 Komünist devrimine ihanet ettiğini" fark etmişti.²² Mao, "belirlediği haleflerini, mevcut düşüncesine daha sadık liderlerle değiştirmek, Çin Komünist Partisini düzeltmek, Çin'in gençlerine devrimci bir deneyim sağlamak ve eğitim, sağlık hizmetleri ve kültürel hizmet veren bir sistem istedi. Bu hedefleri ülkenin kentsel gençlerinin kitlesel seferberliği ile başlattı ve ilk başta Kızıl Muhafızlar

²¹ Maurice, a.g.e, s.32.

²² Maurice Meisner, **Mao'nun Çin'i ve Sonrası**, New York Basını, 1986, s. 388.

adlı gruplar halinde örgütlendi ve Mao partiye ve orduya hareketi bastırmamasını emretti."²³ Mao okulları kapattı ve Kızıl Muhafızlara geleneksel değerlere ve "burjuva" şeylere saldırmaya ve parti yetkililerini test etmek için halka eleştirmeye emretmişti. Birçok genç kırsal alana taşınmaları emredilmiştir.

“Dönemin dikkate değer ekonomik gelişmeleri geleneksel sektörlerden çok modern sektörlerde yaşanmıştır. Kültür Devrimi’nin, anti bürokratizmi ve Sovyet tipi merkeziyetçiliğe ve profesyonelleşmeye karşı mesafeli tutumu; sanayi işletmelerinde yönetici ve uzmanları hedef tahtası haline getirmiştir. Bütün sınai işletmelerde personel birimlerinin sayısı azaltılmış, karmaşık denetleme ve raporlama prosedürlerine son verilmiştir Devrimci komitelerin, eski kadroların yerini alması yoluyla aşırı merkeziyetçiliğe son verilmesi; bu yolla işçi temsili ve katılımında aşama kaydedilmesi ana hedeflerdir. Söz konusu sorunlar, kitle çizgisi liderliği ile çözüme ulaştırıldığında; işçileri yabancılaştıran ve üretim sürecine katkıda bulunmaktan alıkoyan faktörler de ortadan kalkacak, ekonomik ve toplumsal kalkınma hızlanacaktır. Ancak yaşlandıkça aceleci biri haline gelen Mao’nun ‘yıkmadan yapılmaz’ şiarı, ekonomik yaşamda dalgalanmalara yol açacaktır.”²⁴

Kültür Devrimi’nin dur durak bilmeyen bir hızla ilerlediği 1967 yılı, sanayi üretiminin dibe vurduğu bir yıl olarak anımsanır. Sanayi çıktısı, bir önceki yıla göre yaklaşık %15 oranında azalmıştır. Bu azalışın ağır sanayi daha fazla nasibini almıştır. 1967 yılında hafif sanayi çıktı değerindeki azalış %8,4 iken, ağır sanayinin çıktı değeri %21,1 oranında azalmıştır. Bu gelişmeler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

²³ A.e., s.390.

²⁴ Kerem Gökten, “Çin Yüzyılımı Anlamak”, **Afyon Savaşlarından Bugüne Çin’in Dönüşümü**, Notabene Yayınları, Ankara, 2012, s.166.

Tablo 2: Sanayi Çıktısının Gayrisafi Değeri (1966-1976)

Yıllar	Toplam		Hafif Sanayi		Ağır Sanayi	
	Milyar Yuan	Bir Önceki Yıla Göre Değişim%	Milyar Yuan	Bir Önceki Yıla Göre Değişim%	Milyar Yuan	Bir Önceki Yıla Göre Değişim%
1966	152,6	19.7	77,0	13.7	75,7	26.6
1967	130,2	-14.7	70,5	-8.4	59,7	-21.1
1968	122,3	-6	66,3	-6	56,0	-6.1
1969	162,5	32.9	82,4	24.3	80,1	43
1970	210,0	29.2	96,7	17.4	113,3	41.4
1971	238,9	13.8	102,3	5.8	136,6	20.6
1972	254,7	6.6	108,6	6.2	146,1	7
1973	278,9	9.5	120,1	10.6	158,8	8.7
1974	279,6	0.3	123,3	2.7	156,3	-1.6
1975	321,9	15.1	139,3	13	182,6	16.8
1976	326,2	1.3	142,6	2.4	183,6	0.5

Kaynak: Field,1986:627.

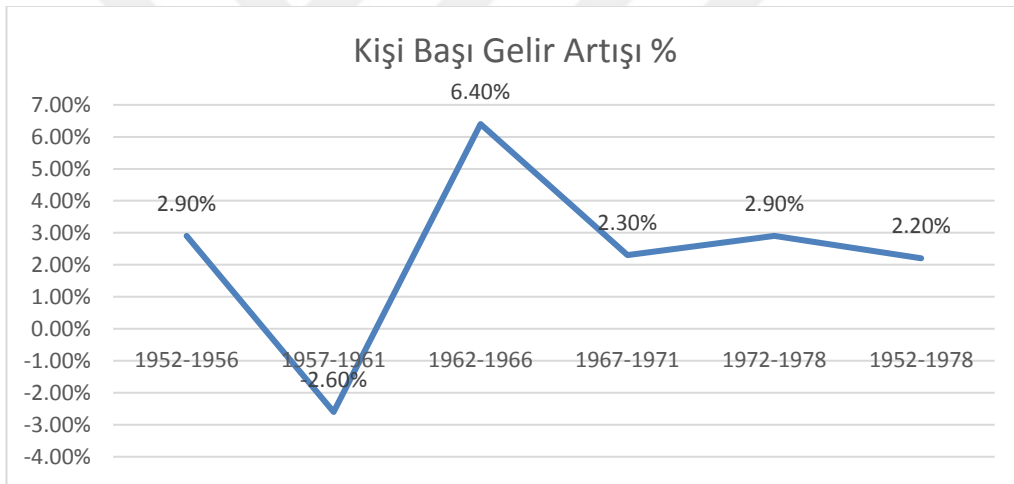
1949-1978 dönemi iktisadi kalkınmasının sınırlı başarısı GSYİH'ye yönelik verilerden de izlenebilir. Tablo 2.3'te betimlendiği üzere 1952-1978 aralığında GSYİH iki misli kişi başına düşen gelir de %80 civarında artış göstermiştir. %80'lik gelir acıtışı söz konusu zaman aralığı için pek de etkileyici sayılmaz. Nitekim Şekil 2.5 1952-1978 yılları anısında gerçekleşen yıllık ortalama gelir artışını %2.2 olarak vermektedir. Büyük İleri Atılım hayata geçirildiği yılları kapsayan 1957-1961 aralığında kişi başına gelirden yaşanan erozyon ve Kültür Devrimi yıllarında yaşanan mütevazı gelir artışları dikkati çekmektedir.

Tablo 3: GSYİH ve Kişi Başı GSYİH Artışı 1952-1978

	GSYİH Endeksi (1952=100)	GSYİH (1990 USD)	Nüfus (Bin)	Kişi Başı GSYİH (1990USD)	Kişi Başı GSYİH (1952=100)
1952	100	305.742	568.910	537	100
1957	132.9	406.222	637.408	637	118.6
1962	120.4	368.032	665.770	553	103
1967	175.6	536.987	754.550	712	132.6
1972	226.2	691.449	862.030	802	149.3
1978	306.1	935.884	956.165	979	182.3

Kaynak: Maddison,1998:158

Şekil 5: Kişi Başı Ortalama Gelir Artışı

Kaynak: Maddison,1998:158

Sonuç olarak Mao Zedong, takipçileriyle birlikte Çin'i değiştirmeye çalıştı ve sonsuza kadar bunu başarabilmiştir. Mao'nun İlk Beş Yıllık Planı, Çin Halk Cumhuriyeti'nin endüstriyel ve tarımsal üretimini artırmak için kullanılmıştır. Başka bir deyişle, Çin'in ekonomik durumunun iyileştirilmesi için kullanılmıştır. Mao'nun İkinci Beş Yıllık Planının amacı hala sanayi ve tarımsal üretimin artırılmasıydı, ancak bu büyük bir başarı değildi. İkinci Beş Yıllık Plan planlandığı gibi gitmemiştir ve İkinci Beş Yıllık Plan'ın hemen sonrasında Mao, Kültür Devrimi'ni başlatmıştı. Takipçilerinin desteğini almak, İkinci Beş Yıllık Plan'dan kurtarmak ve Çin'i sosyalizm yoluna getirmek için Devrime başlamıştı. Devrim büyük bir felaketti ve

ölümle sonuçlanan çok sayıdaki ve önemli kültürel anıtların ve parçaların yok edilmesine neden olmuştur. Mao'nun Çin'i değiştirme niyeti yerine getirilmiştir, ancak sonuç çok büyüktü. Onun planlarının ve devriminin sonucu olarak ölümünden çok sonra Çin değişmeye devam etmiştir. Etkilerin olumlu ya da olumsuz olsun, Mao kesinlikle Çin'i sonsuza değiştirmiştir.

2.1.2 Deng Dönemi ve Ekonomik Reform

1978'de Deng Xiaoping, Çin'in can sıkıcı ekonomik sistemini reforma tabi tutup “dış dünyaya açılmayı” içeren bir "ikinci devrim" başlatmıştır. Deng tarafından başlatılan pazar odaklı ekonomik reformlar "Çin Karakteristikleriyle Sosyalizm" olarak tanımlanmıştır. Deng, reformların kapitalist olmadığını vurgulamış, modernizmin sosyalist bir nitelik olduğuna defalarca beyanatta bulunmuştur. “Reformcu kanadın yükselişi, sadece Deng'in stratejik dehası ile açıklanamaz. Deng'i Çin'in en güçlü adamı yapan şey politik-askeri bir zafer değil, bir paradoksal bir durumdur. Daha açık yazmak gerekirse Deng ve müttefiklerini tasfiyeye yönelik Kültür Devrimi tam tersi bir sonuç vermiştir. Maocu kalkınmacılığın yarattığı düş kırıklıkları, Kültür Devrimi dönemindeki kitle hareketlerinin yarattığı yılgınlık, reform fikrini kamuoyu nezdinde cazip kılmıştır. Diğer bir ifadeyle, yeni bir sosyalist kalkınma anlayışına ve devlet yapısına duyulan ihtiyaç, Deng ve çevresinin elini güçlendirmiştir. Hua'nın Kültür Devrimi ile açık bir biçimde hesaplaşmayan, Maocu kalkınmacılığın kavram ve retoriklerini daha kısık sesle de olsa sürdüren “ılımlı Maoculuğu”, değişim taleplerini karşılamakta yetersiz kalmıştır. Daha özlü bir ifade ile: “Mao'suz Maoculuk yürümemiştir.”²⁵ Kısacası, Mao'dan sonra ekonomik reformlar devlet ve toplum arasındaki artan tansiyonu düşürmek için hayata geçirilmeye başlanmıştır. Reformcu kadro, partinin sarsılan otoritesini yeniden sağlamak, meydana gelen politik tahribatı gidermek ve aynı zamanda kurumların rehabilitasyonu için ekonomik reform ipine sarılmıştır. Toplumun güvenini yeniden kazanmayı başarmak için parti elitinin önemli bir bölümü yeni bir mutabakat zemini yaratmanın yolunun yaşam standartlarını yükseltmeden ve Çinlilerin ulusal

²⁵ A.e., s.196.

özlemlerine yanıt vermekten geçtiğinin farkındaydı. Dolayısıyla Deng, toplumun önüne büyük toplumsal ve siyasal hedefler belirlemek yerine, daha iyi maddi yaşam vaat etmiştir.²⁶

Deng'nın yürütmüş olduğu reformlar, Kırsal Reform, Kentsel Reform, Finansal Sektörde Reform ve Mali Reform olarak dört çeşitten oluşmaktadır. 1979 ile başlayan ilk dönemde kurumsal değişiklik ve tasfiyelere tanık olunmuştur. Bunun yanı sıra Başarılı bir üretim performansının altına imza atılmıştır. White' göre bu dönemde mikro düzeydeki bir dönüşüme, tarımsal dekollektivizasyona yoğunlaşmıştır. Birinci döneme ilişkin ele alınması gerekli bir diğer gelişme komünlerin mirası üzerinde yükselen kasaba ve köy işletmelerinin (KKİ) geçirdiği dönüşümdür.²⁷

Tablo 4: Komün Sisteminin Tasfiyesi

Yıllar	Kırsal Halk Komünleri	Üretim Tugayları	Üretim Takımları	Yerel Hükümetler
1982	54,352	719,438	5,977,000	---
1983	40,097	550,484	4,575,000	16,252
1984	249	7,046	128,000	91,171

Kaynak: Ash, 1988:539

“Kırsal reformda en büyük başarımız-ve bizim hiçbir biçimde tahmin etmediğimiz köy ve kasabalarca çalıştırılan çok sayıda işletmenin ortaya çıkmasıdır. Onlar kendiliğinden ortaya çıkan yeni bir güce benzemektedir. En küçük işletmeler imalat ve ticareti de içeren çeşitli gayretlerin içindedir. Merkez Komite bunun için bir itibar alamaz. Son birkaç yılda yıllık çıktı değerlerini %20'den fazla arttırmışlardır. Köy ve kasaba işletmelerindeki bu artış, özellikle sanayi işletmeleri, kırdaki artık işgücünün %50'si için iş sağlamıştır. Köylüler kentlere akmak yerine yeni türde köy ve kasabalar inşa etmekte. Eğer Merkez Komite bu hususta bir katkıda bulunursa, yurtiçi ekonomiyi güçlendiren doğru politikaya uyum sağlamış olacaktır.”²⁸

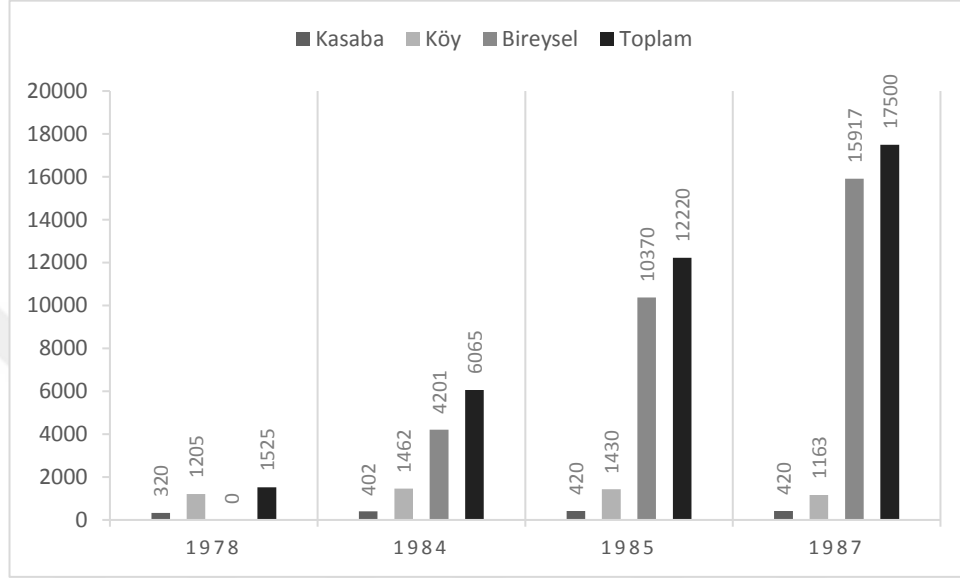
²⁶ Gordon White , **Kaplana Binmek**, London, 1993,35-39.

²⁷ **A.e.** s,103.

²⁸ Gökten, **a.g.e.**, s. 207.

Şekil 6 kırsal reform sırası ilk dönem, yani 1978-1987 arası tarımsal sektörü ağırlıklı olarak geliştirilmiş KKI'lerin sayısının artışını göstermektedir.

Şekil 6: KKI'lerin Sayısal Artışı (Bin)

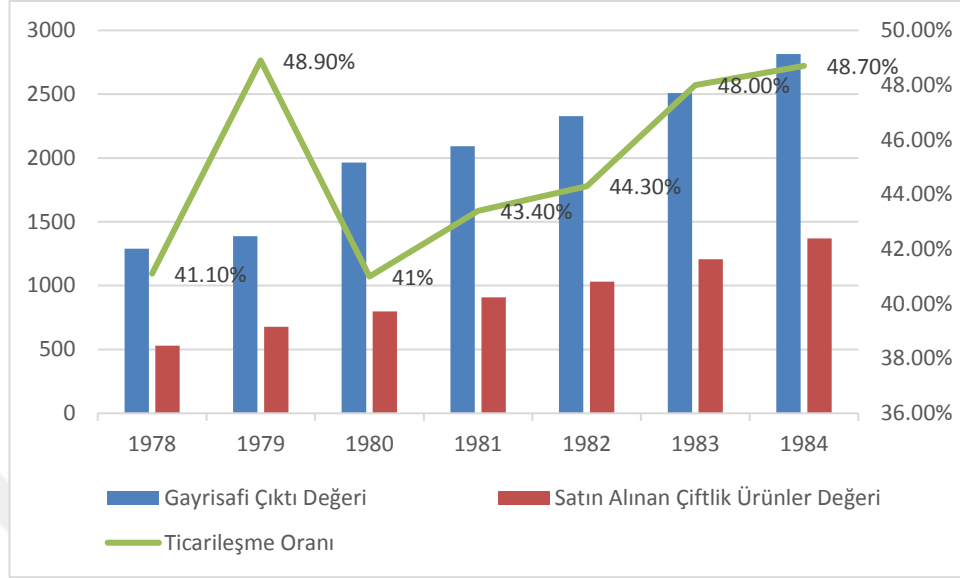

Kaynak: Maddison, 2007:79

Ayrıca kırsal kesimdeki reform ve devlet-üretici ilişkilerinin daha piyasa odaklı yürütülmeye başlaması, tarımsal ticarileşmenin ortaya çıkmasına imkân sağlamıştır. Satın alım ve satış kanallarının çeşitlendirilmesi, daha yüksek ürün alım fiyatlarının ilanı, köylüler ve devlet hububat birimleri arasında piyasaya dayalı uzun süreli anlaşmalara önem göstermesi tarımdaki ticarileşmenin belirisidir.²⁹

²⁹ White, a.g.e., s. 99-100.

Şekil 7: Tarımsal Ticarileşmenin Gelişimi

Kaynak: Ling,1991:95

Kırsal reformun ilk dönemi mutlu edici sonuçlarla biterken, Deng başta olmak üzere parti liderleri bu dönemde elde edilen başarının devam edeceğini düşünerek yeni piyasa odaklı ikinci kırsal reform dönemini başlatır. Ancak ikinci kırsal reform çok verimli sayılamazdı. 1985 ve 1990 arası gerçekleşen bu süreç içinde yönetsel güçler ve piyasa güçleri arasında, merkezi hükümet ve yerel hükümet aralarında kaçınılmaz çıkar tartışmaları reformu engellemiştir. Başarısızlığın ana nedenlerinden bir tanesi ise 1980'lerin ikinci yarısında etkisini gösteren makro ekonomik sorunlarıydı. Toprak kalitesinin düşmesi ve tarımsal altyapıda yaşanan bozulmalar üretim gerilemesine neden olmuştur. Tarım dışı kırsal faaliyetler KİKİ'lerin önderliğinde genişlemeyi sürdürmüştür. Bu durum 1990 sırasında büyük bir değişim gösterir ve KİKİ'ler 1990 ve 1995 arası altın çağını yaşamıştır. KİKİ'lerin sayısında artış devam etmiş, istihdam deposu olma hüviyetleri daha da belirginleşmiş, aynı zamanda ülkenin GSYİH'sine ve ihracatına büyük katkı sağlamıştır. KİKİ'lerin iktisadi-sosyal dönüşümdeki rolü kırsal ve kentsel ekonomiler arasındaki bağımlılığı arttırmıştır.³⁰

³⁰ OECD," OECD Tarımsal Politikaya Gözetme", Çin, **OECD Basımı**, 2005a, s. 34.

Tablo 5: Kİİ'lerin Niceliksel Artışı ve Ulusal Ekonomideki Ağırlığı

Yıllar	Kİİ Sayısı (Milyon)	İstihdam (Milyon)	Toplam İstihdam İçindeki Payı	Kırsal İstihdam İçindeki Payı	GSYİH İçindeki Payı	İhracat İçindeki Payı
1990	18.7	92.6	14.30%	19.40%	13.50%	12.20%
1995	22	128.6	18.90%	26.30%	25%	27.90%
1996	23.4	135	19.60%	27.60%	26%	33.70%

Kaynak: Kerem Gökten,2012,s.221.

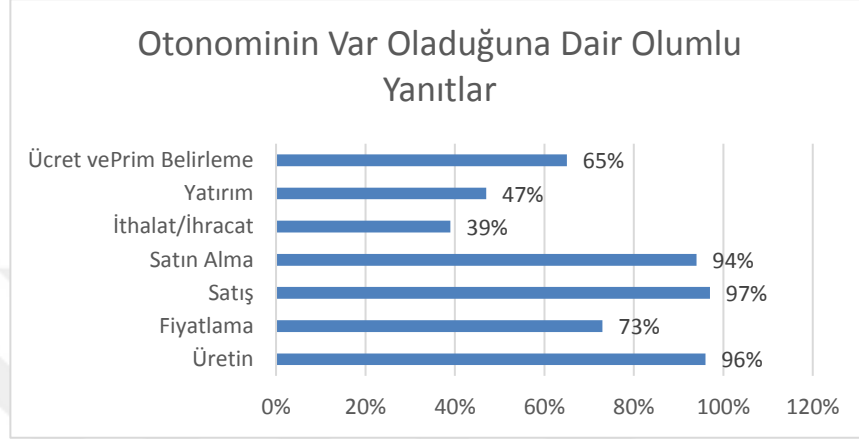
Kırsal reformun yanı sıra kentsel reform da hızla yürütölmekteydi. Bu başlık altında, sanayileşme stratejisinin değışmesi, yani ağır sanayinin geri plana atılarak hafif/kırsal sanayinin gelişiminin teşvik edilmesi; devlet işletmeleri reformu, yani işletmelerin örgütsel yapılarının ve çalışma esaslarının değıştirilmesi ve mülkiyet yönetim, hükümetin işletme ile ayrıştırılması; devlet dışı işletmelerin ekonomideki ağırlığının artması konusuna odaklanmıştır.

White'a göre, sanayileşme stratejisinin değışme sırasında, liderliğin dönüşüm yönündeki iradesine karşın, yatırım öncelikleri reformun ilk on yıllık döneminde değıştirilememiştir. 1976-1980 döneminde altyapı yatırımlarının %45,9'unu çeken ağır sanayinin payı, 1981 yılında %40'm altına düşer gibi gözükse de söz konusu oran 1988 yılında %44,8 olmuştur. Hafif sanayinin altyapı yatırımlarından aldığı pay yalnızca %0,7 artmıştır. Rakamlar, Deng'in hafif sanayinin Kİİ'lerin gelişiminde liderliğin pek bir katkısının olmadığını düşündürmüştür.³¹ Sanayi sektörünün geçirdiği evrimde devletin asıl rolü, 1980 yıllarda devlet işletmelerindeki idari-mali reform çabaları ve 1990'ların ortalarından itibaren mülkiyet dönüşümünün önünü açmasıdır. Söz konusu zaman diliminde devlet sanayi işletmelerinin yatırımlarında kendi fonlarını ve bankacılık sisteminin kaynaklarını daha fazla kullanması konusunda mesafe alındığı görölmüştür. 1988 itibariyle devlet işletmelerinin toplam yatırımlar içinde banka borçlarının oranı %24 işletme fonlarının oranı %40 olmuş, hükümet hibeleri %15 ile üçüncü finansman kaynağı haline gelmiştir. Bankalar yoluyla finansmanın payı, sabit sermaye ve işletme sermayesi temininde de artış kaydetmiştir.

³¹ White, a.g.e., s.125.

Bankacılık sektörünün, 1980 yılında, adı geçen sermaye türlerinin temininde %30 olan payı, 1990’ da %73’e çıkmıştır.³²

Şekil 8: Devlet İşletmelerinde Yönetim Otonomisi

Kaynak: Dünya Bankası, 1996:22

Sosyalizm sistemde özelleşme ve şirketleştirme değişimlerini içeren “Çinli Karakteristikler” ekonomik reform programının yeni aşamasının başlatıldığı 14.Kongre’de ortaya konulmuştur. Bu reformların sonucu olarak, devlet-şirket ilişkisinde üç aşamada önemli değişiklikler olmuştur: Ekonomik sorumluluk hiyerarşiye doğru itilmiştir, idari ofisler daha ekonomik bir şekilde yönlendirilmiştir ve firmaların bağımsız bütçeleri ve öz sorumluluk politikaları oluşturulmuştur. Yöneticiler, başkanlık ettikleri kuruluşların ekonomik sağlıkları için daha çok sorumluluğa üstlenmiştir. Devlet işletmeleri reformunun 1990’larla başlayan bu son aşamasının bir çok ayırt edici özelliği bulunmaktadır. Her şeyden önce sektördeki dönüşümün ölçeği genişlemiştir. Gerek yerel gerek merkezi kontrol altında bulunan küçük, orta ve büyük ölçekli devlet işletmeleri mülkiyet dönüşümüne konu olmuştur. Tümüyle devlete ait olan finansal olmayan şirketler, Çin iş dünyası içinde adeta türlerinin son örnekleri haline gelmiştir. Bugüne kadarki süreçte mülkiyet dönüşümünde kullanılan araçlar da oldukça çeşitlenmiştir. Günümüzde iflastan

³² Yingyi Qian, “Çin’deki Finansal Sistem Reformu”, **Japonya Ana Banka Sisteminden Ders**, 1994, (Çevrimiçi) <http://elsa.berkeley.edu/~yqian/91-4.pdf>, 16 Ağustos 2006.

tasfiyeye, hisse senedi takasları için borçtan yerli ve yabancı kurumlara satışa varana dek birçok araç kullanılır hale gelmiştir.³³

Tablo 6: Devlet Sanayi İşletmeleri Sayısı ve Toplam Sanayi İşletmeleri İçindeki Ağırlığının Gelişimi

Yıllar	1978	1991	1995	1998
Devlet İşletme Sayısı	84,000	105,000	118,000	64,700
Toplam İşletme Sayısı	348,000	8,080,000	7,341,500	7,974,600
Devlet İşletme Sayısının Oranı	24.10%	1.30%	1.60%	0.80%

Kaynak: Kerem,2012:251

Genel olarak ekonomik reformun başarısı ve özellikle KİT reformu için önemli bir bileşen bankacılık ve finans sektörünün yeniden yapılandırılmasıdır. 80'li yıllarda, finansal reform gerçekten ekonomik reformun bir parçası olarak düşünülmemiştir. Bununla birlikte, 90'lı yılların ortalarında reformcular, sektörün gözden geçirilmesi gereğini ve bankaların kötü borçlarını temizleme gereğini fark etmişlerdir. İlk önce Asya Finansal Krizleri ve sonrasında yaklaşmakta olan DTÖ girişi ekstra hız kazanmıştı. Kamu bankalarının KİT'leri besleme yönündeki ana rolünden dolayı büyük bir takipteki krediler portföyü oluşturmuştu. Zhu Rongji, devlet bankalarını yerel siyasetten kurtarmak, Merkez Bankasının daha fazla düzenleyici rol oynamasına ve takibe vermemiş kredileri bankacılık sisteminin kitaplarından çıkarmasına izin vermek üzere tasarlanan bir dizi reforma harekete geçirmişti. 1994'te bankacılık sistemi üç bankaya ayrılmıştır: ticari bankalar, politika bankaları ve kooperatif bankaları, ancak özel bankalar sınırlı ama artan bir role sahipti. Dört büyük banka devletin yetkisi altında kalmıştır, ancak ticari olarak krediler verme konusunda daha fazla kapasite verilmiştir. Bu dört banka (Sanayi ve Ticaret Bankası, Çin Bankası, Çin İnşaat Bankası ve Ziraat Bankası) yerli bankacılık sektörünün %70'ini oluşturuyor ve Çin Bankası'yla birlikte toplamda çalışıyorlar 1.760.000 kişi, Ziraat Bankasının Çin'de

³³ Ross Garnaut, **Çin'in Mülk Sahibi Reformu**, Washington, 2005, s. 5.

510.000 çalışanı var ve bu da çalışan sayısıyla dünyadaki en büyük şirket haline gelmiştir.³⁴

Mali reform, tıpkı diğer alanlardaki reformlar gibi pratik içinde biçimlenmiştir. Önceden belirlenmiş bir program çerçevesinde ilerlememiş olsa da mali reformların, iki ilişki kümesinde değişiklik yapmayı hedeflediği ileri sürülebilmektedir. Bu ilişki kümelerinden ilki merkezi hükümet-eyalet hükümetleri arasındaki ilişki, ikincisi bütçe ile devlet işletmeleri arasındaki ilişkidir.³⁵ Mali reformun bir diğer önemli bileşeni, yerli işletmelerin ödediği kurumlar vergisinde yapılan düzenlemedir. Daha önce mülkiyet kategorileri bazında üç farklı biçimde düzenlenen vergi türü, işletme gelir vergisi adı altında birleştirilmiştir. Böylelikle mülkiyet türüne bakılmaksızın tüm yerli işletmeler standart bir vergi oranına tabi kılınmışlardır. 2000’li yıllar birçok alanda olduğu gibi mali sistemin de Dünya Ticaret Örgütü’ye(DTÖ) uyumlulaştırılması çabalarına sahne olmuştur. DTÖ’nün vergi sistemine ilişkin talepleri, ihracat ve ithalat desteklerinin ortadan kaldırılmasına dairdir. Ayrıca, “ülkenin içinde bulunduğu küresel ekonomik sisteme eklemlenme süreci, vergi politikalarının bu dönüşüme ayak uydurması yolunda DTÖ ile sınırlı kalmayan bir baskı yaratmıştır. DTÖ’ye uyum sürecinde Çin’in zorlayan en önemli konu başlıklarından biri belirli yerli malları korumaya yönelik yürüye geldiği ayrıcalıklı muameledir. Söz ayrıcalıklı muamelelerden açılınca, dışa açılma stratejisi gereği uygulanan ihracatı teşvik politikaları ve vergi iadeleri es geçilmemelidir. DTÖ anlaşması hem ithal ikameci desteklemeleri hem de ihracatı teşvik uygulamaları yasaklanıştır. Bunun yanı sıra kurumlar vergisi gibi vergi türlerinde yabancı ortaklı ya da tamamen yabancı sermayeli şirketlere yönelik ayrımcı muameleler de ulusal muamele ilkesine aykırılık teşkil etmektedir.”³⁶

Hiç kuşku yok ki, rekabet koşullarının ağırlaşması dünya ekonomisi ile bütünleşmeyi bir ileri aşamaya taşıyan her ülkede değişik düzeylerde karşılaşılan bir

³⁴ A.e., s. 23-28.

³⁵ Christine Wong, “Mali Reform ve Yerel Sanayileşme”, **Modern Çin**, 1992, s. 197-226.

³⁶ Gökten, **a.g.e.**, s. 268.

durumdur. Bu bağlamda, Çin de bu gelişmeden nasibini almaktadır. Ancak negatif etkiler adil olmayan rekabet ile sınırlı değildir Tercihli vergi uygulamaları yalnızca yerli iktisadi aktörleri değil, kamu gelirlerini de zaafiyete uğratmıştır. Bazı çalışmalara göre, 1996 yılında vergi imtiyazları sonucunda GSYİH'nin %1,5'ine karşılık gelen bir kayıp oluşmuştur. Sözü edilen kayıp GSYİH'ya oran açısından düşük bir oran gibi gözükse de mevcut kayıp, aynı yıla ait vergi gelirlerinin %15'ne karşılık gelmektedir.³⁷

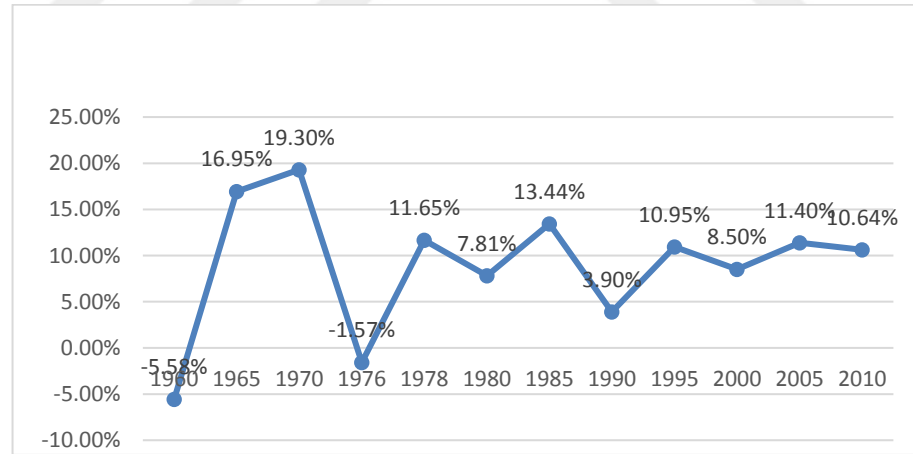
Ayrıca Çin ekonomisinin hızlı büyümesi ve dünya ekonomisine uyum sağlaması için, 1979 yılından beri hükümet, Çin'i küresel ekonomiye açma reformunda bir dizi girişim başlatmıştır. Reform politikalarıyla birlikte Çin'in ticareti, ithalat ikamesi ve kendine güvenen politikalardan ihracat promosyon stratejilerine kademeli bir değişim göstermiştir. Çin'in yabancı yatırım ve ticarete açılması 1979 yılında Çin Yabancı Sermaye Ortak Girişimleri Kanununun ilan edilmesiyle başlatılmıştır. Yeterli altyapı tesislerinin bulunmaması ve yüksek ekonomik düzenlemeler göz önüne alındığında, Çin'e yapılan doğrudan yabancı yatırımlar, açılışın ilk yıllarında çok düşük kalmıştır. Açılma ve yabancı yatırımları çekme zorluklarının üstesinden gelmek için Çin hükümeti reformun ilk yıllarında Özel Ekonomik Bölgeleri (ÖEB) kurmuştur. 1979 ve 1980'de, Guangdong ve Fujian eyaletlerinde, güneydoğu maliyeti üzerine dört ÖEB kuruldu. 1984 yılında ÖEB, 19 kıyı kentine kadar genişletilmiştir. ÖEB'de yabancı yatırımcıları cezbetmek ve ihracatı teşvik etmek için bir dizi teşvik getirilmiştir. Örneğin, ÖEB'de yabancı yatırım yapılan işletmeler, olumlu vergi koşulları, hoş olmayan çevresel düzenlemeler, altyapı sağlanması, maddi destek ve benzeri olmak üzere çeşitli parasal ve siyasi avantajlar önerilmiştir. Buna ek olarak, bir ihracat amacıyla işlenmişlerse, ithal mallar için vergi muafiyeti sağlanmıştır. Ancak Genel olarak, ÖEB'in ekonominin kutuplaşmasını tetiklediği ve bölgesel kalkınmanın dengesizleşmesine yol açtığı savunulmaktadır. Bu nedenle, 1992 yılında Çin hükümeti, daha uyumlu bir ekonomik kalkınma politikaları yürütme kararlılığını ortaya koydu ve ÖEB'yi tüm iç illere genişletti.³⁸

³⁷ A.e., s. 270.

³⁸ Xiaolan Fu, **İhracat, Doğrudan Yatırım ve Çin'deki Ekonomik Kalkınma**, Londra ve New York, 2004, s. 136-142.

Sonuç olarak, Çin'in ekonomik canlanmasının mimarı olan Deng Xiaoping, dünya tarihinin en büyük ekonomik dönüşümlerinden birini gerçekleştirmiştir. Çin, sorunlu ekonomisi olan bir ulus olmaktan 30 yıl sonra dünyadaki ikinci büyük ekonomiye sahip bir ülke haline gelmiştir ve buna Deng döneminde yürütülen çeşitli reformlar yol açmıştır. Deng'in komünist bir hükümeti Çin Karakteristik Sosyalizm Sistemi ve Dışa Açılma Politikası devrimci modeli, değişim için güçlü bir araç yaratmıştır. Çin'deki ekonomik reform gerçek bir başarıya dönüşmüş ve acil sonuçlar üretmiştir. 1979'dan bu yana, Çin ekonomisi yıllık ortalama yüzde 9,5 oranında büyümüştür. Şekil 2.8'den görülebileceği gibi, 1960-1978 yılları arasında ekonomik büyümenin aşırı derecede dalgalı bir hal aldığını görünmektedir. Reform öncesi dönemde, Büyük İleri Atılım (1958-1960) ve Kültür Devrimi (1966-1976) tarafından ortaya çıkarılan politik karışıklık dramatik olarak kötüye gitmiştir ülkenin ekonomik performansını. Buna karşılık, reform döneminde Çin, ortalama olarak yıllık yüzde 10'luk bir oranda daha sürekli ekonomik büyüme sergilemiştir.

Şekil 9: Çin'de GSYİH Artışı (1960-2010)

Kaynak:

Dünya

Bankası

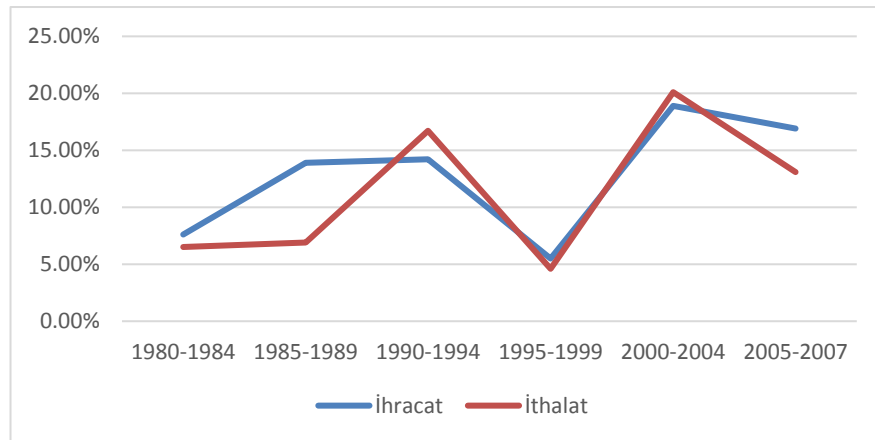
<http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?locations=CN>

2.1.3 Deng Sonrası ve Küreselleşme Sürecinde Çin Ekonomisi

Deng'den sonraki dönemde Çinin ekonomisi piyasa odaklı ve uluslararası ekonomik bazından gelişmeye ve yükselme devam etmiştir ki, günümüzde Çin ekonomisi küresel ekonomisinde büyük etki yaratmaktadır. Çin ticaretinin değişen

kalıplarının etkilerini değerlendirmek için ticaret ortaklarının değişen karışımına bakılıp geç kalınan ülkeleri / bölgeleri Çin ticaretinde önemli bulunmaktadır. Farklı bölgelerin paylarındaki değişiklikleri geriye çekerken, Çin ticaretindeki sanayi ve gelişmiş ülke ihracatının göreceli payının 1990-2007 yılları arasında çarpıcı biçimde değiştiğini ortaya koymaktadır. Gelişmekte olan bölge, 1990 yılında Çin'in ihracatının neredeyse üçte ikisini emerken, bu pay 1999 yılına kadar yarıya indirilmiştir ve 2007 yılına kadar da yarı yarıya gerilmiştir. Sanayi ülkelerinde ise tersine düşmüştür; mevcut payı daha önceki örüntüsünü sürdürerek, Birleşik Devletler Çin'in ihracatının yaklaşık beşte birini ya da biraz daha azını absorbe etmeye devam etmiştir ve Hong Kong da önemli bir ticaret ortağı olarak kalmıştır. Asya bugün, 2007'de ihracatın üçte birinden fazlasını karşılayan Çin için önemli bir ihracat bölgesi olarak öne çıkmaktadır. Ancak, Güney Asya'nın Çin'in toplam ihracatındaki payı, sürekli olarak düşük olmuştur. Çin'in ihracatı, 2005-07 döneminde yıllık ortalama %22 civarında büyümüştür. Geçtiğimiz günlerde, dünya ekonomisindeki düşüş Çin'in ihracatını, özellikle 2000 yılından beri ortalama %20'yi aşan Birleşik Devletlerle olan yakın ilişkileri nedeniyle etkilenmiştir. 2009 yılında ihraç edilen malların değeri, 16 milyar doların altındaki 1,2 trilyon doları bulmuştur. Bir önceki yıla göre %11,2 azalırken, ithal edilen malların değeri 1,01 trilyon dolara ulaşmıştır. Son zamanlardaki küresel ekonomik krizin etkisi ve durgunluğun Çin'in ticareti üzerindeki etkisi konusunda, daha fazla veri elde edildiğinde etkilerin net bir resmi ortaya çıkmaktadır.

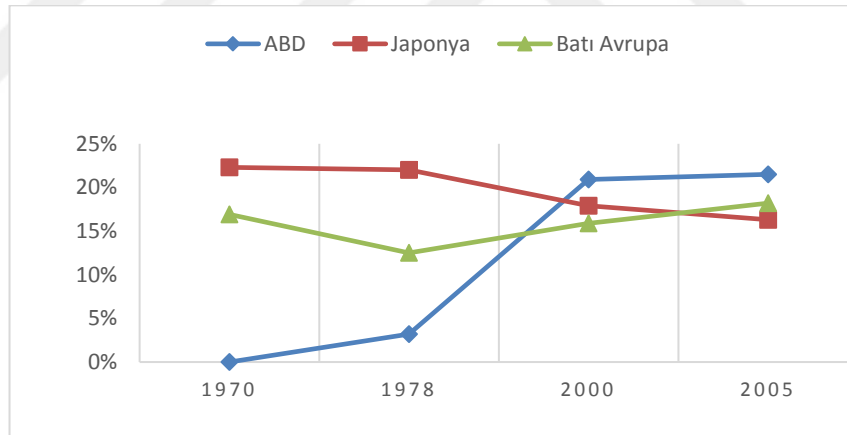
Şekil 10: Çin'in İhracat ve İthalatın Ortalama Artış Hızı

Kaynak: NBSC, 2008

“Çin dış ticaretinin coğrafi dağılımına bakıldığında merkez ülkelerle olan ticaret ilişkisinin yeknesak bir görüntü oluşturmadığı görülmektedir. Dışa açılma merkez ülkeler bloğunun bütünü ile değil, ABD ile olan ilişkiyi yoğunlaştırmıştır. Japonya’nın Çin dış ticaretindeki ağırlığı düzenli olarak gerilemiştir. Bu gerilemeye karşın Japonya, Çin’in en büyük ithalat partneri olarak kalmayı sürdürmektedir. Batı Avrupa’nın ithalattaki payı çarpım biçimde gerilemiştir. Batı Avrupa ülkeleri, politik-ekonomik izolasyonun sona ermediği 1970’te bile Çin’in ithalatında bugünkünden çok daha büyük bir ağırlığa sahip olmuştur. Bu gelişme sonucunda Batı Avrupa, Çin için ithalattan çok bir ihracat partneri haline gelmiştir.”³⁹ Şekil 2.10 yaygın bilinen bir durumu, ABD’nin Çin için bir ihracat cenneti haline gelişini gözler önüne sermektedir.

Şekil 11: Çin’in Mal İhracatının Coğrafya Dağılımı

Kaynak: Maddison,2007:88

Tek bir ülkenin dünya ekonomisinin geri kalanına ne ölçüde bağımlı olduğu, büyüklüğünü ve sermaye akımlarının bileşimini etkileyen finansal sektörün serbestleşme derecesine bağlıdır. Düzenlenmemiş finansmanın sermaye akımlarını kısa vadede teşvik ettiği gözlemlenebilir; Bu, ülkenin borsasının işleyişini, resmi rezervlerin seviyesini ve hatta döviz kurunu etkileyebilir. Bu, 2005 yılından sonra mali

³⁹ Gökten, a.g.e., s. 288-289.

sektörün serbestleştirilmesi ile Çin'de yaşanmıştır. Tek bir ülkenin dünya ekonomisinin geri kalanına ne ölçüde bağımlı olduğu, büyüklüğünü ve sermaye akımlarının bileşimini etkileyen finansal sektörün serbestleşme derecesine bağlıdır. Düzenlenmemiş finansmanın sermaye akımlarını kısa vadede teşvik ettiği gözlemlenebilir; bu, ülkenin borsasının işleyişini, resmi rezervlerin seviyesini ve hatta döviz kurunu etkileyebilir. Bu, 2005 yılından sonra mali sektörün serbestleştirilmesi ile Çin'de yaşanmıştır.⁴⁰

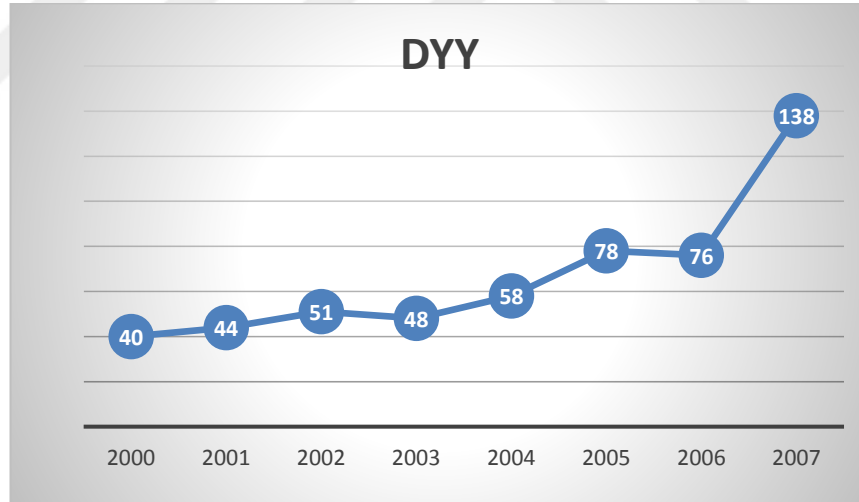
2003 yılında Çin'in DTÖ üyeliği ile bazı sermaye hesabı tavizleri verilirken, "kolay ve zor çıkış" bir sermaye akımları stratejisi izlenerek kontroller sermaye uçuşunun üzerinde kalmaya devam etmiştir. 1997 Asya finansal krizi strateji gibi etkilenmiştir. 2005 yılında, daha önceki kontrollerin ve düzenlemelerin, yurtdışı finansman girişleri ve sabit bir dolar kur altında o zamana kadar olan RMB döviz kuru üzerinde önemli ölçüde gevşeme sinyalleri vermiştir. DYY ve portföy sermaye girişleri, o zamandan bu yana, 2008'in sonbaharında ekonomik krizin başlamasına kadar süren bir hızda yükselişe geçmiştir. RMB'nin döviz kuru da yukarı yönlü ayarlamalar yaparak 2005-08 döneminde %20 değer kazanmıştır. Bununla birlikte, Temmuz 2008'e kadar ABD doları, Euro karşısında% 20'lik bir artışla değer kazandı. Bu arada Çinli para otoriteleri, Çin doları para akışını yavaşlatan RMB paritesinin dolara olan izini durdurarak Çin'deki para otoritelerinin şimdiye kadar gördüğü kredi üzerindeki kısıtlamaları ve RMB üzerindeki yukarı yönlü baskıyı hafifletmiştir. 2008-09 boyunca Çin'de büyümeye yardımcı olan daha kolay banka kredisi izlemiştir. Bununla birlikte, ABD'nin sıfıra yaklaşan faiz politikası ve 2010'daki dolar oranındaki ılımlı düşüş, RMB oranının daha da artması beklentileri ile Çin'e sıcak para akışını yeniden canlandırmıştır. Bu aynı zamanda, Çin'in zorlu bir kredi politikasını büyük oranda yüksek rezerv oranlarına ve tahvil piyasasındaki açık piyasa politikalarına göre yeniden harekete geçmeye zorlamıştır. Yukarıdaki gelişme, Çin'in para politikasının artık kendi emirleri tarafından dikte ettirilmediği ve Çin'de ucuz kredi politikası ile Çin'in uyumlaştırıcı faaliyetlerini zorladığı bir politika olarak da görülebilmektedir. Bununla birlikte, Çin, 2010'da mali genişleme ile birlikte 2009'da neredeyse %30'luk

⁴⁰ China Daily, 1 Mayıs, 2010.

ve kredi genişlemesi yoluyla ihracat kazançlarındaki yaklaşık %40'lık düşüşe dayanabilmiştir.⁴¹

Sermaye girişleri ve Çin'in küresel entegrasyonu ile ilgili olarak, son yirmi yılda DYY'nin Çin'e olan çarpıcı yükselişini gözlemleyebilmekteyiz. Kredi kullanımında bankalara verilen devlet talimatları ve devlet tarafından Çin'de sanayi imkânı sağlanmasına yönelik girişimler yabancı yatırımcılara teşvik edici nitelikte olmuştur. Açıkçası, bu DYY girişlerinin büyük bir kısmı büyük olasılıkla Çin'in "rehberli finansal piyasaya" sahip olma başarısı ile ilgilidir. Bu süreçte, finansmana dayalı bir durumun aksine, bu girdilerin faydaları hem sanayi hem de finans tarafından elde edilmiştir. Spekülasyonun finansal akışlara hâkim olduğu diğer düzenlenmemiş finans piyasalarında tek başına büyümeyi yönlendirmiştir.

Şekil 12: DYY'lerin Yükselişi

Kaynak: Uluslararası Finansal İstatistik

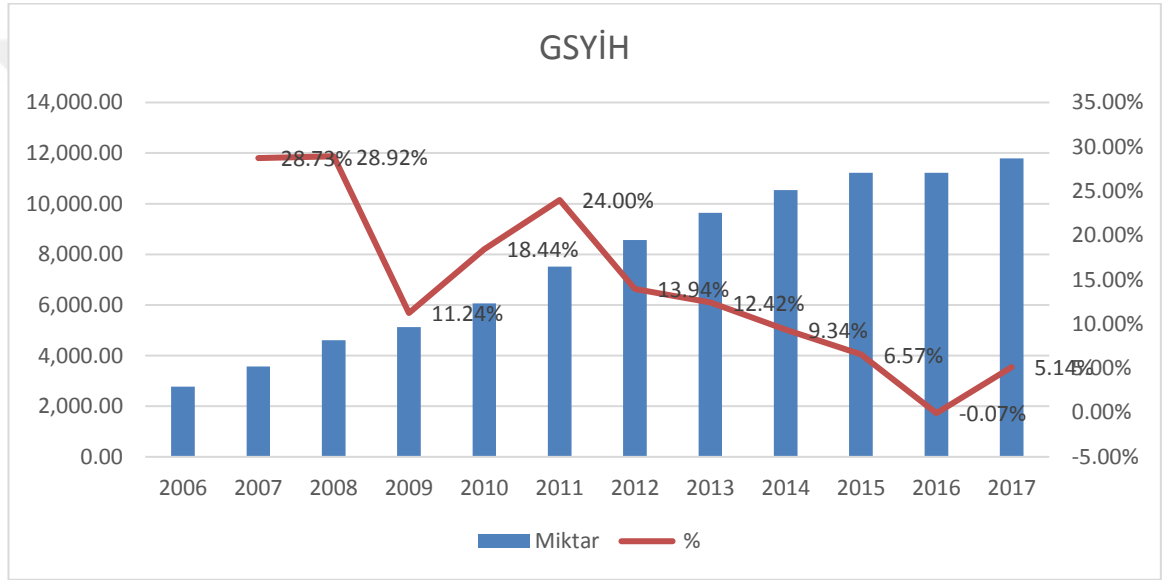
⁴¹ Ronald McKinnon, **Sabit, Durgun Bir Yuan-Dolar Döviz Kuru?**, Doğu Asya Forumu, 2010, s. 152-156.

2.2 Çin Ekonomisinin Makro Parametreleri

Bu bölümde şekil ve veri tablolarıyla Çin'in büyüme, GSYİH, kişi başı gelir, işsizlik, istihdam, ihracat, ithalat, yatırım, enflasyon ve faiz durumları gösterilmektedir.

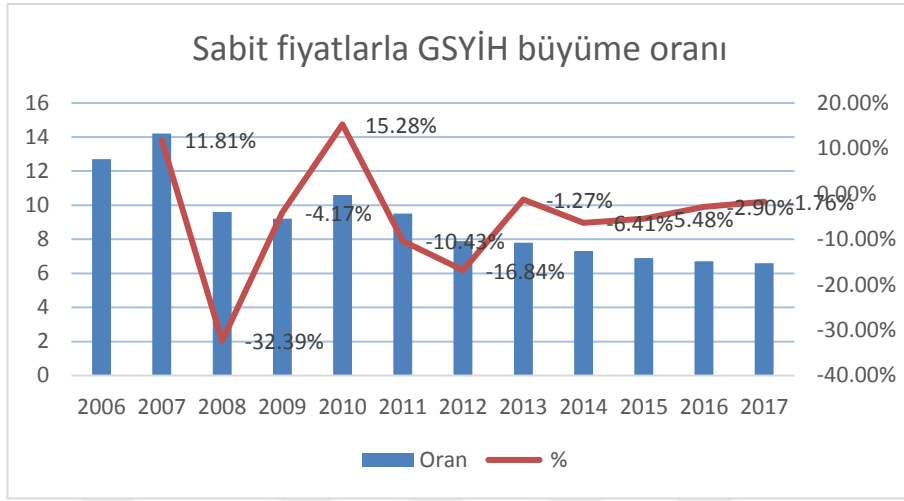
2.2.1 Büyüme, GSYİH ve Kişi Başı Gelir

Şekil 13: GSYİH (ABD Dolar)

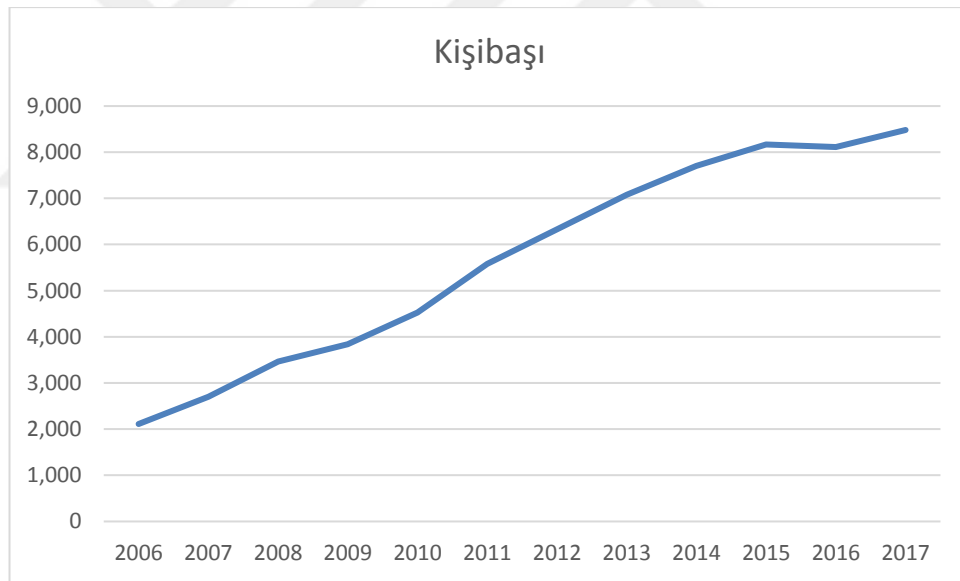
Kaynak: <http://cn.knoema.com/atlas>

Şekil 14: Sabit Fiyatlarla GSYİH Büyüme Oranı

Kaynak: <http://cn.knoema.com/atlas>

Şekil 15: Cari Fiyatlarla Kişi Başına Düşen GSYİH (Dolar)

Kaynak: <http://cn.knoema.com/atlas>

2.2.2 İşsizlik ve İstihdam

Şekil 16: Çin Nüfusu (Milyon)

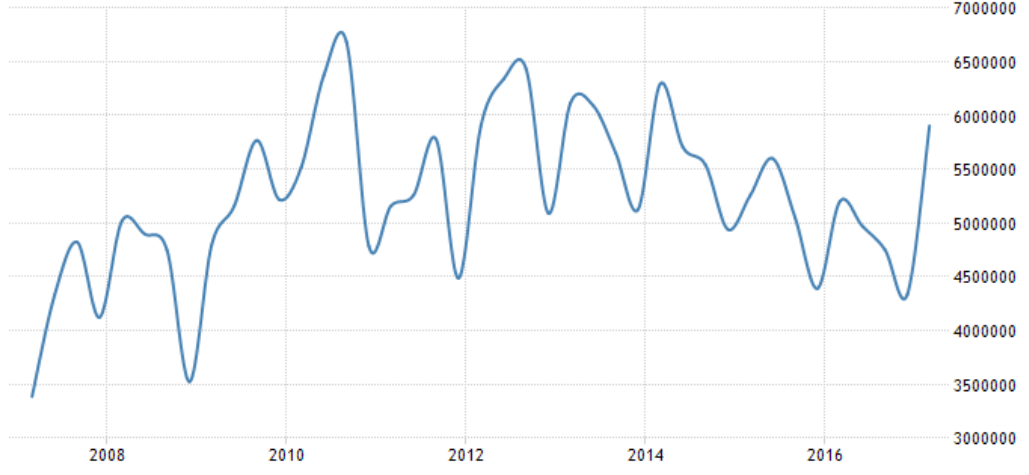
Kaynak: <https://tr.tradingeconomics.com/china/population>

Şekil 17: İşsizlik Oranı

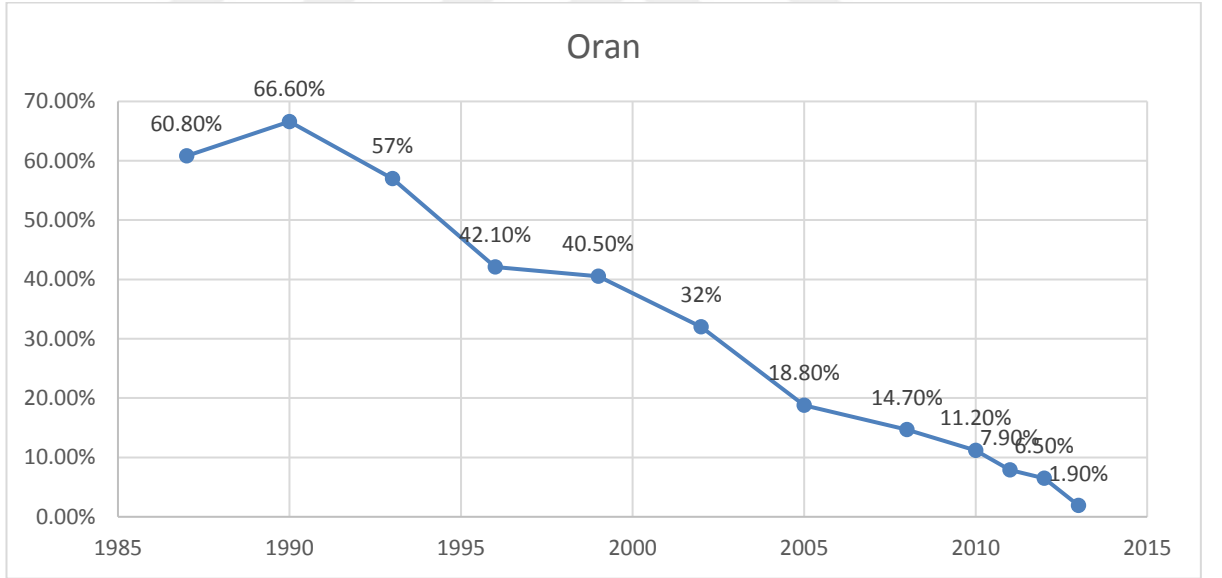
Kaynak: <http://cn.knoema.com/atlas>

Şekil 18: İstihdam (Kişi)

Kaynak: <http://cn.knoema.com/atlas>

Şekil 19: Fakirlik Oranı

Kaynak: <http://cn.knoema.com/atlas>

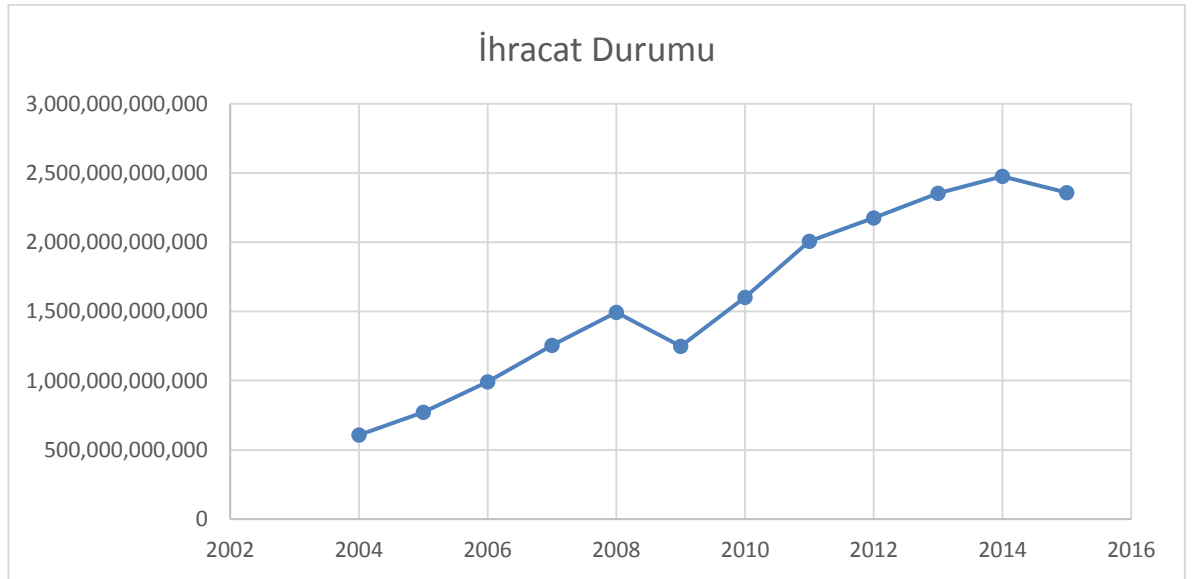
Şekil 20: Asgari Ücret (RMB)

Kaynak: <https://tr.tradingeconomics.com/china/minimum-wages>

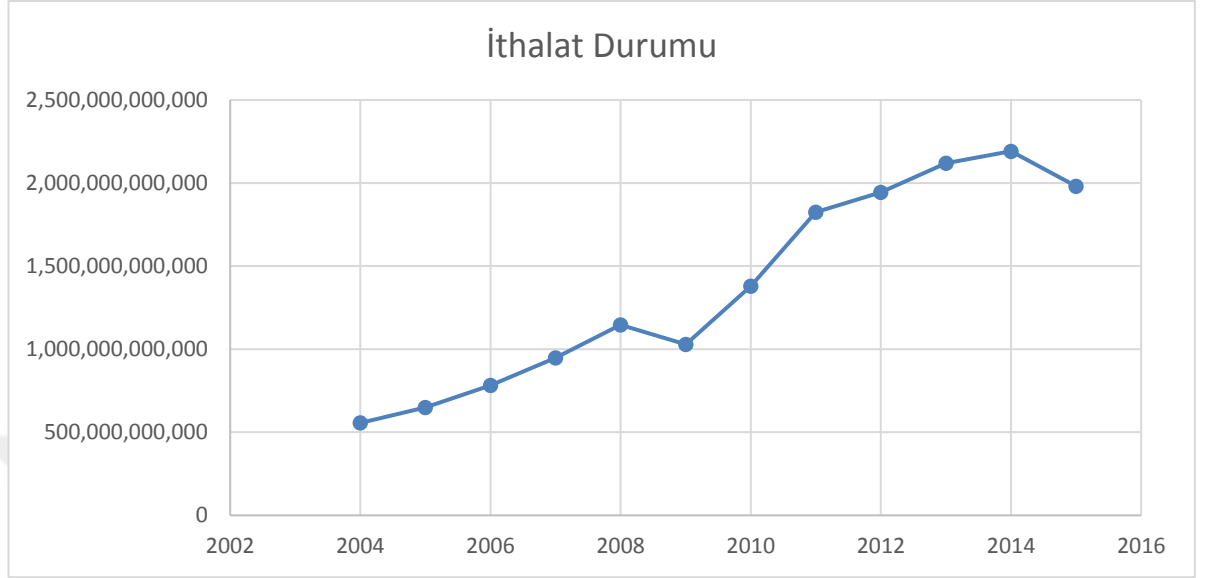
2.2.3 İhracat, İthalat ve Yatırım

Şekil 21: İhracat Miktarı (Dolar)

Kaynak: <http://cn.knoema.com/atlas/>

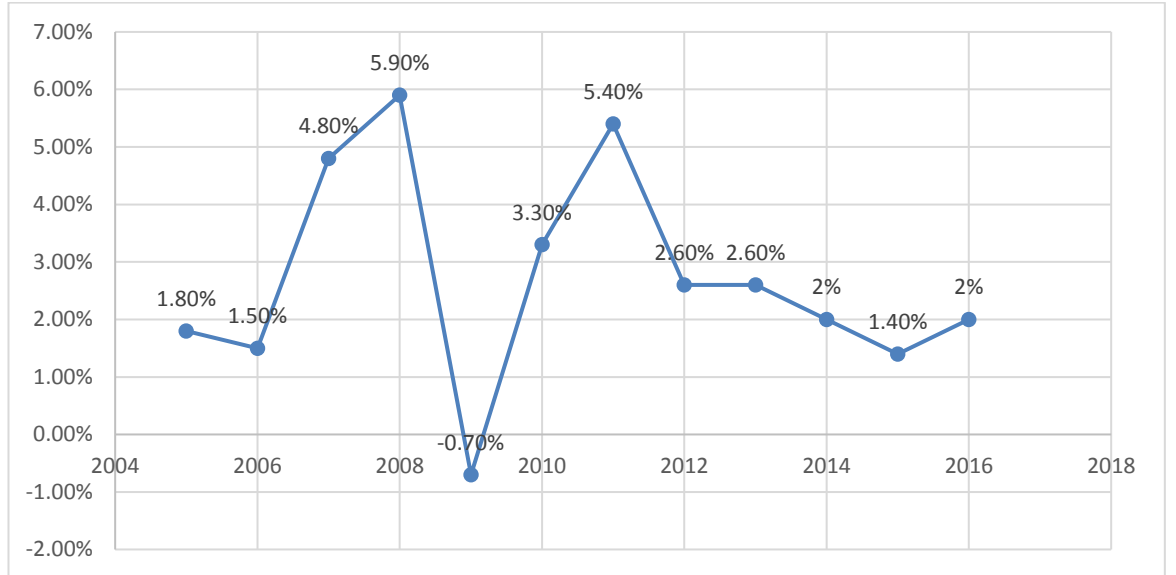
Şekil 22: İthalat Miktarı (Dolar)

Kaynak: <http://cn.knoema.com/atlas/>

2.2.4 Enflasyon ve Faizler

Şekil 23: Enflasyon Oranı

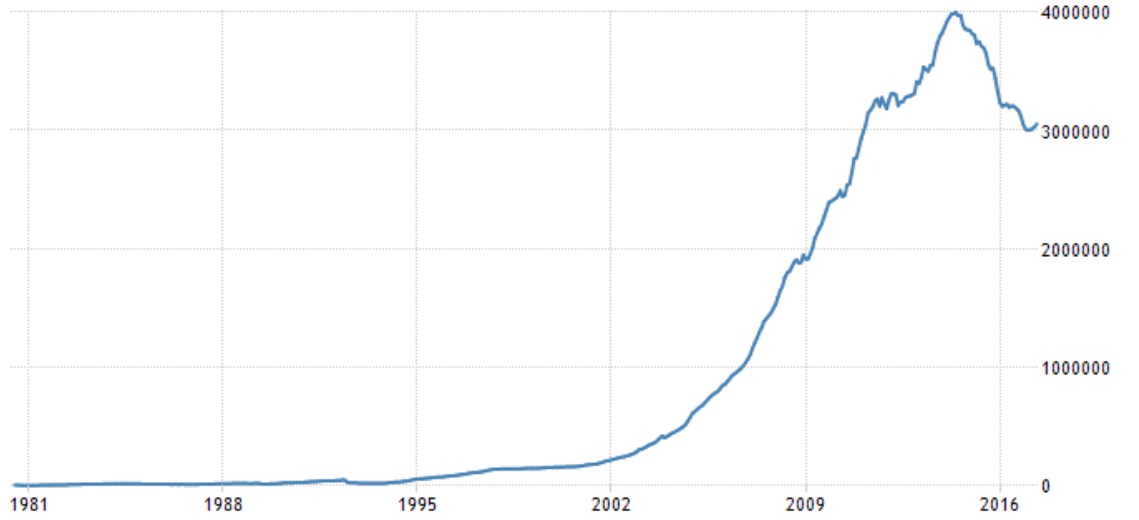
Kaynak: <http://cn.knoema.com/atlas/>

Şekil 24: Faiz Oranı (%)

Kaynak: <https://tr.tradingeconomics.com/china>

Şekil 25: Döviz Rezerve (Dolar)

Kaynak: <https://tr.tradingeconomics.com/china/foreign-exchange-reserves>

2.3 Çin-Türkiye Ekonomik İlişkileri

Bu bölümde Çin-Türkiye ekonomik ilişkilerin tarihsel gelişimi, yeni dönemde ticari ilişkileri, iki ülke arasındaki yatırımlar ve canlandırılmaya çalışan Kuşak ve Yol projesi anlatılmaktadır.

2.3.1 Ekonomik İlişkilerin Tarihsel Gelişimi

Türkler ile Çinliler arasındaki ilişkinin kökeni, Ortak Çağ'dan yüzyıllar öncesine, Orta Asya steplerinde iki halk arasında yapılan karşılaşmalara kadar uzanabilmektedir. Bu dönem boyunca ticaret, iki halk arasındaki ilişkinin omurgasını oluşturmuştur ve Çin imparatorunun belirlediği ticaret şartları altında kendi vatanları ile Çin toprakları arasında mal taşıyan Türk tacirleri ve karavanları haline gelmiştir⁴². Modern çağlara hızlı yönlendirme yapan 19. yüzyıl sonları, iki ülke arasındaki ilişkilerin tarihsel kökenlerinin araştırılması için uygun bir başlangıç noktası olmuştur. Osmanlı İmparatorluğu tarafından Çin ile diplomatik ilişkilerin kurulması için ilk girişimler 1875'te gerçekleşmiştir. Bunu müteakip bir dizi özel elçi gönderilmiştir, ancak bu girişimlerden hiçbiri başarılı olmamıştır. Doğrudan resmi ilişki kurulamamıştır ve ilişkiler üçüncü şahıslar vasıtasıyla yapılmalıydı, ancak bu dönemde her iki taraftan da iki imparatorluk arasında ticari veya dini nedenlerle seyahat edenlerin kanıtlanması için yeterli kanıt bulunmaktadır.⁴³

Türkiye Cumhuriyeti 1923'te kurulduktan sonra, Çin 1911'de Çing hanedanının dağılması ve Milliyetçi Halk Partisi tarafından Çin Cumhuriyeti'nin kuruluşunun ardından çalkantılı bir dönemden geçtiği bir dönemde Ankara'daki ulusal hükümet, Çin Cumhuriyeti ile diplomatik ilişkiler kurmak için çabalamıştır. 1934'te o zamanki Çin Cumhuriyeti'nin başkenti olan Nanjing'de bir konsolosluk açılmıştır ve misyon 1945'te bir elçilik haline getirilmiştir. Bugünkü Çin Halk Cumhuriyeti ikili ilişkilerde

⁴² İsenbike Togan, "Türk-Çin İlişkilerinde Ticaretin Rolü", **Türkiye'de Çin'i Düşünmek: Ekonomik, Siyasi ve Kültürel İlişkilere Yeni Yaklaşımlar**, Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi, İstanbul, 2013, s.12.

⁴³ Selda Altan, "Osmanlı'ya Doğudan Bakmak", **20. Yüzyıl Dönümünde Çin'de Osmanlı Algısı ve Milliyetçilik, Türkiye'de Çin'i Düşünmek**, Ekonomik, Siyasi ve Kültürel İlişkilere Yeni Yaklaşımlar, İstanbul, Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi, 2013, s. 95.

bir dönüm noktası olarak 1949 yılında kurulmuştur. Türkiye komünist Halk Cumhuriyeti'ni tanımayı reddetmiştir ve Tayvan'da sığınan Milliyetçi hükümetle diplomatik ilişkiler sürdürmeyi seçmiştir. 20 yıl boyunca Ankara, Tayvan'daki Çin Cumhuriyeti'ni Çin halkının meşru temsilcisi olarak tanımıştır ve Pekin'deki komünist hükümetle herhangi bir bağlantı kurmaktan kaçınmıştır. 1952'de Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü'ne (NATO) üye olan Türkiye, Soğuk Savaş döneminin iki kutuplu dünya düzeninde hangi tarafta durduğunu açıkça ortaya koymuştur. Pekin'de hükümetle daha yakın temas kurmak için ilk girişimler, Türkiye ile Çin arasındaki ekonomik bağların üçüncü parti kanalları vasıtasıyla ivme kazandığı 1960'ların sonlarında ortaya çıkmıştır ve 1969'da Türkiye hem Pekin'de hem de Tayvan'daki hükümetlerle ticaret anlaşmaları imzalamıştır. Bu arada, Çin-Amerika yakınlaşması Türkiye ile Çin arasındaki ilişkileri normalleştirmenin yolunu açmıştır ve 5 Ağustos 1971'de Paris'te imzalanan anlaşma ile Türkiye, Çin Halk Cumhuriyeti'ni tanıdı ve Tayvan hükümetiyle olan diplomatik ilişkisini sona erdirmiştir. Üç yıl sonra Çin-Türkiye yeni bir ticaret anlaşması imzalanmıştır.⁴⁴

1980'lerin başında, ülkelerin diplomatik değişim başlattıkları ve ekonomik etkileşimi artırmak için yollar aradıkları söylenememektedir. 1970'lerde Türkiye, siyasi ve ekonomik istikrarsızlıktan dolayı sıkıntı çekerken, Çin Mao Zedong döneminin son dönemine girmiştir. Bu dönemde Türkiye'de Çin ile olan yakın ilişkinin esası ile ilgili tartışmalar, "Kızıl Çin'i tanımanın siyasi ve ideolojik riskini almak için beklenen ekonomik faydaların haklı çıkıp çıkmayacağına ilişkin ciddi şüphelerin bulunduğunu ortaya koymaktaydı. Bir argüman, Çin'in büyük nüfusu ve dünyaya açılan bir ekonomiyle Türk iş dünyası için önemli fırsatlar sunabilmesi; karşıt görüş Çin'in komünist ideolojisini dünyanın geri kalanına ihraç ettiği ve Türkiye'nin aşırı sol örgütlerine olası desteğinin önemli bir tehdit oluşturacağı yönündeydi. Çin'in Türkiye için ne ifade ettiği konusunda fikir birliği bulunmamaktaydı. Pekin bir dizi reforma ve açılım sürecine başlattı ve Türkiye ekonomisini serbestleştirmiştir. Yeni pazarlar aramaya başlamıştı ki, iki ülke arasında diplomatik ve ticari trafik hız kazanmıştı.

⁴⁴ Altay Atlı, "Türkiye'nin Çine Yönelik Dış Politikası, Geliştirme İçin Analiz ve Tavsiyeler" ff, Boğaziçi Üniversitesi, **Asya Çalışmaları Merkezi**, İstanbul, 2006, s. 6.

1982'de Başkan Kenan Evren'in Çin'e yaptığı ziyaretler, bunu takiben Çin Başbakanı Li Xiannian'ın 1984'teki ziyareti, Başbakan Turgut Özal'ın 1985'teki Çin ziyareti ve Çin Başbakanı Zhao Ziyang'ın 1986'da Türkiye'ye yaptığı ziyaret iki ilişkileri ilerletmekteydi. Daha sağlam bir ilişkiye doğru ilk somut adımları atmakla kalmayıp aynı zamanda iki halk arasında daha büyük bir anlayış ve farkındalığa sahip olmasını istemekteydi. Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP) hükümeti tarafından kabul edilen dış politika paradigması, Türkiye'nin çimento üretimine yönelik çabaları Çin ile bağlarını yeni bir ivme kazandırmıştır. Diplomatik alışverişler artmıştır, ticaret yoğunlaşmıştır ve iki ülke arasında daha etkin bir diyalog başlatılmıştır. 2010 yılında, Başbakan Wen Jiabao'nun Türkiye ziyareti sırasında ilişkiler "stratejik ortaklık" seviyesine yükseltilmiştir. 2012 yılında Başkan Yardımcısı Xi Jinping Türkiye'yi ziyaret etmiştir ve ziyareti sırasında ekonomik ilişkileri sürdürülebilir bir temelde pekiştirmeyi amaçlayan birkaç uzun vadeli ikili anlaşma imzalanmıştır. Günümüzde Çin ve Türkiye, enerji ticaretinden artan ticarete, altyapıya ve askeri iş birliğine kadar çeşitli konularda işbirliğini tartışmakta ve diğer potansiyel gelecek işbirliği alanlarını keşfetmektedir. Türkiye'nin Çin ile ticareti artmakta ve 2015 yılında toplam 27,3 milyar dolara ulaşmıştır, ancak Türkiye'nin de açığı da bu nedenle Çin'den daha fazla yatırım çekmeye daha fazla ağırlık vermektedir.⁴⁵

2.3.2 Yeni Dönemde Ticari İlişkiler

Almanya'dan sonra Çin Halk Cumhuriyeti, dünyada ikinci, Uzak Doğu ülkeleri arasında ise Türkiye'nin en büyük ticari ortağı durumundadır. 2016 yılında Türkiye'nin ihracat yaptığı ülkeler sıralamasında Çin 19. Sırada yer almaktadır ve aynı zamanda Türkiye'nin ithalat yaptığı ülkeler sıralamasında 1. sırada yer almaktadır.

1.5 trilyon ABD Doları'nın üzerinde ithalat potansiyeline sahip olan ve kısmen iç tüketime dayalı büyüme sürecine geçmeye çalışan Çin'e Türkiye'nin ihracatı tatmin edici bir düzeye çıkarılmasını temine, ticareti geliştirici ahdi altyapının tesisine,

⁴⁵ A.e., s. 8.

ticaretin önündeki engellerin kaldırılmasına, gümrükler ve standartlar alanında etkin bir işbirliğinin geliştirilmesine, Çin’de milli katılım sağlanan fuar sayısının artırılmasına, Çin’deki her bir eyalet için çalışma yapılarak Türkiye’den ticaret heyeti ziyaretleri düzenlenmesine gayret gösterilmektedir.⁴⁶

Türkiye-ÇHC 16. Dönem Karma Ekonomik Komisyon (KEK) Toplantısı 27 Eylül 2009 tarihinde Pekin’de düzenlenmiştir. 17. Dönem KEK Toplantısı’nın 2017 yılı içerisinde gerçekleştirilmesi öngörülmektedir. KEK Türk Tarafı Eşbaşkanlığı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak tarafından yürütülmektedir. Türkiye-ÇHC İş Konseyi 1992 yılında kurulmuştur. Son İş Forumu toplantısı, Türkiye Cumhurbaşkanının 29-30 Temmuz 2015 tarihlerinde Çin’e gerçekleştirdikleri resmi ziyaret kapsamında Çin Devlet Başkanı Xi Jinping’in katılımlarıyla Pekin’de düzenlenmiştir.

Türk gıda ve tarım ürünlerinin Çin’e ihracatı için çalışmalar sürdürülmektedir. Bu kapsamda, süt ve süt ürünleri, kiraz ve antepfıstığı ihracatına ilişkin protokoller G20 Antalya ve G20 Hanco Zirveleri vesilesiyle imzalanmıştır. Çin’in Türkiye’ye yapmış olduğu toplam yatırım miktarı 2 milyar Doları aşmış bulunmaktadır. Bu yatırımların sektörel dağılımı; enerji, altyapı, lojistik, finans, madencilik, telekomünikasyon ve hayvancılık alanlarındadır.

İki ülke Merkez Bankaları arasında Şubat 2012 tarihinde bir para takası (swap) anlaşması imzalanmış; 2015 yılında 3 yıl süreliğine yenilenmiştir. Swap anlaşması kapsamında ilk çekim ve kullanım 2016 Kasım ayında gerçekleşmiştir.

Çinli turistler 2002 yılından bu yana Türkiye’yi ziyaret etmektedir. İki ülke arasında her geçen gün sayısı artan ziyaretçiler Türk ve Çin halklarını yakınlaştırmaktadır. 2018 yılında Çin’de Türkiye Turizm Yılı etkinlikleri düzenlenmesi kararlaştırılmıştır.

⁴⁶ Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, (Çevrimiçi)<http://www.mfa.gov.tr/turkiye-cin-halk-cumhuriyeti-ekonomik-iliskileri.tr.mfa>

Türk Hava Yolları, hâlihazırda Pekin, Guanco ve Şanhay noktalarına haftalık 7’şer frekans, Hong Kong Özel İdare Bölgesi’ne ise haftada 6 frekans yolcu seferi düzenlemektedir. Türk havayolu şirketlerinin Çin’e yaptığı sefer sayısının artırılması ve uçuş ağına yeni noktalar eklenmesi, Çin ile ticaret ve turizm alanındaki ilişkilerin gelişmesine olduğu kadar, halklar arasındaki etkileşimin artmasına da katkıda bulunmaktadır. Aşağıdaki tabloda 1974-2012 arası iki ülke arasında imzalanan anlaşma ve projeler yer almaktadır.

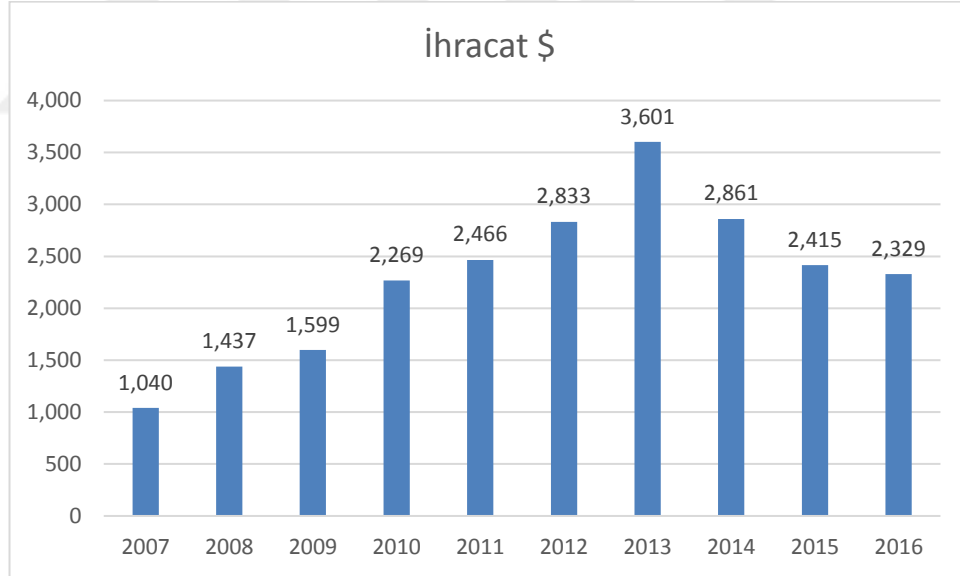
Tablo 7: İki Ülke Arasında İmzalanan Anlaşma Ve Projeler

Adı	İmza Tarihi
Ticaret Anlaşması	16.07.1974
Ekonomik, Sınai ve Teknik İşbirliği Anlaşması	19.12.1981
Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması	13.11.1990
Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması	23.05.1995
DTM ile MOFTEC Arasında Ticari İstişare Mekanizması Kurulması Hakkında Mutabakat Zaptı	12.03.1999
Hayvan Sağlığı ve Karantina Anlaşması	24.01.2006
Türkiye-Çin 16. Dönem KEK Toplantısı Mutabakat Zaptı	27.09.2009
Altyapı, Müteahhitlik ve Teknik Müşavirlik Protokolü	27.09.2009
Dış Ticaret Müsteşarlığı İthalat Genel Müdürlüğü ile ÇHC İthalat-İhracat Ticaret Bürosu Arasında İşbirliği Sağlanmasına Yönelik Protokol	16.04.2010
Türkiye Cumhuriyeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Arasında İkili Ticari ve Ekonomik İşbirliğinin Genişletilmesi ve Derinleştirilmesine İlişkin Çerçeve Anlaşması	8.10.2010
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Üçüncü Ülkelerde Altyapı İnşaatı ve Teknik Müşavirlik Alanlarında İşbirliğinin Artırılmasına İlişkin Mutabakat Zaptı	8.10.2010
Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı ile Çin Halk Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı Arasında İkili Ticari ve Ekonomik İşbirliği Orta ve Uzun Dönem Kalkınma Planı İçin Ortak Araştırma Başlatılmasına Yönelik Mutabakat Zaptı	8.10.2010

Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı ile Çin Halk Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı Arasında Yeni İpekyolu Bağlantısı Ortak Çalışma Grubu Kurulmasına İlişkin Mutabakat Zaptı	8.10.2010
T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı ile Çin Kalkınma Bankası Arasında Mali İşbirliği Çerçeve Anlaşması	21.02.2012
Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ile Çin Halk Cumhuriyeti Merkez Bankası Arasında Swap Anlaşması	21.02.2012
Türkiye Cumhuriyeti Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile Çin Halk Cumhuriyeti Kalite Kontrolü, Denetim ve Karantina Genel İdaresi Arasında Türkiye'den Çin'e Gönderilen Tütünün Bitki Sağlığı Şartları Konusunda Protokol	21.02.2012
BDDK ile Çin Bankacılık Düzenleme Komisyonu Arasında Sınır Ötesi Krizlere Müdahalede Bankacılık İşbirliği Protokolü	21.02.2012

Kaynak:Trade Map(<http://www.ekonomi.gov.tr>)

Şekil 26: Türkiye'nin Çin İhracatı Değeri (Bin Dolar)

Kaynak:Trade Map (<http://www.ekonomi.gov.tr>)

Yukarıdaki şekle göre 2007 senesinden 2013 senesine kadar Türkiye'nin Çin'e ihracat değeri kesintisiz ve kademeli artış göstermiştir. 2013 senesinde ise 3.5 milyonu geçerek zirveye ulaşmıştır. Ancak 2013ten sonra bu değerlerde düşüş yaşanmıştır ve 2016 senesinde 1.3 milyon düşüş olmuştur. Başlıca ihracat ürünler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

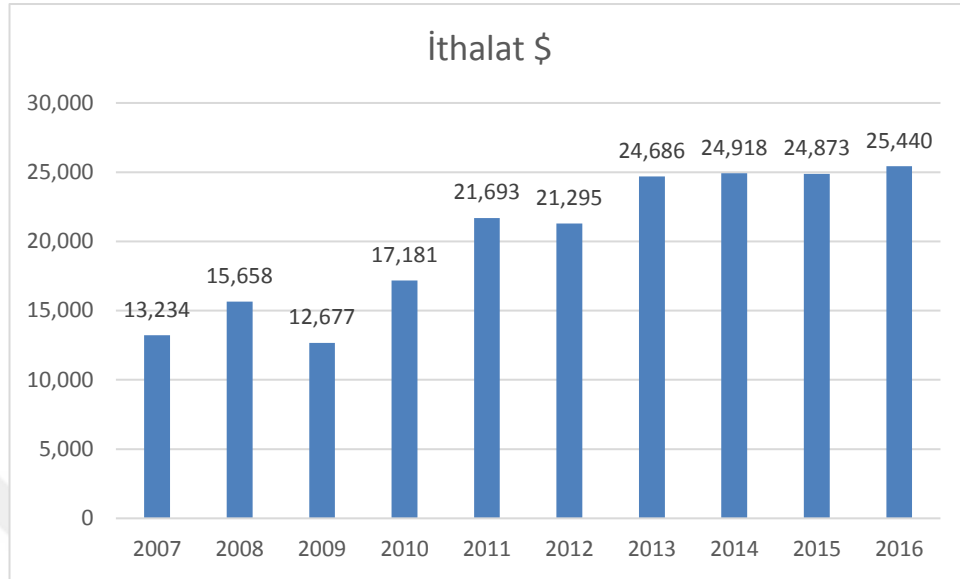
Tablo 8: Türkiye'nin Çin'e İhracatında Başlıca Ürünler (Bin Dolar)

Gtip	Ürünler	2014	2015	2016
2515	Mermer ve Traverten, Ekosen, Su Mermeri, Kireçli Taşlar	825,0	726,0	728,1
2610	Krom Cevherleri ve Konsantreleri	273,1	186,0	204,3
2616	Kıymetli Metal Cevherleri ve Konsantreleri	134,7	114,7	126,6
2528	Tabii Boratlar ve Bunların Konsantreleri	117,4	108,3	104,7
2603	Bakır Cevherleri ve Konsantreleri	215,8	111,2	74,2
2607	Kurşun Cevherleri ve Konsantreleri	97,7	117,3	63,2
7202	Ferro Alyajlar	2,1	0,6	38,1
9018	Tıpta, Cerrahide, Dişçilikte ve Veterinerlikte Kullanılan Alet ve Cihazlar	19,6	25,7	33,7
8403	Merkezi Isıtma Kazanları (84.02 Pozisyonundakiler Hariç)	37,2	28,2	33,5
7322	Demir veya Çelikten Elektriksiz Merkezi Isıtmaya Mahsus Radyatör, Motorlu Hava Püskürtücüler, Bunlar	29,8	22,1	28,3
5702	Dokunmuş Halılar ve Dokumaya Elverişli Maddelerden Diğer Yer Kaplamaları	49,5	27,2	23,3
3202	Debagatte Kullanılan Sentetik Organik ve	23,1	24,8	21,8

	Anorganik Maddeler ve Müstahzarlar			
2008	Tarifenin Başka Yerinde Belirtilmeyen Meyve ve Yenilen Diğer Bitki Parçalarının Konserveleri	10,9	17,8	19,6
2836	Karbonat; Peroksikarbonat; Amonyum Karbonat İçeren Ticari Amonyum Karbonat	0,0	-	17,3
0802	Diğer Kabuklu Meyveler (Taze/Kurutulmuş) (Kabuğu Çıkarılmış/Soyulmuş)	2,1	23,1	15,9
4302	Dabaklanmış, Aprelenmiş Kürkler	24,0	18,9	15,8
5902	Naylon, Poliamid, Poliester Vb.Esaslı İç Ve Dış Lastiği İçin Mensucat	3,6	10,7	14,5
5101	Yün ve Yapağı (Kardesiz/Taranmamış)	34,4	28,4	14,0
Toplam		2.861,1	2.414,8	2.329,4

Kaynak: Trade Map(<http://www.ekonomi.gov.tr>)

Şekil 27: Türkiye'nin Çin'den İthalat Değeri (Bin Dolar)

Kaynak: Trade Map (<http://www.ekonomi.gov.tr>)

Şekil 27’de gösterilmiş değerlere göre 2007-2013 arasında 2009 ve 2012 yılları hariç, Türkiye’nin Çin’den ithalat değeri artış göstermektedir. 2011 senesinde yaklaşık 4milyon dolarlı bir artıştan sonra, 2013 yılından itibaren bu değerler 24.5 milyon dolar üzerinde hafif artışlarla sabitliğini korumaktadır. Türkiye’nin Çin’den ithalatında başlıca ürünler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 9: Türkiye’nin Çin’den İthalatında Başlıca Ürünler (Milyon Dolar)

Gtip	Ürünler	2013	2014	2015
8517	Telefon Cihazları, Ses, Görüntü veya Diğer Bilgileri Almaya veya Vermeye Mahsus Diğer Cihazlar	2.636,4	2.959,0	3.222,4
8541	Diyotlar, Transistorlar Vb Yarı İletken Tertibat; Işık Yayan Diyotlar, Monte Edilmiş Piezo Elektrik	132,7	362,0	2.090,0
8471	Otomatik Bilgi İşlem Mak. Bunlara Ait Birimler; Manyetik veya Optik Okuyucular, Verileri Koda Dönüş	1.802,0	1.394,1	1.125,9
8479	Kendine Özgü Bir Fonksiyonu Olan Diğer Makinalar ve Mekanik Cihazlar	101,5	121,9	626,6
5402	Sentetik Filament İplikleri (Dikiş İpliği Hariç) (Perakende Olarak Satılacak Hale Getirilmemiş)	465,0	450,8	546,9

8529	Sadece veya Esas İtibariyle 85.25 ila 85.28 Pozisyonlarında Yer Alan Cihazlara Mahsus Aksam ve Parça	561,8	464,7	382,8
9503	Üç Tekerlekli Bisikletler, Skuterler, Oyuncak Bebekler, Diğer Oyuncaklar, Küçültülmüş Modeller, Bilm	351,1	304,5	370,6
8708	Karayolu Taşıtları İçin Aksam, Parça ve Aksesuarlar	317,9	373,6	357,1
7207	Demir veya Alaşımsız Çelikten Yarı Mamuller	72,1	510,9	316,3
8528	Monitörler ve Projektörler, Televizyon Alıcı Cihazları	222,7	247,2	293,0
8414	Hava veya Vakum Pompaları, Hava veya Diğer Gaz Kompresörleri, Fanlar, Aspiratörü Olan Havalandırmaya	278,2	278,0	284,4
8504	Elektrik Transformatörleri, Statik Konvertörler (Örneğin; Redresörler) ve Endüktörler	318,1	310,0	281,3
8402	Buhar Kazanları, Kızgın Su Kazanları	29,5	188,3	266,7
6210	Plastik, Kauçuk Sıvanmış, Emdirilmiş Elyaftan Hazır Giyim Eşyası	184,9	203,6	250,5
8481	Borular, Kazanlar, Tanklar, Depolar ve Benzeri Diğer Kaplar İçin Musluklar, Valfler (Vanalar) ve Ben	231,3	224,0	250,5
9405	Diğer Aydınlatma Cihazları, Işıklı Panolar, Işıklı Tabelaları ve Benzer Eşya ve Bu Eşyanın Aksam ve	427,2	391,3	242,9
8501	Elektrik Motorları ve Jeneratörler [Elektrik Enerjisi Üretim (Elektrojen) Grupları Hariç]	216,3	227,0	213,7
3926	Plastikten Diğer Eşya	230,6	211,8	208,7
8443	Baskı Yapmaya Mahsus Makinalar; Kopyalama ve Faks Makinaları, Bunların Aksam, Parça ve Aksesuarları	283,9	213,0	186,3
5504	Suni Devamsız Lifler (İşlem Görmemiş)	156,2	114,3	183,1
	Toplam	24.918,2	24.873,5	25.440,5

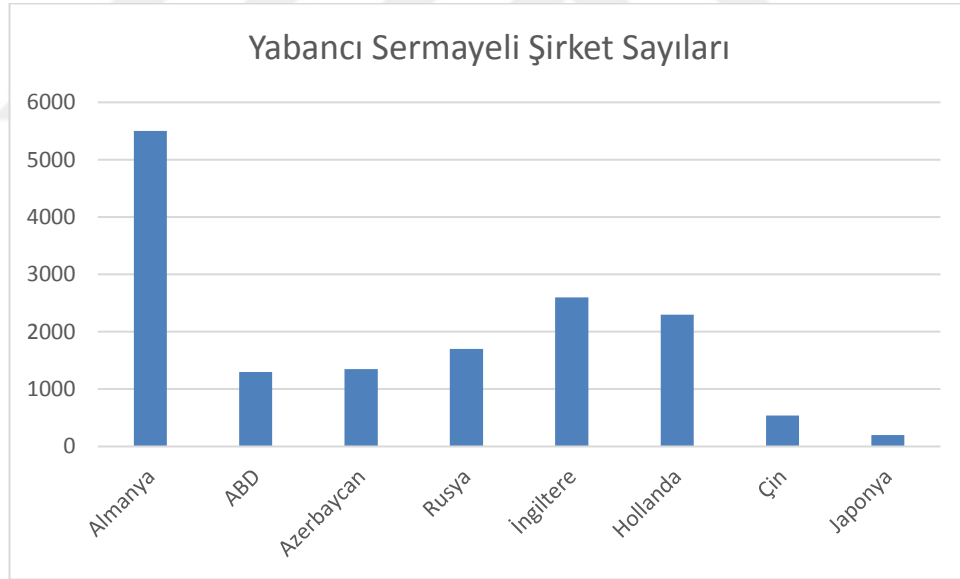
Kaynak: Trade Map (<http://www.ekonomi.gov.tr>)

2.3.3 Yatırımlar

Çin halen ikili ticarete Türkiye'nin başlıca ortaklarından birisi olsa da yatırım ilişkilerinde oldukça gerilerde kalmış durumdadır. T.C. Ekonomi Bakanlığı verilerine göre 2013 itibariyle Türkiye'de yerleşik yabancı sermayeli firmaların sayısı

36,300'dür; bu firmalar arasında Çin sermayesine sahip olanların sayısı ise sadece 540'tır. Şekil 2.27'de de görüldüğü üzere, diğer sanayileşmiş ekonomilerin sermayeleri ile Türkiye'de kurulmuş çok daha fazla sayıda şirket vardır. Çin Ticaret Bakanlığı verilerine göre ise Türkiye'de toplam 406 milyon dolarlık Çin sermayesi vardır ve bu rakam Çin'in tüm dünyadaki yatırımları içerisinde oldukça küçük bir paya tekabül etmektedir. Ancak bu rakam doğrudan yabancı yatırım tanımına girmeyen büyük ölçekli proje, altyapı ve diğer taahhüt hizmetleriyle birlikte alındığında Çin'in Türkiye'deki ekonomik varlığının önemli bir seviyeye ulaştığı görülmektedir.

Şekil 28: Türkiye'de Yabancı Sermayeli Şirketler Sayısı

Kaynak: Altay Atlı, “Küreselleşme Sürecinde Türkiye-Çin Ekonomik İlişkileri”, Seta, 2014, Sayı: 96, S. 25.

Çin'in Türkiye'deki girişimlerine örnek olarak Çinli firmaların üstlendikleri Ankara-İstanbul hızlı tren projesi; Çin'in önde gelen firmalarının Türkiye'deki altyapı çalışmaları; enerji ve madencilik alanlarında üstlenilen büyük çaplı projeler ve

otomotiv, mühendislik, elektrikli teçhizat, çeşitli makine, inşaat işleri, beyaz eşya, çelik, ilaç ve kimyasallar alanlarında Çin firmalarının çalışmaları gösterilebilir. Rakamlar henüz istenen seviyede olmasa bile, Çin tarafının Türkiye’de yatırım yapmaya, Türk tarafının da daha fazla Çin sermayesine ev sahipliği yapma- ya istekli olduğu görülmektedir. Bu isteğin en somut işareti ise Devlet Başkanı Xi Jinping’in Şubat 2012’de Devlet Başkanı Yardımcısı sıfatıyla Türkiye’ye yapmış olduğu ziyarette taraflar arasında imzalanmış olan 28 anlaşmanın büyük çoğunluğunun ortak yatırım projelerine yönelik olması ve bu projelerini toplam değerinin 4,3 milyar doları bulmasıdır.

Yatırım konusunda öncelikli alanlar 8 Ekim 2010’da imzalanan ve 5 Mayıs 2012 tarih ve 28283 sayılı Resmî Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İkili Ticari ve Ekonomik İşbirliğinin Geliştirilmesi ve Derinleştirilmesine İlişkin Çerçeve Anlaşması” ile belirlenmiştir. Buna göre demir- yolları, elektrik, havaalanları, limanlar, yollar ve otoyollar, köprüler ile telekomünikasyonu içe- ren kamu hizmetleri ve altyapı inşaatı, tekstil, turizm, madencilik, enerji, metalürji, makine, ulaşım ekipmanları ile araç ve parçaları, elektro- nik, ekipman takımları ve hafif sanayi öncelikli yatırım alanlarıdır. Bu çerçevede Türkiye ile Çin arasında yeni projeler gündeme gelmeye devam etmektedir. Mayıs 2014’te T.C. Enerji Bakanı Taner Yıldız’ın Afşin-Elbistan’daki kömür havzasının kullanımı ve termik santral yapımını da içeren, toplam yatırım tutarı 10 ila 12 milyar dolar arasında olacak yatırım için Çin ile görüşüldüğünü açıklaması, Çin’le yatırım ilişkilerinin genişleyeceğini göstermektedir.⁴⁷

Türkiye, Çin’den gelecek yatırımların “emek yoğun sektörlerden ziyade, Türkiye’de istihdam ve katma değer yaratan, teknoloji transferi sağla- yan ve Türkiye’nin üretim sürecine katkıda bulunan sektörlerde yoğunlaşmasını ve bu alanlarda önde gelen Çin firmalarının Türkiye’de faaliyet göstermesini” tercih etmektedir.⁴⁸ Uygun şartlar altında Çin yatırımlarının Türkiye açısından sermaye

⁴⁷ Bakan Yıldız, “Afşin-Elbistan için Çin ile Görüşüyoruz”, **Hürriyet**, 5 Mayıs, 2014.

⁴⁸ T.C. Ekonomi Bakanlığı, **Çin Halk Cumhuriyeti Ülke Raporu**, Ankara, 2014

girişinin ve cari açığın azaltılmasına katkılarının ötesinde getirileri söz konusu olabilir. Çin, sürdürmekte olduğu ekonomik dönüşüm sürecinde dış yatırımlara ağırlık vermekte ve bu yatırımlar giderek daha fazla yüksek teknoloji ve yüksek katma değer içeren formatlarda gerçekleştirilmektedir. Türkiye, beklediği gibi Çin yatırımlarından teknolojik anlamda giderek artan oranda teknoloji transferi faydası sağlayabilir. Bunun yanında Türkiye ile Çin arasındaki ekonomik ilişkilerin gelişmesinde bugüne kadar tarafların birbirlerini yeterince tanımayışlarının önemli bir engel teşkil ettiği düşünülecek olursa, yatırım bağlantıları vasıtasıyla kurulacak olan uzun vadeli ilişkiler, tarafların birbirlerini, kültürlerini, iş yapma şekillerini daha iyi anlamalarına yardımcı olacaktır.

2.3.4 İpek Yolu Projesi

Türkiye, Çin'in kısaca "Kuşak ve Yol" olarak adlandırılan "İpek Yolu Ekonomik Kuşağı" ve "21'inci Yüzyıl Deniz İpek Yolu" girişiminin hayata geçirilmesi için yürütülen çabaları desteklemekte ve söz konusu girişim açısından kilit bir konumda yer almaktadır. Türkiye Çin'den Avrupa'ya uzanan kuzey hattını tamamlayıcı bir nitelik taşıyan ve Çin ile Avrupa arasında ilave bir bağlantı koridoru açan "Trans-Hazar-Orta Koridor" projesini hayata geçirmeyi hedeflemektedir. "Kuşak ve Yol" girişimini Türkiye'nin "Orta Koridor" projesiyle uyumlaştırmak amacıyla Çin tarafıyla bir Mutabakat Muhtırası imzalanmıştır. Çin Devlet Başkanı Xi Jinping'in ev sahipliğinde 14-15 Mayıs 2017 tarihlerinde Pekin'de "Kuşak ve Yol Zirvesi" düzenlenmiştir. Türkiye Cumhurbaşkanının ÇHC Devlet Başkanı'nın davetine icabetle söz konusu Zirveye katılmışlardır.⁴⁹ Türkiye, Çin ile ticaret dengesizliğini gidermek için, yeni ulaşım altyapısı ve enerji koridorları gerektiren ve Avrasya'da ticaret akışını artıracak olan İpek Yolu'nu canlandırmaya çalışmaktadır. Genel ticaret, özellikle eğer İpek Yolu üzerinde (Afganistan, Azerbaycan, Gürcistan, Hindistan, Irak, İran, Kazakistan, Kırgızistan, Moğolistan, Pakistan, Rusya, Suriye, Tacikistan, Türkmenistan ve Özbekistan) diğer ülkeleri ikna etmek için gümrük işlemlerini basitleştirebilir ve Sınır geçişleri, Türkiye'nin Çin ile ticaret açığını azaltabilir ve

⁴⁹ T.C Dışişleri Bakanlığı, 2014.

Pekin'in Xinjiang gibi kara sınırındaki bölgelerde kalkınma hedefine hizmet edebilmektedir. Bu amaçla Türkiye, İpek Yolu boyunca bulunan, Orta Asya'dan Avrupa'ya uzanan ve dünya ticaret hacminin yüzde 22'sini oluşturan ülkeler arasında büyük ticaret potansiyelini yakalamak amacıyla 2008 yılında İpek Yolu Forumu'nu başlatmıştır.

İpek Yolu projesi altında, Çin Sanayi ve Ticaret Bankası ve Çin Bankası gibi daha fazla finansal kuruluşlar, bazı büyük yatırım projeleri için öncü olan Çinli işletmelere finansman hizmeti vermek üzere Türkiye'ye gelmiştir. Bazı altyapı inşaat şirketleri Türkiye'de şubelerini açmaya ve Türkiye'de uzun vadeli gelişme arayışlarını göstererek yerel ortaklarla ortak girişimlerde bulunmaya başlamıştır. Telekomünikasyon, nükleer enerji, yüksek hızlı demiryolu ve yeni enerji alanlarında artan sayıda Çinli ileri teknoloji işletmesi, geçmişte daha fazla alım satım yapmakla birlikte daha fazla yatırım yapmaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KÜRESELLEŞME SÜRECİNDEKİ ÇİN EKONOMİSİNİN TÜRK YAZILI BASININA YANSIMASI BAĞLAMINDA GAZETELERİN EKONOMİK SAYFALARININ İÇERİK ANALİZİ

Tezin bu bölümünde, 1 Ocak 2016 tarihinden 30 Haziran 2016 tarihine kadar yayınlanmış olan, Hürriyet ve Sabah gazetelerinin ekonomi sayfalarında Çin ekonomisi ile ilgili olan haberler, yazılar ve yorumlar incelenmiş olup, örneği verilen her iki gazetede Çin ekonomisinin yansımaları olumlu-olumsuz, fotoğraflı-fotoğrafsız, grafik-tablolu/grafik-tablosuz, sektörel gruplandırma yapılarak ve sayısal dökümleri kriter alınarak analiz edilmiştir.

3.1 Hürriyet Gazetesinin İncelenmesi

3.1.1 Hürriyet Gazetesinin 2016 Sene Ocak Ayı Ekonomi Sayfası İncelenmesi

2016 senesinin ocak ayında yayınlanmış olan Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasının incelenmesi kriterlerle birlikte aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 10: Hürriyet Gazetesi Ocak 2016

Tarih ve Sayfa	Sektör	Olumlu/Olumsuz	Fotoğraf	Grafik-Tablo
21.01.2016/11	Finans	Olumsuz	Fotoğrafsız	Grafik-Tablosuz
24.01.2016/10	Finans	Olumsuz	Fotoğraflı	Grafik-Tablolu
26.01.2016/9	Finans	Olumsuz	Fotoğrafsız	Grafik-Tablosuz
27.01.2016/9	Enerji	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
27.01.2016/10	Gıda	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
31.01.2016/6	Finans	Olumsuz	Fotoğrafsız	Grafik-Tablosuz
31.01.2016/7	Finans	Olumsuz	Fotoğrafsız	Grafik-Tablosuz

Yukarıdaki tabloda gösterildiği gibi, 1 Ocak 2016 tarihinde 31 Ocak 2016 tarihine kadar yayınlanmış olan Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasında, Çin ve Çin

ekonomisiyle ilgili toplam 7 adet haber tespit edilmiş olup, finans, enerji ve gıda gibi 3 sektörü kapsamaktadır. Bunlarda finansla ilgi 5 adet haberin tamamı olumsuz, enerji ve gıda sektörüyle ilgi 2 adet haber olumlu olarak yansıtılmıştır. Ayrıca haberlerden 3 adeti fotoğraflı, 4 adeti fotoğrafsız, 1 adeti grafik-tablolu ve 6 adeti grafik-tablo kullanılmadan yayınlanmıştır.

21 Ocak 2016 tarihinde yayınlanmış olan Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasında, Çin'in ekonomisinin büyümesinin küresel ekonomiye olan olumsuz etkisinden bahsedilmiş olup, bu periyotta Çin'in 25 yılın en kötü büyümesini gerçekleştirdiği, Çin'deki düşük büyüme emtia fiyatlarını ve dünya ticaretini vururken, küresel büyümenin ve petrol ihracatçısı ülkelerin büyük risk altında olduğu belirtilmiştir. Bu durumda, büyüemeyen Çin ve düşen petrol fiyatlarıyla jeopolitik riskten kaçan para dolara yönelmiş ve dolar 3 lirayı geçmiş sonuç olarak piyasaların sarsılmış olduğu durum fotoğrafsız ve grafik tablo kullanılmadan gösterilmiştir.

24 Ocak 2016 tarihinde yayınlanmış olan Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasında AB Merkez Bankası başkanının Çin ekonomisiyle ilgili açıklamasına yer verilmiş olup, yapılan açıklamada Çin kaynaklı gelişmeler ve petrol fiyatlarındaki düşüşün küresel ekonomiye, Dolar, Altın kurlarının dalgalanmasına neden olan olumsuz etkisi grafik ve fotoğraflar ile gösterilerek belirtilmiştir. Aynı haberde, bu olumsuz etkilerin çözümlenmesi için, Çin, petrol fiyatları, Ortadoğu ve Güneydoğu odaklı jeopolitik gelişmeler ile faiz değişikliği beklenmeyen ABD Merkez Bankası toplantısının izleneceği vurgulanmıştır.

Hürriyet gazetesinin 26 Ocak 2016 tarihinde ekonomi sayfasında yayınlanan habere göre, Çin'in ekonomisi, küresel ekonomi ve Türkiye ekonomisi üzerinde olumsuz etki yaratmıştır. Bu durum diğer ülkelerde büyük sarsıntılar yaratırken, Türk varlıkları ve Türk lirası üzerinde etkisi daha hafif ve geçici olduğu fotoğraf ve grafik-tablo kullanılmadan dile getirilmiştir.

27 Ocak 2016 tarihinde Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasında yayınlanan "İran ve İtalya'dan Dev Ortaklık" başlıklı habere göre, nükleer faaliyetlerini sınırlandırmayı kabul eden İran, Çin ile 17 anlaşma imzalamış ve iki ülke arasındaki ticaret hacminin 10 yılda 600 milyar Dolara çıkarılmasının hedeflenmiş olduğu fotoğraflı ve grafik-

tablo kullanılmadan açıklanmıştır. Bu durumun, İran ülke ekonomisini canlandırmaya olumlu etki yaratacağı ön görülmüştür.

Aynı tarihli Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasında yayınlanan gıda sektörüyle ilgili habere göre, bir Türk markası olan Kervan Gıda'nın birçok ülkede yüzde 50'ye varan pazar payına sahipken, 2016 senesinde Çin pazarının önem kazanacağı belirtilmiştir. Çin'in Türk ihracatına olan olumlu etkisini gösteren bu haber, fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan sayfada yer almıştır.

31 Ocak 2016 tarihli Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan yazıya göre, Çin kaynaklı gelişmeler ve dünya piyasasında petrol fiyatlarının yönünü yukarıya çevirmesi küresel finans piyasasında, borsada kar satışını olumsuz etkilediği, aynı tarihli "Fiyat Kazanç Oranlarına Göre Borsa Pahalı Görülmüyor" başlıklı haberde, Çin'de borsa pahalılık oranı 6-7 ile diğer ülkelerde daha düşük olduğu fotoğrafsız ve grafik-tablosuz şekilde belirtilmiştir.

3.1.2 Hürriyet Gazetesinin 2016 Sene Şubat Ayı Ekonomi Sayfası İncelenmesi

2016 senesinin şubat ayında yayınlanmış olan Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasının incelenmesi kriterlerle birlikte aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 11: Hürriyet Gazetesi Şubat 2016

Tarih / Sayfa	Sektör	Olumlu/Olumsuz	Fotoğraf	Grafik-Tablo
03.02.2016/8	Gıda	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
03.02.2016/9	Emlak-Konut	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
07.02.2016/16	Finans	Olumsuz	Fotoğraflı	Grafik-Tablolu
08.02.2016/12	Finans	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
10.02.2016/12	Spor	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
12.02.2016/13	Enerji	Olumlu	Fotoğrafsız	Grafik-Tablolu

13.02.2016/12	Finans	Olumsuz	Fotoğrafsız	Grafik-Tablolu
14.02.2016/15	Diplomatik	Olumsuz	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
14.02.2016/16	Savunma	Olumsuz	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
16.02.2016/9	Enerji	Olumlu	Fotoğrafsız	Grafik-Tablosuz
18.02.2016/11	Tekstil	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
20.02.2016/15	Elektronik Alet	Olumsuz	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
20.02.2016/15	Elektronik Alet	Olumsuz	Fotoğrafsız	Grafik-Tablosuz
27.02.2016/11	Finans	Olumsuz	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
28.02.2016/12	Finans	Olumsuz	Fotoğraflı	Grafik-Tablolu

Yukarıdaki tabloda gösterildiği gibi, 1 Şubat 2016 tarihinde 28 Şubat 2016 tarihine kadar yayınlanmış olan Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasında, Çin ve Çin ekonomisiyle ilgili toplam 15 adet haber tespit edilmiş olup, 9 farklı sektörü kapsamaktadır. Bunlarda finansla ilgi 5 adet, gıdayla ilgili 1 adet, emlak-konutla ilgili 1 adet, sporla ilgili 1 adet, enerji-petrol ile ilgili 2 adet, diplomatik ilişkilerinin ekonomiye olan etkisiyle ilgili 1 adet, savunma sanayisiyle ilgili 1 adet, tekstil ile ilgili 1 adet, elektronik cihazlarla ilgili 2 adet haber yer almaktadır. Ayrıca haberlerden 7 adeti olumlu, 8 adeti olumsuz, 11 adeti fotoğraflı, 4 adeti fotoğrafsız, 4 adeti grafik-tablolu ve 11 adeti grafik-tablo kullanılmadan yayınlanmıştır.

03 Şubat 2016 tarihli Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasında, gıda sektöründe ihracat ile ilgili haber yer almış olup, İSM 2016 Uluslararası Bisküvi ve Şekerleme Fuarı'nda konuşan İstanbul Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri İhracatçıları Birliği Başkanı açıklamalarına göre, Çin'e gıda ihracatının maliyeti Irak ve Suriye'ye göre daha ucuz olduğunda fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan bahsedilmiştir.

03 Şubat 2016 tarihinde Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasında sunulan 2015 Küresel Konut Gözetimi Raporu'na göre, Türkiye ev fiyatları artışında küresel pazarda yedinci olurken, raporda yer alan 44 ülkenin verilerinde Çin'in ev fiyatlarındaki

düşüşle dikkat çektiği fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan vurgulanmıştır.

Hürriyet gazetesinin 07 Şubat 2016 tarihli ekonomi sayfası haberine göre, Çin'in küresel ekonomideki yavaşlama sinyalleri ve jeopolitik gelişmeler gibi konu başlıklarında temkinli görünüm önemli ölçüde sürdüğü, ancak piyasaların bir süre daha bardağın dolu tarafını görmeye devam edecekleri ifade edilmiştir. Bu şartlar altında FED'in faiz artış konusunda temkinli olacağı, döviz kurunda düşüş bekleneceği ve Türkiye'nin İhracat verileri grafik-tablo ile fotoğraf kullanılarak verilmiştir.

08 Şubat 2016 tarihli Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasında KOBİ uygulamasından söz edilmiştir. Bu uygulamanın daha önce Çin'de gerçekleştirildiği ve üç trilyon dolarlık kredi hacmine ulaşıldığı söylenmiş olup, bu uygulamanın Türkiye üzerinde kullanılmasında bir örnek olduğu, bu uygulamanın Türk ekonomisine Çin'de olduğu gibi olumlu etki yaratacağı fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan belirtilmiştir.

10 Şubat 2016 tarihinde yayınlanan Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasında Çin'in Spor sektörüne devletten büyük destek alıp, kısa vadede Brezilya'yı geçerek dünya futbolunun yeni fabrikası olacağı öne sürülmüştür. Bunun yanı sıra, Çin futbol kulübü yabancı futbolcu transfer ederek kendini geliştirmeye çalışırken, aynı zamanda Türkiye'den de futbolcu transferi yapmak için görüşmeler gerçekleştireceği fotoğraflı, grafik-tablosuz yazıyla yer almıştır.

12 Şubat 2016 tarihli Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasında, dünya çapında rüzgâr enerjisindeki gelişmeler analiz edilmiştir. Kullanılan grafikte gösterilen verilere göre, Çin'in 2015 senesindeki rüzgâr kurulumu 148,000MW ulaşmış, dünya geleninde ilk sırada yer almış olup, Çin rüzgâr enerjisinde liderliğini koruyarak, dünya çapında yüzde 51,8'lik pazar payını kapsadığı belirtilmiştir. Ayrıca bir diğer grafikte 2006-2015 Türkiye'deki rüzgâr enerjisi santralleri kurulum artışı gösterilmiş olup, 2015'te 956MW kapasiteli yeni santral işletmeye alındığı, toplam 4,718MW seviyesine ulaşarak dünya geleninde 15'inci sırada yer aldığı olumlu olarak yansımıştır.

13 Şubat 2016 tarihli Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan Altın ve döviz kurları ile ilgili bir yazıya göre, dünya piyasasındaki sert dalgalanma ve Çin

ekonomisindeki büyümenin yavaşlaması, olumsuz olarak altın fiyatındaki artışı hızlandırarak zirve ulaştırmıştır olduğu grafiklerle gösterilerek beyan edilmiştir. Ayrıca, bundan sonraki süreçte, Çin pazarındaki değişikliklerin ve ticaret verilerin küresel kaygıları tekrardan artırabileceğinden söz edilmiştir.

14 Şubat 2016 tarihli Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan “Rusya ile Kriz Çin’e Uzandı” başlıklı habere göre, 2015 senesinde Türkiye ve Rusya arasında yaşanan uçak krizi Türkiye-Çin ilişkilerini olumsuz etkilemiştir. Şanghay Birliği’nde Rusya ile müttefik olan Çin, uçak krizinden dolayı Rusya tarafında yer almış ve bundan dolayı Türkiye ile olan ilişkilerine bazı kısıtlamalar getirmiştir. Daha önceki süreçte iki ülke arasında yatırım ve ihracat hacmi sürekli artış gösterirken, bu kısıtlamalardan sonra, özellikle vize sorunu, Türkiye-Çin arasında turizm, yatırım ve ihracata olumsuz olarak yansıdığı fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan belirtilmiştir.

Hürriyet gazetesinin 14 Şubat 2016 tarihindeki ekonomi sayfasında, dünya çapında birçok ülke savunma sanayisindeki harcamalarını arttırdıkları hakkındaki haber yer almıştır. Haberde Rusya’nın yanı sıra Çin de savunma sanayisindeki harcamaları büyük ölçüde arttırdığı, an itibariyle 200 milyar doları geçtiği, bu hızla devam ettiğinde kısa vadede ABD’yi geçeceği öne sürülmüşken, Türkiye 5 milyar dolar harcamayla en aşağıdaki çizgide yer aldığı olumsuz olarak fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan ifade edilmiştir.

Hürriyet gazetesinin 16 Şubat 2016 tarihindeki ekonomi sayfasında, daha önceki İran’a yaptırılmış olan uluslararası yaptırımların kaldırılmış olduğundan bahsedilmiştir. Yaptırımların kaldırılmasıyla birlikte, İran Avrupa’ya ilk petrolünü yüklemesi ve Çin’in petrol ithalatının düşmesi sonrası petrol fiyatı 30 dolar civarında seyretilmiştir. Çin, aynı zamanda İran’ın ek ihracatının büyük oranda kapsadığı fotoğrafsız ve grafik-tablosuz gösterilmiştir.

18 Şubat 2016 tarihli Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan “Krizi yeni pazarlarla aşacağız” başlık altındaki habere göre, Rusya ve Türkiye arasında yaşanan uçak krizi tekstil ve deri sektörüne olumsuz etki yaratmıştır. Ancak bundan sonraki süreçte Rusya’ya ihracat yapan deri üreticileri ihracat yönünü Çin dahil diğer ülkelere

çevireceklerini ve bu şekilde krizin olumsuz etkisinde çıkış bulacakları olumlu, fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan açıklanmıştır.

20 Şubat 2016 tarihli Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasından yer alan Çin menşeli elektronik cihaz aksesuarları ile ilgili haber göre, 500 milyon liralık telefon kılıfı pazarında Çinliler yerli üreticilerin üretimi durdurmak zorunda bıraktığı belirtilmiş olup, haksız rekabete yol açtığı öne sürülmüştür. Açıklamaya göre, Çin'den gelen telefon kılıfları ucuz olması nedeniyle Türkiye piyasasının yaklaşık yüzde 95 kapsamıştır, ancak kalitesiz ve sağlığa zararlı maddeler içeren aksesuarlar aynı anda insan sağlığına büyük tehdit oluşturduğu fotoğraflı ve grafik tablo kullanılmadan beyan edilmiştir.

27 Şubat 2016 tarihli Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasında Çin'in en büyük şehri Şanghay'da düzenlenen G20 zirvesindeki gündem küresel büyüme ile ilgili gelişmelere yer verilmiştir. Çin ve ABD, küresel talebi artırmak için hükümet harcamalarının artması gerektiğini söylerken, IMF'den yapılan açıklamaya göre, Çin'deki geniş sermaye çıkışlarının global büyüme için risk oluşturduğunu fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan vurgulanmıştır.

28 Şubat 2016 tarihli Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasında “Hem İyimser Hem Kırılgan” başlıklı habere göre, petrol fiyatındaki sabit olmayan değişimler piyasalarda dalgalı seyir hâkim olmasına sebep olsa da yine de iyimserlik korunmaktadır. Ateşkesin uygulanması Suriye'deki gerilimlerin azalmasını sağlamıştır. Avrupa bankacılık sektörü, küresel ekonomi ve Çin'e ilişkin verilere karşı duyarlılık zayıflamıştır. Çin kaynaklı ekonomik problemler tamamıyla atlatılamamış olsa bile, küresel piyasa gündemde sabit ancak kırılgan olduğu olumsuz durum fotoğraflı ve grafik-tablo kullanarak ifade edilmiştir.

3.1.3 Hürriyet Gazetesinin 2016 Sene Mart Ayı Ekonomi Sayfası İncelenmesi

2016 senesinin mart ayında yayınlanmış olan Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasının incelenmesi kriterlerle birlikte aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 12: Hürriyet Gazetesi Mart 2016

Tarih / Sayfa	Sektör	Olumlu/Olumsuz	Fotoğraf	Grafik-Tablo
08.03.2016/13	Finans	Olumsuz	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
13.03.2016/13	Genel Ekonomi	Olumsuz	Fotoğrafsız	Grafik-Tablosuz
14.03.2016/13	Tekstil	Olumsuz	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
15.03.2016/13	Tekstil	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
16.03.2016/13	Gıda	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
21.03.2016/13	Beyaz Eşya	Olumlu	Fotoğrafsız	Grafik-Tablosuz
22.03.2016/13	Enerji	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
25.03.2016/13	Enerji	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
27.03.2016/13	Enerji	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz

Yukarıdaki tabloda gösterildiği gibi, 1 Mart 2016 tarihinde 31 Mart 2016 tarihine kadar yayınlanmış olan Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasında, Çin ve Çin ekonomisiyle ilgili toplam 9 adet haber tespit edilmiş olup, 6 farklı sektörü kapsamaktadır. Bunlarda finansla ilgi 1 adet, gıdayla ilgili 1 adet, genel Çin ekonomisinin etkisiyle ilgili 1 adet, enerji-petrol ile ilgili 3 adet, tekstil ile ilgili 2 adet, beyaz eşya sektörüyle ilgili 1 adet haber yer almaktadır. Ayrıca haberlerden 6 adeti olumlu, 3 adeti olumsuz, 7 adeti fotoğraflı, 2 adeti fotoğrafsız ve 9 adetinin tamamı grafik-tablo kullanılmadan yayınlanmıştır.

08 Mart 2016 tarihli Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan haberde, piyasaların tekrar küresel büyüme endişeleri içinde olduğu, Çin'in düşük büyüme tahmini, Avrupa Merkez Bankası'nın faiz indirimi beklentisini piyasaların olumsuz değerlendirmesi altın fiyatlarının yaklaşık 120 TL'ye yükselttiği öne sürmüştür. Gelişmekte olan ülke piyasaları üzerinde Avrupa Merkez Bankası'nın faiz kararının ve Çin verilerinin etkili olması yakın gelecek etkili olması beklenmektedir. Uluslararası derecelendirme kuruluşu Fitch'in küresel büyüme beklentisi düşürmesi, Çin'in ardından artan büyüme endişelerini derinleştireceği fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan ifade edilmiştir.

Hürriyet gazetesinin 13 Mart 2016 tarihli ekonomi sayfasında yer alan dünya ekonomisiyle ilgili habere göre, bundan yirmi sene önce, Avrupa ve Türkiye ekonomisinde durgunluk olsa bile, yükselen ABD ve Çin ekonomisi küresel ekonominin sabit kalmasını sağlamıştır. Ancak günümüzde ABD'nin büyümesinden emin olamamakla birlikte, Çin'in büyümesinin durmuş olduğu kesin olup, Dünya ekonomisine olumsuz etki yarattığı fotoğrafsız ve grafik-tablo kullanılmadan analiz edilmiştir.

14 Mart 2016 tarihli Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasında Bursa turizm piyasasında önemli rol oynamakta olan ipek-tektil sektörüyle ilgili habere yer verilmiştir. Bursa'nın ipeği ile meşhur Misi köyü turizm sektöründe önemli katkıda bulunmuş, ancak Çin ipeğinin Türkiye'ye girmesiyle ipekböcekçiliği be ipek dokuma sanatı Misi'de kaybolma noktasına gelmiştir. Çin ipeğinin bu olumsuz etkisine karşı, köydeki kadınlar yeni baştan ipekçiliği canlandırmaya başlamış oldukları fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan gösterilmiştir.

15 Mart 2016 tarihli Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan "Ruslar Zorlanıyor, Çinlilere Yöneldi" başlıklı haberine göre, Türkiye ve Rusya arsında yaşanan uçak krizi Türkiye'nin tekstil-hazır giyim ve turizm sektörünü olumsuz etkilemiştir. Türk hazır giyim üreticileriyle Rusya ağırlıklı alıcıları buluşturan Dosso Dossi Fashion Show sahibi, Çin Sincan Uygur Özerk Bölgesi'nin başkenti Urumçi'den gelenler, katma değeri yüksek pahalı ürünler talep ederek alıcıların yüzde 10'unu oluşturduğu olumlu durum fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan belirtmiştir.

16 Mart 2016 tarihli Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasında yayınlanan gıda sektörüyle ilgili habere göre, birkaç marka restoranın aynı çatı altına toplayan TAB Gıda, yurtdışı uygulamada dünyaya örnek olduğu söylenmiştir. Son 10 yılda Çin’de bu çatı altındaki tüm markalar ve restoran sayısı 100’den 1500’e çıkarılmıştır. Aynı zamanda Çin’de ortak şirket modeli uygulamasını başarıyla gerçekleştiren TAB Gıda, Çin’de 200 milyon dolar ciro yaparken, bu rakamın 2016 senesinde 400 milyon dolara çıkacağını ifade etmiştir. Türkiye ekonomisine olumlu yansıyan bu haber fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan sayfada yer almıştır.

21 Mart 2016 tarihli Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan haberde, Baymak, Türkiye’yi grubun üretim üssü olarak gördüğü, Türkiye’nin çevresindeki ülkelerle yaşadığı sıkıntılardan dolayı, ihracat pazarını çeşitlendirmek amacıyla Uzak Doğu ülkelerine yöneldiğinde bahsedilmiş olup, Çin’e orta ve üst gelir grubu için kombi ihraç ettiklerini fotoğrafsız ve grafik-tablo kullanmadan kaydetmiştir.

22 Mart 2016 tarihli Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan “Albayrak’tan Çin Çıkarması” başlıklı haberde, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak’ın enerji alanında iş birliği ve yatırıma davet için, Çin’e yapılacak olan üst düzey ziyaretinin içeriklerine geniş yer verilmiştir. Haberde, yapılacak olan dört günlük ziyarette, Türkiye’nin yeni dönemdeki hedefleri ve projeleri Çinli muhataplarıyla paylaşılacağı, iş birliği ve yatırım imkanlarının anlatılacağı açıklanmıştır. Albayrak’ın görüşme listesinde farklı ülkelerde finasta yenilenebilir enerji ve maden sektöründe yatırım yapan Çin firmaları yer almış olup, Başkent Pekin’de Rüzgâr Merkezi, Çin’in milli nükleer teknoloji şirketini ve Nükleer Mühendislik Araştırma ve Dizayn Enstitüsünü ziyaret edeceği fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan belirtilmiştir.

25 Mart 2016 tarihli Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasında, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak’ın Çin’de özel nükleer santralını ziyaret ederken çekilen fotoğrafla başlayan habere göre, Türkiye’de yapılması planlanan 3’üncü nükleer santralına Çin’in büyük ilgi gösterdiği söylenmiştir. Şirket sahibi, şirketin arkasında ABD ve Çin’in güçlü desteği olduğunu, Türkiye’ye teknoloji transfer yapacaklarını, santral için lokal üretim yapmasına sıcak baktığını ifade etmiştir. Ancak

Albayrak ile heyetindekiler santral turu ve sunumdan etkilense de şimdilik renk vermemeyi tercih ettikleri haberin son cümlelerinde belirtilmiştir.

27 Mart 2016 tarihli Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasında, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak'ın Çin'de enerji sektöründe gerçekleştirdiği birkaç günlük ziyaretiyle ilgili değerlendirmeleri yer almaktadır. Albayrak değerlendirmesinde Çin'in birkaç büyük şehirlerinde bulunan nükleer, kömür, rüzgâr ve güneş gibi enerjinin tüm dallarını kapsayan verimli bir ziyaret olduğunu belirtmiştir. Ancak Türkiye'nin enerjide portföy çeşitlendirmeye ve denge kurmaya ihtiyacı olduğunu vurgulayarak, öncelikle yerli kaynaklara daha fazla önem verilmesi gerektiğini, ithal tabii kaynaklara sıcak bakmadığı fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan ifade edilmiştir.

3.1.4 Hürriyet Gazetesinin 2016 Sene Nisan Ayı Ekonomi Sayfası İncelenmesi

2016 senesinin nisan ayında yayınlanmış olan Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasının incelenmesi kriterlerle birlikte aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 13: Hürriyet Gazetesi Nisan 2016

Tarih / Sayfa	Sektör	Olumlu/Olumsuz	Fotoğraf	Grafik-Tablo
01.04.2016/13	Finans	Olumlu	Fotoğrafsız	Grafik-Tablolu
02.04.2016/12	Tekstil	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
03.04.2016/13	Finans	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
09.04.2016/14	Finans	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
15.04.2016/11	Finans	Olumlu	Fotoğrafsız	Grafik-Tablolu
15.04.2016/12	Finans	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
17.04.2016/16	Genel Ekonomi	Olumsuz	Fotoğraflı	Grafik-Tablolu
21.04.2016/10	Enerji	Olumlu	Fotoğrafsız	Grafik-Tablosuz

24.04.2016/12	Hammadde	Olumsuz	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
24.04.2016/20	Finans	Olumsuz	Fotoğrafsız	Grafik-Tablolu
27.04.2016/19	Politika	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
28.04.2016/12	Tekstil	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz

Yukarıdaki tabloda gösterildiği gibi, 1 Nisan 2016 tarihinde 30 Nisan 2016 tarihine kadar yayınlanmış olan Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasında, Çin ve Çin ekonomisiyle ilgili toplam 12 adet haber tespit edilmiş olup, 6 farklı sektörü kapsamaktadır. Bunlarda finansla ilgi 6 adet, tekstil ilgili 2 adet, genel Çin ekonomisinin etkisiyle ilgili 1 adet, enerji-petrol ile ilgili 1 adet, çelik-hammadde ile ilgili 1 adet, ekonomik politika ilgili 1 adet haber yer almaktadır. Ayrıca haberlerden 9 adeti olumlu, 3 adeti olumsuz, 8 adeti fotoğraflı, 4 adeti fotoğrafsız, 4 adeti grafik-tablolu ve 8 adeti grafik-tablo kullanılmadan yayınlanmıştır.

1 Nisan 2016 tarihli Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan dünya ekonomisi ve döviz kuruyla ilgili habere göre, dolara karşı Türk lirası dahil birçok ülkenin para birimleri geçtiğimiz günlerde değer kazanmıştır. Dolar 2,8149 liraya kadar inerek senenin en düşük seviyesini görerek yüzde bir değer kazanmıştır. Bunun yanı sıra, Çin Yuanı da yüzde 0,13 değer kazandığı olumlu gelişme tablolu ve fotoğraf kullanılmadan gösterilmiştir.

2 Nisan 2016 tarihli Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasında tekstil sektörüyle ilgili haber yer almış olup, Türkiye ve Rusya arasındaki uçak krizinin iki ülkenin ekonomisine zarar verdiği, özellikle Türkiye'deki deri ihracatına zorluklar getirdiği, ancak dericilerin yeni Pazar arayışı olumlu sonuç verdiği gösterilmiştir. 45 Türk deri firmasının katıldığı, Çin'in Hong Kong Özel Bölgesi'nde düzenlenen fuarda Türk firmaları yoğun ilgi görmüştür. İstanbul Deri ve Deri Mamulleri İhracatçıları Birliği Başkanı'nın beyanına göre, Hong Kong Türkiye'den 14 milyar dolarlık deri ve deri ürünleri ithal etmektedir ve bunun büyük bir bölümü Çin için olduğu, Çin pazarından hızlı çıkış beklediği fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan beyan edilmiştir.

3 Nisan 2016 tarihli Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasında “Çin ve Türkiye’nin KOBİ’leri Ortak Oluyor” başlıklı haberinde, Türkiye ile Çin KOBİ’lerinin e-ticaret kanalıyla birlikte çalışmasını sağlayacak projenin kısa süre sonra hayata geçeceğinden bahsedilmiştir. Bu proje, Türk ve Çin KOBİ’leri arasında elektronik ticaret alanında iş birliği, e-ticaret ve lojistik altyapısını güçlendirmeye yönelik ortaklıkların oluşturulması ve e-ticaret endüstrisinin gelişimi bakımından büyük fırsat sunacağı ve Türkiye-Çin ikili ekonomik ilişkilerine yeni bir dinamizm getireceği fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan ifade edilmiştir.

9 Nisan 2016 tarihli Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan internet bankacılığı ve online ödeme sistemi ile ilgili yorum yer almış olup, yorumda online ödeme sisteminin Türkiye’de kişisel bilgilerin sızdırılması ile ilgili büyük risk taşıdığı, ancak dünyada birçok ülkede popüler vaside olduğu, Çin ve küresel ticarete bilinen Alibaba.com’un kurduğu ve sadece Çin’de 450 milyon kullanıcı sayısı dikkat çeken online ödemem platformu Alipay bankacılık sektörüne kazanç sağladığı fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan vurgulanmıştır.

15 Nisan 2016 tarihli Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan “Global Yükseliş” başlıklı haberde, Çin ekonomisinin dünya ekonomisini etkilemeye devam ettiği, önceki günlerde Çin’in yavaşlaması doların güçlenmesine yol açtığı, bu durum Türk Lirası’nın 2.82 seviyelerinden 2.87’ye kadar yükselerek olumsuz etkilediği ifade edilmiştir. Ancak haberin yayınlandığı günden itibaren Çin’den gelen olumlu verilerle piyasalarda artırım ihtimalinin güçlendiği, finans ve borsada olumlu etkisinin görüldüğü ve Türk lirasının dolar karşılığında değer kazandığı grafiklerle gösterilerek analiz edilmiştir.

15 Nisan 2016 tarihli Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan “Tek Rakip Çin” başlıklı haberinde, Türkiye’de istihdamın yüzde 78’ini, ihracatın yüzde 60’ını, yatırımların yüzde 50’sini gerçekleştiren KOBİ’lere finansman sağlayan faktöring şirketlerinden söz edilmiştir. Türkiye’deki faktöring şirketleri KOBİ’lerin finansmana erişim sağlamasında önemli rol oynamakla birlikte, garanti verdiği 5 milyar dolarlık işlem hacmi ile dünyada ihracat faktöringinde Çin’den sonraki ikinci sıraya oturduğu, Çin bankası Bank of China’dan sonra en yüksek kapasiteye sahip olduğu

fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan gösterilmiştir.

17 Nisan 2016 tarihli Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan Çin ekonomisinin Türkiye ve dünya ekonomisine etkisiyle ilgili habere göre, Çin ekonomisinin son aylarda gerilemesi ve zayıflaması, sıklıkla yaşanan terör eylemleriyle birlikte Türk ekonomisine negatif etki etmiştir. Ancak bu olumsuz olaylara rağmen, Türkiye'nin dış ticarete yerini koruduğu belirtilmiştir. Kullanılmış olan tabloda 2015 yılı dünya ticaretinde ilk üç ülke ve Türkiye'nin sıralaması açığa getirilmiş olup, ihracatta Çin yüzde 2.5 gerilemeyle ilk sırada, ABD yüzde 7.1 gerilemeyle ikinci sırada, Almanya yüzde 11.2 gerilemeyle üçüncü sırada yer alırken, Türkiye ise yüzde 8.7 gerilemeyle 30'uncu sırada yer almıştır. Aynı tabloda gösterilmiş olan ithalat sıralamasına göre, 2015 senesinde ABD ilk sırada, Çin ikinci ve Almaya üçüncü sırada yer alırken, Türkiye 207,203,300 bin dolar ile 19'uncu sırada yer almıştır. Dış ticaret açığında ise Türkiye, ABD, İngiltere, Hindistan ve Fransa'dan sonra 5'inci sırada yer aldığı gösterilmiştir.

21 Nisan 2016 tarihli Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasında Enerji Bakanı Albayrak'ın Türkiye'de inşa edilmesi planlanan üçü nükleer santral ile ilgili konuşmasına yer verilmiştir. Albayrak konuşmasında üçüncü nükleer santral için Çin seyahatinin önemli olduğunu vurgulamıştır ve projenin Japon sahipliğinde ABD menşeli, Çin'le de ortaklığı olan konsorsiyum olduğu fotoğrafsız ve grafik-tablo kullanılmadan belirtilmiştir.

24 Nisan 2016 tarihli Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan habere göre, ABD Ticaret Temsilciliği Ofisi tarafından düzenlenen "Küresel Çelik Pazarı ve ABD Piyasasına Etkisi" toplantısında, Türkiye çelik ihracatçıları Çin mallarını ara mal olarak kullanılarak Türkiye üzerinden ABD'ye gönderdiği iddiasıyla ABD tarafından eleştirilmiştir. Ancak bu iddia Türkiye Çelik İhracatçıları Birliği Başkanı tarafından reddedilmiş olup, ABD'li yerli üreticilerin asıl gayesinin bunu bahane ederek tüm ithalatı engellemek olduğu fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan ifade edilmiştir.

24 Nisan 2016 tarihli Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan haberde, Çin ekonomisinin Altın ver Borsa sektöründeki etkisinde bahsedilmiştir. Dış borsalardaki çıkışın ivme kaybetmesi, Çin ekonomisi ve borsası ile ilgili olumsuz

tablonun devam ediyor olması, aynı anda Türkiye'nin sınır bölgelerindeki gerginliklerin yol açtığı tedirginlik ve belirsizlikler altın fiyatını olumsuz etkilediği grafiklerle gösterilerek analiz edilmiştir.

27 Nisan 2016 tarihli Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan “İhracatta Nokta Atış” başlıklı haberinde, Türkiye İhracatçılar Meclisi tarafından tarif edilen “10 İl 10 Ülke” hedefinden bahsedilmiştir. Hedefte, Türkiye’de ihracatta önemli paya sahip olan 10 il ile 10 hedef ülke eşleştirilerek bu pazara satışlar artırılacak olup, aralarında Ankara-Çin de yer alan proje, hedef ülkelerin sunduğu fırsatları ihracatçılarla paylaşarak, Türkiye’nin dünya ekonomisindeki yerine pozitif ve ölçülebilir katkılar sağlayacağı fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan belirtilmiştir.

28 Nisan 2016 tarihli Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan tekstil sektörüyle ilgili habere göre, geçtiğim yıllarda Çin, tekstil sektöründe ucuz üretimiyle dünya piyasasında etkili rol oynamış olup, rekabette kendine büyük avantaj sağlamıştır. Bu durumdan birçok ülke dahil Türkiye piyasası da etkilenmiştir. Ancak 2005 senesinden itibaren tekstil ve hazır giyim sektörü, Türkiye’nin en büyük ihracat sektörü olmayı sürdürmekte ve AB pazarında yüzde 12’lik payla Çin ve Bangladeş’ten sonra üçüncü tedarikçi konumuna geldiği fotoğraflı ve grafik tablo-kullanılmadan gösterilmiştir.

3.1.5 Hürriyet Gazetesinin 2016 Sene Mayıs Ayı Ekonomi Sayfası İncelenmesi

2016 senesinin mayıs ayında yayınlanmış olan Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasının incelenmesi kriterlerle birlikte aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 14: Hürriyet Gazetesi Mayıs 2016

Tarih / Sayfa	Sektör	Olumlu/Olumsuz	Fotoğraf	Grafik-Tablo
06.05.2016/14	Gıda	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
10.05.2016/10	Maden	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz

11.05.2016/12	Ulaşım	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
13.05.2016/8	Turizm	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
14.05.2016/15	Elektronik Alet	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
14.05.2016/16	Tekstil	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
18.05.2016/8	Finans	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
24.05.2016/13	Gıda	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
27.05.2016/12	Tekstil	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
27.05.2016/13	Tekstil	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz

Yukarıdaki tabloda gösterildiği gibi, 1 Mayıs 2016 tarihinde 31 Mayıs 2016 tarihine kadar yayınlanmış olan Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasında, Çin ve Çin ekonomisiyle ilgili toplam 10 adet haber tespit edilmiş olup, 7 farklı sektörü kapsamaktadır. Bunlarda finansla ilgi 1 adet, tekstil ilgili 3 adet, gıda ile ilgili 2 adet, madencilikle ilgili 1 adet, ulaşım ile ilgili 1 adet, turizm ile ilgili 1 adet, elektronik cihaz ile ilgili 1 adet olarak saptanmıştır. Ayrıca haberlerden 10 tanesinin tamamı olumlu, fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan yayınlanmıştır.

Hürriyet Gazetesi'nin 06 Mayıs 2016 tarihli yayınının ekonomi sayfasında bulunan gıda sektörüyle ilgili habere göre, Türk iş adamlarının Çin'de açmış oldukları 50 şehirde bulunan 500 şubeli restoran zincirinin %70'inin Türk, %30'unun franchise olarak işletildiği ve restoran başına cironun 850 bin dolar civarında olduğu vurgulanmış, yarattıkları istihdamın 10 bine ulaştığından bahsedilmiştir. Aynı zamanda, bu işletme için gerekli olan patateslerin üretiminin Türkiye'de yapılmasından dolayı, Çin ve Türkiye arasındaki ticaretin hem Türk hem Çin ekonomisine olumlu katkı sağladığı ve süt ürünleri için de bir anlaşma yapılmasının yolunu açtığı fotoğraflı ve grafik tablosuz olarak ifade edilmiştir.

Hürriyet Gazetesi'nin 10 Mayıs 2016 tarihli sayısında ekonomi sayfasında bulunan maden sektörüyle ilgili haberde, bir Türk grup şirketinin Niğde'den çıkartılan kalsit madeni ihracatını çeşitlendirerek 150 bin tona çıkartmayı hedefledikleri, buradan çıkartılan kalsitin hem rezerv zenginliği hem de dünyanın en beyaz kalsiti

olması sebebiyle, dünyanın en büyük rezervlerine sahip olan Çin'e bile ihracatının yapıldığından ve bu durumun Türk ekonomisine sağladığı olumlu etkilerden fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan bahsedilmiştir.

11 Mayıs 2016 tarihli Hürriyet Gazetesi'nin ekonomi sayfasında bulunan "Dubai Port Açılıyor." Başlıklı haberde, Kocaeli'nde açılışı yapılacak olan Dubai Port Limanı'nın yapım aşamasında liman için 600 milyon dolar yatırım yapıldığı ve limana Çin'den gemilerle getirilen her biri 87 metre yüksekliğinde olan 4 rıhtım vincinin yerleştirildiği, bu vinçlerin 1.5 metre uzaktan kontrol edilebildiği, bunun Türkiye'de bir ilk olduğu belirtilmiş olup bu durumun ekonomiye olan olumlu etkisinden fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan bahsedilmiştir.

13 Mayıs 2016 tarihli Hürriyet Gazetesi'nin ekonomi sayfasında bulunan Turizm sektörüyle ilgili habere göre, global çapta turizm anlaşmalarına imza atıldığı ve Çin gibi uzak destinasyonlar ile Ortadoğu ülkeleri ve Türkiye arasında turizm aktivitelerinin artırılması amacıyla yeni dolmuş uçak seferlerin başlaması üzerine konuşulduğu, bu durumun dünya ekonomisi üzerinde yaratacağı olumlu etkiler fotoğraflı ve grafik-tablosuz olarak belirtilmiştir.

14 Mayıs 2016 tarihli Hürriyet Gazetesi'nin ekonomi sayfasında bulunan dijital teknoloji ile ilgili habere göre, dünyanın en prestijli akıllı telefon markalarından birinin Çin'in en büyük taksi çağırma uygulamasına 1 milyar dolar yatırım yaptığını, bu yatırımın onlara Çin piyasasını tanıma ve kullanıcılara daha iyi hizmet verme olanağını sağlayacağını düşünüldüğü ve gelecekte yapılabilecek teknolojik yatırımlara önayak olabileceği fotoğraflı ve grafik-tablosuz olarak ifade edilmiştir.

Aynı tarihli Hürriyet Gazetesi ekonomi sayfasında bulunan Uluslararası ticaret ile ilgili habere göre, İran'da da şubeleri bulunan bir Türk iç giyim zincirinin en büyük rakibinin aynı markanın ürünlerini üreten Çin olduğu, bu durumla mücadele etmenin çok zor olduğu ve uluslararası ekonomiye olan olumsuz etkileri konusu fotoğraflı ve grafik-tablosuz olarak incelenmiştir.

18 Mayıs 2016 tarihli Hürriyet Gazetesi'nin ekonomi sayfasında bulunan haberine göre, Türk şirketlerinin yurtdışı yatırımlarında kullanılmak üzere hazırlanan

yurtdışı yatırım endeksi sonuçlarında Türk şirketleri için yatırım yapılabilecek en cazip pazarın Çin pazarı olduğu, bu şekilde Türk firmalarının küresel rekabette iş yapabilme kabiliyetlerini arttıracak ve son 10 yılda Türk şirketlerinin yurtdışı pazarında toplam değerini 25 milyar dolara çıkararak ekonomiye küresel ekonomiye olumlu katkısını arttırdığı fotoğraflı ve grafik-tablosuz olarak bildirilmiştir.

24 Mayıs 2016 tarihli Hürriyet Gazetesi'nin ekonomi sayfasında bulunan Gıda Sektörüyle ilgili habere göre, Çin'de son 10 yılda artan domates salçası kullanımı Türk üretim firmalarını harekete geçirmiş olup, dünyanın bir çok ülkesine ihracat gerçekleştiren bu firmaların Çin pazarına giriş yapabilmeyi hedefledikleri, şuan kendi üretimini ve ihracatını gerçekleştiren Çin'in son 5 yıl içinde hızlı tüketim artışına oranla talebi karşılayamayabileceği ve bu durumun dünya çapında domates üretiminde beşinci olan Türkiye ekonomisini olumlu olarak etkilemesinin beklendiği, fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan belirtilmiştir.

27 Mayıs 2016 tarihli Hürriyet Gazetesi'nin ekonomi sayfasında bulunan tekstil sektörü ile ilgili haberine göre, bir Türk tekstil markası Adana'da açtığı yeni tesisi ile birlikte yatırımları tamamladığında polyester üretiminde dünya çapında ilk beşte bulunan Çin firmaları ile aynı başarıyı paylaşmayı hedeflediklerini ve 2 yıl içinde Çin firmalarının yaptığı gibi hem kendi ülkesinin hem de uluslar arası taleplerin karşılanabileceğini umduklarını, bu durumun küresel ekonomi üzerinde oluşturacağı olumlu etkileri fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan ifade etmiştir.

Hürriyet Gazetesi'nin 27 Mayıs 2016 Tarihli ekonomi sayfasında bulunan habere göre, tekstil ve hammadde işleme üretimi üzerine ilk kez Bornova'da kurulan bir tabakhane, 2016 yılında büyük bir ilerleme kat ederek Çin'e ihracat yapabilecek güce erişmiş olduğu ve 2017 yılı için siparişlerin alındığı, bu yılın ilk 6 ayında 200 makinelik bir siparişin Çin'e gönderileceği ve bu durumun küresel ekonomi üzerindeki olumlu etkileri fotoğraflı ve grafik-tablosuz olarak aktarılmıştır.

3.1.6 Hürriyet Gazetesinin 2016 Sene Haziran Ayı Ekonomi Sayfası İncelenmesi

2016 senesinin haziran ayında yayınlanmış olan Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasının incelenmesi kriterlerle birlikte aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 15: Hürriyet Gazetesi Haziran 2016

Tarih / Sayfa	Sektör	Olumlu/Olumsuz	Fotoğraf	Grafik-Tablo
09.06.2016/13	Politika	Olumsuz	Fotoğrafsız	Grafik-Tablosuz
12.06.2016/12	Gıda	Olumsuz	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
19.06.2016/15	Enerji	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
20.06.2016/9	Kimya	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
27.06.2016/8	Otomotiv	Olumsuz	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz

Yukarıdaki tabloda gösterildiği gibi, 1 Haziran 2016 tarihinde 30 Haziran 2016 tarihine kadar yayınlanmış olan Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasında, Çin ve Çin ekonomisiyle ilgili toplam 5 adet haber tespit edilmiş olup, 5 farklı sektörü kapsamaktadır. Bunlarda ekonomik politika ile ilgili 6 adet, gıda ile ilgili 1 adet, enerji ile ilgili 1 adet, kimya ile ilgili 1 adet ve otomotiv sektörüyle ilgili 1 adet haber saptanmıştır. Ayrıca haberlerden 2 adeti olumlu, 3 adeti olumsuz, 4 adeti fotoğraflı, 1 adeti fotoğrafsız, 5 adetinin tamamı grafik-tablo kullanılmadan yayınlanmıştır.

Hürriyet gazetesinin 09 Haziran 2016 tarihli ekonomi sayfasında yayınlanan Çin’de gerçekleştirilen yabancı yatırımlarla ilgili habere göre, Türk iş adamlarının Çin’de elde ettikleri ticari kazanımları, ekonomik gidişatlarının olumsuz olması sebebiyle Çin bankalarından geri talep ettikleri ve bu durumun olumsuz etkilerinin incelenmesi fotoğrafsız ve grafik-tablosuz olarak bildirilmiştir.

Hürriyet gazetesinin 12 Haziran 2016 tarihli ekonomi sayfasında yer alan bir Türk firmasıyla ilgili yazıya göre, Çin’de teknoloji sektörüne yatırım yapan çeşitli firmaların Çin’in iç pazarının büyümesi sebebiyle Asya’dan çekilme kararı almış

oldukları ve bu olumsuz durumun, burada ticaret gerçekleştiren firmaları diğer ülkelerin ve kendi ülkelerinin pazarlarına yoğunlaşmaya teşvik ettiği fotoğraflı ve grafik-tablosuz olarak belirtilmiştir.

19 Haziran 2016 tarihinde yayınlanan, Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan enerji sektörünün yenilenebilir enerji kaynaklarıyla ilgili habere göre, Almanya’da gerçekleştirilen WindEnergy Hamburg Fuarı’nda rüzgar enerjisinin kullanımı ve küresel ekonomiye olan olumlu etkileri hakkında konuşulduğu ve rüzgar enerjisinin Çin’de yoğunlaşan kullanımıyla ilgili 2015 senesinde Çin’de 30GW yatırım yapıldığı, kurulu güç bakımından Çin’in Avrupa’yı geçmiş olduğu belirtilmiş olup, aynı sistemin olumlu etkilerinin Avrupa’da da sağlanmasının öngörüldüğü fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmaksızın ifade edilmiştir.

20 Haziran 2016 tarihinde yayınlanan Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan “Çinliler bizi güçlendirdi” başlıklı yazıya göre, kimya sektörünün tanınmış markalarından birinin çoğunluğunun Çin’e satılmış olması küresel çapta büyüme stratejisini daha güçlü bir şekilde sürdürmesini sağlayacak ve bu durumun mevcut global faaliyetlerde olumlu yönde büyük bir önem arz edeceği fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan verilmiştir.

Hürriyet gazetesinin 27 Haziran 2016 Tarihli ekonomi sayfasında yer alan otomotiv sektörü ile ilgili habere göre, Çin’de gerçekleşen World Economic Forum toplantılarında İngiltere’nin Avrupa Birliği’nden ayrılmasının Türk otomotiv sanayi ve küresel ekonomi üzerindeki etkilerinden bahsedilmiş olup, bu durumun Çin’de de tek gündem konusu olduğu, fakat dünya çapında olumsuz etkiler yaratmayacağını düşünüldüğü fotoğraflı ve grafik-tablosuz bir şekilde belirtilmiştir.

3.1.7 Hürriyet Gazetesinin 2016 Sene Ekonomi Sayfasının İnceleme Sonucu

Hürriyet gazetesinin 2016 senesinin ilk altı aylık ekonomi sayfasını belirtilmiş olan sektörler ve kriterler ele alınarak incelendiğinde, aşağıdaki tabloda gösterilmekte olan sonuç elde edilebilmektedir.

Tablo 16: Hürriyet Gazetesinin 2016 Sene Ekonomi Sayfasının İnceleme Sonucu

Sektör	Olumlu	Olumsuz	Fotoğraflı	Fotoğrafsız	Grafik-Tablolu	Grafik-Tablosuz	Toplam
Finans	7	11	10	8	7	11	18
Enerji	8	0	5	3	1	7	8
Tekstil	7	1	8	0	0	8	8
Gıda	5	1	6	0	0	6	6
Elektronik Cihaz	1	2	2	1	0	3	3
Genel Ekonomi	0	2	1	1	1	1	2
Politika	1	1	1	1	0	2	2
Emlak	1	0	1	0	0	1	1
Spor	1	0	1	0	0	1	1
Diplomatik	0	1	1	0	0	1	1
Savunma	0	1	1	0	0	1	1
Beyaz Eşya	1	0	0	1	0	1	1
Hammadde	0	1	1	0	0	1	1
Maden	1	0	1	0	0	1	1
Ulaşım	1	0	1	0	0	1	1
Turizm	1	0	1	0	0	1	1
Kimya	1	0	1	0	0	1	1
Otomotiv	0	1	1	0	0	1	1
Total	36	22	43	15	9	49	58

İnceleme sonucu ve yukarıdaki tabloda gösterildiği gibi, Hürriyet gazetesinin 1 Ocak 2016 tarihinden 30 Haziran 2016 tarihine kadar yayınlanmış olan ekonomi sayfalarının incelenmesinde, toplam 58 adet Çin ekonomisiyle ilgili haber, yazı ve yorumlar tespit edilmiştir. Bu bulgular olumlu 36 adet, olumsuz 22 adet, fotoğraflı 43 adet, fotoğrafsız 15 adet, grafik-tablolu 9 adet, grafik-tablosuz 49 adet olarak

kategorize edilebilmektedir. Sektörel açıdan baktığımızda, toplam 16 sektörü kapsamakta olup, 18 adet haber ile en çok finans sektörü gazetede yer almaktadır. Diğer yandan enerji ve tekstil sektörü ile ilgili haberler 8’şer adet olarak en çok yayınlanan ikinci sektör olarak tespit edilirken, 6 adet haber ile gıda sektörü üçüncü sırada yer almaktadır. Elektronik cihaz sektörüyle ilgili 3 adet haber yayınlanmış olup, emlak-konut, savunma sanayisi, beyaz eşya, hammadde ithalatı, madencilik, ulaşım, turizm, kimya ve otomotiv sektörüyle ilgili 1’er adet haber, yazı veya yorum yayınlanmıştır. Ayrıca uluslararası diplomatik ilişkilerin ekonomiye olan etkisiyle ilgili 1 adet, ekonomik politikaların etkisiyle ilgili 2 adet, Çin ekonomisinin küresel ekonomi ve Türkiye ekonomisine olan genel yorum ile ilgili 2 adet, sporla ilgili 1 adet haber, yazı veya yorum tespit edilmiştir.

3.2 Sabah Gazetesi İncelenmesi

3.2.1 Sabah Gazetesinin 2016 Sene Ocak Ayı Ekonomi Sayfası İncelenmesi

2016 senesinin ocak ayında yayınlanmış olan Sabah gazetesinin ekonomi sayfasının incelenmesi kriterlerle birlikte aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 17: Sabah Gazetesi Ocak 2016

Tarih ve Sayfa	Sektör	Olumlu/Olumsuz	Fotoğraf	Grafik-Tablo
01.01.2016/9	Genel Ekonomi	Olumsuz	Fotoğrafsız	Grafik-Tablosuz
05.01.2016/9	Finans	Olumsuz	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
06.01.2016/11	Finans	Olumsuz	Fotoğraflı	Grafik-Tablolu
07.01.2016/12	Finans	Olumsuz	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
09.01.2016/8	Savunma	Olumsuz	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
10.01.2016/9	Finans	Olumsuz	Fotoğraflı	Grafik-Tablolu
10.01.2016/10	Tekstil	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
10.01.2016/13	Gıda	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz

11.01.2016/9	Finans	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablolu
13.01.2016/9	Finans	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
16.01.2016/12	Turizm	Olumlu	Fotoğrafsız	Grafik-Tablosuz
17.01.2016/12	Elektronik Cihaz	Olumsuz	Fotoğraflı	Grafik-Tablolu
19.01.2016/8	Enerji	Olumsuz	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
19.01.2016/10	Enerji	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
23.01.2016/11	Enerji	Olumsuz	Fotoğrafsız	Grafik-Tablosuz
25.01.2016/13	Otomotiv	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz

Yukarıdaki tabloda gösterildiği gibi, 1 Ocak 2016 tarihinde 31 Ocak 2016 tarihine kadar yayınlanmış olan Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında, Çin ve Çin ekonomisiyle ilgili toplam 16 adet haber tespit edilmiş olup, genel ekonomi, finans, savunma sanayisi, tekstil, gıda, turizm, elektronik cihaz, enerji ve otomotiv olarak 9 sektörü kapsamaktadır. Bunlardan 7 adeti olumlu, 9 adeti olumsuz, 13 adeti fotoğraflı, 3 adeti fotoğrafsız, 4 adeti grafik-tablolu ve 12 adeti grafik-tablo kullanılmadan yayında yer verilmiştir.

1 Ocak 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan Çin ekonomisinin küresel ve Türkiye ekonomisine olan etkisiyle ilgili yorum ve analize göre, Çin ekonomisinin yavaşlaması olumsuz etki yaratmıştır. Çin'in yapısal yavaşlaması küresel ticaret ve emtialar üzerinde baskı yaratırken, gelişmekte olan ekonomilerde ilave risk oluşturmakta ve Türkiye'nin ekonomik ajandasında önemli dışsal kaygı olmaya devam ettiği fotoğrafsız ve grafik-tablo kullanılmadan ifade edilmiştir.

5 Ocak 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yayınlanan “Piyasalar İlk Gün Kızardı” başlıklı haberine göre, Suudi Arabistan ile İran arasındaki gerginlik ve Çin’de imalat sanayisindeki daralmanın sürdüğüne ilişkin verilerin piyasalarda yılın ilk işlem gününde sert satışlara neden olduğu durum gösterilmiştir. Piyasayı bozan en önemli haber ise Çin’de satın alma yöneticileri endeksinin aralık ayında 49’luk piyasa beklentilerine karşın 48.2’ye gerilmesi olduğu, Çin’de imalatın üst üste

daraldığını gösteren veriler üzerine ülkenin borsasının yüzde 7 düştüğü, bu durumun aynı zamanda Asya, Avrupa ve Amerika borsalarını olumsuz etkilediği fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan belirtilmiştir.

6 Ocak 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yayınlanan “Piyasalar Diken Üstünde” başlıklı haberde, Çin ekonomisinin büyümesinin yavaşlamasının küresel ve Türkiye ekonomisine getirdiği olumsuz sonuçlardan bahsedilmiştir. Haberde, Çin’den gelen olumsuz ekonomik verilerin etkisiyle yeni yılın işlem gününde sarsılan piyasalarda, jeopolitik riskler ve küresel büyümeye ilişkin kaygılar stresin artmasına sebep olduğu, dolar kurunun ise 2.99 TL ile son üç haftanın zirvesinden döndüğü grafiklerle gösterilmekle birlikte, borsanın ise endeks 70 bin puan seviyesinin altını gördüğü, ancak Çin Merkez Bankası’nın piyasaya dolar enjekte ederek ve belirli firmalarda büyük hisse sahiplerinin hisselerini satmasını yasaklayarak duruma müdahale ettiği belirtilmiştir.

7 Ocak 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan dolar hareketiyle ilgili habere göre, jeopolitik riskler, Çin ekonomisinin yavaşlaması ve Kuzey Kore gerilimlerinin etkisinden dolayı dolar 3 TL’yi aşarak yeni yıldan beri en yüksek seviyeye ulaşmıştır. Çin, para birimi Yuan’ın daha zayıflamasın izin vererek yavaşlayan ekonomisine dair endişelerin artmasına yol açtığı, bu durumun petrol ve altın fiyatlarına da olumsuz etkilediği fotoğraflarla grafik tablo kullanılmadan analiz edilmiştir.

9 Ocak 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yayınlanan Savunma Sanayi sektörü ile ilgili haberde, Türkiye’nin uzun menzilli füze yerli üretim planının hazırlanmasından bahsedilmiştir. Daha önceki süreçte Çin düşük fiyatla füze yapın teknolojisi ve projeyi Türkiye’ye transfer etmeyi teklif etmiş olsa da Türkiye sözleşme görüşmeleri sırasında teknoloji transferi konusunda Türkiye’yi tatmin edecek şekilde sonuç öngörülmeyince, ihale tamamen iptal etmiş ve yerli üretim için yol haritası çizmeye başladığı fotoğrafla belirtilmiştir.

10 Ocak 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında küresel ekonomi ve piyasaların tedirgin olmasının sebeplerinden bahsedilmiştir. Çin’in para birimini devalüe etmesi küresel ekonomik tedirginlerin önemli sebeplerinde biri olmuştur.

Dünya Borsaları Endeksi, 2016 yılın ilk haftasını %6.09'luk kayıpla tamamlamışken, bu kayıp 2015'in tamamındaki %2.74'lük düşüşün üç katına ulaşmıştır. Borsalarda işlem gören şirketlerin piyasa değeri bir haftada 3.8 trilyon dolar kaybettiği, 2008-2016 arası değişimler tabloyla gösterilmiştir. Ancak bu olumsuz etki ve gelişimlere rağmen, Borsa İstanbul ise %1.55 ile dünyanın en az değer kaybeden beşinci borsası olmayı başardığı fotoğrafla belirtilmiştir.

10 Ocak 2016 tarihinde yayınlanan Sabah gazetesinin ekonomi sayfasından yer alan “Avrupalı Tüketici Türk Ayakkabısı İstiyor” başlıklı habere göre, Türkiye'deki deri ayakkabı üreticilerin Çin'e karşı daha avantajlı fiyatlarından dolayı Avrupa'nın farklı ülkeleri ve markalarından yoğun sipariş talebi aldığı, 2015 yılında 700 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirirken, bu sayının 2016 yılında 800 milyon doları aşması planlanması fotoğraflı ve grafik tablo kullanılmadan bahsedilmiştir.

10 Ocak 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan “Türk Usulü Burger Küreselleşti” başlıklı haberde, Burger King ortağı TAB Gıda'nın Çin ekonomisinin büyümesi ve ekonomik alanda ilerleme yolunda doğru yolda olduğunu ve bunun sektöre olumlu etki ve gelecek sunacağını kaydetmiştir. İlerideki süreçte Türk usulü yemek ve gıdaların Çin'de yaygınlaşacağı fotoğraflarla ve grafik-tablo kullanılmadan ifade edilmiştir.

11 Ocak 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında meyve ve sebze ihracat sektörüyle ilgili habere yer verilmiş olup, küresel ekonominin sıkıntılarından etkilenen firmalar yeni piyasa ve pazarla ilgili araştırmalar yaptıkları ve ilerideki süreçte Çin pazarına gireceklerini hedeflediği, aynı zamanda ihracatçının en güçlü olduğu 10 pazar olumlu olarak fotoğraflı ve grafik-tabloyla gösterilmiştir.

13 Ocak 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan “Dünya Bankası'na Rakip Geliyor” başlıklı haberde Türkiye Cumhurbaşkanı'nın kurmasına onay verdiği Asya Altyapı Yatırım Bankası'ndan bahsedilmiştir. Bahsi geçen bankanın kuruluşuna Çin öncülük etmiş olup, sermayesinin 100 milyar doları bulması beklenmektedir. Bankanın Çin, Türkiye, Fransa gibi ülkelerin aralarında yer aldığı 57 kurucu üye ülkesi bulunduğu fotoğraf ve grafik-tablo kullanılmadan ifade edilmiştir.

16 Ocak 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan turizm ve otelcilik sektörüyle ilgili habere göre, turizm açısından Çin büyük bir Pazar olarak görülmekle birlikte büyük yatırımlar yatırılacağı fotoğraf ve grafik-tablo kullanılmadan ifade edilmiştir.

17 Ocak 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında dijital oyun ile ilgili habere yer verilmiş olup, Çin'in oyun sektöründe ABD'yi tahtından indirmeye hazırlandığı, sanal gerçeklik oyunlarının patlama yaptığı 2015'te, oyun sektörünün de yüzde 9'luk büyümeyle 91.5 milyar dolara ulaşacağı tahmin edilmiştir. Çin ve ABD arasındaki yarış oyun sektöründe giderek tırmanırken ve aynı zamanda bu sektörün büyük gelir getirdiği belirlenmişken, Türkiye'de ise teknoparklar ve birkaç yatırımcı dışında oyun endüstrisinin pek ciddiye alınmadığı fotoğraflı ve grafik-tabloyla belirtilmiştir.

19 Ocak 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan petrol ile ilgili habere göre, İran'a uygulanan ambargonun kalkması sonucu, daha önceki arz fazlası ve Çin'deki ekonomik yavaşlamanın tetiklediği talep azlığıyla düşen petrol fiyatını olumsuz etkilemiştir.

19 Ocak 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan enerji sektörüyle ilgili haberde, Alman enerji devi Eon ile Sabancı Holding'in Enerjisa'da Çinli yatırımcılara hisse satışı yapmak için görüşmelerde bulunduğu belirtilmiştir. BusinessHT'nin haberine göre, Çinli yatırımcılara şirketin üçte birinin satışı gerçekleşecek. Görüşmeye birden fazla Çinli yatırımcıyla sürdürüleceği fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan ifade edilmiştir.

23 Ocak 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan özel röportaja göre, petrol fiyatının sürekli düşmesi Rusya gibi bazı ülkelerin çökmesine neden olsa da Çin ekonomisinin çökmesinin beklenmediği, zira zayıflamanın söz konusu olduğu, artık Çin'in dünya enerji talebini tek başına dikte etmesi mümkün olmayacağı, Hindistan'ın Çin'in yerine geçebileceğinden fotoğrafsız ve grafik-tablo kullanılmadan bahsedilmiştir.

25 Ocak 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan “Çinliler Temsa’yı Takibe Aldı” başlıklı habere göre, Temsa son yıllarda yaptığı atakla Çinlilerin gözdesi olmuştur. Çinli firmalar Avrupa ve ABD pazarlarına girebilmek ve iş birliği yapabilmek için Temsa’ya büyük ilgi göstermiştir. Bu firmalar Temsa’da 50 kat büyük olsa da homologasyon ve kalite sorunu yaşadıkları, Temsa’nın tecrübelerinde faydalanmak istedikleri fotoğraflı ve grafik tablo kullanılmadan ifade edilmiştir.

3.2.2 Sabah Gazetesinin 2016 Sene Şubat Ayı Ekonomi Sayfası İncelenmesi

2016 senesinin şubat ayında yayınlanmış olan Sabah gazetesinin ekonomi sayfasının incelenmesi kriterlerle birlikte aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 18: Sabah Gazetesi Şubat 2016

Tarih ve Sayfa	Sektör	Olumlu/Olumsuz	Fotoğraf	Grafik-Tablo
02.02.2016/21	Finans	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
05.02.2016/9	Turizm	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
08.02.2016/12	Turizm	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
08.02.2016/13	Genel Ekonomi	Olumsuz	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
13.02.2016/11	Finans	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
14.02.2016/10	Genel Ekonomi	Olumsuz	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
14.02.2016/12	Elektronik Cihaz	Olumlu	Fotoğrafsız	Grafik-Tablosuz
16.02.2016/11	Turizm	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
18.02.2016/10	Gıda	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
19.02.2016/11	Tekstil	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
21.02.2016/12	Mobilya	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
22.02.2016/10	Beyaz Eşya	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
22.02.2016/11	Otomotiv	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz

24.02.2016/10	Tekstil	Olumsuz	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
26.02.2016/10	Genel Ekonomi	Olumsuz	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz

Yukarıdaki tabloda gösterildiği gibi, 1 Şubat 2016 tarihinde 28 Şubat 2016 tarihine kadar yayınlanmış olan Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında, Çin ve Çin ekonomisiyle ilgili toplam 15 adet haber tespit edilmiş olup, finans, gıda, turizm, genel ekonomi, elektronik cihaz, tekstil, mobilya, beyaz eşya ve otomotiv sektöründen ibaret 9 tane farklı alanı kapsamaktadır. Ayrıca tespit edilmiş haberlerden 11 adeti olumlu, 4 adeti olumsuz, 14 adeti fotoğraflı, 1 adeti fotoğrafsız ve 15 adet haberin tamamı grafik-tablo kullanılmadan yayınlanmıştır.

2 Şubat 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan Çin ticareti ve e-ticaret ile ilgili özel röportaja göre, Çin'in ticari bölgesi Zhejiang'ın sanayi ve tekstil sektöründe gelişmiş ve bu gibi faaliyetlerin yoğunlaştığı eyalet olduğu, Çinlilerin bu bölgede Türk işyerlerinin artmasını istedikleri, aynı zamanda ekonomisi gelişen iki ülkenin iş birliği yapacakları, TOBB'nin açıklamasına göre, Türkiye'de e-ticaret bölgesi kurulacağı ve bu proje Türk-Çin ortaklığı olacağı fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan açıklanmıştır.

5 Şubat 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan habere göre, 2016 yaz itibarıyla Çinlilerin hafta sonu tatili bakanlıkça 2.5 güne çıkarılacağı, bundan dolayı çalışanların aileleri ile daha çok vakit geçirmesi ve birlikte seyahat edebilme imkânı sağlanacağı, aileye daha çok önem verebilecekleri fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan belirtilmiştir.

8 Şubat 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan Türkiye turizmi ile ilgili habere göre, Türkiye ile Rusya arasında yaşanan uçak krizi nedeniyle Türkiye'ye gelen Rus turist sayısının düştüğü belirtilmiş olup, turizm ve otel işletmecilerinin Uzakdoğu, özellikle Çin pazarına yönelerek Rusya'da kaynaklanan açığı kapatmaya çalışacakları fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan kaydedilmiştir.

8 Şubat 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan "Çin Dengeleri Değiştiriyor" başlıklı habere göre, yaklaşık 1.4 milyar nüfusa sahip olan Çin, dünya

ihracatından aldığı yaklaşık yüzde 12'lik payı ile küresel ticarete yön vermeyi sürdürdüğü, son dönemde hemen her ülke ekonomisinin gözü Çin'e çevrilmiş olduğu belirtilmiştir. Özellikle Çin'in tüketime dayalı büyüme modeline geçmesiyle dünya ekonomisindeki dengeler değişirken, yuanın değerinin düşürülmesi çabaları da döviz piyasasında volatilitiyi artırmıştır. Ayrıca, Çin'in ülkeden çıkmaya çalışan yabancı yatırımcılara yönelik tehditvari uygulaması önemli konu olmuştur. Ancak Türkiye Ziraat Yatırım ekonomisti Çin'le ilgili endişelerin sene başına gelmesini olumlu olarak yorumlamış ve bu durumun senenin geri kalanına öngörü sağladığını ifade etmiştir. Oxford Economics Asya Ekonomiler Başkanına göre, yuanın zayıflaması ve daha da fazla değer kaybetmesi beklenirken, Çin'deki sermaye çıkışlarının arkasındaki temel faktörün 2015 yılındaki 806 milyar dolar çıkışı olduğu fotoğraflı ve grafik-tablosuz analiz edilmiştir.

13 Şubat 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan habere göre, dolar kurunun yükselmesi öngörüldüğü, yaklaşık 500 ihracatçı firmalarla yapılan anket sonucu gelecekte hedef pazarları arasında Çin'in de yer aldığı, ABD ihracatçılarının 2016 yılının ilk çeyreğinde hedef Pazar olarak yüzde 20 oranıyla ABD'yi öngördüyseler de Çin'in en büyük 3 hedef pazarından biri olduğu fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan belirtilmiştir.

14 Şubat 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan röportaja göre, 2015 yılı inşaat firmaları için zor bir yıl olmuştur. Ekonomi ve yatırım yapılmasını zorlaştıran unsurlardan biri Çin ekonomisinin büyümesinin yavaşlaması olup, küresel ekonomiye olan olumsuz etkisi Türk ekonomisini ve yatırımını olumsuz etkilediği, ancak 2016 yılının daha rahat geçeceği fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmada ifade edilmiştir.

14 Şubat 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yer verilen teknoloji ve iletişim sektörüne ilgili habere göre, Türkcell'in anlık iletişim uygulaması Bip ve kampanya paketlerinin Çin dahil 56 farklı ülkede yaygınlaşmaya başladığı, bunun uygulamanın 6 milyondan fazla indirmeye ulaştığı fotoğraf ve grafik-tablo kullanmaksızın belirtilmiştir.

16 Şubat 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan “Çinliler Yurtdışında 200 Milyar Dolar Harcadı” başlıklı habere göre, 2015 senesinde yurtdışında seyahat eden 120 milyon Çinli turist, dünya genelinde 194 milyar dolar harcadığı, BM tarafından 2015 yurtdışında en çok seyahat eden ve en çok para harcayan millet olduğu bildirilmiştir. Dünya Turizm Örgütü’nün raporuna göre, Çinli turistler, 2015’te dünya turizminde başı çekmiştir. Asya ülkelerinin yanı sıra ABD ve AB ülkelerinin Çinli turistlerden büyük ekonomik gelir elde etmiştir. Ancak Çinli turistlerin en çok tercih ettiği ülkelerde Türkiye bulunmamaktadır. En çok ziyaret edilen ülkelere Fransa ve Tayland’da Çinliler çılgınca alışveriş yaptıkları fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan belirtilmiştir.

18 Şubat 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan “Mutfakçılar ABD’de Çin’in Tahtını Salladı” başlıklı habere göre, Çin’de yaşanan ekonomik daralmalar nedeniyle Çin mutfağının maliyetinin arttığı, bundan dolayı gözünü ABD, Japonya ve İngiltere’ye diken Türk mutfak sektörünün Çin’in tahtını sallayacağı, sektör temsilcileri bu ülkelere Türk ürünlerine yoğun ilgi gösterildiğini fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan ifade etmişlerdir.

19 Şubat 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yayınlanan tekstil sektörüyle ilgili habere göre, uzun zamandır Amerika pazarını göz ardı eden Türk tekstil sektörü, şubat ayında Amerika’da düzenlenecek Magic Show katılarak, ABD, AB ve diğer Uzakdoğu ülkelerinin Çin ürünlerine olan tepkisini fırsata çevirecekleri, ABD pazarının Çin yerine Türk ürünlerini görmek istedikleri fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan kaydedilmiştir.

21 Şubat 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yayınlanan mobilya sektörüyle ilgili habere göre, dünya lif levha üretiminin 2009’da 60 milyon metreküp civarında olduğu, 6 yılda yüzde 69’luk büyümeye olduğu, bu üretimin üçte birini Çin’in gerçekleştirdiği, Çin’i Türkiye ve diğer batı ülkeler takip ettiği fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan belirtilmiştir.

22 Şubat 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yayınlanan beyaz eşya sektörüyle ilgili habere göre, kombi üreten Türk firmalarının 2015 senesinde Çin’e ihracat yaparak ihracat hacminin yüzde 10 arttırdığı, 2016 yılında ise Çin’e

yapacakları ihracatta yüzde 200’ün üzerinde büyüme hedefi koydukları fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan ifade edilmiştir.

22 Şubat 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan Türk otomobil sektörüne ilgili habere göre, Türkiye’nin Skoda’nın en hızlı büyüdüğü ülke olduğu, bu markanın en çok satıldığı ülkeler arasında Çin, 281 bin 700 adetle ilk sırayı alırken, Almanya ikinci, Rusya üçüncü ve İngiltere dördüncü sırada yer aldığı fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan belirtilmiştir.

24 Şubat 2016 tarihli sabah gazetesinin ekonomi sayfasında belirtilen ayakkabı-tekstil sektörüyle ilgili habere göre, İstanbul Erenköy Gümrük Müdürlüğü bünyesinde faaliyet gösteren bir firmaya ait antrepoda tutulan, ayakkabı ithal eden firmanın getirdiği ayakkabılarda kanserojen madde olarak bilinen boya rastlandığı, bunlardan 25 binden fazlasının Çin menşeli olduğu fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan rapor edilmiştir.

26 Şubat 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan “Pekin Zenginlikte New York’u Salladı” başlıklı haberde belirtildiğine göre, küresel ekonomide dengeleri altüst eden Çin, milyarderleriyle en dünyadaki en zengin kentler arasında yer almayı başarmıştır. Çin, son dönemde yaşadığı ekonomik çalkantılara rağmen bir yılda 32 yeni milyarder yarattığı, sadece 4 zengin artışı ile toplam 95 milyardere sahip olan New York ise ikinci sıraya düştüğü, İstanbul ise 28 milyarderle 13’üncü durumda olduğu fotoğraflı ve grafik tablosuz belirtilmiştir.

3.2.3 Sabah Gazetesinin 2016 Sene Mart Ayı Ekonomi Sayfası İncelenmesi

2016 senesinin mart ayında yayınlanmış olan Sabah gazetesinin ekonomi sayfasının incelenmesi kriterlerle birlikte aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 19: Sabah Gazetesi Mart 2016

Tarih ve Sayfa	Sektör	Olumlu/Olumsuz	Fotoğraf	Grafik-Tablo
02.03.2016/10	Genel Ekonomi	Olumlu	Fotoğrafsız	Grafik-Tablosuz
02.03.2016/11	Elektronik Cihaz	Olumlu	Fotoğrafsız	Grafik-Tablosuz
08.03.2016/12	Turizm	Olumsuz	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
08.03.2016/13	Finans	Olumsuz	Fotoğrafsız	Grafik-Tablosuz
10.03.2016/10	Turizm	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
10.03.2016/11	Otomotive	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
11.03.2016/11	Tekstil	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
13.03.2016/10	Turizm	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
13.03.2016/13	Tekstil	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
14.03.2016/11	Finans	Olumsuz	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
14.03.2016/15	Tekstil	Olumsuz	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
18.03.2016/14	Gıda	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
20.03.2016/12	Tekstil	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
21.03.2016/10	Otomotiv	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablolu
22.03.2016/10	Enerji	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
23.03.2016/8	Enerji	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablolu
24.03.2016/9	Enerji	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
25.03.2016/8	Enerji	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
27.03.2016/8	Enerji	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
29.03.2016/9	Enerji	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz

Yukarıdaki tabloda gösterildiği gibi, 1 Mart 2016 tarihinde 31 Mart 2016 tarihine kadar yayınlanmış olan Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında, Çin ve Çin ekonomisiyle ilgili toplam 20 adet haber tespit edilmiş ve 8 farklı alanı kapsamakta olup, genel ekonomi ile ilgili 1 adet, elektronik cihaz ile ilgili 1 adet, turizm ile ilgili 3 adet, finansla ilgili 2 adet, otomotiv ile ilgili 2 adet, tekstil ile ilgili 4 adet, gıda ile ilgili 1 adet ve en çok enerji sektörü yer almakta olup, 6 adet tespit edilmiştir. Ayrıca bu haberlerden 16 adeti olumlu, 4 adeti olumsuz, 17 adeti fotoğraflı, 3 adeti olumsuz, 2 adeti grafik-tablolu ve 18 adeti grafik-tablo kullanılmadan yayında yer almaktadır.

2 Mart 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yayınlanan Çin ekonomisine ilgili habere göre, Çin aşırı kapasite kullanımı ve kirliliği önleye bilmek için gelecekteki üç yıl içinde 5-6 milyon kamu çalışanını işten çıkaracağı belirtilmiştir. İstikrarın devamına aşırı önem veren ve gereksiz fazlalıkların huzursuzluk çıkarmasını istemeyen Çin yönetimi, yalnızca kömür ve çelik sektörlerindeki işten çıkarmalar için 2-3 yıl içinde 23 milyar dolar harcamayı planlamıştır. Çin’de verimsiz devlet sektörü 2013 yılında 37 milyon işçi çalıştırırken, ülkenin sanayi üretiminin yüzde 40’ını oluşturduğu fotoğrafsız ve grafik-tablo kullanılmadan belirtilmiştir.

2 Mart 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan Çin teknoloji alanına ilgili habere göre, Çinli TCL Grubu’nun teknoloji markası Alcatel’de yeniden yapılanma çalışmalar devam ettiği belirtilmiştir. Önce akıllı telefon markasının adını Alcatel Onetouch’tan sadece Alcatel’e dönüştüren şirket, şimdi de logosunu yenilemiştir. Yeni marka ve logonun Alcatel’in eğlenceli, samimi ve özgün kişiliğini yansıttığını belirten şirket yöneticileri, değişimden heyecan duyduklarını fotoğrafsız ve grafik-tablo kullanılmadan ifade edilmiştir.

8 Mart 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan “Uzungöllü Kadınlar Erkeleri Solladı” başlıklı habere göre, Karadeniz Bölgesi’nin turizm gözdesi olan Uzungöl’de, eskiden hediyelik eşyaların il dışından ve Çin’den getirildiği, ancak artık Uzungöllü kadınların dernek ve atölye kurarak kendi yerli üretimine başladıkları fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan belirtilmiştir.

8 Mart 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasından yer alan finans ve altın fiyatıyla ilgili habere göre, altının gram fiyatı, küresel piyasalarda azalan risk iştahının

etkisiyle 120 liraya yükselerek tarihi zirveyi gördüğü, çeyrek altın 198 ulaşırken, Cumhuriyet altını ise 805 lirayı geçtiği, altının ons fiyatı da uluslararası piyasalarda yüzde 1’den fazla değer kazanarak bin 207 doların üzerine çıktığı, Avrupa Merkez Bankasının faiz indireceği beklentileri ve Çin’in dış ticaretinin yavaşladığını gösteren veriler, altında yükseliş hareketi güçlenirken, ABD’de başkanlık seçimine ilişkin belirsizlikler de güvenilir liman olarak tanımlanan altına ilgiyi artırdığı fotoğrafsız ve grafik-tablo kullanılmadan gösterilmiştir.

10 Mart 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan “Turizmde Yunanistan’la İşbirliği planlanıyor” başlıklı habere göre, dünyanın en büyük turizm fuarından Berlin Uluslararası Turizm Fuarı’nda konuşan Kültür ve Turizm Bakanı Mahir Ünal, Yunanistan ile birlikte Çin ve Hindistan gibi uzak destinasyonlar için ortak tanıtım yapılması konusunda görüşmeler yapıldığı belirtilmiştir.

10 Mart 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan otomotiv sektörüyle ilgili habere göre, geçtiğimiz yılı ihracat, üretim ve iç pazarda rekorla kapatan otomotiv sektörü yöneticilerinin önümüzdeki beş yıla dair öngörülerini içeren Türkiye Otomotiv Araştırması 2016 araştırması yayımlanmış olup, araştırmaya göre geçtiğimiz 3 yıl boyunca Brezilya, Rusya, Hindistan ve Çin’in oluşturduğu BRIC ülkelerindeki üreticilerin Avrupa pazarına girmesinden emin olan Türkiye otomotiv yöneticilerinin bu yıl fikrinin değiştiği, başarılı olamayan Çinli üreticilere inancın sarsıldığı fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan ifade edilmiştir.

11 Mart 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan habere göre, Roman, Suudi Arabistan’da mücevher ve inşaat sektöründe faaliyet gösteren Al-Salem Grup ile franchise anlaşması imzalayarak, bu yıl Ortadoğu ülkeleri başta olmak üzere Güney Afrika, Amerika ve Çin gibi pazarlarda 8 mağaza açılacağı, bu ülkelerin bahsi geçen markaya yüksek ilgi gösterildiği fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan belirtilmiştir.

13 Mart 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan “Turist Profili Değişiyor” başlıklı habere göre, Turizm bakanı Ünal, turizm sektöründe güvenliğin dört kat arttırıldığını, daha çok turist çekmek için Çin ve Hindistan ile görüşmeler

sağlandığını, orta ve üst gelir grubundaki turistler için kültür-sanat etkinliklerini arttıracaklarını fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan ifade etmiştir.

13 Mart 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan tekstil sektörüne ilgili habere göre, tatil ve iş konseptini birleştirerek özellikle Rus ve Ukraynalı hazır giyim alıcılarını Türkiye'ye getiren Dosso Dossi Fashion Show'da, bu yıl kurallar değiştiği, yeni konseptin en iddialı müşterileri arasında Çin-Sincan-Uygur Özerk Bölgesi'nin başkenti Urumçi'den gelenlerden oluşacağı, bu alıcıların katma değeri yüksek pahalı ürünler talep ediyor oldukları fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan ifade edilmiştir.

14 Mart 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan habere göre, Çin ve Rusya'dan gerçekleşen kontrolsüz ithalatın demir-çelik üreticilerini zora soktuğu, bu sebepten yerli üreticiler için koruyucu politika yürütülerek Çin ve Rusya'dan gelen ürünlere yüzde 16 vergi konulacağı fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan belirtilmiştir.

14 Mart 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan Bursa ipekçiliği ile ilgili habere göre, bundan 10 sene önce Çin'den gelen ucuz ipek ve ipek böceği, Bursa'ya has ipekçiliği bitirdiği belirtilmiş olup, bu olumsuz etkiyi ortadan kaldırmak ve Bursa ipekçiliğini tekrardan canlandırmak için Turizm Bakanlığı tarafından desteklenen yerli kadınlar ipekçilikle sektörünü canlandırmaya başladığı fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan ifade edilmiştir.

18 Mart 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yer verilen "Türk Şirketi Çin'de milyar dolarlık Ciroya Koşuyor" başlıklı habere göre, hızlı yemek sektörünün dünyaca ünlü isimlerden Burger King, her yıl yüzde 30 gibi yüksek oranda büyüyen Türkiye operasyonunun başarısından çok etkilenmiş ve 2012 yılında Çin pazarını TAB Gıda'ya teslim etmiş. Türkiye modelini bire bir taşıdıkları Çin'de 2015 yılında yüzde 40 oranda büyüdükleri ve 100'ü franchise olmak üzere 500 restoran açıldığı belirtilmiştir. Geçtiğimiz yıl Çin'de 200 milyon dolarlık satış yapmışken, bu yıl ise 400 milyon dolar satış hedeflemiştir. Haberde aynı zamanda Çin'in büyük bir ülke olarak, büyük bir pazar olduğu, gelecekte farklı gıdaların da Türkiye'de Çin'e ithal edileceği fotoğraflı ve grafik-tablosuz belirtilmiştir.

20 Mart 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan ayakkabı sektöründeki habere göre, dünyada yıllık 21 milyar çift civarında ayakkabı üretiliyor ve Çin 12 milyar 887 milyon çift üretimiyle birinci sırada yer almaktadır. İtalyan lüks ayakkabı markası Hogan, 2016 yılında Avrupa piyasasında yaşadığı sıkıntılardan dolayı, Türkiye ve Çin dahil Asya pazarına yönelmiştir. Çin ve Kore gibi tüketim çılgınlığı yaşanan ülkelerde mağazaların açılmaya başladığı fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan belirtilmiştir.

21 Mart 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan otomotiv sektörüyle ilgili habere göre, dünya otomotive üretimi 2015'te 91.6 milyon adetle rekor seviyeye çıkmıştır. 2015 senesinde dünyanın en büyük otomotiv pazarı 20 milyon 47 bin adetle Çin olmuş, Çin'i 17 milyon 386 bin adetle ABD izlediği, Avrupa otomotiv pazarı yüzde 9.2 gibi yüksek bir oranda büyüyerek 14 milyon 201 bin adete çıktığı, böylelikle Çin'in dünya otomotiv sektöründe birinci olduğu fotoğraflı ve grafik-tablo ile gösterilmiştir.

22 Mart 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan “Albayrak'tan Çin'e Yatırım Çıkarması” başlıklı habere göre, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak, 4 günlük temaslarda bulunmak üzere Çin'e gideceği belirtilmiştir. 25 Mart'a kadar sürecek olan seyahatte Çin'de üst düzey temaslarda bulunacak olan Albayrak, Türkiye'nin yeni dönemdeki hedeflerini ve projelerini Çinli muhataplarıyla paylaşacağı, işbirliği ve yatırımlar konusunda sunumlar yapacağı bilinmektedir. Bakan Albayrak, finanstan yenilenebilir enerjiye, madencilikten termik santrale kadar pek çok alanda yatırım yapan dünya devi Çinli firmalarla görüşeceği ifade edilmiştir. Albayrak'ın ziyareti 3 ayaktan oluşacak olup, Pekin'de rüzgâr ve kömür, Şanghay'da güneş enerjisi aktörleriyle bir araya geleceği fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan belirtilmiştir.

23 Mart 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında geniş yer verilen Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak'ın Çin ziyareti ile ilgili habere göre, kömürde yeni modelin detaylarını anlatan Albayrak, sahaların işletmesinde rödovans sistemine sıcak bakmadığını, bu modelin verimli olmayacağını belirtmiştir. Çin'in enerji alanında teknolojik altyapıya sahip olduğunu belirten Albayrak, 3. nükleer

santral, kömüre dayalı termik santral, rüzgâr ve güneş enerjisi için Çin'deki muhataplarıyla görüşeceğini fotoğraflı ve grafik-tablo kullanarak açıklamıştır.

24 Mart 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak'ın Çin ziyaretiyle ilgili habere göre, Albayrak, Pekin'deki görüşmesinde Türkiye'nin enerji stratejisi çerçevesinde Çin'de mevkidaşı Bakri ile görüşmüş ve kömür, nükleer ve yenilenebilir enerjiye önem verdiklerini belirterek, yatırım işbirliğine odaklandıklarını belirtmiştir. Albayrak aynı zamanda Türkiye'nin bulunduğu bölge sebebiyle enerji alanında bir köprü görevi üstlendiğini aktardı. Albayrak, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 2015 yılında Çin'e yaptığı resmi ziyaret ile daha da yakınlaşan işbirliğinin enerji alanında iki ülkenin gerek devlet, gerekse firmalar bazında ilişkisini güçlendirmeye yardım edeceğini umduğunu kaydetmiştir. Çin Ulusal Enerji İdaresi Direktörü Bakir ise Türkiye ve Çin ilişkilerinin köklü bir geçmişe olduğunu altını çizerek, iki ülke liderlerinin 2015 yılında yaptığı karşılıklı ziyaretlerle yapıcı sonuçlar elde edildiğini ifade etmiştir. Daha sonra da ise Albayrak Çin'deki dev nükleer şirketleriyle görüşmeler gerçekleştirmiştir. Bu haber, fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan geniş alanda yer almıştır.

25 Mart 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak'ın Çin'de devam eden ziyaretiyle ilgili habere göre, Türkiye'nin 3'üncü nükleer santral projesini yakın takibe alan, CAP1400 teknolojisini tüm patent haklarını satın alan Çin firmaları, Türkiye'ye teknoloji transferi yapmaya sıcak baktıklarını, Türk şirketlerinin santral için lokal üretim yapmasına sıcak baktıklarını fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan ifade etmiştir.

27 Mart 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yayınlanan habere göre, Çin'deki seyahatini ve görüşmeleri sürdüren Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak, Türkiye'deki kömür varlıklarının 1.300-2000 kalori arasında değişiyorken, Çin'de sergilenen teknolojiye göre 800 kalori kömürden bile rahatlıkla verimli şekilde elektrik üretilbildiğini kaydetmiştir. Albayrak aynı zamanda Türkler yurtdışında şirket alabileceğini, teknoloji getirecek alımlara destek verilebileceğini, bu ülkeler arasında Çin'in de bulunduğunu ifade etmiştir. Bu ifadeler fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan yayınlanmıştır.

29 Mart 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan enerji sektörüyle ilgili habere göre, Çin gezisinin son durağında Şanghay’da Nükleer Mühendislik, Ar-Ge ve Tasarım Enstitüsü’nü ziyaret eden Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak, güneş enerji şirketleri yönetmenleriyle bir araya gelmiştir. Görüşmeleri değerlendiren Albayrak, nükleerden kömüre, rüzgârdan güneşe kadar enerjinin tüm dallarını kapsayan verimli bir seyahat gerçekleştirdiğini, Çin’in 115 bin megavat Süper santral ile ileri teknoloji fırınlar sayesinde 800 kalorili kömürden dahi yüksek verim alınabileceğini, bu teknolojinin Türkiye enerji sektörüne büyük katkı sağlayabileceğini ifade etmiştir. Yayın fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan yapılmıştır.

3.2.4 Sabah Gazetesinin 2016 Sene Nisan Ayı Ekonomi Sayfası İncelenmesi

2016 senesinin nisan ayında yayınlanmış olan Sabah gazetesinin ekonomi sayfasının incelenmesi kriterlerle birlikte aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 20: Sabah Gazetesi Nisan 2016

Tarih ve Sayfa	Sektör	Olumlu/Olumsuz	Fotoğraf	Grafik-Tablo
02.04.2016/19	Enerji	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
04.04.2016/12	Savunma	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
07.04.2016/8	Finans	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablolu
09.04.2016/10	Finans	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
12.04.2016/16	Genel Ekonomi	Olumsuz	Fotoğrafsız	Grafik-Tablolu
15.04.2016/12	Beyaz Eşya	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
16.04.2016/8	Enerji	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
17.04.2016/14	Finans	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
20.04.2016/15	Elektronik Cihaz	Olumsuz	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz

23.04.2016/15	Finans	Olumsuz	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
25.04.2016/10	Otomotiv	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
25.04.2016/11	Finans	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablolu
27.04.2016/13	Oyuncak	Olumsuz	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz

Yukarıdaki tabloda gösterildiği gibi, 1 Nisan 2016 tarihinde 30 Nisan 2016 tarihine kadar yayınlanmış olan Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında, Çin ve Çin ekonomisiyle ilgili toplam 13 adet haber tespit edilmiş olup, enerji, savunma sanayi, finans, genel ekonomi, beyaz eşya, elektronik cihaz, otomotiv ve oyuncak sektörünü kapsamaktadır. Yayınlanmış haberlerden 9 adeti olumlu, 4 adeti olumsuz, 12 adeti fotoğraflı, 1 adeti fotoğrafsız, 3 adeti grafik-tablolu ve 10 adeti grafik-tablo kullanılmadan yayında yer almıştır.

02 Nisan 2016 tarihli Sabah Gazetesi'nin ekonomi sayfasında bulunan enerji sektörüyle ilgili habere göre, Çin'in küresel iklim değişikliğine karşı yenilenebilir enerji alanında tam 50 trilyon dolarlık bir ağ kurulmasını önerdiği, böylece güneş ve rüzgar projelerine 2050'ye kadar kaynak ayırabileceğinin planlandığını, Çin devletinin daha önce de bu konuda farklı ülkelerle mutabakat imzalamış olduğu ve bu kaynakla dünyada yenilenebilir enerji oranının yüzde 80 oranında artabileceği, bu durumun ise küresel ekonomiye olumlu etkilerinin olacağı fotoğraflı ve grafik-tablosuz olarak bildirilmiştir.

04 Nisan 2016 Tarihli Sabah Gazetesi'nin ekonomi sayfasında bulunan savunma sektörü ile ilgili haberinde, Çin ile Türkiye arasında yapılan uzun menzilli hava savunma sistemi ihalesinin savunma sisteminin milli imkanlarla geliştirilmesi amacıyla iptal edildiğini, hava savunma sistemlerinin sahip oldukları menzile göre farklılık arz ettiğini, bu sistemlerin Türk firmalarınca geliştirildiğini ve bu durumun ülke ekonomisine olumlu etki ettiğini fotoğraflı ve grafik-tablo kullanmaksızın belirtmiştir.

07 Nisan 2016 Tarihli Sabah Gazetesi'nin ekonomi sayfasında yayınlanan finans sektörüyle ilgili haberine göre, Türk Ticaret Merkezi şubelerinin dünyanın önemli

noktalarında büyüyeceği, Çin'in Şangay ve Guangzhou kentlerinde açılacağı ve bu durumun Türk ekonomisine küresel çapta olumlu etkisinin bulunacağı fotoğraflı ve grafik-tablosuz olarak belirtilmiştir.

09 Nisan 2016 Tarihli Sabah Gazetesi'nin ekonomi sayfasında bulunan finans sektörüyle ilgili habere göre, Çin'in merkez bankası olan Bank of China'nın Türkiye'de faaliyetine başlaması için ilk adımı attığı, başvuru ile ilgili tüm süreci tamamlayarak evraklarını Türk Bankacılık Düzenleme ve Denetleme kurumu'na teslim ettiği, Çin makamlarıyla yazışmaların sürdüğü ve süreç tamamlandıktan sonra gerekli lisanslama çalışmasının başlayacağı belirtilerek bu durumun küresel ekonomiye sağlayacağı olumlu etkiler fotoğraflı ve grafik-tablosuz olarak bildirilmiştir.

12 Nisan 2016 Tarihli Sabah Gazetesi'nin ekonomi sayfasında yayınlanan genel ekonomi içerikli makaleye göre, küresel ekonomide büyüme sağlamak için Çin gibi ülkeler dışında diğer ekonomik açıdan gelişmiş ülkelerin, gelişmekte olan ülkeler ile eşitlenmesinin gerektiği, diğer türlü halihazırda gelişmiş olan ülkelerin gelişmelerini arttıracığı ve gelişmekte olan ülkelerin ise orta teknolojide kalacağı, bu durumun küresel ekonomiye olumsuz olarak yansıtacağı fotoğrafsız ve grafik-tablolu olarak gösterilmiştir.

15 Nisan 2016 Tarihli Sabah Gazetesi'nin ekonomi sayfasında yayınlanan beyaz eşya sektörüyle ilgili haberine göre, 2008'de bir Türk beyaz eşya devi tarafından satın alınan Alman firmasının, Milano'daki dünyanın en prestijli tanıtım fuarı Eurocucina'da yeni nesil mutfak ürünlerinin tanıtımının yapıldığı, markanın hedeflerinin açıklandığı, 2015'te yaklaşık 3 kat büyüdüğü ve 5 yıl içerisinde uluslararası satışlarının yüzde 20 arttırılacağına öngörüldüğü, markanın öncelikli hedef pazar ülkeleri arasında Çin'in de bulunduğu ve bu büyümenin uluslararası çapta ekonomiye sağlayacağı olumlu etkilerden fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan bahsedilmiştir.

16 Nisan 2016 Tarihli Sabah Gazetesi'nin ekonomi sayfasında bulunan enerji sektörüyle ilgili habere göre, Türkiye'de gerçekleştirilen enerji ve tabii kaynaklar ile ilgili görüşmede Türkiye enerji bakanının Çin'i örnek göstererek, Çin'de yerli kömür

payının yüzde 60'larda olduğu, Türkiye'de ise bu oranın yüzde 12'lerde olduğunu belirtmiş olup, bu oranı arttırmanın ülkenin doğalgaza bağımlılığını azaltacağı konusunda konuştuğu, aynı şekilde yenilenebilir enerji kaynakları için de atılımlarda bulunulacağı ve bu durumun Türk ekonomisine sağlayacağı olumlu etkilerden fotoğraflı ve grafik-tablosuz olarak bahsedilmiştir.

17 Nisan 2016 Tarihli Sabah Gazetesi'nin ekonomi sayfasında bulunan finans sektörüyle ilgili habere göre, Çin'e ait olan dünyanın en büyük e-ticaret firmasının Singapur'da bulunan başka bir e- ticaret şirketinin 1 milyar dolarlık hissesini satın aldığı, böylece bir Türk iş adamının da kurucuları arasında bulunduğu Singapur firmasının dünya çapında gelişebileceği, lojistik ve teknolojik anlamda kalitesini arttıracacağı, Çin kaynaklı dünya devinin desteğiyle uluslararası çapta başarılarla imza atacağını öngörüldüğu ve bu durumun küresel ekonomide olumlu etkiler yaratabileceği fotoğraflı ve grafik-tablosuz olarak aktarılmıştır.

20 Nisan 2016 Tarihli Sabah Gazetesi'nin ekonomi sayfasında yayınlanan elektronik cihaz sektörüyle ilgili makaleye göre, ADP Araştırma Enstitüsü'nün teknoloji ve çalışanlar üzerine 13 ülkede gerçekleştirdiği anketin sonuçları olarak; Çin'de çalışan insanların yüzde 80'inin işlerinin yakın gelecekte makinalar ve robotlar tarafından yapılabileceği korkusu taşıdıkları, diğer ülkelerde bu anket sonuçlarının daha düşük oranlar gösterdiği ve bu durumun gelecekte küresel ekonomide büyük olumsuz etkiler yaratabileceği konusu fotoğraflı ve grafik-tablosuz olarak bildirilmiştir.

23 Nisan 2016 Tarihli Sabah Gazetesi'nin ekonomi sayfasında yer alan finans sektörüyle ilgili habere göre, Türkiye'nin otomotiv üssü olan Bursa'nın 1 milyar dolarla en fazla ihracat gerçekleştiren şehirler arasında üçüncü sırada yer aldığı, burada üretilen araçların Çin'de üretilenlerle aynı kaliteyi taşıdığı ve Çin'de üretilen araçların daha pahalıya mal olduğu, Türkiye'nin ise lokasyon olarak büyük bir avantajı elinde tuttuğu ve bu durumun küresel ekonomi üzerindeki olumsuz etkileri fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmaksızın belirtilmiştir.

25 Nisan 2016 Tarihli Sabah Gazetesi'nin ekonomi sayfasında bulunan otomotiv sektörüyle ilgili habere göre, Türkiye'nin önde gelen bir lastik firmasının Çin pazarına

açılma kararı aldığı, 2015 yılında toplam 108 milyon dolarlık yatırım yaptığı ve tüm bu atılımlarla firmanın ismini global ölçekli bir markaya dönüştürme yolunda emin adımlarla ilerlediği, bu durumun ise dünya çapında ekonomide yaratacağı olumlu etkiler fotoğraflı ve grafik tablo kullanmaksızın bildirilmiştir.

25 Nisan 2016 Tarihli Sabah Gazetesi'nin ekonomi sayfasında bulunan finans sektörüyle ilgili habere göre, Türkiye İstatistik Kurumu verileriyle açıklanan 2015 yılı en yüksek güneş gözlüğü ithalatının Çin'den gerçekleştiği, üç kategoride gerçekleşen ithalatta ilk sırayı plastik camlı güneş gözlüğünün aldığı, bu kalemde 2015 yılında toplam 6 milyon 78 bin güneş gözlüğü ithal edilirken, ödenen tutarın ise 108 milyon 742 bin olduğu ve bu durumun global ekonomide oluşturduğu olumlu etkilerden fotoğraflı ve grafik tablolulu olarak bahsedilmiştir.

27 Nisan 2016 Tarihli Sabah Gazetesi'nin ekonomi sayfasında yer alan oyuncak sektörüyle ilgili habere göre, yıllık 1 milyar dolar hacme sahip olan Türkiye oyuncak pazarının 312 milyon dolarının ithalattan oluştuğu ve bunun 285 milyon dolarının Çin'den geldiği, yerli üreticilerin ise maliyet nedeniyle yerli üretim yapmadığı ancak bir Türk oyuncak firması sahibinin Çin malının hakim olduğu oyuncak pazarında AB standartlarında üretime geçtiği ve iç piyasada tutulduğu, bu durumun global ekonomi üzerindeki olumsuz etkileri fotoğraflı ve grafik tablosuz olarak verilmiştir.

3.2.5 Sabah Gazetesinin 2016 Sene Mayıs Ayı Ekonomi Sayfası İncelenmesi

2016 senesinin mayıs ayında yayınlanmış olan Sabah gazetesinin ekonomi sayfasının incelenmesi kriterlerle birlikte aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 21: Sabah Gazetesi Mayıs 2016

Tarih ve Sayfa	Sektör	Olumlu/Olumsuz	Fotoğraf	Grafik-Tablo
02.05.2016/10	Otomotiv	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
03.05.2016/12	Kimya	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
04.05.2016/9	Finans	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz

06.05.2016/10	Gıda	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
06.05.2016/17	Finans	Olumsuz	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
08.05.2016/11	Tekstil	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
16.05.2016/12	İnşaat	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
18.05.2016/14	Finans	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
27.05.2016/15	Elektronik Cihaz	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz

Yukarıdaki tabloda gösterildiği gibi, 1 Mayıs 2016 tarihinde 31 Mayıs 2016 tarihine kadar yayınlanmış olan Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında, Çin ve Çin ekonomisiyle ilgili toplam 9 adet haber tespit edilmiş olup, otomotiv ile ilgili 1 adet, kimya ile ilgili 1 adet, finans ile ilgili 3 adet, gıda ile ilgili 1 adet, tekstil ile ilgili 1 adet, inşaat ile ilgili 1 adet, elektronik cihaz ile ilgili 1 adet haber bulunmaktadır. Ayrıca bu haberlerden 8 adeti olumlu, 1 adeti olumsuz olmakla birlikte, 9 adet haberin tamamı fotoğraflı ve grafik-tablosuz olarak yayında yer almaktadır.

2 Mayıs 2016 Tarihli Sabah Gazetesi'nin ekonomi sayfasında yer alan otomotiv sektörüyle ilgili habere göre, dünyaca ünlü bir otomobil markasının Türkiye'de ve Çin'de büyük yatırımlar gerçekleştirdiği, Amerika Birleşik Devletleri başkanı Donald Trump'ın bu duruma ne tepki vereceğinin merak edildiği ve yapılan yatırımların dünya ekonomisinde oluşturduğu olumlu etkileri fotoğraflı ve grafik tablosuz olarak belirtilmiştir.

3 Mayıs 2016 Tarihli Sabah Gazetesi'nin ekonomi sayfasında bulunan kimya sektörüyle ilgili haberine göre, Çin'in Shanghai kentinde düzenlenen Chinaplas Fuarı'nda Türk firmalarının ilgi odağı olduğu, Çin'deki fırsatları değerlendirmek isteyen Türk firmalarının Asya pazarındaki gelişmeleri de yakından izleme fırsatı bulduğu ve Türkiye'yi temsil ettikleri, böylece dünyanın farklı bölgelerinden binlerce ziyaretçi ile iletişim kurma şansını yakaladıkları, bu durumun ihracat artışını ve Pazar çeşitliliğini arttıracaklarını öngördükleri, dolayısıyla da global ekonomi de olumlu etkiler yaratacağı fotoğraflı ve grafik tablosuz olarak bildirilmiştir.

4 Mayıs 2016 Tarihli Sabah Gazetesi'nin ekonomi sayfasında yer alan Finans

sektörüyle ilgili habere göre, 3.6 Trilyon dolarlık aktif büyüklüğü ile dünyanın en büyük yedinci bankası olan Bank of China'nın Türkiye'de kuruluş izninin alındığı, merkezi İstanbul'da olacak olan bankanın dokuz ay içinde faaliyete geçmesinin beklendiği, Bank of China'nın 2011'den bu yana İstanbul'da ofisinin bulunduğu, dünyanın ilk 500 büyük şirketinin yer aldığı "Global 500" sıralamasında 59'uncu olan bankanın Türkiye'de 300 milyon dolar karşılığı Türk Lirası sermayeli bir mevduat bankası kurulmasına yönelik bir talebinin olduğu ve bu durumun dünya ekonomisinde oluşturduğu olumlu etkileri fotoğraflı ve grafik tablosuz olarak verilmiştir.

6 Mayıs 2016 Tarihli Sabah Gazetesi'nin ekonomi sayfasında bulunan gıda sektörüyle ilgili habere göre, Çin'de faaliyetini sürdüren bir Türk işadamlarının yönettiği dünyaca ünlü gıda firmasının patates ihracatını Afyon'dan gerçekleştirdiği, Çin'de yılda 10 bin ton patates tüketildiği ve firmanın 10 milyon dolarlık patates ithalatını hedeflediği, gelecek planı olarak Türkiye'den Çin'e dondurma üretimi için süt ithalatı gerçekleştirilmesinin planlandığı, bu durumun dünya ekonomisinde yarattığı ve yaratacağı olumlu etkileri fotoğraflı ve grafik tablosuz olarak bildirilmiştir.

6 Mayıs 2016 Tarihli Sabah Gazetesi'nin ekonomi sayfasında yer alan finans sektörüyle ilgili habere göre, Çin'in ürettiği insan sağlığı açısından zararlı olduğu düşünülen duş telefonları batı ülkeleri tarafından alınmayınca bu açığı bir Türk firmasının kapattığı, bu alana 5 milyon TL'lik yatırımın yapıldığı ve yıllık 12 milyon adet ithal edilen el duşu üretimi 40 bin metrekarelik fabrikası ve günde 5 bin adetlik üretimiyle AB ülkelerinden büyük alıcıların bu üretime ilgi gösterdiği, bu durumun global ekonomi üzerinde yarattığı olumsuz etkileri fotoğraflı ve grafik tablo kullanılmadan aktarılmıştır.

8 Mayıs 2016 Tarihli Sabah Gazetesi'nin ekonomi sayfasında bulunan tekstil sektörüyle ilgili habere göre, Türkiye'nin eski deri merkezi olan Uşak ilinde bir Suriyeli iş adamının 60 milyon dolarlık yatırım yaptığı iki deri tesisinin 30 milyon dolarlık yeni bir yatırıma hazırlandığı, 90'lı yıllar körfez kriziyle çöküş yaşayan Uşak deri sanayiinin bugünlerde yabancı yatırımcıların gözdesi haline geldiği, yapılan deri üretiminin ciddi bir tecrübe gerektirdiği ve dünyanın hiçbir yerinde aynı üretimin olmadığı, Avusturalya'da firmanın bir çiftliğinin bulunduğu, burada yapılan

kesimlerin etlerinin Ortadoğu ülkelerine ihracının gerçekleştiği ve günlük ortalama 6 bin 500 derinin bu fabrikada işlendiği, 2015 yılında Çin ve diğer ülkelere 5 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirildiği ve bu durumun küresel ekonomiye sağladığı olumlu etkileri fotoğraflı ve grafik-tablosuz olarak belirtilmiştir.

16 Mayıs 2016 Tarihli Sabah Gazetesi'nin ekonomi sayfasında bulunan inşaat sektörüyle ilgili habere göre, inşaat sektöründe ekonomileri petrole dayanan ülkelerin sıkıntılarının süreceğinin öngörüldüğü, dolaylı olarak konut satışlarında alternatif pazar olarak Çin pazarının tanıtım çağrısının yapıldığı, getirilen mütekabiliyet yasasıyla birlikte yabancı yatırımcılara satışların hız kazandığı ve bu durumun global ekonomiye olan olumlu etkileri fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan verilmiştir.

18 Mayıs 2016 Tarihli Sabah Gazetesi'nin ekonomi sayfasında yer alan finans sektörüyle ilgili "Yurtdışı yatırımcının yıldızı ABD ve ÇİN" başlıklı habere göre, Türk iş adamlarının yurtdışına yaptığı yatırımlar sebebiyle Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu'nun işçi ve enerji maliyetleri, siyasi risk gibi kriterleri dikkate alarak potansiyel ülkeleri ortaya çıkaran bir endeks çalışması yaptığı, çalışma sonucu olarak ise Çin'in orta ve düşük gelir sıralamasında birinci sırada olmasının Türk yatırımcılar için yüksek potansiyel anlamına geldiği, bu durumun getirisi olarak yapılacak yatırımların küresel ekonomi de taşıdığı olumlu etkileri fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan aktarılmıştır.

24 Mayıs 2016 Tarihli Sabah Gazetesi'nin ekonomi sayfasında bulunan elektronik cihaz sektörüyle ilgili habere göre, Türk elektronik ödeme sistemlerinin gelişiminin artacağı ve Çin şirketlerinin bu alandaki başarısının Türkiye'deki ödeme sistemleri çeşitliliğini etkilemeyeceğinin öngörüldüğü fotoğraflı ve grafik-tablosuz olarak verilmiştir.

27 Mayıs 2016 Tarihli Sabah Gazetesi'nin ekonomi sayfasında yer alan elektronik cihaz sektörüyle ilgili habere göre, dünyanın en tanınmış iki elektronik cihaz markasının Çin ayağında 60 bin çalışanın işine son verildiği ve üretimi robotların gerçekleştirmeye başladığı, bu sistemde çalışan sayısının 110 binden 50 bine düşürüldüğü, toplam 505 fabrikada robot teknolojisine 4.2 milyar yuan (yaklaşık 630 milyon dolar) yatırım yapıldığı ve robotların devreye girmesiyle dünya çapında yüzde

35 oranında iş kaybı oluşacağı, bu durumun küresel ekonomiye olan olumlu etkileri fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan bildirilmiştir.

3.2.6 Sabah Gazetesinin 2016 Sene Haziran Ayı Ekonomi Sayfası İncelenmesi

2016 senesinin haziran ayında yayınlanmış olan Sabah gazetesinin ekonomi sayfasının incelenmesi kriterlerle birlikte aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 22: Sabah Gazetesi Ocak 2016

Tarih ve Sayfa	Sektör	Olumlu/Olumsuz	Fotoğraf	Grafik-Tablo
01.06.2016/9	Tekstil	Olumsuz	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
09.06.2016/8	Elektronik Cihaz	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
09.06.2016/14	Genel Ekonomi	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
12.06.2016/8	Genel Ekonomi	Olumsuz	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
18.06.2016/9	Enerji	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz
30.06.2016/10	Enerji	Olumlu	Fotoğraflı	Grafik-Tablosuz

Yukarıdaki tabloda gösterildiği gibi, 1 Haziran 2016 tarihinde 30 Haziran 2016 tarihine kadar yayınlanmış olan Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında, Çin ve Çin ekonomisiyle ilgili toplam 6 adet haber tespit edilmiş olup, tekstil ile ilgili 1 adet, elektronik cihaz ile ilgili 1 adet, genel ekonomi ile ilgili 2 adet ve enerji sektörüyle ilgili 2 adet haber bulunmaktadır. Yayınlanmış haberlerden 4 adeti olumlu, 2 adeti olumsuz olup, 6 adet haberin tamamı fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan yayında yer almıştır.

1 Haziran 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan tekstil sektörüyle ilgili habere göre, Ekonomi ile Gümrük ve Ticaret bakanlıkları, kanserojen madde içeren tekstil ürünlerine karşı denetlemelerini artırdığı belirtilmiş olup, son 5 yılda kanser riski taşıyan 141 bin ürüne el konulduğu, denetlemelerde kirli, sağlığa

aykırı çıkan ürünlerin yüzde 49'unu Çin menşelilerin oluşturduğuna fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan dikkat çekmiştir.

9 Haziran 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan elektronik sektörüyle ilgili habere göre, elektronik cihazlarda marka sahipleri Kore ve ABD'li firmalar olmasına karşın üretim Çin'de yapılmaktadır. Türkiye bu tür teşviklerle bu alanda yatırım çekebilmekle birlikte buraya gelen yatırımcılar sadece ihracat değil, iç pazara da satış fırsatını yakalayabilecekleri fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan ifade edilmiştir.

9 Haziran 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan küresel ekonomi ile ilgili habere göre, 2015'te Asya-Pasifik bölgesinde servet yüzde 13.4 artmıştır. Bölgenin çift haneli büyüme gösteren tek yer olduğu, Çin'in 18.2 trilyon dolarla Asya-Pasifik'te servetin en yüksek olduğu yer olduğu yer olarak ön plana çıktığı ve bu nedenle Asya-Pasifik Bölgesi'nin Batı Avrupa'yı geçerek 2020 yılında ev varlıklı ikinci bölge haline gelmesi beklendiği fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan belirtilmiştir.

12 Haziran 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan küresel ekonomi ile ilgili yoruma göre, küresel krizin artçı adımları henüz geçmemiştir. AB'nin durgunluktan çıkış arayışları, ABD'nin transatlantik anlaşması gayreti ve Çin'in dünya ekonomisinde değiştirdiği dengeler ve daha çetin hale gelen rekabetçi ortam olumsuz olarak fotoğraflı ve grafik tablo kullanılmadan yorumlanmıştır.

18 Haziran 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan "Çin'de Yatırım 'Roadshow'u" başlıklı habere göre, Yatırım Destek Ajansı'nın yeni başkanı, değeri 17.3 milyar doları bulan 191 projeyi takip ettiklerini belirterek, Asya'dan ilgi arttığını, Çin'de yatırım için projeler ve tanıtımlar hazırladıklarını, enerji bakımından farklı ülkelerden gelen yatırımları ve enerji ve sanayinin payını grafik-tablo ile göstererek fotoğraflı şekilde belirtmiştir.

30 Haziran 2016 tarihli Sabah gazetesinin ekonomi sayfasında yer alan "Çin'le Nükleer Enerjide Büyük İşbirliği İmzası" başlıklı haberde, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak ile Çin Ulusal Enerji İdaresi Direktörü Nur Bekri, iki ülke

arasında işbirliğine dair mutabakat zaptını imzalandığı belirtilmiştir. Zaptın kapsamının nükleer işbirliğinin karşılıklı olarak geliştirilmesi olduğu belirtilmiştir. Albayrak Çin'in başkenti Pekin'deki G20 Enerji Bakanları Toplantısına katılarak, iki ülke arasındaki enerji alanındaki işbirliğinin diğer alanlarda da yansıtılması konusunda ortak fikir benimsediklerini ifade etmiştir. Türkiye'nin bu alandaki yatırım imkanlarını anlatırken, Çinli firmaları Türkiye'ye yatırıma davet etmiştir. Bu haber olumlu olarak fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan yayınlanmıştır.

3.2.7 Sabah Gazetesinin 2016 Sene Ekonomi Sayfasının İnceleme

Sonucu

Sabah gazetesinin 2016 senesinin ilk altı aylık ekonomi sayfasını belirtilmiş olan sektörler ve kriterler ele alınarak incelendiğinde, aşağıdaki tabloda gösterilmekte olan sonuç elde edilebilmektedir.

Tablo 23: Sabah Gazetesinin 2016 Sene Ekonomi Sayfasının İnceleme Sonucu

Sektör	Olumlu	Olumsuz	Fotoğraflı	Fotoğrafsız	Grafik-Tablolu	Grafik-Tablosuz	Toplam
Finans	10	8	17	1	5	13	18
Enerji	11	2	12	1	1	12	13
Tekstil	6	3	9	0	0	9	9
Genel Ekonomi	2	6	5	3	1	7	8
Turizm	6	1	6	1	0	7	7
Elektronik Cihaz	4	2	4	2	1	5	6
Otomotiv	6	0	6	0	1	5	6
Gıda	4	0	4	0	0	4	4
Savunma Sanayi	1	1	2	0	0	2	2
Beyaz Eşya	2	0	2	0	0	2	2
Mobilya	1	0	1	0	0	1	1
Oyuncak	0	1	1	0	0	1	1

Kimya	1	0	1	0	0	1	1
İnşaat	1	0	1	0	0	1	1
Total	55	24	71	8	9	70	79

İnceleme sonucu ve yukarıdaki tabloda gösterildiği gibi, Sabah gazetesinin 1 Ocak 2016 tarihinden 30 Haziran 2016 tarihine kadar yayınlanmış olan ekonomi sayfalarının incelenmesinde, toplam 79 adet Çin ekonomisiyle ilgili haber, yazı ve yorumlar tespit edilmiştir. Bu bulgular olumlu 55 adet, olumsuz 24 adet, fotoğraflı 71 adet, fotoğrafsız 8 adet, grafik-tablolu 9 adet, grafik-tablosuz 70 adet olarak kategorize edilebilmektedir. Sektörel açıdan baktığımızda, toplam 14 sektörü kapsamakta olup, 18 adet haber ile en çok finans sektörü gazetede yer almaktadır. Diğer yandan 13 adet haber ile enerji sektörü en çok yayınlanan ikinci sektör olarak tespit edilirken, 9 adet haber ile tekstil sektörü üçüncü sırada yer almaktadır. Çin ekonomisinin küresel ekonomi ve Türkiye ekonomisine olan genel yorum ile ilgili 8 adet, turizm ile ilgili 7 adet, elektronik cihaz ve otomotive sektörüyle ilgili 6'ser adet haber yayınlanmış olup, gıda ile ilgili 4 adet, savunma ve beyaz eşya sektörüyle ilgili 2'ser adet haber tespit edilmiştir. Ayrıca mobilya, oyuncak, kimya ve inşaat sektörüyle ilgili birer adet haber tespit edilmiştir.

SONUÇ

Küreselleşme tipik olarak, farklı ekonomilerin ve toplumların daha yakından bütünleştiği ve dünya çapında artan yakınlaşma anlamına gelmektedir. Küreselleşme sonuçları hakkında çok fazla araştırma yapıldığı süreçten geçmekteyiz¹. Çok çeşitli farklı politik, ekonomik ve kültürel eğilimleri kapsayan “küreselleşme” terimi, günümüzdeki politik ve akademik tartışmaların en moda sözlerinden biri haline gelmiştir. Popüler söylemde, küreselleşme genellikle aşağıdaki fenomenlerden biri veya birkaçıyla eş anlamlılıktan daha az bir işlev görmektedir. Dünya ekonomisinde klasik liberal veya “serbest piyasa” politikalarının peşinde koşmak, yani “ekonomik liberalleşme”, artan egemenlik batılı hatta Amerikan siyasi, ekonomik ve kültürel yaşam biçimleri, yani “batılılaştırma” veya “Amerikanlaşma”, yeni bilgi teknolojilerinin çoğalması, İnternet Devrimi ve insanlığın eşikte durduğu fikri büyük sosyal çatışma kaynaklarının ortadan kalktığı birleşik bir topluluğun gerçekleştirilmesi². Küreselleşme yeni bir fenomen değildir; küresel ekolojik değişimler daha da bütünleşmiş bir küresel ekonomi ve diğer küresel eğilimlerle birlikte küresel düzeyde giderek artan siyasi faaliyetler ortaya çıkmaktadır³. Eski, ancak yaklaşık 20 yıldan fazla olmamak üzere, çeşitli toplumsal alanlardan ve zorlayıcılardan alimler bu sosyal fenomen hakkında kuvvetli bir tartışmada tartışılmıştır.

Yüzyıllar boyunca, dünya genelindeki insan toplulukları giderek daha yakın temaslar kurmuştur. Son zamanlarda, küresel entegrasyonun hızı çarpıcı bir şekilde artmıştır. İletişim, ulaşım ve bilgisayar teknolojisindeki benzeri görülmemiş değişiklikler, sürece yeni bir ivme kazandırmış ve dünyayı her zamankinden daha bağımlı hale getirmiştir. Haberleşme ve ulaştırma teknolojisindeki gelişmeler, serbest piyasa ideolojisi ile birleştiğinde, mal, hizmet ve sermaye benzeri görülmemiş bir hareketlilik sağlamıştır. Kuzey ülkeleri dünya pazarlarını kendi mallarına açmak ve

¹ Theresse Nilson, “Good for Living?” **On The Relationship Between Globalization And Life Expectancy, World Development**, Cilt 38, No. 9, 2010, s. 1191–1203.

² Globalization, 2010, **Stanford Encyclopedia of Philosophy**, (Çevrimiçi) <http://plato.stanford.edu/>

³ Globalization, 2005,(Çevrimiçi) www.globalization/globalization-of-politics.html

Güney'deki elitlerin sıkça desteklediği politikaları, Güney'deki bol ve ucuz emeğin avantajlarından yararlanmak istiyor. Yoksul ülkeleri tarifeleri düşürerek, devlet işletmelerini özelleştirerek ve çevre ve işçilik standartlarını gevşeterek "bütünleşmeye" zorlamak için uluslararası finans kurumlarını ve bölgesel ticaret anlaşmalarını kullanıyorlar.

Sonuç olarak, uluslararası düzeyde yasalar, ekonomiler ve sosyal hareketler oluşuyor. Birçok politikacı, akademisyen ve gazeteci bu eğilimleri kaçınılmaz ve memnuniyetle karşılar. Ancak milyarlarca dünya insanı için iş odaklı küreselleşme, eski yaşam tarzlarını yıkmak ve geçim kaynaklarını ve kültürleri tehdit etmek anlamına geliyor. Sivil toplum kuruluşları, diğer ülkelerdeki kuruluşlarla ittifaklar kurarak, küresel iletişim sistemlerini kullanarak ve ulusal hükümetleri aracılığıyla çalışmak yerine doğrudan uluslararası kuruluşları ve diğer aktörleri temel yaparak küresel olarak hareket etmektedir.

Tarihsel olarak konuşursak, Çin uluslararası politikada en azından 1950'lerden bu yana çok önemli bir oyuncu olmuştur. 1960'lardan bu yana, nükleer bir güç olmuştur, 1971'den bu yana ise Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin daimî üyesi ve sofistike Soğuk Savaş politikalarının arasında çok önemli bir aktördü. Bununla birlikte, Çin'in küresel politik ekonomiyle derin bir şekilde yeniden birleşmesi ve o zamandan bu yana büyük bir ekonomik santrale eşi benzeri görülmemiş bir yükselişi olmuştur. Bu yükseliş, Çin'in kurucusu Mao'nın yaptığı hatlarını düzelterek, Deng döneminde uygulanan Dışa Açılma Politikası ve Ekonomik Reform sayesinde gerçekleştiğini söylemek mümkün. Serbest piyasanın yürürlüğe girmesi doğrudan yabancı yatırımların artmasına kolaylık sağlamıştır ve aynı zamanda Çin'in döviz rezervisini de arttırmıştır.

Ekonomik reformların yürürlüğe girmesinden bu yana, Çin'in ekonomisi reform öncesi dönemden önemli ölçüde daha hızlı bir şekilde büyüdü ve çoğu zaman büyük ekonomik aksaklıklardan kaçınmıştır. 1979-2016 arasında, Çin'in yıllık net GSYH'sı ortalama% 9.6'dır. Bu, ortalama olarak Çin'in ekonomisinin büyüklüğünü her sekiz yılda bir net olarak iki katından fazla alabilmesi anlamına gelmektedir. 2008 yılında başlayan küresel ekonomik yavaşlama, Çin ekonomisi üzerinde önemli bir etki

yapmıştır. Çin'in medyası, 2009'un başlarında 20 milyon göçmen işçinin finansal kriz nedeniyle işlerini kaybettikten sonra eve döndüğünü ve 2008'in dördüncü çeyreğinde net GSYİH'nın yıllık bazda% 6.8'e düştüğünü bildirmiştir. Çin hükümeti, büyük ölçüde alt yapıyı finanse etmeyi ve banka kredilerini artırmak için para politikalarını gevşetmeyi amaçlayan 586 milyar dolarlık bir ekonomik teşvik paketi uygulayarak yanıt vermiştir. Çin ürünleri için, 2008'den 2010'a kadar Çin'in net GSYH büyümesi ortalama %9.7 olmuştur. Bununla birlikte, GSYH büyüme oranı ardışık altı yıl boyunca yavaşlamış ve 2010'da %10.6'dan 2016'da %6.7'ye düşmüştür (2017'de %6.8'e yükselmiştir). IMF'nin Ekim 2017 Dünya Ekonomik Görünümü, Çin'in reel GSYİH'nın önümüzdeki yıllarda daha da yavaşlayacağını ve 2022'de %5.7'ye ulaşacağını öngörmektedir.⁴

Küresel toplumun Çin'in uluslararası sistemin geleceği için önemini yeniden değerlendirmek için sarsılmasının ana nedeni haline gelen 1990'ların ortalarıdır. Çin'in Batı dünyasındaki yükselişinden kaynaklanan yaygın şok ve endişe duygusu, Çin'in küresel ticaret, finans ve üretim ağlarının işleyişiyle ilgisi olmadığı kadar uzun zaman önce olmadığı için şaşırtıcı değildi. "Çin malı" damgasını taşımayan oyuncak, giysi ve elektronik teçhizatı bulmanın giderek zorlaştığı bir çağda, bu devin son derece rekabetçi küresel politik ekonomiye göreceli olarak yeni geldiğine dikkat çekmek daha da şaşırtıcı görünmektedir.⁵

Doğu ve Güney Asya'nın günümüzdeki en büyük 10 ekonomisinin 1970 yılındaki satın alma gücü paritesiyle toplam büyüklüğü, ya da toplam üretim hacmi, Kuzey Amerika ve Avrupa'nın günümüzdeki en büyük 10 ekonomisinin yüzde 30'u kadardı. Bu Doğulu ekonomilerin toplam üretim hacmi 2011 yılına gelindiğinde Batılı olanlarinkini yakalamış, 2014 yılında ise yüzde 10 aşmış bulunuyordu. Bu değişimde Çin ekonomisinin hızlı büyümesi büyük bir rol oynuyordu; Çin'in bu Doğulu ekonomilerin toplam üretimi içindeki payı aynı dönemde yüzde 30 dolayından yüzde 50'ye yakın bir düzeye çıkmıştır. "Batı ekonomilerinin dünya üretimi ve bu üretimden

⁴ Wayne M. Morrison, "Amerika Birleşik Devletleri İçin Çin'in Ekonomik Yükselişi Üzerindeki Zorluklar ve Etkileri: Tarih, Eğilimler", **Congressional Research Service**, Şubat, 2018, s.5.

⁵ Sadık Ünay, "Nişandan Çekişmeküresel", **Politik Ekonomide Çin**, s.1-2.

sağlanan gelirdeki paylarında büyük bir düşüş gerçekleşirken, yaklaşık yarısını Çin'in oluşturduğu Doğu Asya bölgesi ekonomilerinin payının hızla artmasının, dünya ekonomisinin ağırlık merkezinin batıdan doğuya, doğuda da Çin'e kaydığına işaret ettiğini söyleyebiliriz.”⁶

Çin'in GSYİH büyümesi, 2018'in ilk yarısında, özellikle yatırım ve ihracattaki zayıf büyüme nedeniyle, üçüncü çeyrekte yıllık yüzde 6,5 olarak gerçekleşmiştir. Çin'in finansal piyasaları gerilmiştir: hisse fiyatları yüzde 20 ve RMB-ABD doları karşısında yüzde 6 değer kaybetmiştir. Bu zorlu ekonomik ortama cevaben, hükümet büyüme ve yatırımcı güvenini desteklemek için bir dizi önlem açıkladı: Çin Halk Bankası tarafından artan likidite sağlanması, altyapı yatırımı, hane halkı ve firmalar için mali teşvikler ve küçük işletmelere ilave destek. Yavaşlamaya rağmen, Çin'in ekonomisi dirençli olmaya devam etmektedir. Dünya Bankası GSYİH büyümesini 2018'de yüzde 6,5 ve 2019'da yüzde 6,2 olarak tahmin etmektedir.⁷

Son on yıllarda Çin, Türkiye için kilit bir ticaret ortağı haline gelmiştir. Bugün Çin, Türkiye'nin Almanya'dan sonra ikinci ticaret ortağı ve 2015'te Rusya'yı devralan ilk tedarikçi ortağı haline gelmiştir. Son birkaç yılda Çin'den gelen doğrudan yabancı yatırımlar da artmaya başlamıştır. İki taraflı ticaret, AKP'nin 2002 sonunda iktidara gelmesinden sonra doğrudan Türkiye'yi Çin ile daha fazla iş yapmaya teşvik etmesinden etkilenmiştir. Ancak Çin, bu gelişen ticari ilişkilerden Türkiye'den daha fazla yararlanmıştır. Çin ve Türkiye arasındaki ilişki her iki ülkedeki akademik çevrelerin dikkatini çekmiştir ve hem Çin'in hem de Türkiye'nin bölgesel ve küresel düzeyde hızla büyüdüğü ve her ikisi için de çok pratik bir öneme sahiptir. Türkiye, hızlı gelişme için Çin'i önemli bir fırsat olarak görmektedir.

Çin ile Türkiye arasındaki ekonomik ilişkiden bakıldığında, yeni yüzyılda, ticari ve ekonomik ikili ilişki hızla gelişmektedir. Türkiye, Çin'in önemli ekonomik ortakları

⁶ Fatih Oktay, “Çin”, **Yeni Büyük Güç ve Değişen Dünya Dengeleri**, İstanbul, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2019, s.524.

⁷ World Bank, **China Economic Update**, (Çevrimiçi)
<https://www.worldbank.org/en/country/china/publication/china-economic-update-december-2018>, Aralık,2018.

arasında yer almaktadır. Türkiye, 2005'ten bu yana, Çin'e yönelik ekonomik kalkınma politikalarını tüm alanlarda desteklemektedir. Türkiye Ekonomi Bakanlığı, Çin pazarını tanıtmayı hedefleyen programlar yürütmüştür. Türkiye ve Çin, G20'de en hızlı büyüyen iki ekonomi olarak görülmektedir. İkili ekonomik ve ticari ilişkilerin gelişme momentumu oldukça güçlüdür. 2010 yılında Çin Başbakanı olan Wen Jiabao, Çin ve Türkiye'nin stratejik işbirliğine dayalı bir ilişki kurmayı ortaya koyan Türkiye'yi ziyaret etmiştir. Çinli liderler, Türkiye'nin gücünü ve uluslararası toplumdaki ve çevresindeki bölgelerdeki etkisini zaten fark ettiklerini belirtmiştir. Her iki taraf da birçok anlaşma imzaladı ve ticareti iki ülkenin para birimi ile çözme kararı almıştır. İkili ticaret hacmini 2010 yılında 17 milyar dolardan 2015'te 50 milyar dolara, 2020'de 100 milyara çıkarmayı planlamışlardır. Şubat 2012'de, başkan yardımcısı Xi Jinping Türkiye'yi ziyaret etmiştir. Ziyareti sırasında, iki merkez bankası resmen döviz takas sözleşmesini imzaladılar. Türkiye, Çin ile para takas anlaşması imzalayan 16. ülke olmuştur. Nisan 2012'de, Türkiye Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan, ekonomik ve ticari işbirliğini ilerletmeyi amaçlayan Çin'i ziyaret etmek üzere 300 iş adamıyla bir heyete liderlik etmiştir. Her iki taraf da nükleer enerji içeren alanları kapsayan ciddi bir ekonomik ve ticari işbirliği anlaşması imzalamıştır.⁸ Çin ile Türkiye arasındaki etkileşim sıklaşmaktadır. Çin zaten Türkiye'nin önemli ticaret ortağı olmuştur. China Customs'ın verileri, 2001-2013 yılları arasında Çin ile Türkiye arasındaki ticaret hacminin 900 milyon dolardan 22.2 milyar dolara yükseldiğini; Çin ticaret fazlasını belirtmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu'nun verilerine göre, 2004'ten 2013'e kadar, ikili ticaret hacmi 4,8 milyar dolardan 28,3 milyar dolara yükselmiştir. Çin, Türkiye'nin üçüncü ticaret ortağıdır (Almanya ve Rusya'yı takip eder) ve 11. en büyük ihracat pazarı ile ikinci ithalat kaynağı olmuştur (Rusya'dan sonra). Çin'in Türkiye'nin toplam ihracat hacmindeki payı, 2004'te yüzde 0,6'dan 2013'te yüzde 2,4'e yükseldi. Aynı dönemde Çin'in Türkiye'nin toplam ithalat hacmindeki oranı da yüzde 4.6'dan yüzde 9.8'e yükselmiştir.⁹

⁸ Zhiqiang Zou, "Yeni Dönemde Çin-Türkiye Stratejik Ekonomik İlişkileri", **Türk Uluslararası İlişkiler Alternatifleri Dergisi**, Cilt 14, No. 3, Güz, 2015. www.alternativesjournal.net

⁹ TurkStat, 18 Ekim 2014, <http://www.turkstat.gov.tr/Start.do>

Tek Kuşak Tek Yol inşası hem Çin'in hem de Türkiye'nin stratejik taleplerini ve ekonomik kalkınma stratejilerini karşılamaktadır. İkisi arasındaki ekonomik işbirliğine yeni kalkınma fırsatları getirmektedir. Tek Kuşak Tek Yol Kemer, Orta Doğu ve Avrupa dahil olmak üzere Çin'in Avrasya'ya yönelik stratejik operasyonunun yeni fikrini ve yeni çerçevesini temsil etmektedir. Çin'in Avrasya'daki ekonomik düzeninin ve stratejik öneme sahip olan stratejik düzeninin önemli bir parçasıdır. İpek Yolu Ekonomik Kuşağı'nın inşaatı, Türkiye'nin stratejik ve ekonomik taleplerini de karşılamaktadır. Son yıllarda, Türkiye iddialı kalkınma planını ve dış politikasını yükseltti. Bununla birlikte, kapsamlı ulusal gücünün kısıtlanmasından dolayı, bir güç olarak tutumu sınırlandırılmıştır. Çin'in ulusal gücünün artması ve İpek Yolu Ekonomik Kuşak stratejisinin başlatılması, Türkiye'nin Çin'in gücünün yardımıyla konumunu iyileştirmesi için fırsatlar sunmaktadır. Hem merkezi hem de yerel yönetimler, Türkiye'nin konum avantajının alınabileceğini ve Türkiye'nin ekonomik kalkınmasının teşvik edilebileceğini belirterek, yeni İpek Yolu'nun oluşturulmasında büyük bir tutkuya sahipler. 2011 yılı başlarında olduğu gibi, Çin ve Türkiye Yeni İpek Yolu'nun geliştirilmesi ile ilgili Mutabakat Muhtırasını imzalamışlardır.¹⁰

Birçok alanda sağladığı avantajlarla, Türkiye, Çin'in İpek Yolu Ekonomik Kemer inşasını desteklemesinde önemli bir stratejik konuma sahiptir. İlk olarak, Türkiye'nin jeopolitik ve jeo-ekonomik konumu benzersizdir ve doğal olarak Çin'in ortağı olmak ve Avrasya'da Tek Kuşak Tek Tol Kemer inşasında anahtar rol oynamaktadır. İkincisi, Türkiye'nin ekonomik gücü göreceli güçlüdür. Orta Asya ve Orta Doğu ülkelerinde Hazar bölgesi ile yakın ekonomik ve kültürel bağlantısı vardır. Aynı zamanda bölgesel yatırım ve kalkınma konusunda oldukça güçlü bir güce sahip olması, Tek Kuşak Tek Yol inşasında elverişsiz bir katılımcı olmasını sağlamaktadır. Üçüncüsü, Avrupa ile olan yakın ekonomik bağlantısıyla, Türkiye, Avrupa ile dış dünya arasındaki geçiş noktası ve Tek Kuşak Tek Yol'un uzun vadeli versiyonunun gerçekleştirilmesinde önemli bir destek olmuştur. Türkiye, Avrupa'ya uzanan gelecekteki Tek Kuşak Tek Yol'un gelişiminin kilit kanallarındandır. Tek Kuşak Tek Yolu'nun Pasifik

¹⁰ Zou,a.g.e.

Okyanusu'ndan Baltık Denizi'ne gelme ihtimalini ortaya çıkarmak hayati önem taşımaktadır.¹¹

Ocak 2016'dan Haziran 2016'ya kadar yayınlanan Sabah ve Hürriyet gazetesinin ekonomi sayfalarının inceleme sonuçlarına göre, Sabah gazetesi 79 adet haber ile Hürriyet gazetesinden daha çok Çin ile ilgili ekonomik haberlere yer vermiştir. Ancak sektör ayırmaksızın genel olarak bakıldığında ise, her iki gazetede yer alan Çin ile ilgili haberlerin çoğu olumlu, fotoğraflı ve grafik-tablo kullanılmadan yansıtılmıştır.

Sektörel açısından bakıldığında, her iki gazetede en çok finans sektörüyle ilgili haberlere yer verilmiştir. Enerji alandaki haberler her iki gazetenin mart ayındaki yayınlarına yoğunlaşmış ve çoğunlukla olumlu, fotoğraflı ve grafik-tablosuz olarak görülmektedir. Mart ayında Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Albayrak, enerji sektörüyle ilgili Çin'i ziyaret etmiştir. Ziyarete esnasında Albayrak Çin'deki mevkidaşlarıyla ikili görüşmeler gerçekleştirmiştir ve önemli projelere, ikili iş anlaşmalarına imza atmıştır. Ayrıca Albayrak, Çin'deki dev enerji şirketleri ve araştırma merkezlerini de ziyaret etmiştir. Ziyaret sonucunda, Çin'deki bazı projeler modellerinin Türkiye enerji sektörüne önemli katkılar sağlayacağını, ancak bazı modellerin ise çevre kirliliği gibi olumsuz etkilerinden dolayı hoş karşılanmadığını belirtmiştir.

Finans sektörü ile ilgili haberler her iki gazetede en çok yer alan ikinci sektördür. Hürriyet gazetesinde yer alan finans haberlerin yarısından fazlası olumsuz olarak yansıtılmışken, Sabah gazetesinde ise bu durum tam tersi olduğu tespit edilmiştir. Ancak her iki gazetede Çin'in ekonomik büyümesinin yavaşlamasının küresel ekonomiye olumsuz etki etmesiyle birlikte, Türkiye ekonomisine de olumsuz etki yarattığı, bu etkilerin özellikle dolar kuru ve altın fiyatlarını fırlaması olarak görüldüğü belirtilmiştir.

Her iki gazetede üçüncü olarak en çok yer verilen haberler ise tekstil sektörüyle ilgili olduğu görülmektedir ve her iki gazetede çoğunluk olarak olumlu, fotoğraflı ve

¹¹ Zhiqiang Zou, "İpek Yolu Ekonomik Kemer ve Çin-Türkiye Ekonomik ve Ticari İlişkisi", **Hui Müslüman Azınlık Çalışmaları Dergisi**, 2014,s.128.

grafik-tablo kullanılmadan yansıtılmıştır. Her iki gazetede Türkiye'deki ayakkabı, hazır giyim gibi tekstil sektörünün Çin ile kuyu ticari ve ihracat ilişkileri olumlu olarak belirtilmişken, Çin'den gelen kalitesiz ve ucuz malların Türkiye piyasasına olumsuz etki yarattığı belirtilmiştir.

Toparlayacak olursak, Türkiye'nin ekonomik ölçeği ve uluslararası konumu son yıllarda çarpıcı bir şekilde artmış, yükselen güçlerden biri olduğu bellidir ve Türkiye'nin yükselişinin dinamikleri dünyada giderek daha fazla dikkat çekmektedir. Küresel kalıp değişimleri ve yükselen güçlerin gruplaşması bağlamında, Avrasya'nın iki ucunda yer alan Çin ve Türkiye, benzer hedefleri geliştirmekte. Bu iki ülkenin ortak çıkarları artmaktadır ve stratejik, ekonomik işbirliğine olan talep de artmaktadır. Birlikte yükselme yolunda, Çin ve Türkiye işbirliği için daha fazla ilgi alanı ve fırsat noktası bulabilmektedir. Bu nedenle, Çin-Türkiye stratejik ekonomik ilişkisinin kurulması her ikisi için de gündeme dile getirilmektedir. İki ülkenin ekonomik ve ticari işbirliğini büyük potansiyel ile daha da ileri götüren ekonomik gücü ve yükselme eğilimi görülmektedir. İki güç olarak, küresel ekonomik geçiş ve yönetiminde stratejik işbirliği için daha fazla şansları bulunmaktadır. Türkiye, Avrasya'daki jeo-ekonomik peyzajın değişmesinde ve Tek Kuşak Tek Yol'un kurulmasında önemli bir stratejik rol oynamaktadır. Çin-Türkiye stratejik ekonomik ilişkisi zengin çağrışımlara sahiptir. Ticaret, yatırım, finans ve küresel ekonomik yönetim gibi pek çok alanda, ikili seviye, Orta Doğu, Avrasya ve hatta küresel seviye gibi seviyelerde stratejik değeri ve alanı vardır. Gelecekte, ulaşım altyapısı, yatırım ve finansal alanlar, uluslararası proje sözleşmeleri ve uluslararası enerji geliştirme alanlarında ikisi arasındaki ekonomik işbirliği güçlendirileceğini görmek mümkün. İki ülkenin ekonomik stratejik ilişkilerinin güçlü olduğu yakın zamanlardaki ikili görüşmeler, ziyaretler ve karşılıklı imzalanan projeleriyle belli olmaktadır ve bundan sonraki süreçte daha da derin ve güçlü ilişkilerin kurulacağı beklenmektedir.

KAYNAKÇA

- Altan, Selda: “Osmanlı’ya Doğudan Bakmak”, **20. Yüzyıl Dönümünde Çin’de Osmanlı Algısı ve Milliyetçilik, Türkiye’de Çin’i Düşünmek**, Ekonomik, Siyasi ve Kültürel İlişkilere Yeni Yaklaşımlar, İstanbul, Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi, 2013, s. 95.
- Atakan, Coşkun C.: "Globalleşme ve Türkiye", **Mercek Dergisi**, Mess Yayınları, 2001, s.104-105.
- Atlı, Altay: “Türkiye'nin Çine Yönelik Dış Politikası, Geliştirme İçin Analiz ve Tavsiyeler”, Boğaziçi Üniversitesi, **Asya Çalışmaları Merkezi**, İstanbul, 2006, s. 6.
- Bamyeh, Mohammed: “Uluslarüstüleşme”, **Güncel toplum**,1993, s. 3.
- Barth, Fredrik: “Etnik gruplar ve sınırlar”, **Kültürel Farklılıkların Toplumsal Organizasyonu**, Bergen ve Londra, Fortlaget ve George Allen ve Unwin Üniversiteleri,1969.
- Bayar, Fırat: “Küreselleşme Kavramı ve Küreselleşme Sürecinde Türkiye”, **Uluslararası Ekonomik Sorunlar**.
- Bayar, Zühtür: “Küreselleşmenin Sosyo-Kültürel Boyutları”, **Papirüs Dergisi**, Sayı:45, İstanbul, Kasım, 2000.
- Bilimoria, Diana: “Zorlu 'Küreselleşme' Söylemleri”, **Örgütsel Değişim Yönetimi Dergisi**, C. 8, No. 4, 1995, s. 3-5.
- Büyükbaykal, Ceyda I: **Türkiye’de Televizyon Alanında Küresel Yerel Birlikteliği: CNN Türk ve CNBC-e Örneği**, İstanbul, İÜ İletişim Fakültesi Yayınları, 2004, s.15.
- Castells, Manuel: **Bilgi Kenti Oxford ve Cambridge**, Basil Blackwell,1993.
- Castells, Manuel: **Ağ Toplumu**, C.1, Oxford, Blackwell,1996.
- Cerny, Philip G.: “Rekabet Devletin Paradoksları”, **Siyasal Küreselleşmenin Dinamikleri**, Hükümet ve Muhalefet,1997.

- Chaudhuri, Kirti N.: “Avrupa'dan Önce Asya”, **Hint Okyanusunun İslam'ın Yükselişi'nden 1750'ye Kadar Ekonomisi ve Uygarlığı**, Cambridge, Cambridge Üniversitesi basını,1990, s.141.
- Cheng, ChuYuan: **Komünist Çin'in Ekonomisi 1949-1962**, Seton Hall üniversitesi,1963.
- Cuterela, Sandu: **Küreselleşme: Tanımı, Süreçleri ve Kavramları**, National Defense University, Carol I, s. 138
- DeLong, James B.: **Estimating World GDP, One Million B.C.–Present**, Department of Economics, University of California,1998.
- Erdal, Güven: “Krizin Sorumlusu Gümrük Birliği?”, **Foreign Policy Dergisi**, İstanbul Bilgi Üniversitesi, Aralık, 2001, s. 91.
- Esgin, Ali: , “Ulus-Devlet ve Küreselleşmeye İlişkin Bazı Tartışmalar”, **Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 2005, C.25, No.2, s. 185-192.
- Evers, Hans D. **Küresel Pazar Kültürleri ve Güneydoğu Asya'da Modernite İnşası**,1997.
- Gerke, Solvay:
- Featherstone, Mike: “Kültürü Geri Alma, Küreselleşme”, **Postmodernizm ve Kimlik**, Londra,1995.
- Findlay, Ronald **“Emtia Piyasası Entegrasyonu”, Ekonomik Politika Araştırmaları Merkezi**, Tartışma Belgesi No. 3125, Londra, Ocak, 2002, s.16.
- O'Rourke, H. Kevin:
- Fu, Xiaolan **İhracat, Doğrudan Yatırım ve Çin'deki Ekonomik Kalkınma**, Londra ve New York, 2004.
- Gao, Shangquan: **Ekonomik Küreselleşme, Trendler, Riskler ve Risk Önleme**, 2000.
- Garnaut, Ross: **Çin'in Mülk Sahibi Reformu**, Washington, 2005.
- Ghosh, Palash R.: “Türkiye ve Çin: Antik Bağlantılar ve Modern Müttelikler”, **International Business Times**, 28 Şubat, 2010.
- Giddens, Anthony: Küreselleşmeyle İlgili Anthony Giddens, “UNRISD Küreselleşme ve Vatandaşlık Konferansı'nda Bir Anahtarnote Adresinden Alıntılar”, **UNRISD (Birleşmiş Milletler Sosyal**

- Gelişim Araştırma Enstitüsü) Haberler**, C.15, No:15, 1996, s. 4-5.
- Giddens, Anthony: **Küresel Hukuksal Etkileşim ve Günümüz Küreselleşme Kalıpları**, Ashgate, Dartmouth Publishing Company, 1998, s. 327.
- Girgin, Atila: **Yazılı Basında Haber ve Habercilik Etik'i**, İstanbul, İnkılap Kitapevi, 2000.
- Gordon, Marshall: **Sosyoloji Sözlüğü**, Çev. Osman Akınhay&Derya Kömürcü, Ankara, Bilimve Sanat yayınları,1999, s.449.
- Gökten, Kerem: “Çin Yüzyılını Anlamak”, **Afyon Savaşlarından Bugüne Çin’in Dönüşümü**, Notabene Yayınları, Ankara, 2012, s.166.
- Gülenç, Kurtul: “Küreselleşme, Postmodernizm ve Siyasal İslam, Kaygı”, **Uludağ Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi**, Bursa, 2011, s.122.
- Güvenç, Nazim: “Küreselleşme ve Türkiye”, İstanbul,**BDS Yayınları**,1998, s.318.
- Held, David: **Küresel Dönüşümler: Politika, Ekonomi ve Kültür**, Stanford University Yayını,1999.
- Hirst, Paul
Thompson,Grahame: “Soru Küreselleşmesi”, **Uluslararası Ekonomi ve Yönetişim Olanaklar**, Cambridge, Polity Press, 1996.
- Hofstede, Geert: “Kültürün Sonuçları”, **İşle İlgili Değerlerdeki Uluslararası Farklılıklar**, SAGE, Newbury Park, 1984.
- Irwin, Douglas A.: **Gelmeye Karşı: Entellektüel Serbest Ticaret Tarihi**, Princeton NJ. Princeton Üniversitesi Basın, 1996, s. 22.
- Jameson, Fredric: “Felsefi Bir Sayı Olarak Küreselleşmeye İlişkin Notlar”, **Symploke**, Cilt.9, NO:1-2, 2001, s. 15-43.
- Kalkınç, Halit: **Kavramlar ve Açıklayıcılığını Yitirirken Küreselleşme Amerikanlaşma İlişkisi**, Ümit Yayıncılık, Ankara, 2004, s.15.
- Lawlor, Benjemin R.: “Küreselleşmenin Çağı”, **Bilgi Teknolojisinin Küresel İş Stratejilerine Etkisi**, The Honors Program Senior Capstone Project,2007, s.16.

- Lawrence, Robert Z.: **Bölgeselcilik, Çok Taraflılık ve Derin Entegrasyon**, Washington, DC, Brookings, 1996.
- Lin, Justin Yifu: “Politika Yüğü, Hesap Verebilirlik ve Yumuşak Bütçe Kısıtlaması”, **American Economic Review**, C. 89, No:2, 1999.
- Tan, GuoFu:
- Lin, Justin Yifu: “Rekabet, Politika Yüğü ve Kamu İktisadi Teşebbüs Reformu”, **Amerikan Ekonomik İncelemesi**, Mayıs 1998, s. 422-27.
- Loewe, Michael: “Çin’de Son Bulunan El Yazmaları”, **Bir Ön Araştırma**, T’oung Pao, 1977, s. 99-136.
- Maddison, Angus: , “Dünya Ekonomisi: Binyıl Perspektifi”, **Geliştirme Merkezi. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü**, Paris, 200, s.125.
- Mao, Zedong: **Mao Zedong’un Seçilmiş Eserleri**, C.5, Pekin, Halk Basını,1977.
- McKinnon, Ronald: **Sabit, Durgun Bir Yuan-Dolar Döviz Kuru?**, Doğu Asya Forumu, 2010, s. 152-156.
- McMichael, Philip: “Küreselleşme: Mitler ve Gerçekler”, **Kırsal Sosyoloji**, Ocak, 1996, s. 29.
- Meisner, Maurice: “Çin Tarihinin Dünya Tarihindeki Önemi Çalışma Projesi”, **Asya Araştırma Merkezi**, Londra İktisat ve Siyaset Bilimi Fakültesi, Londra, 1999, s.13.
- Meisner, Maurice: **Mao’nun Çin’i ve Sonrası**, New York Basını, 1986.
- Misiak, Wladyslaw: , “Küreselleşme Daha Net Ders Kitabı”, **Toplum, Kültür, Siyaset. Yeni Dünya Düzeninin Yapısı Açısından Bakıldığında**, Varşova 2009.
- Morrison, Wayne M.: “Amerika Birleşik Devletleri İçin Çin’in Ekonomik Yükselişi Üzerindeki Zorluklar ve Etkileri: Tarih, Eğilimler”, **Congressional Research Service**, Şubat, 2018, s.5.
- Nilson, Therese: “Good for Living?” **On The Relationship Between Globalization And Life Expectancy, World Development**, Cilt 38, No. 9, 2010, s. 1191–1203.
- OECD: “Intra-Firm Trade”,Paris, **OECD**, 1993, s. 7.

- OECD: “Tarımsal Politikaya Gözetme”, Çin, **OECD Basımı**, 2005a, s. 34.
- Oktay, Fatih: “Çin”, **Yeni Büyük Güç ve Değişen Dünya Dengeleri**, İstanbul, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2019, s.524
- Oman, Charles: “Küreselleşme ve Bölgeselleşmenin Politika Zorlukları”, **OECD Geliştirme Merkezi, Politika**, No:11, 1996, s. 5.
- Öymen, Onur: **Geleceği Yakalamak Türkiye’de ve Dünyada Küreselleşme ve Devlet Reformu**, İstanbul: Remzi Kitapevi, 2000.
- Özkan, Reşat: **Küreselleşme Çağdaşlık Mı?**, Finansal Forum, 2000.
- Özkul, Osman: **Kültür ve Küreselleşme**, İstanbul, Açılımkitap, 2013.
- Paul, James
Solungaçlar, Barry: “Küreselleşme ve Ekonomi”, **Küresel Piyasalar ve Kapitalizm**, NO:1, London, Sage Publications, 2007, s.15.
- Pieterse, Jan N.: “Hibridizasyon Olarak Küreselleşme”, **Uluslararası Sosyoloji**, 1994, s. 165.
- Prybyla, Jan S.: **Komünist Çin’in Ekonomi Politikası**, International Textbook Company, 1970.
- Qian, Yingyi: **M-form ve U-Form Organizasyonlarındaki Değişiklikleri Koordine Etmek**, Mimeo, Stanford Üniversitesi,1999.
- Qian, Yingyi: “Optimal Hiyerarşide Kontrol Teşvikleri ve Kontrolü”, **Ekonomik Araştırmaların Gözden Geçirilmesi**, 1994, s, 527-544.
- Qian, Yingyi: “Çin’deki Finansal Sistem Reformu”, **Japonya Ana Banka Sisteminden Ders**, 1994,<http://elsa.berkeley.edu/~yqian/91-4.pdf>,16 Ağustos 2006.
- Robinon, Mary: , **Küreselleşme Nasıl Uluslararası İlişkileri Dönüştürüyor**, İlişkili İçerik, 2006.
- Sirmen, Ali: “Prof. Şaylan’ın Mektubu”, **Cumhuriyet Gazetesi**,13 Mart, 2001, s. 4.
- Sorti, Giovanna “Küreselleşme ve Kültür”, **Üç H Senaryosu**, 1999.
- Hassi Abderrahman:

- Spence, Jonathan D.: **Modern Çin Araştırması**,1990.
- Standage, Tom: **The Victorian Internet**, Walker Publishing Company, Newyork,1998, s. 90.
- Stephanson, Anders: “Birleşik Devletler”, **Avrupa’da Soğuk Savaşın Kökenleri: Uluslararası Perspektifler**, New Haven Yale University Basını, 1994, 23-52.
- Taşlıyan, Mustafa: **Elektronik Ticaret Kavram ve Uygulamalar**, İstanbul, Sakarya Kitapevi, 2001.
- Timur, Taner: **, Küreselleşme ve Demokrasi Krizi**, Ankara, İmge Kitabevi, 1996.
- Togan, İsenbike: “Türk-Çin İlişkilerinde Ticaretin Rolü”, **Türkiye’de Çin’i Düşünmek: Ekonomik, Siyasi ve Kültürel İlişkilere Yeni Yaklaşımlar**, Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi, İstanbul, 2013, s.12.
- Ünay, Sadık: “Nişandan Çekişmeyeküresel”, **Politik Ekonomide Çin**, s.1-2.
- Wallerstein, Immanuel: “Dünya Kapitalist Sisteminin Yükselişi ve Geleceği: Karşılaştırmalı Analiz İçin Kavramlar”, **Toplum ve Tarihteki Karşılaştırmalı Araştırmalar**, Eylül,1974, s.5.
- Walzer, Michael: **Küresel Bir Sivil Topluma Doğru**, Oxford, Bergham.1995, s.142.
- White, Gordon: **Kaplana Binmek**, London, 1993.
- Wong, Christine: “Mali Reform ve Yerel Sanayileşme”, **Modern Çin**, 1992, s. 197-226.
- Yıldız, Bakan: “Afşin-Elbistan için Çin ile Görüşüyoruz”, **Hürriyet**, 5 Mayıs, 2014.
- Yip, George S.: “İnternet Çağında Küresel Strateji”, **İş Stratejisi İncelemesi**, NO:11, 2000, s. 2.

Zou, Zhiqiang: “Yeni Dönemde Çin-Türkiye Stratejik Ekonomik İlişkileri”, **Türk Uluslararası İlişkiler Alternatifleri Dergisi**, Cilt 14, No. 3, Güz, 2015. www.alternativesjournal.net

Zou, Zhiqiang: “İpek Yolu Ekonomik Kemer ve Çin-Türkiye Ekonomik ve Ticari İlişkisi”, **Hui Müslüman Azınlık Çalışmaları Dergisi**, 2014, s.128.

“2011 ABD USC Çin Ekonomi Devleti Konferansı, Komple Plan ve Sunumlar”, **China.usc.edu**, 2012.

China Daily, 1 Mayıs, 2010.

Globalization, 2005, (Çevrimiçi) www.globalization/globalization-of-politics.html

Globalization, **Stanford Encyclopedia of Philosophy**, 2010.
(Çevrimiçi) <http://plato.stanford.edu/>

T.C Dışişleri Bakanlığı, 2014.

T.C. Ekonomi Bakanlığı, **Çin Halk Cumhuriyeti Ülke Raporu**, Ankara, 2014.

Tarımsal Ticaret Politikaları ve Sorunları, 17 web kaynağı 21 Mart 2006'da
[Http://www.agtrade.org/glossary_search.cfm](http://www.agtrade.org/glossary_search.cfm).

Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, (Çevrimiçi) <http://www.mfa.gov.tr/turkiye-cin-halk-cumhuriyeti-ekonomik-iliskileri.tr.mfa>

TurkStat, 18 Ekim 2014, <http://www.turkstat.gov.tr/Start.do>

Uluslararası Para Fonu (IMF), **Dünya Ekonomik Görünümü**, Washington DC. Nisan, 2002, s.151.

World Bank, **China Economic Update**, (Çevrimiçi)
<https://www.worldbank.org/en/country/china/publication/china-economic-update-december-2018>, Aralık, 2018.

EKLER

Büyüyemeyen Çin ve düşen petrol fiyatlarıyla jeopolitik riskten kaçan para güvenli liman olarak görülen dolara yönelince piyasalar sarsıldı. Dolar, 3.0615 lirayı görürken, Borsa İstanbul yüzde 2.07 düştü. Küresel çapta endişe kurları eritti, dünya borsalarına yüzde 3'e yakın düşüşler yaşattı.

Şebnem TURHAN

TÜRKİYE faiz tartışmalarına kilitlenmişken asıl darbe dolardan gelmeye devam ediyor. Çin'e yönelik endişelerin artması, jeopolitik risklerin sürmesi, durdurulamayan petrol fiyatları düşüşü parayı geliştirmekte olan yani riskli piyasalardan kaçırıyor. Türkiye de önceki günkü Merkez Bankası Para Politikaları Kurulu toplantısı sonrasında bu türbülansa kapıldı ve dolar bankalararası piyasada Türk Lirası karşısında 3.0615'ya kadar yükseldi. Böylece doların TL karşısındaki bir yıllık değer artışı yüzde 30'u aştı. Serbest piyasada ise dolar günü 3.0500 liradan tamamladı. Borsa İstanbul yüzde 2.07 değer kaybetti ve 69 bin 603 puana kadar düştü. Türkiye'nin iki yıllık gösterge tahvil faizi de yüzde 0.72 artarak yüzde 11.26'ya çıktı.

GÜVENLİ LİMANA KAÇIŞ

Piyasalardaki korku global çapta katlanarak çoğalıyor. 20 gündür kısa molalarla dünya piyasalarında üst üst düşüşler yaşanıyor. Avrupa borsaları hemen her gün yüzde 3'ün üzerinde değer kaybediyor. Çin'deki düşük büyüme emtia fiyatlarını ve dünya ticaretini vururken küresel büyüme risk altında. Çin para birimi Yuan'da yeni devalüasyonlarla ülkeden kaçan paraları durdurmaya çalışıyor. 2015'te Çin'den 676 milyar dolar tüm gelişen ülkelere çıkan para ise 2015'te 735 milyar dolar oldu. 2016 için bu rakamın 448 milyar dolar olması bekleniyor.

Piyasaları değerlendiren Saxo Capital Markets Strateji Uzmanı Cüneyt Paksoy, 30 doların altındaki petrol fiyatlarının dünya ekonomileri için fırsat gibi görünse de Norveç gibi sağlam bir ekonomide bile sıkıntı yarattığını belirtti. Paksoy "Biz şimdiye kadar iyi durduk ama dün sarsıldık. Dolar artık iyi izlemek gerekiyor" dedi.

ALB Forex Araştırma Uzmanı Enver Erkan da "Avrupa hisse senetlerindeki kaybın derinleşmesi ve ABD vadeliilerinin de yüzde 2'ye yakın satıcı seyretilmesiyle beraber; alternatif varlıkların daha çok ön plana çıktığını söylemek mümkün" dedi.

DÜNYA PIYASALARI NEDEN KARIŞTI

- ✓ Çin 25 yılın en kötü büyümesini gerçekleştirdi
- ✓ Çin'in büyümemesi dünya ticaret ve büyümesini vuruyor
- ✓ En büyük emtia alıcısı Çin ithalatını azaltıyor
- ✓ Çin'in yeniden bir devalüasyon yapması korkutuyor
- ✓ Petrolde durmak bilmeyen düşüş stres yaratıyor
- ✓ Petrol ihracatçısı ülkeler büyük risk altında
- ✓ Para gelişen ülkeleri terk edip ABD'ye kaçıyor
- ✓ Başta ABD olmak üzere tahvillere yöneliyor
- ✓ Suudi Arabistan-İran gerilimi sürüyor

Piyasalarda Draghi rüzgârı

**ZEYNEL
BALCI İLE**

PIYASALAR

zbalci@meksa.com

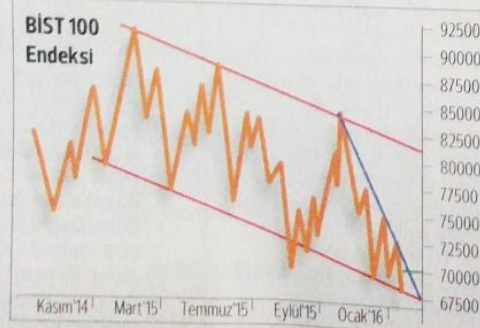
Piyasalar önümüzdeki hafta Çin, petrol fiyatları, Ortadoğu ve G. Doğu odaklı jeopolitik gelişmeler ile 27 Ocak'taki ABD Merkez Bankası toplantısını izleyecek. Olumlu tek haber parasal genişlemenin devamına vurgu yapan Avrupa Merkez Bankası Başkanı Draghi'nin piyasa dostu açıklamaları.

ÇİN kaynaklı gelişmeler ve petrol fiyatlarındaki düşüş ile gerilen, iyi haberlere hasret piyasalara Avrupa Merkez Bankası Başkanı Draghi'nin açıklamaları ilaç gibi geldi. Parasal genişlemenin devamına vurgu yapan piyasa dostu ve güvercin tondaki açıklamalar olumlu algıya neden oldu. Bu gelişmenin piyasaları fazla taşıması, genel havayı değiştirmesi zor. Zaten Avrupa Merkez Bankası'nın mevcut politikaları düşük faiz ve bol likidite üzerine kurulu. Draghi'nin "Ekonomiye yönelik aşağı yönlü risklerin yeniden arttığından" söz etmesi, şimdiye kadar yapılanların beklenen sonucu vermediğinin de kabulü anlamına geliyor. Aynı politikanın devamında zaman kazanmaktan farklı bir sonuç beklemek fazlaca iyimserlik olacak. Ama bu aşamada piyasaya etkileri üzerinde durmakta yarar var. Avrupa Merkez Bankası konusundaki fiyatlamaya sonrası diğer gündeme tekrar dönülecektir. Çin, petrol fiyatları, Ortadoğu ve G. Doğu odaklı jeopolitik gelişmeler ile faiz değişikliği beklenmeyen 27 Ocak ABD Merkez Bankası (FED) toplantısı izlenecek. Kısa dönem olumsuz gelişmelerin belli ölçüde satılması, Fitch'den gelen Türkiye konusundaki olumlu değerlen-

düşüş trendi korunuyor. Tepki çıkışının devamı ve düşüş trendinin kırılması için 71.500 seviyesinin üzerinde kalınması gerekecek. Sonraki dirençler 73.000 ve 75.000 seviyeleri. Geri çekilmelerde destek ise 68.000.

Dolar/TL kurunda, ilk direnç verdiğimiz 3.06 seviyesinden kâr satışları geldi. 3.06-3.08 dirençleri geçerliliğini koruyor. Çıkışın devamı için 3.08 seviyesinin üzerinde kalınması gerekecek. İlk destek ise 3.00 seviyesinde. Bu seviyenin altında 2.95 ve 2.90 sonraki destek noktaları. Orta ve uzun dönem çıkış trendi korunmakla birlikte kısa dönem kâr satışlarının etkisinde kalınabilir. Euro/TL kurunda 3.24-3.36 alt üst band olarak izlenebilir. 3.24 seviyesinin altında 3.16-3.14 sonraki geri çekilme noktaları. Altın (Gram/TL) ise kısa dönem 104-109 bandı yön tayini için önemli noktalar.

dirmeler ve Draghi'nin açıklamalarına bağlı iyimserliğin devamı için diğer gündemin de yardımcı olması gerekecek. Borsada tepki alım denemelerine rağmen

ulaşılabileceğinin altını çizerek, “Enflasyonu indirirken de ideal bir politika bileşimi uygulayarak büyüme dostu, enflasyon düşürücü bir paketle birlikte ilerlenebilir diye düşünüyoruz. Onun da kademeli olmasında fayda var. Hemen bu sene yüzde 5’e indireceğiz şeklinde değil de 2018’de yüzde 5’e gelecek şekilde, gerçekçi ama kararlı bir duruşla bunu yapabiliriz diye düşünüyoruz” ifadelerini kullandı.

DALGAYI İZLEDİK

Enflasyon konusunda iletişim politikasının önemine dikkat çeken Başçı, şöyle devam etti: “Bundan sonra iletişim politikasına ağırlık vermemiz gerekiyor. Bir de doğru politika bileşimini kullanmak gerekiyor. Bu dönemde oynaklıkların son derece yüksek olduğu küresel bir arka plana girdik. Ocak ayının ilk gününde, Çin’den çok şiddetli bir şok dalgası bütün dünyaya yayıldı. O dalgayı biz çok dikkatli ve gün gün izledik. Orada şunu gördük; Türk varlıkları ve Türk lirası, pek çok benzer ülkenin varlıklarına kıyasla bu şoktan çok daha az etkilendi. İkincisi; büyük ölçüde geçici oldu ve etkilerinin de geçici olması mümkün.”

Kaynak: Hürriyet Gazetesi 26.01.2016,s.9

İRAN VE İTALYA'DAN dev ortaklık

Esmâ ÇAKIR / ROMA

NÜKLEER faaliyetlerini sınırlandırmayı kabul etmesinden sonra uluslararası ticari yaptırımlardan kurtulan İran, İtalya ile 17 anlaşmaya imza attı. Anlaşmaların yaklaşık 17 milyar Euro büyüklüğe ulaşacağı ve bunun henüz başlangıç olduğu belirtiliyor. İran geçen hafta da Çin ile 17 anlaşma imzalamış ve iki ülke aralarındaki ticaret hacminin 10 yılda 600 milyar dolara çıkarılması hedeflemişti. 5 bakanı ve ülkesinin önde gelen işadamlarından oluşan 120 kişilik bir heyetle Avrupa seyahatine çıkan İran Cumhurbaşkanı Hasan Ruhani, İtalya ve Fransa'yı kapsayan 4 günlük programının ilk gününü tamamladı. İran liderinin hedefinde ülke ekonomisini, yabancı sermaye yatırımlarının yılda 50 milyar dolara ulaşmasını

İtalya Başbakanı Renzi ile birlikte Roma'daki bir müzeyi gezen İran Cumhurbaşkanı Ruhani ve heyetindekiler görmesin diye çıplak heykellerin kutularla gizlenmesi 'olağanüstü edep tedbirleri' ifadeleriyle eleştiriye yol açtı.

sağlayarak canlandırmak bulunuyor. Ruhani'yi, Başbakan Matteo Renzi Capitolini Müzeleri'nde ağırladı. İki ülke bakanları ve kurum temsilcileri, ticari, enerji, sağlık, eğitim, kültür ve alt yapı gibi alanlardaki bazı anlaşmalara kameralar karşısında imza attı. Renzi, Ruhani'nin bölgenin istikrarı için önemli bir rol oynayacağına emin olduğunu belirtirken Ruhani de, barış için beraber çalışmaları gerektiğini söyledi.

100 ülkenin şekerlemecisi

Gülistan ALAGÖZ/LONDRA

KERVAN Gıda, İngiltere'de düzenlenen 'Product of the Year UK' ödülleri arasında 'Bebeto Seven Days' ürünüyle atıştırmalık kategorisinde 'En İnovatif Ürün' ödülü kazandı. Kervan Gıda, 100 ülkeye ihracat yapıyor ve 50 milyar dolarlık küresel yumuşak şeker sektöründe ilk 5 üreticiden biri olmayı hedefliyor.

Uluslararası yarışmada 12 binden fazla tüketiciden görüş alındığını dile getiren Kervan Gıda Pazarlama Grup Başkanı Bihter Koçum, "Yarışma dünya genelinde 37 ülkede yapılıyor. Ödül kazanan ürünlerin satışları

yaklaşık yüzde 138 artmış" dedi. Kervan Gıda'nın davetlisi olarak katıldığımız Londra'daki ödül töreni sonrası bir araya geldiğimiz Koçum, ödüllü ürünleri için şunları söyledi: "Kızımın alışveriş yaparken bir ürünün

etkilendim ve Bebeto ortaya çıktı. Bu üründe 7 güne özel 7 paket var. Yüzde 85 gerçek meyve suyundan oluşuyor. A, E ve C vitaminleri var."

Kervan Gıda'nın Bebeto markasıyla 2010'da Turquality programına dâhil edildiğini de anlatan Bihter Koçum, şunları böyledi: "100

ülkeye ihracat yapıyoruz. 2009'da Amerika'da, 2014 yılında İngiltere ve Güney Afrika'da ofis kurduk. 2016'da İngiltere, Çin, Almanya, Güney Kore ve Amerika öne çıkacak. Pek çok ülkede yüzde 50'ye varan pazar payına sahibiz. 2015 yılında Türkiye'den

yapılan toplam yumuşak şeker ihracatının yansını biz gerçekleştirdik. 2016 hedefimiz ihracatı 70 milyon dolara taşımak."

Manisa ve İstanbul'daki fabrikalarıyla Türkiye'nin birinci, dünyanın 9'uncu büyük üretim kapasitesine sahip yumuşak şeker üreticisi olduklarını vurgulayan Bihter Koçum, "Yurtiçinde 5 yılda pazar lideri olmayı hedefliyoruz. 2023 yılında dünyanın en büyük 5 şekerleme firması arasında olmayı hedefliyoruz. Türkiye'de 70 şehirde 40 bin satış noktasına ulaştık. 50 bin metrekarelik kapalı alanla, 43 bin ton üretim kapasitesine sahibiz" dedi.

Kaynak: Hürriyet Gazetesi 27.01.2016,s.10

AVRUPA Merkez Bankası Başkanı Draghi'nin açıklamalarının ardından geçen hafta da önce FED kaynaklı açıklamalar, sonra da Japonya Merkez Bankası'ndan gelen sürpriz negatif faiz kararı piyasalara olumlu yansıdı. Bu gelişmelerin bir süredir düşüş trendinde olan gerek Borsa İstanbul, gerekse dış borsaların dip veya destek seviyelerinde gelmiş olması tepki hareketlerinin ivme kazanmasına neden oldu. Ayrıca piyasaların gösterge olarak izlediği petrol fiyatlarının yönünü yukarı çevirmesi, Çin kaynaklı gelişmelerle jeopolitik risklerin piyasalar üzerindeki etkisinin azalması iyimserliğe katkı yapan gelişmeler. Merkez bankaları kararları ve petrol fiyatının etkisi olarak özetlenecek olumlu havaya rağmen piyasayı taşıyacak beklenti ihtiyacının sürüyor olması ve kısa dönem olumlu fiyatlamının belli ölçüde yapılmış olması borsada kâr satış olasılığını gündemde tutuyor. Bu açıdan teknik destek direnç seviyelerinin yakından izlenmesinde yarar var. Önümüzdeki hafta, içeride Ocak enflasyonu, ABD'de ise tarım dışı istihdam ve işsizlik verileri takip edilecek önemli veriler.

Kaynak: Hürriyet Gazetesi 31.01.2016,s.9

Fiyat kazanç oranlarına göre borsa pahalı görülmüyor

FIYAT Kazanç Oranı, bilanço analizleri ve piyasa değerlendirmelerinde en çok kullanılan finansal oranlardan biridir. Düşük olması tercih edilir. Hisse senedi fiyatının hisse başına kârına oranı, olarak tanımlanan fiyat kazanç oranı şirket değerlemeleri kadar borsaların ucuz mu, pahalı mı noktasında da yardımcı olan göstergelerden. Genelde ABD, İngiltere, Almanya, Hollanda yüksektir, 6-7 ile Çin düşüktür, Türkiye daha çok fiyat kazanç oranı düşük ülkeler arasında yer alır. Bu sıralarda gelişen ülkeler ortalaması 13-14, gelişmiş ülkeler 19-20 civarında ortalama ile işlem görüyor. BIST100 Endeksinin fiyat kazanç grafiğine bakıldığında ise 2015 yılında 14.7 ile en yüksek, 10.6 ile de en düşük seviyesini görmesi nedeniyle şimdilerde denediği 12.5 orta bir yerde bulunuyor. Bu açıdan pahalı veya ucuz demek zor. Ancak piyasalardaki iyimserlik sürerse 12.7 ve 13.0-13.20 gibi kullanabileceği biraz daha yukarı yönlü marj var gibi. Borsa fiyatlamaları konusunda fiyat kazanç oranlarının tek gösterge olmadığını da hatırlatmak gerekir.

Kaynak: Hürriyet Gazetesi 31.01.2016,s.9

Ömür KIRBAŞLI/KÖLN

ÖNCEKİ gün açıklanan ihracat rakamları moralleri bozsa da alternatif pazarlar arayan ihracatçılar belirledikleri ülkelere 'nokta atışları' yaparak satışlarını artırmayı hedefliyor. Almanya'nın Köln şehrinde düzenlenen ISM 2016 Uluslararası Bisküvi ve Şekerleme Fuarı'nda konuşan İstanbul Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri İhracatçıları Birliği Başkanı Zekeriya Mete, 200 ülkeye ihracat yaptıklarını belirterek, "Gözümüzü dünyaya diktik. Artık bütün dünya pazarımız. Ülke ayrımı yapmıyoruz" dedi.

İHRACAT YÖN ARIYOR

2016'nın iyi başlamadığını yılın ilk 26 gününde ihracatın yüzde 12 gerilediğini söyleyen Mete, şu değerlendirmeyi yaptı: "Komşu ülkelerdeki savaş, Rusya ve durulma-

yan Orta Doğu ülkeleri... Bu yüzden yeni pazar arayışlarımız sürekli devam ediyor, dünyayı karış karış araştırmaya ve en çok verim alabileceğimiz ülkelere doğru ihracatımızı yönlendirmeye çalışıyoruz. Türkiye'den Güney Amerika'daki Peru'ya ya da Çin'e ihracat maliyeti Irak ve Suriye'ye göre daha ucuz. Güney Kore, Myanmar ve Peru'dan alımlar başladı. Özellikle Uzakdoğu ve Güney Amerika'ya kilo bazında daha iyi fiyatlarla ürünlerimizi satabiliyoruz. İran'da paranın serbestliği hareket getirecektir yaşayıp göreceğiz."

Sınır kapılarındaki sıkıntıların ihracata darbe vurduğunu da kaydeden Mete, "Hükümet haklı olarak güvenliği gözetiyor. Başka kanallardan mallar gönderilebilir" dedi.

Kaynak: Hürriyet Gazetesi 03.02.2016,s.12

Türkiye ev fiyatı artışında yedinci

ULUSLARARASI Para Fonu IMF, dünyada konut fiyatlarının en çok arttığı ve en fazla düştüğü ülkeleri sıraladı. 'Küresel Konut Gözetimi' raporunda Türkiye, 2015 üçüncü çeyrek dönemine göre yüzde 10.4 oranla ev fiyatlarının en çok arttığı 7'nci ülke oldu.

Fiyatlarının en fazla arttığı ülkeler sırasıyla Katar, Hong Kong, İsveç, Macaristan, Birleşik Arap Emirlikleri, Estonya oldu. Ukrayna, Rusya, Letonya, Çin ve Yunanistan ise ev fiyatlarındaki düşüşle dikkat çekti. 44 ülke arasında reel konut kredisi artışında ilk sırada yer alan Türkiye aynı zamanda konut satış fiyatı- kira makasının en fazla açıldığı ülke oldu. Türkiye Merkez

Bankası çalışmasına göre ise Türkiye genelinde konut fiyatlarında meydana gelen nominal artışın yaklaşık dörtte biri, reel artışların ise yaklaşık yarısı evdeki kalite artışlarından kaynaklanıyor. 2010-2014 arasında Türkiye'de konut fiyatlarının yüzde 50'nin üzerinde nominal artış gösterdiği ve bazı bölgelerde fiyatların iki katına çıktığı belirtiliyor.

Kaynak: Hürriyet Gazetesi 03.02.2016,s.13

**ZEYNEL
BALCI İLE**

PIYASALAR

zbalci@meksa.com

FED'in faiz artışı konusunda daha temkinli olacağı yönündeki beklenti, dolar/TL kuruna düşüş, borsaya yükseliş olarak yansdı. Ancak bu aşamada kalıcı bir iyimserlik havasından söz etmek için erken. Doları düşüş trendi devam ederse 2.82 seviyesi gündeme gelebilir.

İHRACAT ORANI YÜKSEK BAZI ŞİRKETLER

Türkiye'nin ihracatı Ocak/2016 ayında % 21, 2015 yılında % 8.5 düştü. Bu durum ihracatçı şirketlere de yansır mı?

ŞİRKET ADI	İHRACAT/SATIŞLAR
PARK ELK. MADEN.	99.7
AVOD GIDA	94.7
EGE ENDÜSTRİ	83.5
VESTEL BEYAZEŞYA	76.1
FRİGO GIDA	82.7

AVRUPA ve Japonya Merkez Bankası kaynaklı gelişmelere ABD Merkez Bankası (FED) da eklendi. Faiz artışı konusunda daha temkinli davranılacağını yönündeki FED kaynaklı değerlendirmeler iyimserliğe katkı yaptı. Bu gelişmeye bağlı dışarda değer kaybeden dolar, içeride dolar/TL kuruna düşüş, borsaya yükseliş olarak yansdı. Dolar/TL kurundaki düşüşte speküle edilen İran etkisi tartışmalı bir konu. İran'ın askıdaki alacaklarının Euro üzerinden ödenmesini ve yeni petrol ihracının da Euro üzerinde faturalanacağını bildirmesi spekülasyonları azaltabilir. Piyasalardaki iyimserlik, yalancı bahar mı, yoksa ciddi bir dönüş mü? Piyasalar son bir yılda buna benzer dalgalanmaları birkaç kez gösterdi. Kısa dönem iyimserlik sürmekle birlikte orta dönem için borsada düşüş trendi, döviz kurlarında ise çıkış trendleri korunuyor. Ayrıca, geçtiğimiz günlerde olumsuz fiyatlamaya konu olan petrol fiyatı, Çin, küresel ekonomideki yavaşlama sinyalleri ve jeopolitik gelişmeler gibi konu başlıklarında temkinli görünüm önemli ölçüde sürüyor. Ancak piyasalar bir süre daha bardağın dolu tarafını görmeye devam edebilir.

KÂR SATIŞLARI OLABİLİR

Borsada geçen hafta verdiğimiz 75.000 seviyesi, çıkışın devamı için önümüzdeki günler için de geçerli. Bu seviyede kâr satışları görülebilir. Sonraki dirençler 77.500 ve 80.000-81.000. Geri çekilmelerde 73.000 ilk destek noktası görülürken bu seviyenin üzerinde çıkış da sürebilir. Direnç noktalarında kâr satışları görülebilir.

Dolar/TL kurunda ise, kâr satışları sürüyor. Orta dönem çıkış trendinin korunması için ise 2.89-2.88 seviyeleri önemli. Bu seviyenin üzerinde tutunabilir. Aksi takdirde, geçen hafta bahsettiğimiz "Çift tepe" (düşüş formasyonu) hedefleri ve 2.82 seviyesi gündeme gelebilir. Tepki çıkışının güç kazanması için ise 2.94 seviyesinin geçilmesi önemli. Sonraki direnç 2.98 seviyesinde. Tepki alımları etkisini sürdürebilir.

KOBİ'lere teminat kolaylığı geliyor

TÜRKİYE'de sayıları yaklaşık 3 milyon olan KOBİ'lerin finansmana erişimi kolaylaştırmak ve "teminat" sorununa çözüm bulmak amacıyla başlatılan çalışma son aşamaya geldi. Eylül ayına kadar Meclis'e sunulması beklenen tasarıyla KOBİ'ler sadece taşınmazlarını değil bir çok varlığı teminat olarak gösterebilecekler. Başbakan Yardımcısı Mehmet Şimşek, KOBİ'lerin kullandıklarını krediler için bankaların teminat istediğini ancak esnafın teminat imkanlarının kısıtlı bulunduğunu ifade eden Şimşek, tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de bankacılık ve finans kesiminin taşınırın rehin ya da

teminat olarak kullanılmasını riskli bulunduğunu kaydetti.

ÇİN'DEKİ UYGULAMA

Sorunların giderilmesi amacıyla 'taşınırın teminat olarak kullanılması ve taşınır sicil sistemi'ne ilişkin mevzuat çalışması yaptıklarını bildiren Şimşek, dünyada ABD başta olmak üzere bir çok ülkenin söz konusu sistemi uygulandığını, Çin'de bu sistemin uygulamaya girmesinden bu yana 3 trilyon dolarlık kredi hacmine ulaşıldığını kaydetti. Sistem ile esnafın ve KOBİ'lerin kredi çekerken taşınırını teminat gösterebileceğini bildiren Şimşek, ancak aynı taşınırın

bir başka bankadan kredi için teminat göstermesinin önüne geçileceğini söyledi. KOBİ'lerin artık bir çok varlığı rehin olarak gösterebileceğini ifade eden Şimşek, bunun da krediye erişimi kolaylaştıracağını söyledi. Hazine Müsteşarlığının çalışmaları hızlı bir şekilde tamamlayarak taslağı eylüle kadar Meclise sunmayı amaçladıklarını belirten Şimşek, KOBİ'lerin finansmana erişim sorununun açacaklarını kaydetti.

Kaynak: Hürriyet Gazetesi 08.02.2016,s.12

Devlet desteğiyle futbol patlamasının yaşandığı Çin son dönemde transfer ettiği yıldız futbolcularla gündemde. İşin perde arkasında ise futbola yapılan altyapı yatırımları bulunuyor. Bugün 10 binin üzerinde futbol okulunun yer aldığı Çin'de bu sayının 50 bine ulaşması bekleniyor. Böylece Çin, Brezilya'nın yerine dünya futbolunun yeni fabrikası olacak.

Ceyhun KUBURLU

AVRUPA ve Türkiye'de futbolcu takip edip, son dönemde astronomik ücretlere transfer eden Çin Süper Ligi'ni yabancı oyuncu cenneti olarak tahmin edebilirsiniz. Ancak durum hiç de öyle değil. Tüm bu transferlere rağmen ülkedeki yabancı oyuncu sayısı takım başına sadece 5. Çin bugün 10 binin üzerinde futbol okulu ile Süper Lig'e yeni yıldızlar yetiştiriyor. Kısa vadede Çinli futbolseverlerin dikkatini çekmek adına yabancı transferlere ağırlık veren Çinli kulüpler, bu sayede seyirci ortalamasını şimdiden 23 bine çıkardı. Çin Süper Ligi'nin yayın gelirleri 5 yıllığına 1.2 milyar dolara ulaşırken, 16 kulübün toplam bütçesi ise 570 milyon Euro oldu.

HEDEF 50 BİN OKUL

2000'li yılların başında yolsuzluk ve şike ile boğuşan Çin futbolu, 2005'ten sonra farklı bir boyuta taşındı. Devlet teşviği ile birlikte ülke genelinde 10 bine yakın futbol akademileri kuruldu. Dev reklam kampanyaları

HER TAKIMDA 1 ÇİNLİ OYUNCU

ÇİN'de birçok farklı sektörde faaliyet gösteren LEDMAN Portekiz 2'nci liginin sponsoru oldu. Sponsorluk bedelleri haricinde anlaşmanın en dikkat çeken yanı şirketin sponsorluk şartıydı. LEDMAN gelecek sezondan itibaren başlayacak olan sponsorluk anlaşması için Portekiz 2. Liginde her takımda en az bir Çin'li oyuncu bulunmasını ve Çin'li 3 yardımcı antrenör olmasını istedi.

ile Çin'de milyonlarca çocuğa ulaşıldı. Bu çocuklar ise Avrupalı hocalara emanet edildi. Çin Futbol Federasyonu'na tanınan yetkilerde futbolun gelişmesine ışık tuttu. Çin'in yeni hedefi ise futbol okullarının sayısını 50 bine çıkarmak. Çin şimdi yabancı yıldızlarla lige hem seyirci çekmenin hem de Avrupa'da ses getirmenin peşinde.

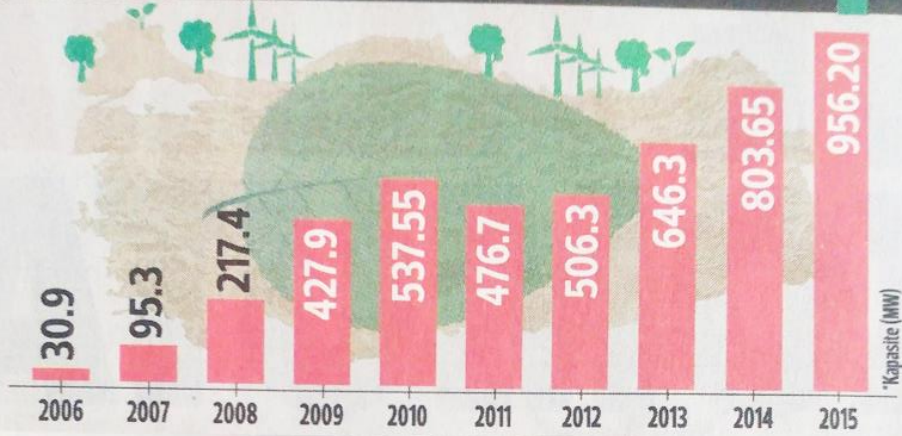
ASIL TRANSFERLER YAZIN

Astronomik rakamlara yapılan bu transferler tribünleri de doldurmaya başladı. Geçtiğimiz yıllarda ortalama 19 bin seyirciye oynayan Çin takımları bu rakamı kısa sürede 30 bine çıkarmayı hedefliyor. Son dönemde sıkça duyduğumuz transferler ile önümüzdeki sezondan itibaren bu sayının ciddi şekilde artması bekleniyor. Türkiye'de Demba Ba, Eran Gülüm ve Burak Yılmaz transferleri ile adını duyuran Çin, yeni oyuncuların peşinde. Birçok Çinli yöneticinin Türkiye'de kulüplerle görüşmeler yaptığını anlatan menejerler, "Çinli yöneticiler Türkiye'de birçok futbolcuya teklif götürmek üzere. Bu transferlerin yaz döneminde gerçekleşmesi söz konusu" dedi.

3
ÇİN
Ülk
ise
İngi
alış
şirke
Manc

Kaynak: Hürriyet Gazetesi 10.02.2016,s.14

Türkiye'deki rüzgâr enerjisi santralleri için yıllık kurulum (MW)

Dünyada genelinde rüzgâr kurulumu (ilk 15)

Çin	148.000 MW
ABD	74.347 MW
Almanya	45.192 MW
Hindistan	24.759 MW
İspanya	22.987 MW
İngiltere	13.614 MW
Kanada	11.205 MW
Fransa	10.293 MW
İtalya	8.958 MW
Brezilya	8.715 MW
İsveç	6.025 MW
Polonya	5.100 MW
Portekiz	5.079 MW
Danimarka	5.064 MW
Türkiye	4.718 MW

Çin, Afrika, ABD, Latin Amerika ve Hindistan'da büyük artışlar göstererek küresel çapta rekor seviyeye ulaşıldı. Bloomberg New Energy Finance Danışma Kurulu Başkanı Michael Liebreich, "Bu rakamlar, düşen petrol ve doğalgaz

3 YILDA KAPASİTE İKİYE KATLADI

WWEA'nın açıkladığı sonuçlara göre, Çin 2015'te rüzgâr enerjisinde liderliğini koruyarak, kurulu gücüne 33 GW yeni kapasite ekledi. Bu da dünya çapında yüzde 51.8'lik pazar payına karşılık geliyor. İkinci ABD ise kurulu gücüne 8.6 GW kapasite ekleyerek, 2012'den bu yana en güçlü büyümeyi gördü. Yani düşen petrol fiyatlarının rüzgâra olumsuz etkisi olmadı. Rüzgâr enerjisinin öncülerinden İspanya kurulu gücünü hiç artırmayarak, hayal kırıklığı yaşattı. Türkiye Rüzgâr Enerjisi Birliği (TÜREB) de Türkiye Rüzgâr Enerjisi İstatistik Raporu- Ocak 2016'yı açıkladı. Rapora göre 2015'te 956 MW kapasiteli yeni santral işletmeye alındı ve toplam kurulu güç 4 bin 718 MW seviyesine ulaştı. Bu rakam 2014'te 3 bin 762 MW, 2013'te 2 bin 958 MW, 2012'de ise 2 bin 312 MW seviyesindeydi. Bu rakamlara göre üç yılda rüzgâr enerjisi kapasitesi 2 kat arttı. Diğer yandan, ucuz petrole karşı, elektrik veya petrole çalışan hibrit araç gibi yeni temiz enerji teknolojilerinde duraksama bekleniyor.

fiyatları nedeniyle temiz enerji yatırımlarının hız kesmesini bekleyen herkese sert bir cevap oldu. Rakamlar, güneş ve rüzgâr enerjisinin maliyetler açısından daha rekabet edebilir hale geldiğini gösteriyor" dedi.

Kaynak: Hürriyet Gazetesi 12.02.2016,s.13

Şebnem TURHAN

AL TIN 2015 yılı boyunca kayıplar daydı. Ons fiyatı 1000 doların altına düşer mi tartışmaları büyürken altın yatırımcısını özellikle Türkiye'nin yastık altı yatırımcısı ev kadınlarını da mutsuz etmişti. Ancak bu yıl bomba gibi geri dönüş yaşadı altın. Dünya piyasalarındaki büyük dalgalanma, Amerikan Merkez Bankası'nın (FED) aralık ayındaki faiz artırımı sürecini başlatmasıyla gelen hisse senedi piyasalarındaki kayıplar, Çin kaygıları altını zirveye taşımaya yetti. Dolarla birlikte başabaş yükselen altının ons fiyatı yılbaşından bu yana yüzde 17.05 arttı ve 1263 dolara kadar yükseldi. Türkiye serbest piyasasında altının gram fiyatı yılbaşından bu yana yüzde 16.82 artarak 116.0 liraya kadar çıktı. Çeyrek altın 191.5 lira, Cumhuriyet altını da 775 liradan satılıyor. Türkiye'de 3-4 bin ton altının yastık altında olduğu düşünülürse sadece 40 günde değer kazancı dikkate değer. Bir haftada altının ons fiyatı yüzde 5.8, gram altın fiyatı

ise yüzde 7.4 yükseldi.

Destek Menkul Değerler Araştırma Uzmanı Adnan Çekcen yayımladığı değerlendirmede riskli dönemlerde altın fiyatlarının yükseldiğini dile getirerek "Piyasa aktörleri artan riskle beraber güvenli varlık sınıfı içerisinde en çok bilinen ürün olarak altına sarıldı ve altının yükselişi hız kazandı. Altın borsalardaki satış ve küresel tahvil fiyatlarındaki rekor artışın yanı sıra FED'den de destek buldu. Son 2 yıldır altın üzerinde kara bulut misali oluşan FED baskısı son dönemde adeta FED iyimserliğine dönüştü ve dolar, FED faiz artırmıyor diye sürekli düştü. Dolar endeksindeki gerilemeyle beraber altın önünde son engelde kalkmış oldu ve sarı metalde son bir yılında zirvesine çıkarak rallisini sürdürdü" dedi.

Altının yükseliş trendine devam etmek isteyeceğini kaydeden Çekcen şöyle konuştu: "Yükseliş devam eder mi? Geride bıraktığımız haftada Çin piyasaları kapalıydı. Önümüzdeki

hafta pazar akşamı Çin'de açıklanacak dış ticaret verileri ön planda olacak. Veriler eğilim beklentileri karşılayamazsa küresel kaygılar tekrardan artabilir. Altın bu gelişmelerle beraber 'ara ara soluklansa da' yoluna devam etmek isteyecektir." Çekcen, 2013'ten itibaren düşen olan ons altın 1200-1222 dolar aralığını ilk kez yukarı yönlü kırarak son 1 yıl en sert yükselişini kaydettiği vurgulayarak bu destek aşıldığında 1305 -1345 dolar hedeflerinin görülebileceğini vurguladı. GCM Forex'in teknotunda ise altında ayı piyasası sonlanıyor mu sorusunun gündeme geldiği belirtilerek ons altında 200 günlük hareketli ortalama olan 1265 doların üzerinde

haftalık kapanışın görülmesi gerektiği kaydedildi. Notta ancak bu şartta 1323-1388 dolarlar görülebileceği savunuldu.

28 EYLÜL'15

111.5

Kaynak: Hürriyet Gazetesi 13.02.2016,s.12

JALE
ÖZGENTÜRK İLE

EKONOMİ
FİSİLTİLERİ

jozgenturk@hurriyet.com.tr

Rusya ile yaşanan uçak krizi, Çin'e kadar uzandı. Şanghay Beşlisi'nde Rusya ile müttefik olan Çin, 15 Şubat'tan itibaren Türk vatandaşlarına yerel yönetimlerden davet olmadan vize vermeyecek.

TİM Başkanı
Mehmet
Büyükekşi'nin
iş i zor.

VİZEYİ ZORLAŞTIRDILAR, İHRACATI VURACAKLAR RUSYA İLE KRİZ ÇİN'E UZANDI

RUSYA ile Türkiye arasında yaşanan kriz Çin'i de etkiliyor. Şanghay Beşlisi'nde Rusya ile müttefik olan Çin Halk Cumhuriyeti, Türk vatandaşlarına yönelik yeni vize uygulamasına başlıyor. Bu uygulamayla birlikte 15 Şubat itibarıyla yerel yönetimlerden (belediyeler ve kamu kuruluşları) davet olmadan Çin vizesi alınamayacak.

TURİST SAYISI ARTTI

Çok değil dört yıl önceydi. Türkiye, Rusya'ya "Bizi Şanghay Beşlisi'ne alın" talebinde bulunarak, Avrupa Birliği ve NATO'ya karşı yeni bir ittifak alternatifini aramıştı. Rusya, Çin, Hindistan, Kazakistan, Tacikistan, Kırgızistan'ın bir araya geldiği Şanghay Beşlisi'ne gösterilen bu yakın ilgi sonrasında, Türkiye'nin bu örgüt üyesi ülkelerle ilişkileri daha da gelişti. Özellikle Rusya ve Çin ile yakınlaşma dış ticarete de yansdı. Rusya ve Çin ile ticari ilişkiler hızla arttı. Çin'e 2000'lerin başında sadece 500 milyon dolar olan ihracat 2013 yılında 3.5 milyar dolara ulaştı. Gelen turist sayısı da 5 binlerden 2014'te 313 bine çıkarak rekor kırdı.

Çin'den Türkiye'ye yatırımlar da hızlandı. Dünyanın en büyük bankalarından biri olan ICBC, Tekstilbank'ı satın aldı. Türkiye'deki hızlı tren hattı yatırımları, metro ve tren vagonu ortak üretim projeleri, Shanghai Electric'in 3.5 milyar dolara iki termik santral inşa etmesi gibi önemli yatırımlar gündeme geldi.

Ancak Türkiye'nin Rus uçağını düşürmesiyle başlayan derin krizin dalgaları gelin görün ki Çin'e kadar uzandı. Kriz, Rusya'nın Şanghay Beşlisi'ndeki müttefikliği Çin'i de etkiledi. Çin geçtiğimiz günlerde ilk adımı vizeyi zorlaştırarak attı. Türk vatandaşlarına yönelik vize sistemini tamamen değiştirdiğini açıkladı.

Yeni sistemle Türk vatandaşlarının şahsi başvuru imkanı kaldırılıyor. Ticari vize için Çin'in resmi kurumlarından, yerel idarelerden "davetiye" alınması zorunlu hale getiriliyor.

GRUP BAŞVURULARI

Yeni düzenlemeyle artık Çin'deki bir firmadan gelecek davetiye geçerli olmayacak. Şahsi turistik vizelerde de ancak grup başvuruları kabul edilecek. Bir başka deyişle vatandaşların kendi başlarına Çin'e turistik seyahat için gidebilmelerinin kapısı kapanmış durumda. Yeni uygulama 15 Şubat'tan itibaren geçerli olacak.

Bu yeni uygulamanın gerisinde Rusya ile Çin'in son dönemde girdikleri dayanışma kadar Türkiye'den Rusya'ya giden Suriye çıkışlı cihatçılar meselesinin de bir faktör olduğu anlaşılıyor.

Peki bu gelişme sadece vizeyle ilgili bir düzenleme mi? Çin kamuoyunda durum ne? Bu soruları uzun yıllardır Çin'de yaşayan bir işadama ile görüştüm. Bir yandan Rusya uçağının düşürülmesi, diğer yandan Türkiye'de yaşanan terör olayları ve Ankara, Şırnak, İstanbul patlamaları nedeniyle alginın giderek bozulduğunu söylüyor.

Çin yönetiminin resmi açıklama yapmaması da Türkiye'ye tur satan

firmaları uyardığını anlatan işadama, "Burada adı konmamış bir sıkıntı yaşanıyor. Vize bir göstergesi. Ticari ilişkiler de etkilenmeye başlayacak" diyor.

GERİLEME 2014'TE BAŞLADI

Son birkaç haftada rezervasyon iptalleri arttı. Her yıl Antalya'ya katılmaya gelen Çinli spor takımları bu yıl gelmemiş. Çin'e yönelik ihracat büyük gayretlerle 3.5 milyar dolara çıkmıştı ancak 2014'ten itibaren tekrar gerileme başladı. 2015 sonu itibarıyla 2.3 milyar dolara düşmüş olduğu tahmin ediliyor.

Çin ile dış ticarete tıpkı Rusya'da olduğu gibi Türkiye büyük açık veriyor. İthalat 25 milyar dolar, ihracat 15 milyar dolar. İlişkiler kötüye gittikçe, iş dünyası ihracatın tekrar eski günlere dönmemesinden korkuluyor.

Türkiye 2023 yılı ihracat hedefini 500 milyar dolar olarak net bir şekilde ortaya koymuştu. 2015 yılı 144 milyar doları zar zor yakalamıştı. Irak, Suriye, Rusya derken ihracatın kapısını dünyanın öbür ucundaki Çin de daraltıyorsa vay ihracatçıların haline... Türkiye ihracatçıları Mehmet (TİM) Başkanı Mehmet Büyükekşi ve ihracatçıların işi her geçen gün zorlaşıyor.

RUSYA'NIN YANI SIRA ÇİN DE HARCAMALARIYLA DİKKAT ÇEKİYOR

Savunmada hızlı büyüyorlar

Turan YILMAZ/ANKARA

MECLİS Savunma Komisyonu'na brifing veren Türk savunma sanayicileri, Rusya'nın savunma harcamalarında ciddi yükseliş olduğunu belirtirken, Çin ve Suudi Arabistan'ın savunma harcamalarına da dikkat çektiler. Suudi Arabistan'ın geçen yılki 67 milyar dolarlık harcaması için "çok çarpıcı bir rakam" diyen savunma sanayicileri, "Çin'e baktığımızda da korkutucu bir tablo çıkıyor. Bu hızla 4-5 yılda Amerika'yı da geçebilirler" uyarısını yaptı. Savunma ve Havacılık Sanayii İmalatçılar Derneği Başkanı Nail Kurt, özetle şu değerlendirmeleri yaptı:

RUSYA'DA CİDDİ YÜKSELİŞ

"Dünya toplamında savunma harcamaları 1.75 trilyon dolar, bunun yarısını ABD yapıyor (650 milyar dolar). Şimdi, Rusya'nın

ciddi yükselişi var. Türkiye 15-17 milyar dolarda; Rusya'nın 84, İngiltere'nin 66, Fransa'nın 52 milyar dolar. Çin bu hızla giderse Amerika'ya yaklaşabilir, dört-beş sene bu ivmeyle gitsinler, Amerika'yı da geçebilirler. Şu an itibarıyla 200 milyar dolar mertebesine gelmiş durumda. Rusya da bu ivmeyle 90-100'lere çıkabilir.

BİZ EN AŞAĞIDAKİ ÇİZGİDEYİZ

Türkiye olarak hemen hemen savunma bütçemizin toplam bütçemize oranına baktığımız zaman en aşağılardaki çizgi, Türkiye'nin çizgisi. Bunun hepimiz adına uyarıcı bir veri olduğunu düşünmemek elde değil. Savunma sanayimizin, üreticilerimizin cirosunda bir yükselme var fakat son iki yılda da 5 milyar dolar civarında kalmış durumda. Bunun artıp artmaması tamamen bizlerin, hükümetimizin, devletimizin elinde."

1.8 milyar dolarlık ihracatımız var

SAVUNMA ve Havacılık Sanayii İmalatçılar Derneği Başkanı Nail Kurt, Türk savunma sanayi sektörünün 5 milyar dolarlık cirosunun 1.8 milyar dolarının ihracattan geldiğini belirterek, "İç pazar büyüklüğümüz hani birbirimize satışları da göz önüne alırsak 2.5

ila 3 milyar dolar civarında, sektörün bütün büyüklüğü bu. Bunca başarı, bunca büyük, önemli şirket, toplamda 2.5 milyar doları paylaşıyoruz. İhracatla birlikte 5 milyar doları paylaşıyoruz ki dünyada hatta yarıştığımız ülkelere baktığımızda çok fazla fark var" dedi.

İran geri döndü!

ULUSLARARASI yaptırımların kaldırılmasının

ardından İran, Avrupa'ya ilk petrol sevkiyatını pazar günü gerçekleştirdi. Petrol fiyatları dün İran'ın Avrupa'ya ilk petrolünü yüklemesi ve Çin'in petrol ithalatının düşmesi sonrası 30 dolar civarında seyretti. İran Petrol Bakanlığı'ndan yapılan açıklamaya göre, pazar günü Fransız Total SA şirketine ait bir petrol tankeri İran'ın Kharg Limanı'nda dolduruldu. Fransa dışında, Çin, İspanya ve Rusya'ya ait tankerlerin de limana yanaşması bekleniyor. Batının uyguladığı yaptırımların ocak ayında kaldırılmasının ardından İran, petrol üretimini yeniden ayağa kaldırmaya çalışıyor. İran, yıl sonuna kadar ihracatını günlük bir milyon varil artırmayı planlıyor. İran'ın, Japonya'ya da petrol ihracatını peyderpey arttırdığı kaydediliyor. İran'ın hedefinde, yaptırımlardan önce en önemli müşterilerinden ikisi olan Asya ve Avrupa'yı yeniden kazanmak var. Asya'dan bazı ülkeler, yaptırımlar süresince İran'dan belli miktarda petrol almaya devam etse dahi, Avrupa hepten yaptırım uygulamıştı.

İran, yılsonuna kadar ihracatını günlük bir milyon varil artırmayı planlıyor.

Enerji piyasası uzmanı Cüneyt Kazakoğlu, İran'ın Avrupa'ya yeniden petrol sevkiyatına başlaması konusunda şu değerlendirmeyi yapıyor: "Bugün İran'ın ham petrol ihracı 1 milyon varil/gün civarında. Biz İran'ın bu yılın ilk çeyreği sonunda ihracına 300 bin varil/gün ham petrol ekleyeceğini öngörüyoruz. Yılın ikinci çeyreğinde ham petrol ihracı ise 1.6 milyon varil/güne çıkacak. 2017 başı itibariyle ham petrol ihracatının yaptırımlar öncesi döneme, yani günlük 2 milyon varil seviyesine çıkması muhtemel. İran'ın ek ihracatının büyük çoğunluğunun Asya'ya gideceğini düşünüyoruz. Hindistan, Çin, Güney Kore ilk ülkeler. Bugün Çin, İran'ın ihracının yüzde 40-50'sini, Hindistan ise yüzde 20-25'ini alıyor zaten. Daha önce İran'dan petrol alan Güney Afrika da tekrar ithalata başlayacaktır. Avrupa'ya dönecek olursak, Fransa, İspanya, İtalya sıradaki ilk ülkeler. Fakat Avrupa'nın İran'dan petrol ithalatının artışı için önce sigorta ve banka sorunlarının tamamen halledilmesi gerekiyor."

Kaynak: Hürriyet Gazetesi 16.02.2016,s.9

Krizi yeni pazarlarla aşacağız

Ceyhun KUBURLU

RUSYA'ya ihracat yapan deri üreticilerinin son dönemlerde yaşadığı krizden çıkış formülü İtalya, Çin ve Amerika

olacak. Hürriyet gazetesinin "Zeytinburnu 'Deri'n Yaralı" haberiyle gündeme getirdiği İstanbul Zeytinburnu'ndaki kapanan deri konfeksiyonlarının biran önce yeni pazarlara yönelmesi gerektiğinin altını çizen Türkiye Deri Sanayicileri Derneği ve Deri Tanıtım Grubu Başkanı Erdal Matraş, "Sektörün büyümesi için rotayı değiştirip yeni pazarlara odaklanmalı" dedi.

HEDEFTE 4 ÜLKE VAR

Konuyla ilgili uzun yıllardır çalıştıklarını ve deri ihracatçılarının tek bir pazar yerine farklı ülkelere de ürün satması gerektiğinin altını çizen Erdal Matraş, şöyle konuştu: "Sadece Rusya pazarına ürün satarak deri sektörünü büyütemeyeceğimizi çok önce gördük. Yaklaşık 10 yıldır dünyada 'Türk derisi' algısı yaratmak için mücadele veriyoruz. 4 ülkeyi hedefe aldık. Bu ülkeler Çin, Amerika, İtalya ve Rusya oldu. Ancak Rusya'da ekonomik kriz ile başlayan süreç bugün sektörde bazı firmaları zora soktu. Deri Tanıtım Grubu olarak yıllardır bu sorun ile karşı karşıya kalmamak için dünyanın farklı ülkelerinde tanıtım çalışmaları yaptık."

Kaynak: Hürriyet Gazetesi 18.02.2016,s.11

500 MİLYON LİRALIK KILIF PAZARINDA
ÇİNLİLER YERLİ ÜRETİCİ BIRAKMADI

'KILIF'INA UYMADI

Akıllı telefonların vazgeçilmez aksesuarlarının başında gelen kılıflar, önemli bir ekonomi yarattı. Ancak Çin'den ithal edilen kalitesiz modeller, yerli üreticileri pes ettirdi. Birçok kılıf üreticisi üretimi durdurmak üzere.

HAKSIZ REKABET YAŞANIYOR

YURTDIŞINDA üretilen yerli akıllı telefon kılıfı markalarından biri 'ttec' şirketinin Pazarlama Müdürü Yardımcısı Merve Yigit, yüksek vergilerin pazardaki haksız rekabeti artırdığını söyledi. Yigit, "Kayıtdışı aksesuar ithalatı ve satışı

gerçekleştiren firmaların lehine bir ortam oluşturdu. Bu da yerli üreticiyi ve işini tüm hukuki prosedürlere uygun olarak ciddiye alan yapan firmaları olumsuz yönde etkiledi. Türkiye pazarındaki bütün büyük markalar kılıf

ürün gamlarını küçültüyorlar ya da tamamen bitiriyorlar. Bunun yerine fiyat rekabeti yakalayabilecekleri panel/koruma kapağı ürününe oynuyorlar" dedi. Yigit Türkiye'de üretimi şu an düşünmediklerini belirtti.

İHRACATLA AYAKTA DURUYOR

Türkiye'deki tüketicilerin artık sahte deri ile gerçek deri arasındaki farkı alışkanlıklardan dolayı anlayamadıklarını ifade eden Atınç Deri İletişim Direktörü Fikret Kayıplar, "Türkiye'deki bu algıdan dolayı da iç pazar için üretim yapmıyoruz. Bunun yerine ihracata odaklanmış durumdayız. Şu anda Almanya, Avusturya, İsviçre ve İngiltere başta olmak üzere birçok ülkeye ihracat yapıyoruz. Hama gibi bu alandaki dev markalara numuneler göndererek üretim desteği veriyoruz. Yıllık olarak ortalama toplamda 1 milyon adet üretim yapıyoruz. Şu anda iç piyasa sıkıntılı bir durumda. Fiyat baskısı da mevcut. Hindistan ve Romanya gibi ülkelere devreye giriyor. 120 kişilik bir kadromuz vardı. Son 1.5 yıl içinde krizden dolayı şu anda 45 kişilik çalışanımız kaldı" dedi.

Kaynak: Hürriyet Gazetesi 20.02.2016,s.15

pes ettirdi. Birçok kılıf üreticisi üretimi durdurmak üzere.

Ahmet CAN

EKRANLARI kolaylıkla çizilen ve kırılan akıllı telefonların olmazsa olmaz aksesuvarlarının başında kılıflar geliyor. Her yıl 15 milyon civarında akıllı telefon satışı gerçekleştirilen Türkiye’de aynı zamanda yıllık 10 milyon civarında kılıf da satılıyor. Bu da 500 milyon liralık bir ekonomi demek. Bu rakamlarda akıllı telefon kılıfı pazarının oluşmasını sağlıyor. Ancak bu konuda yerli üretim ve markaların sayısı neredeyse bir elin parmaklarını geçmiyor. Akıllı telefon aksesuvarları konusunda dünyanın en büyük tedarikçisi olan Çin, Türkiye’ye yapılan bu ürünlerin ithalatında da söz sahibi. Sektör yetkililerinin paylaştığı bilgilere göre Türkiye’ye gelen kılıfların yüzde 95’i Çin meşeli.

EK VERGİYE RAĞMEN

Bu durumun önüne geçmek için ise devlet bir takım düzenlemelerle ithalatı azaltmak için harekete geçti. Bu önlemlerin başındayse ek gümrük vergisi var. Geçtiğimiz haziran ayında ithal deri ve deri mamüllerine getirilen ek gümrük vergisiyle bu ürünlerin Türkiye’ye girişi yüzde 30 zamlandı. Ancak yapılan bu zam hem yerli üreticileri hem de yerli markaları memnun etmedi. Türkiye’deki deri kılıf üreticilerinden biri olan Deriten şirketinin sahibi Emir Kılıç, Çin’den gelen birçok ürünün poliüreten malzeme yerine kansorejen olan PVC’den imal edildiğini ve bu kılıflarında 5 lira ile 10 lira arasında satıldığını söyledi. Kılıç, “İthal ürünlerin fiyatları bu kadar düşük olunca biz de haliyle pazarda zorlanıyoruz. Ürünlerimizde hem yerli deri kullanıyoruz hem de bu malzemeyi dolar üzerinden ödüyoruz. Buna bir de işçilik maliyetlerini ekleyince oldukça zorlanıyoruz. Şu anda yaşanan rekabet gerçekçi değil. İşlerimizi yürütmemiz imkânsız gibi. Şirketimizde şu anda 50 kişi çalışıyor ve yarını göremiyoruz” dedi.

Kaynak: Hürriyet Gazetesi 20.02.2016,s.15

IMF RAPORU: SIĞINMACI KRİZİNİN MERKEZİNDEKİ ÜLKELER DESTEKLENSİN

ULUSLARARASI Para Fonu (IMF) mülteci ve sığınmacı krizinin merkezinde yer alan ülkelere destek olunması çağrısında bulundu. IMF, Çin'in Şanghay kentinde düzenlenecek G20 Bakanlar ve Merkez Bankası Başkanları Toplantısı öncesinde "Küresel Beklentiler ve Politika Zorlukları" başlıklı bir rapor yayımladı. Emtia ihracatçıları ve gelişen ekonomilere yönelik artan risklerin de G20 platformunda ele alınması gerektiği belirtilen raporda, "Mevcut mülteci krizinin merkezinde bulunan ülkeler, diğer ülkelerin yükünü üstleniyor. Bu ülkeler, koordineli bir global girişimle desteklenmeli" denildi.

Kaynak: Hürriyet Gazetesi 25.02.2016,s.11

G-20'de gündem küresel büyüme

DÜNYANIN en büyük 20 ekonomisinin finans otoritelerinin bir araya geldiği G-20 Bakanlar ve Merkez Bankası Başkanları” zirvesi para politikaları üzerine tartışmalarla başladı. Çin’in Şanghay kentinde düzenlenen toplantıda, küresel finans otoritelerinin dünya ekonomisinin nasıl canlandırılacağı konusundaki fikir ayrılıkları yaşandı.

ABD ve Çin, küresel talebi artırmak için hükümet harcamalarının artması gerektiğini söylerken, Alman Finans Bakanı Wolfgang Schaeuble, büyümeyi desteklemek için borçlanmanın ekonomileri kombineştireceğini savundu. Eurogroup Başkanı Jeroen Dijsselbloem ise Schaeuble’in değerlendirmesine karşı çıkarak para politikalarının başarılı olabileceğini savundu. Uluslararası Para Fonu (IMF) Christine Lagarde, para politikalarının etkilerinin giderek zayıfladığını altını çizdi. Lagarde ayrıca, Çin’deki geniş sermaye çıkışlarının global büyüme için risk oluşturduğunu söyledi. Çin Merkez Bankası Başkanı Zhu Xiaochuan, ekonomiyi desteklemek için ellerinde yeterli araç olduğunu söyleyerek Çin’e sermaye girişlerinin normal olduğunu vurguladı.

Kaynak: Hürriyet Gazetesi 27.02.2016,s.11

HEM İYİMSER HEM KIRILGAN

PIYASALARDA dalgalı seyir hâkim ancak yine de iyimserlik korunuyor. Suriye'de ateşkes kararı gerilimi azalttı. Avrupa bankacılık sektörü, küresel ekonomi ve Çin'e ilişkin verilere duyarlılık da zayıfladı.

PETROL fiyatları ve dış kaynaklı gelişmeleri izleyen piyasalarda dalgalı seyirle iyimserlik korunuyor. Geçen haftanın genelinde dış borsalar ve petrol fiyatlarındaki yükseliş iç piyasalara da yansıdı. Ancak Cuma günü iç piyasalar, gerek dış borsalar gerekse petrol fiyatından olumsuz ayrışma gösterdi. Suriye'de ateşkes kararı gerilimi biraz azalttı. Ancak uygulama önemli. Başbakan Davutoğlu'nun, "Güvenliğimiz söz konusu olursa ateşkesi tanımıyoruz" ifadesi de önemli. İran ve S.Arabistan'dan petrol arzının sınırlandırılmasına karşı gelen ifadeler fiyatı yükseltiyor. Geçtiğimiz günlerde yakından izlenen

Avrupa bankacılık sektörü, küresel ekonomi ve Çin'e ilişkin verilere karşı duyarlılık zayıfladı. FED tutanaklarında ilerideki faiz artış kararları için temkinli ifadeler kullanılmasının piyasalara verdiği moral, düşük faiz ve negatif faiz ortamıyla korunuyor. Piyasaları taşıyacak beklenti ihtiyacının sürüyor olması ve küresel ekonomiye ilişkin çekinceler kırılganlıkların korunmasında etkili. Kısa süreli iyimserlik henüz kalıcı ve güçlü hale gelmiş değil. Önümüzdeki hafta mevcut gündemin dışında içeride Şubat enflasyonu, dışarıda ise ABD tarım dışı istihdam ve işsizlik verileri izlenecek.

**ZEYNEL
BALCI İLE
PIYASALAR**

zbalci@meksa.com

BIST 100 Endeksi

Kaynak: Hürriyet Gazetesi 28.02.2016,s.12

PIYASALAR YİNE KÜRESEL BÜYÜME ENDİŞELERİ İÇİNDE

ALTIN 120 TL'YE DİRENİYOR

Çin'in düşük büyüme tahmini, Avrupa Merkez Bankası'nın faiz indirimi beklentisini piyasaların olumsuz değerlendirmesi altın fiyatlarını yükseltti. Altının gramı dün 119.30 TL'ye kadar çıktı. Avrupa borsaları da yüzde 1 kayıptı.

Sebnem TURHAN

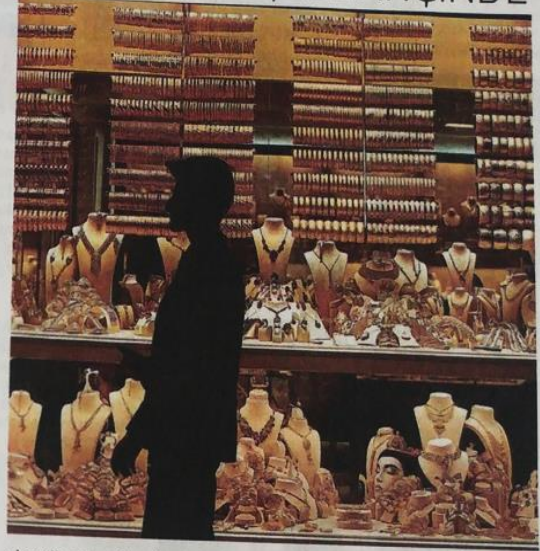

2016 altının yılı olacak gibi görünüyor. Yılbaşından beri hareketli olsa da yatırımıcısının yüzünü güldüren altın cuma gününün ardından dün de gücünü korudu. Cuma günü 119.64 liraya kadar çıkan gram altın fiyatları dün 119.30 lira olurken çeyrek altın 196.40 lira, cumhuriyet altını ise 798.24 lira oldu. Teknik analizciler altının 120 TL'nin aşılması durumunda çıkışın 125 TL'ye bulabileceğini ancak hızlı ve kurdaki düşüş nedeniyle bu kadar gerileyebileceğini söylüyor. Altındaki yükselişin sebebi yine küresel piyasalarla ilgili endişelerin artması. Perşembe günü Avrupa Merkez Bankası'nın 0.25 faiz indirimi yapacak olması piyasalarda olumsuz algılanırken, Çin'in hafta sonu açıkladığı yüzde 6.5'lük büyüme tahmini de borsaları bozdu.

Tüm bu negatif algılanan gelişmeler Türk Lirası'na dolara karşı değer kaybettirirken altını coşturuyor. Dolar dün sabah saatlerinde 2.90 liraya kadar gerilerken endişelerle 2.9309 liraya çıktı. Serbest piyasada dolar günü 2.9240 liradan kapattı. Avrupa borsaları da bu haftanın gerilişiyle yüzde 1 civarında düşüştü. Borsa İstanbul az da olsa yükselmeyi bildi ve haftanın ilk işlem gününü yüzde 0.38 yükselişle 77 bin 483 puandan tamamladı.

PERŞEMBE KRİTİK

Altının ons fiyatı da dün yükseliş hareketini sürdürdü ve 1273.40 dolan gördü. Ons fiyatındaki yükselişin perşembe günü yaşanacak ECB toplantısının ardından hızlanmasını bekleyen analistler altının ons fiyatının 1268 doların üzerinde kalıcı olması halinde, 1275 ve 1282 dolara doğru hızla çıkılabileceği görüşünde. Bu haftanın kalanında gelişmekte

olan ülke piyasaları üzerinde Avrupa Merkez Bankası'nın faiz kararının ve Çin verilerinin etkili olması bekleniyor. ECB'nin bu hafta gerçekleştirecek toplantısında düşük emtia fiyatlarının deflasyon riskini artırmasından dolayı para politikasında gevsemeye gitmesine neredeyse kesin gözüyle bakılırken, Çin'den gelecek bir dizi veri de gelişen ekonomilerdeki yavaşlama hakkında daha net fikirler verecek. ECB'nin 1.5 trilyon Euro'luk varlık alım programının da 10 milyar Euro daha artırması bekleniyor.

FITCH ETKİSİ

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch küresel büyüme beklentisini yüzde 2.9'dan yüzde 2.5'e düşürdüğünü açıkladı. Bu da Çin'in ardından artan büyüme endişelerini derinleştirdi. Kredi derecelendirme kuruluşunun "Küresel Ekonomik Görünüm" raporunda gelişmiş

ekonomilere ilişkin bu yıl için büyüme tahmininin yüzde 2.1'den yüzde 1.7'ye, gelişen ekonomilere ilişkin tahminin ise yüzde 4.4'den yüzde 4'e çekildiği belirtildi.

Öte yandan küresel ekonomik büyüme için aralık ayındaki raporda yüzde 2.9 olan 2016 yılı büyüme beklentisinin ise yüzde 2.5 seviyesine çekildiği kaydedildi. Bir önceki küresel ekonomik görünüm raporunu aralık ayında açıklayan Fitch, aşağı yönlü revizyonların en çok gelişen ekonomilerdeki emtia üreticisi ülkelere ilişkin büyüme tahminlerinde yapıldığını belirtti. Raporda şu ifadelerle yer verildi: "Gelişmekte olan ekonomiler içerisindeki heterojen yapıyı görmek gerekiyor. Gelişen ülkeler içerisinde Hindistan, Polonya, Türkiye ve Güney Kore büyük miktarda net emtia ithalatçısı durumunda. Bu ülkeler emtia fiyatlarındaki düşüşten yararlanmaya devam ediyor."

DÜNYADA HUZURLU BÖLGE KALMADI

Bundan 20 yıl önce de benzer işler

yapıyordunuz. O zamanki ortamla şu andaki ortam arasında en büyük fark nedir?

- Ekonomideki 7-10 yıllık periyotların bozulması dünyada savaşa sebebiyet verir. Bu seferki biraz uzun sürdü. Hiçbir şey sürekli çıkış içinde olmaz, inişleri vardır. Morgan Stanley'in dünya ekonomisindeki gidişatı yorumladığı raporlarına 1992-1999, 1999-2007, 2007-2015 arasına baktığımızda son dönemde inişlerin sert ve uzun sürdüğünü görüyoruz. Sıkıntı Türkiye için şu, 2012-2013'teki çıkışta Türkiye yok. O dönemde dünyadaki birçok ülke çıkışta, Çin yükseliyor, ABD yükseliyor, o dönemde Türkiye durgun. Avrupa'da da aynı şekilde durgunluk var. Bu durumlar uzun sürdü. Askerlerin köprüden

uygun adım yürürken sinüzoidal dalgaya eğriye geçmesi ve bir anda durunca köprünün yıkılması gibi..Eğrilerin düzgün gidebilmesi sıradışı olayların olmamasına bağlı. Bu eğri istenilen düzeyde gitmiyor. Amerika büyüyor mu büyümüyor mu tam belli değil, Çin'in büyümesi durdu. Avrupa zaten para basmaktan bıktı, tam ne yapacağını bilmiyor. İngiltere AB'den çıkmayı tartışıyor. Kafkaslar'da kaos var, Rusya'da kaos var. Ne daha iyiye gidecek? diye sorduğunuzda iyiye gidecek bir şey görünmüyor. Ne daha kötüye gidecek diye sorduğunuzda ise kötüye giden çok şey var. Dünyanın huzurlu olan bölgesi kalmıyor. Bu da ekonomilerin rayına oturmasını, birbiriyle ticareti engelliyor. Biz sonuçta en iyi ticareti kimle yaparız, komşularımızla.

Kaynak: Hürriyet Gazetesi 12.03.2016,s.13

ÇİN İPEĞİNE KARŞI 'MİSİ'

ÇOCUKLARIN BULUŞMA NOKTASI KÜTÜPHANE

Nilüfer Belediyesi'nin kurduğu kütüphane tüm çocuk kütüphanelerine örnek olacak nitelikte. Hafta sonları yazar sohbetlerinin de yer aldığı kütüphane Misli çocukların buluşma noktası olmuş.

Bursa'nın küçük köyü Misi 15 yıl önce Çin ipeğine karşı kadınlarla birlikte yeniden ipekböcekçiliğine geri döndü. 9 yıl önce Anadolu Efes, Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın (UNDP) işbirliğiyle başlayan 'Gelecek Turizmde' kapsamına alınan Misi köyü ile yöresel değerler yeniden canlandırılacak.

Elif ERGU / BURSA

BURSA'nın küçük bir köyü. Tarihi 2000 yıl öncesine kadar uzanıyor. Yörüklerin yerleştiği köye şimdilerde 'Gelecek Turizmde' projesinin eli değdi ve köyde kaybolan ipekböcekçiliği zanaatı yeniden canlandırıldı. Yöresel lezzetlere sahip çikildi ve kadınlar

yapılacak evler belirlendi, dokuma tezgahları kuruldu, bir 'ipek evi' hayata geçirildi. Bu proje kapsamında Nilüfer Belediyesi de Misi köyünü kalkındırmak için kolları sıvadı. Tarihi evler onarılmaya başlandı. Kadınlar yeniden ipekböcekçiliğine geri döndüler, kadınların ürettikleri ürünler ipek evinde yeniden pazarlanmaya başlandı. 44 kadın turizm eğitimi aldı. 'Gelecek Turizmde' projesinde aynı

BURSA'nın küçük bir köyü. Tarihi 2000 yıl öncesine kadar uzanıyor.

Yörüklerin yerleştiği köye şimdilerde 'Gelecek Turizmde' projesinin eli değdi ve köyde kaybolan ipekböcekçiliği zanaatı yeniden canlandırıldı. Yöresel lezzetlere sahip çıkıldı ve kadınlar çalışma hayatına kazandırıldı. Bundan 9 yıl önce Anadolu Efes, Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın (UNDP) işbirliğiyle başlayan 'Gelecek Turizmde' projesiyle Türkiye'nin farklı köşelerindeki turizm potansiyeli ortaya çıkarılmaya başlandı. Bu yerlerden biri de Bursa'nın merkezine 12 km uzaklıktaki köyü Misi. Geçen hafta 8 Mart Dünya Kadınlar Günü vesilesiyle Bursa'nın Misi Köyü'ndeydik.

EĞİTİM VERİLDİ

Bursa'nın bu 2000 yıllık tarihi olan küçük köyü Misi'de 15 yıl öncesine kadar geçim kaynağı ipekböcekçiliği idi. Ancak Çin ipeğinin Türkiye'ye girmesiyle ipekböcekçiliği ve ipek dokuma sanatı Misi'de kaybolma noktasına geldi. 'Gelecek Turizmde' projesiyle öncelikle köye ipekböcekçiliğinin canlandırılması çalışmaları başlandı. Yeniden ipekböcekçiliği

yapılacak evler belirlendi, dokum tezgahları kuruldu, bir 'ipek evi' hayata geçirildi. Bu proje kapsamında Nilüfer Belediyesi de Misi köyünü kalkındırmak için kolları sıvadı. Tarihi evler onarılmaya başlandı. Kadınlar yeniden ipekböcekçiliğine geri döndüler, kadınların ürettikleri ürünler ipek evinde yeniden pazarlanmaya başlandı. 44 kadın turizm eğitimi aldı. 'Gelecek Turizmde' projesinde aynı zamanda yöredeki derneklerle işbirliği yapılıyor, gidilen yörede sivil toplum örgütü yoksa, bir sivil toplum örgütünün kurulması da amaçlanıyor.

Misi'de de Nilüfer Misi Köyü Kadınları Kültür ve Dayanışma Derneği kuruldu. Verilen eğitimlerin sonucunda kadınlardan bazıları kahvaltı evi açtı, bazıları ürünlerini pazarlama olanağı buldu. Misi'de açılan Koza Evi'nde ise yöre yemekleri yapılmaya başlandı. 'Koca görmez', kestaneli et, mürver çiçeği reçeli gibi yöreye ait ancak unutulmaya başlanan lezzetler yeniden yapılmaya başlandı. Civit mavi rengi Misi Köyü'ne özel bir renk. Bazı evler bu proje kapsamında bu renge boyandı. 'Gelecek Turizmde' projesi yöreye hayat verdi. 'Yüzde 100 Misia' isimli proje ile de kaybolan ipekböcekçiliğini yeniden canlandırdı.

Ruslar zorlanıyor Çinlilere yöneldi

ANTALYA'da her yıl iki kez Türk hazır giyim üreticileriyle Rusya ağırlıklı alıcıları buluşturan Dosso Dossi Fashion Show'un sahibi Hikmet Eraslan, Haziran ayındaki Dosso Dossi'de alıcıların yüzde 10'unu Çin Sincan Uygur Özerk Bölgesi'nin başkenti Urimçi'den gelenler oluşturacak. Katma değeri yüksek pahalı ürünler talep ediyor. Ciroya önemli bir katkı yapacaklar. İran ve Arap ülkelerinden katılımcı sayısında da artış öngörüyoruz. Özellikle abiye kıyafetlerimize ciddi talep olmasını bekliyorum" dedi. Eraslan, bölgesel sorunların ve uçak krizinin hazır giyimin yanı sıra turizme de ağır darbe vurduğunun hatırlatarak, şöyle konuştu: "Turizmden ekmek yiyen binlerce gencimiz işsiz kalacak. Komşularla gerginlikleri en aza indirmeli, tüm dünyada yeni ve iddialı bir tanıtım kampanyası başlatmalıyız."

Kaynak: Hürriyet Gazetesi 15.03.2016,s.13

TAB dünyaya örnek oldu

BURGER King, Popeyes, Sbarro, Arby's ve Usta Dönerci gibi restoran zincirlerini aynı şemsiye altında toplayan TAB Gıda, üretim ve inovasyonda yaptığı yatırımlar ve büyüme performansı ile global sistem içerisinde Türkiye'yi örnek ülke konumuna getirdi. TAB'ın Çin'de uygulayarak başarı kazandığı modeli Burger King, Rusya, İspanya, Güney

Afrika ve İtalya'ya taşıdı. Şirket yeni markası Usta Dönerci'yi Makedonya, Gürcistan ve Almanya'ya götürüyor. Global pazarlarda hızlı büyüyen TAB Gıda, önümüzdeki 3 yılda 800 milyon dolar yatırım planlıyor.

TAB Gıda Yönetim Kurulu Başkanı Erhan Kurdoğlu, Genel Müdür Caner Dikici ve TAB Gıda Pazarlama Genel Müdür Yardımcısı Seçil Kurdoğlu, şirketin yatırım planlarını anlatmak üzere bir basın toplantısı düzenledi. Erhan Kurdoğlu, "800 milyon dolar yatırımla restoran sayımızı 3 bine çıkaracağız. Her yıl yüzde 30 büyüme hedefimiz doğrultusunda yaptığımız yatırımlarla çok hızlı büyüdük. Bu başarılı operasyon modelini Çin'e ihraç ettik. Son 10 yılda tüm markalarımızda restoran sayımızı Çin operasyonumuzla beraber 100'den 1500'e çıkardık. Hammaddemizin yüzde 95'ini yurtdışından alırken, bugün hammaddemizin yüzde 98'ini yurtiçinde tedarik etmeye başladık" dedi. TAB Gıda'nın Burger King sisteminin dünyadaki en büyük ve en hızlı büyüyen iş ortağı olmayı başardığını anlatan Kurdoğlu, "Burger King, ülkelere bir master franchise vererek girerdi. Çin'de bizimle ortak şirket modeline geçti. Başarılı da oldu. Çin'deki operasyonu 2012'de devraldık, 65 restoranla başladık, 500 restorana ulaştık. Çin'de 200 milyon dolar ciro yaptık. Bu sene 400 milyon dolara çıkacak. Türkiye'deki ciromuz 2.1 milyar TL'dir, bu sene 2.5 milyar TL'ye çıkacak" dedi.

ANKARA MALTEPE - KIZILAY'DA AVM SATIŞ İHALESİ

Ankara'nın merkezinde bulunan AVM, Çankaya Belediyesi tarafından kapalı teklif usulü (artırma) ile satılacaktır**

Adres	Ada	Parsel	Durum	Muhammen Bedel	Geçici Teminat	İhale Tarihi ve Saati
Maltepe Mahallesi Şehit Gönenc Caddesi No: 5	5583	44	12.120 m ² arsa üzerine 40.546,83m ² inşaat alanı bulunan Avm	91.000.000.-TL + %18 kdv	2.730.000.-TL	29.03.2016 14.00*

İhale ile ilgili şartname, çalışma saatleri içerisinde Ziya Gökalp Cad. No: 11 A1 Blok 6. Kat Kızılay/ANKARA adresindeki Belediyemiz Emlak ve İstimlak Müdürlüğü'nden 200.-TL. (ikiyüz lira) karşılığında temin edilebilir.

* Tekliflerin ihale günü saat 12:00' ye kadar ihaleye sunulacaktır. Encümen Başkanlığına teslim edilmesi gerekmektedir.

** 2886 Sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 36. maddesi uyarınca kapalı teklif usulü (artırma) yoluyla satılacaktır. **İhale Yeri:** Ziya Gökalp Cad. No: 11 B2 Blok 9. Kat Çankaya Belediyesi Encümen Salonu

Çankaya
BELEDİYESİ

Tel: +90 312 458 8900 / 2240-2241
Faks: +90 312 458 9076

Çin'e kombi ihraç ediyoruz

Baymak'ın BDR Thermea'nın önemli bir tedarikçisi olduğunu vurgulayan Çolak, "Türkiye grubun üretim üssü olacak" dedi. Türkiye'nin yakın çevresindeki sıkıntılardan dolayı mevcut ihracat pazarlarını çeşitlendirmek gerektiğini ifade eden Çolak, Çin'e orta ve üst gelir grubu için kombi, Güney Kore'ye ise güneş kolektörü ihraç ettiklerini söyledi. G. Kore'nin en büyük toplu konut projesindeki tüm konutların güneş kolektörünü Baymak'ın ihraç ettiğini belirten Çolak, "Güneş kolektöründe G. Kore dışında ABD için sertifikaları aldık. Oraya da satacağız" dedi.

Kaynak: Hürriyet Gazetesi 21.03.2016,s.13

Albayrak'tan Çin çıkarması

Neşe KARANFİL/ANKARA

ENERJİ ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak, enerji alanında işbirliği ve yatırım davet için Çin'e gidiyor. Bugün başlayacak ziyaret 25 Mart'a kadar devam edecek. 4 gün boyunca Çin'de üst düzey temaslarda bulunacak olan Albayrak, Türkiye'nin yeni dönemdeki hedeflerini ve projelerini Çinli muhataplarıyla paylaşacak, işbirliği ve yatırım imkanlarını anlatacak. Albayrak'ın görüşme listesinde finanstan yenilenebilir enerjiye, madencilikten termik santrale pek çok alanda yatırım yapan dünya devi Çin firmaları yer alıyor. Albayrak'ın Çin ziyareti 3 ayaktan oluşacak. Albayrak,

ilk olarak başkent Pekin'de temaslarda bulunacak. Albayrak, Pekin'de Rüzgar Merkezi'ni gezecek, dünyanın en önemli Rüzgar Enerjisi firmaları ile bir araya gelecek. Albayrak, daha sonra Pekin'de, Çin Kalkınma Bankası ve bazı finans kuruluşları ile görüşmelerde bulunacak. Albayrak burada Türkiye ekonomisinin istikrarını ve güvenli yatırım ortamını anlatacak; Türkiye'deki projelere yatırım çağrısı yapacak. Çin Enerji İdaresi Direktörü (Enerji Bakanı) Nur Bekri ile de görüşecek olan Albayrak, iki ülke arasında enerji alanındaki işbirliğini ele alacak. Albayrak, Pekin'deki programının son bölümünde Çinli kömür devleri ile bir araya gelecek. Albayrak'ın, Çin

ziyaretinin önemli gündemlerinden birisi de nükleer olacak. Pekin'den sonra Weihai şehrine geçecek olan Albayrak, bu şehirde faaliyet gösteren ve Çin'in milli nükleer teknoloji şirketi SNPTC'nin 3. Nesil Nükleer Santral olarak bilinen CAP 1000 Nükleer Santrali'nde incelemelerde bulunacak. Albayrak, nükleer alanındaki son teknolojileri Çinli uzmanlardan dinleyecek.

Albayrak'ın Çin ziyaretinin son durağı ise Şangay olacak. Albayrak, Nükleer Mühendislik Araştırma ve Dizayn Enstitüsünü ziyaret edecek. Albayrak, Termik Santral ve Yenilenebilir enerji alanında faaliyet gösteren firmalarla görüşecek. Albayrak, Türkiye'nin kömür ve yenilenebilir enerji alanlarındaki potansiyelini, hayata geçirmek istedikleri projeleri anlatacak.

Kaynak: Hürriyet Gazetesi 22.03.2016,s.13

NÜKLEERİN KALBİNDE

ABD'li Westinghouse Electric Company ile birlikte Türkiye'nin 3'üncü nükleer santralının yapımına talip olan Çinli SNPTC, Enerji Bakanı Berat Albayrak ve heyetine Haiyang'daki santrallarının kapısını açtı. Şirket temsilcileri Albayrak'a raportları sunumunda, "Arkamızda ABD ve Çin'in güçlü desteği var. Türkiye'ye teknoloji transferi yapar, santral için lokal üretim yapmasına sıcak bakarız" dedi.

HÜKÜMETİN 3'üncü nükleer santral için ABD-Çin ortaklığıyla görüşmelere başladığına ilişkin ilk haberlerden biri, Westinghouse'un Kasım 2014'teki açıklamasıyla gündeme geldi:

- Türkiye, ABD'li Westinghouse Electric Company ve Çin devlet şirketi State Nuclear Technology Corporation (SNPTC) 3'üncü nükleer santral için görüşmelere başladı.

Westinghouse, açıklamasında şu ayrıntıyı altını çizdi:

- Elektrik Üretim A.Ş. ile ünhasır görüşmelere başladık. Enerji Bakanlığı bürokratları, bu beri şu mesajla karşıladi:

- Bu ön görüşme teliğindedir... Haber, ABD'li enerji devinin Türkiye'ye geçmişten gelen ilgisini imsettirdi:

- ABD, uzun süredir Türkiye'deki nükleer santraline dahil olmak istiyordu. Şirketten son açıklama, 15 Mart 2016'da geldi. Westinghouse Elektrik Kudemli Başkan Yardımcısı Benjamin, hükümete kısa süre önce 3'üncü nükleer santral ile ilgili rapor sunduklarını belirtti: - Hükümetinizden cevap alıyoruz.

Dün sabah Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak ve Özelleştirme İdaresi Başkanı Mehmet Bostan, Müsteşar Yardımcısı Necati Yamaç, Türkiye Yatırım ve Destek Ajansı Başkanı Arda Ermut, Bakanlık Dış İlişkiler Genel Müdür Yardımcısı Safa Uslu'nun da yer aldığı heyetiyle Pekin'den Qingdao'ya geçtik.

Havalimanından Haiyang'daki nükleer santral sahasına yolculuğumuz 1.5 saat sürdü. Yolda bir yandan ABD-Çin ortaklığının 3'üncü nükleer santrala ilgiliyle ilgili haberleri gözden geçirdim. Diğer taraftan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın hazırladığı kitapçıkta bilgileri baktım:

- State Nuclear Power Technology Corporation (SNPTC), Çin'in 53 kamu şirketi arasında büyüklük açısından 4'üncü sırada. 112.9 milyar dolar sermayeye, 32.3 milyar dolar yıllık gelire sahip. Westinghouse ile AP1000 reaktör teknolojisini transfer etmek üzere ortaklık geliştirdi. Bu çerçevede 3'üncü nesil nükleer teknolojisini oluşturdu.

Şirketin geliştirdiği teknoloji ile ilgili şu bilgi de kitapçıkta yer aldı: - SNPTC ve Westinghouse,

1400 MWe kapasitede CAP1400 reaktörü ile ilgili de ortaklık geliştirdi. Çin, CAP1400 teknolojisinin tüm patent haklarını satın aldı.

Ortaklığın Türkiye'ye ilgisinin de altı çizildi:

- SNPTC-Westinghouse ortaklığı, ülkemizdeki 3'üncü nükleer santral projesiyle yakından ilgileniyor.

Dün yerel saatle 13.00'te nükleer santral sahasına vardığımızda Albayrak ve heyetini SNPTC ve Westinghouse yetkililerinden oluşan bir ekip karşıladı. İnşası bitmek üzere olan yeni bölümde kontrol odası dahil hızlı bir tur sonrasında sunuma geçildi.

Şirket temsilcileri sunumda, şu noktalara özellikle işaret etti:

- Türkiye'ye teknoloji transferi yaparız. Türk şirketlerin santral için lokal üretim yapmasına sıcak bakarız. Arkamızda ABD ve Çin Halk Cumhuriyeti yönetimlerinin güçlü desteği var.

Sunum sonrası Qingdao Havalimanı'na dönüp, DAP uçağıyla Shanghai'ya geçtik. Albayrak ile heyetindekiler santral turu ve sunumdan etkilense de şimdilik renk vermeme tercih etti...

İthal kömüre sıcak bakmıyorum yerlide 'cazibe' sağlanacak

ENERJİ ve Tabii Kaynaklar Bakanı **Berat Albayrak**, Çin gezisinin son durağı Shanghai'da Nükleer Mühendislik, Ar-Ge ve Tasarım Enstitüsü'nü ziyaret etti, güneş enerjisi şirketleri Trina, Yingli, Shunfeng Clean Energy ve HT-SAAE'nin temsilcileriyle görüştü.

Albayrak, DAP uçağı ile Shanghai'dan İstanbul'a dönerken, Özelleştirme İdaresi Başkanı **Mehmet Bostan**, Yatırım Ajansı Başkanı **Arda Ermut**, Müsteşar Yardımcısı **Necati Yamaç** ve Dış İlişkiler Genel Müdür Yardımcısı **Safa Uslu**'nun katıldığı geziyi değerlendirdi:

- **Nükleerden kömüre, rüzgârdan güneşe kadar enerjinin tüm dallarını kapsayan verimli bir seyahat yaptık. Çin'in 115 bin megavat rüzgâr, 30 bin megavat güneş, 26 bin megavat nükleer enerji kapasitesi var. Nükleerin payı giderek artıyor. Pekin, Qingdao ve Shanghai'da sıcak, yararlı görüşmeler yaptık.**

Türkiye'nin enerjide portföy çeşitlendirmeye ve denge kurmaya ihtiyacı olduğunu belirtti:

- **Örneğin yerli kömüre dayalı termik santrallardan elde edilen elektrik, tüm kurulu gücün yüzde 12'sini oluşturuyor. Bu düşük, artması lazım. Öncelik yerli kaynağımızı daha fazla değerlendirmek olacak.**

İthal kömüre dayalı termik santralda yeni yatırıma sıcak bakmadığını vurguladı:

- **Bizim kömür varlıklarımız genelde 1300-2000 kalori arasında değişiyor. Çin'de bir kez daha gördük. Artık 800 kalori kömürden bile verimli şekilde elektrik elde edilebiliyor. Üstelik yarattığı kirlilik, doğal gaz çevrim santralların da altına düşebiliyor.**

Çin'de kömüre dayalı elektrik üretiminin ilk sırada bulunduğunu, ABD'de kömüre dayalı üretimin toplam içindeki payının yüzde 40'larda olduğunu kaydetti:

- **Biz de yerli kömüre dayalı termik santralların daha fizibl olması için çalışacağız. Bu konuda yeni modeller üzerinde çalışıyoruz. Modeller arasında alım garantisi de olabilir. Kısacası yatırımcı dostu ama devletin de kazanacağı model arayışı içindeyiz.**

Albayrak'ın verdiği mesaj, önümüzdeki dönemde ithal kömüre dayalı yeni santral kurulmasına pek kapı açılmayacağını gösteriyor.

Bu durumda özel sektörün de yerlisi ve yabancıyla, yerli kömürden, çevreye zararı en az inen elektrik üretimi teknolojisine yoğunlaşması gerekiyor.

**VAHAP
MUNYAR İLE
İŞİN SÖZÜ**

vmunyar@hurriyet.com.tr

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak

AKKUYU'DA ŞU ANA KADAR SIKINTI YOK

ENERJİ ve Tabii Kaynaklar Bakanı **Berat Albayrak**'a 3'üncü nükleer santral üstlenecek şirket konusunda kesin karar takvimini sorduk, yanıtladı:

- Yıl sonuna kadar durum netleşir.

Rusya'nın üstlendiği Akkuyu Nükleer Santral'i'nde yaşanan sıkıntıyı anımsattık:

- Rusya ile gerginlik sürüyor. Bu durum, Akkuyu'da işleri durma noktasına getirdi. Çinliler, "Onu biz yapalım" teklifi

getirdi mi?

- Akkuyu'da şu ana kadar bize ulaşmış sıkıntı yok. Tarafların yükümlülükleri var. Bize düşen bazı yasal düzenlemeler var. Birkaç ay içinde Meclis gündemine getireceklerimiz var. Piyasaların oluşması, Nükleer Kanunu, Kıyı Kanunu gibi. Ortaya koymamız gereken raporlar var. Biz üzerimize düşenleri yapıyoruz. Resmi olarak bize ulaşan olumsuz bir şey yok.

KUŞ GÖÇÜ İÇİN SANTRAL DURABİLİR

BERAT Albayrak, enerji yatırımlarına yapıcı eleştiriye açık olduklarını vurguladı:

- Ancak, ideolojik, peşin hükümlü karşı çıkanları bir kenara bırakır, işimize bakarız.

Avrupa'da bazı ülkelerde

kuşların göç yollarındaki rüzgâr santrallerinin göç döneminde durdurulduğunu kaydetti:

- Biz de bu yönde çalışma yapıyoruz. Kuşların göç döneminde gerekirse santral duracak.

Güneş ve rüzgârda büyük yatırımlara destek öne çıkıyor

BERAT Albayrak, güneş ve rüzgâra dayalı elektrik üretiminde küçük küçük tüm yatırımların fiyat yoluyla desteklenmesini yararlı bulmadığını belirtti:

- Kazanılmış hakları koruyarak model değiştirmemiz gerekiyor. Verilen destek, güneş ve rüzgârda büyük yatırımları gündeme getirmeli.

Konya'daki Enerji İhtisas Bölgesi'ni anımsattık:

- Büyük yatırımlara teşvik modeli orada mı denenecek? O bölgeyi Çin'den gelecek bir yatırımcıya verir misiniz?

- Duruma bakacağız. Belki birkaç parçaya bölüp, ihale açarız. Bir kaç parçaya bölünse bile her biri büyük yatırım olur. Orada alım garantisi de düşünülebilir.

Kaynak: Hürriyet Gazetesi 27.03.2016,s.13(Devami)

Piyasalarda gelişenlerin günü

DOLAR
2.81
TL'ye
geriledi

DOLARA karşı Türk Lirası'nın da aralarında olduğu gelişen ülkelerin para birimleri dün değer kazandı. Dolar 2.8149 liraya kadar inerek bu yılın en düşük seviyesini görürken Türk Lirası'nın değer kazancı yüzde 1'e yaklaştı. En fazla değer kazancı ise yüzde 1.7 ile Güney Afrika Randı'nda gerçekleşti. Malezya Ringgit'i yüzde 1.5, Brezilya Realı yüzde 1.1, Rus Rublesi yüzde 0.75, Avustralya Doları yüzde 0.35, Çin Yuanı yüzde 0.13 yükseldi. ALB

Forex Araştırma Uzmanı Enver Erkan Amerikan Merkez Bankası (FED) Başkanı Janet Yellen'in son iki haftadaki açıklamalarının getirdiği iyimserliğin yanı sıra Türkiye'nin iyi gelen ekonomik verilerinin bu değer kazancında etkili olduğunu vurguladı. Serbest piyasada dolar günü 2.8180 liradan kapatırken Borsa İstanbul ise yüzde 0.42 yükselişle 83 bin 268 puandan günü tamamladı. İki yıllık gösterge tahvilin faizi de yüzde 9.99 ile tek hanede kaldı.

Kaynak: Hürriyet Gazetesi 01.04.2016, s.13

Rusya'daki ekonomik kriz ve Türkiye ile bu ülke arasındaki siyasi gerilim nedeniyle zorlanan deri ihracatçıları, yeni pazar bulmakta başarılı oldu. İlk üç ayda, önceden ihracat yapılmayan birçok ülkeye ihracat patladı. Hong Kong'daki Asya Pasifik Deri Fuarı'nın yıldızı da Türkiye oldu.

Sadı ÖZDEMİR / HONG KONG

DÜNYANIN en yüksek 'tabakhane kapasitesine' sahip Türkiye'nin işlenmiş deri ve deri mamulleri ihracatında çok hızlı ve olumlu bir 'eksen kayması' yaşanıyor. Türkiye iki yıl öncesine kadar 'doğrudan ve özel faturalı' ihracatının yüzde 40'a yakınına Rusya'ya yapıyordu. Rusya'daki ekonomik krizle başlayan ve Türkiye'nin; hava sahasını ihlal eden bir Rus savaş uçağını düşürmesi sonrası derinleşen sorunlar nedeniyle Rusya'ya ihracatta büyük çöküş yaşandı. Türk deri ihracatçıları, Rusya pazarının normale dönmesini beklemek yerine daha önce pek ilgilenmedikleri yeni pazarlara yöneldi. 2016'nın ilk üç aylık verileri, 2015'in aynı dönemine göre yeni pazarlarda hızlı yükseliş olduğunu gösteriyor.

ÇİN PAZARI İÇİN HONG KONG ATAĞI

30 Mart-1 Nisan arasında Hong Kong'da düzenlenen Asya Pasifik Deri Fuarı'na (APLF) 36 firmayla 'milli katılım' düzenleyen İstanbul Deri ve Deri Mamulleri İhracatçıları Birliği Başkanı Mustafa Şenocak, "Hong Kong, 14 milyar dolarlık deri ve deri ürünleri ithal ediyor. Bunun büyük bölümü Çin için. Biz de bu fuar kanalıyla öncelikle Çin pazarında hızlı çıkış bekliyoruz. 45 Türk firmasıyla fuara katıldık, ilgi yüksek, ciddi sipariş var" dedi.

Kaynak: Hürriyet Gazetesi 02.04.2016, s.12

Kaynak: Hürriyet Gazetesi 03.04.2016, s.13

HYUNDAI ASANSÖR TÜRKİYE'DE ÜRETİM PLANLIYOR 1000 ÜNİTE SATTI HEDEF BÜYÜTTÜ

Hyundai Asansör Türkiye'de hedef büyüttü. Hyundai Asansör Genel Müdürü Hakan Ek, "Hyundai, Türkiye'yi Balkanlar ve Doğu Avrupa'yı yönetecek bir merkez olarak konumlandırılacak. 2016'da yüzde 20 büyürüz" dedi.

EKONOMİ SERVİSİ

HYUNDAİ Asansör, Türkiye'de 1 milyar dolarlık ciroya sahip asansör sektöründe hızla büyüyor. Firma, 2010'dan beri Türkiye'de. Hyundai Asansör Genel Müdürü Hakan Ek, Hyundai Asansör'ün, Kore, Çin ve Hindistan dışında en büyük satışlarını Türkiye'de gerçekleştirdiğini belirterek, "Türkiye'de üretim yapmayı da düşünen Hyundai, Türkiye'yi Balkanlar ve Doğu Avrupa'yı yönetecek bir merkez olarak konumlandırmayı da hedefliyor. Hyundai ile Türkiye'de ortaklık kurulması konusunda bir süredir görüşmelerimiz sürüyordu, şu anda ortaklık tamamlanmak üzere" dedi. Geçen yıl 2 kat büyüme gösterdiklerini ve 1000 ünite satışı yaptıklarını belirten Ek, Türkiye'de 5 yılda 2 bin 500 adet asansör, yürüyen merdiven ve yürüyen bant satışı gerçekleştirdiklerini dile getirdi. 2016'da yüzde 20 büyüme hedeflediklerini belirte Hakan Ek, "Türkiye için özellikle dış pazarda büyük bir potansiyeli söz

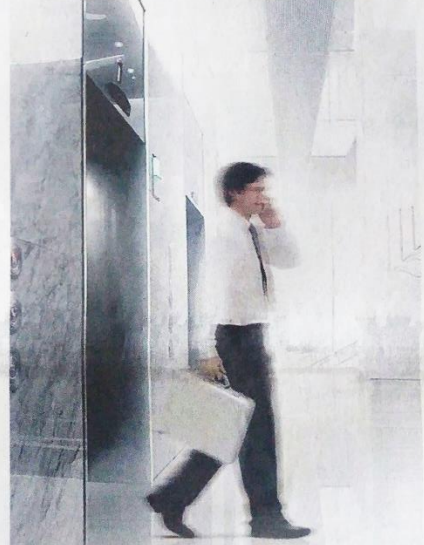

konusu. Makedonya ve Gürcistan'da da büyük firmalarla işbirliğimiz devam ediyor. Makedonya'da bulunan ve Balkanlar'ın en yüksek binası olan Cevahir Residence & Shopping Center projesi ile Gürcistan'ın önemli projeleri arasındaki East Point Trade Center referanslarımız arasında yer alıyor" diye konuştu.

KENTSEL DÖNÜŞÜM ETKİSİ

Hakan Ek, özellikle 25 kat ve üzeri binalarda yüksek hızlı asansör segmentinde aktif yer alan Hyundai Asansör'ün, yakın zamanda alçak konut segmentine uygun ürünleri ile de pazara girdiğini dile getirdi. Kentsel dönüşüm projelerinin de etkisiyle pazarın önemli derecede büyüdüğünü belirten Ek, "Proje kapsamında yenilenen ve yenilenecek olan 4 kat ve üstü binalara asansör bulundurma zorunluluğu getirildi, bu da sektör için olumlu bir gelişme. Uzun vadede bu segmentte yer almanın pazar payımızı da yükselteceğini düşünüyoruz. Öte yandan metro, havalimanı, finans merkezi ve şehir hastaneleri projelerinde yer alıyoruz, ilerleyen dönemlerde bu projelerin sayısını arttırmayı planlıyoruz" dedi.

GÜVENLİK
ÖNEMLİ

ÖNEMLİ PROJELERDE VAR

ASANSÖR, yürüyen merdiven, ve yürüyen bantların yanı sıra otomatik park sistemleri, metro platform kapıları ve malzeme yükleme boşaltma sistemleri de üreten Hyundai Asansörleri; Metropol İstanbul, Diyarbakır Havalimanı, Üsküdar-Cekmeköy Metro hattı, Folkart Towers, Nidakule Atasehir-Levent, Varyap Meridian, İstanbul Adalet Sarayı, Ülker Arena, Nuro Tower, Yozgat Şehir Hastanesi gibi birçok önemli projede kullanıldı.

BEKLEME SÜRESİ
AZALYOR

Kaynak: Hürriyet Gazetesi 03.04.2016, s.16

Hülya GÜLER/KOPENHAG

YAKLAŞIK 50 milyon kişinin kimlik bilgilerinin internette sızdırılmasının online işlemler başta olmak üzere günlük hayat için yarattığı endişe Türkiye gündemine damga vururken, Danimarka'nın başkenti Kopenhag'da dijitalleşmeyle yeniden şekillenen bankaların geleceği konuşuldu. Avrupa'da ilk kez düzenlenen 4 günlük 'Money2020' konferansında 75 ülkeden 3 binin üzerinde katılımcı ve 400 konuşmacı yer aldı. Alibaba.com'un kurduğu ve sadece Çin'de 450 milyon kullanıcı sayısı ile dikkat çeken online ödeme platformu Alipay'in yanı sıra geleneksel bankacılığın temsilcileri arasında yer alan JP Morgan gibi 150'yi aşkın büyük finans kuruluşu da zirvedeydi. Garanti Bankası Dijital Bankacılık Genel Müdür Yardımcısı Didem Dinçer Başer'in konuşmacıları arasında yer aldığı zirvenin ana konusunu ise, ezber bozan finansal teknoloji şirketleri 'fintech'lerin sağladığı müşteri deneyimi ve bankacılık sektörüne kazandıracakları oluşturdu.

Kaynak: Hürriyet Gazetesi 09.04.2016, s.14

GLOBAL yükseliş

ÇİN yine dünyanın kaderini değiştirmeye devam ediyor. Amerikan Merkez Bankası'nın (FED) büyüme endişeleri nedeniyle faiz artırımlarını erteleyeceği beklentisiyle bahar havası yaşayan gelişen piyasalar, Çin'den gelen olumlu verilerle artırım ihtimalini güçlendirdi. Dolar bu hafta yeni Merkez Bankası başkanının atanmasıyla gördüğü 2.82 lira seviyelerinden dün 2.8705 liraya kadar yükseldi. Serbest piyasada dolar günü 2.8560 liradan tamamladı. Borsa İstanbul da dün dalgalı bir seyir izledi. Borsa günü yüzde 0.1 yükselişle 85 bin 704 puandan tamamladı. Dolarda önceki iki günde küresel bazda güçlenme görüldü. Gelişen ülkelerin para birimleri değer kaybetti, dolar endeksi yükseldi. Bu durum Türk Lirası'nı da olumsuz etkiledi. Çin'in satın alma yöneticileri endeksi ile ticaret verilerindeki olumlu veriler FED'in faiz artırımını için üzerinde durduğu veriler arasında bulunuyordu. Bugün ise Çin büyüme verileri açıklanacak. Bunun da bugün dolar üzerinde etkile olması bekleniyor. ALB Forex Araştırma Uzmanı Enver Erkan ABD'den dün gelen mart ayı enflasyon verilerinin piyasa beklentilerini karşılamadığını belirterek "Yani bizim gibi dış finansman ihtiyacı olan gelişen ülkeler açısından iyi bir durum. Enflasyon beklentileri ne kadar düşük olursa, ABD Merkez Bankası'nın güvercin kalma süresi de o kadar uzayacaktır" dedi.

Kaynak: Hürriyet Gazetesi 15.04.2016, s.11

Türkiye, garanti verdiği 5 milyar dolarlık işlem hacmi ile dünyada ihracat faktoringinde Çin'den sonra ikinci sıraya oturdu. Bank of China'dan sonra en yüksek kapasiteye Türk faktoring şirketleri sahip.

TÜRKİYE'de istihdamın yüzde 78'ini, ihracatın yüzde 60'ını, yatırımların yüzde 50'sini gerçekleştiren Küçük ve Orta Boy İşletmelerin (KOBİ) en büyük sorunu, özkaynak yetersizliği ve finansman zorluğu. Toplam kredilerin sadece yüzde 24'üne ulaşabilen işletmeler, alternatif kaynakları kullanmak konusunda da yeterli bilgiye sahip değiller.

Bu nedenle faktoring, leasing, finansman şirketlerini çatısında birleştiren Finansal Kurumlar Birliği'nin (FKB), başlattığı "KOBİ'ler Sınırları Faktoring ile Aşıyor" projesi kapsamında özellikle Andolu'daki KOBİ'leri finansmana erişim konusunda bilgilendiriyor. Geçtiğimiz hafta Bursa'da reel sektör temsilcileri ile bir araya gelen faktoringciler, bir taraftan ihracattaki gelişmelere

değinirken, diğer taraftan da garantili ihracatın yollarını anlattılar.

GARANTİLİ İHRACAT

Türkiye'nin, içinde bulunduğu coğrafyadaki ve gelişmiş ekonomilerdeki tüm dinamiklere rağmen 2015 yılını 143.8 milyar dolar toplam ihracat ile kapattığını belirten faktoringciler, henüz bu ihracatın 7.5 milyar dolarlık kısmına destek olabildiklerine değindiler. Bu tutarın da 5 milyar dolarlık kısmını garanti altına alabildiklerini ifade eden faktoringciler, "Bu rakamlara bakınca Türkiye, işlem hacminde Çin'den sonra dünya ikincisi. Faktoring şirketleri, müşterilerine gerçekleştirdikleri ihracat işlemlerinde alacaklarının vadesinde ödenmemesi riskine karşı, aciz, iflas ve temerrüt durumları için yüzde 100 garanti hizmeti veriyor" dedi.

Kaynak: Hürriyet Gazetesi 15.04.2016, s.12

DOZU artıp eksilse de iyimserlik korunuyor. FED'in (ABD Merkez Bankası) faiz artırım politikasının yerini temkinli duruşa bırakması, petrol fiyatlarındaki yükseliş, dış piyasalardaki olumlu havanın içeriye yansımaları, Türkiye Merkez Bankasından faiz indirim beklentisinin güç kazanması ve yeni başkana piyasaların kredi tanınması iyimserliğin nedenleri olarak sıralanabilir. Bu gelişmelerin ağırlıklı olarak yabancı yatırımcı girişleriyle fiyatlanması borsalarda yükseliş, faiz oranları ve döviz kurlarında düşüş olarak kendini gösterdi. Sonraki aşamada merkez bankası faiz düşüş beklentisi nedeniyle döviz kurlarında görülen tepki yükselişi bu açıdan piyasaları pek rahatsız etmedi. Piyasaları taşıyan temel gerekçe ağırlıklı olarak düşük faiz ve faizlerin düşük kalacağı beklentisi. Hatırlanırsa 20 Mart'ta "Düşük faiz borsalara yarıyor" çalışmamızı bu sayfalarda paylaşmıştık. Terör, dışarıda negatif faiz uygulamasının yarar zarar analizlerinin sıklık kazanması, Çin'in bu yılın ilk çeyreğinde yüzde 6.7 ile son yedi yılın en düşük büyümesini gerçekleştirmesi, Suriye gibi konu başlıklarına duyarlılık bu aşamada zayıf. Ancak bir süredir olumlu gelişmeleri fiyatlara dahil eden borsada kâr satışları gerekçesi olarak olumsuz sayılabilecek gündem konularına daha duyarlı hale gelebilir. Zira orta uzun dönem için olmazsa da kısa dönem primli bir borsa, geri çekilmiş faiz ve döviz kurları söz konusu. Diğer yandan, Çin'de zayıflayan ekonomik büyümenin FED'in temkinli faiz politikası için referans olarak alınması da mümkündür. İyimserlik sürmekle birlikte daha yorgun bir borsa görülebilir. 19 Nisan'daki Merkez Bankası başkanlık değişimiyle 20 Nisan Türkiye, 21 Nisan Avrupa Merkez Bankaları faiz kararları izlenecek önemli gündem konuları olacak.

TÜRKİYE DİŞ TİCARETTE YERİNİ KORDU

DİŞ ticaret açısından 2015, bir önceki yıla göre Türkiye için iyi geçmedi. İhracat düşerken ithalat ve dış ticaret açığı geriledi. Geçen yıl, 2014 yılına göre ihracat 157 milyar dolardan 143 milyar dolara gerilerken ithalat 242'den 207'ye, dış ticaret açığı da 84'den 63 milyar dolara geriledi. Bu verilere paralel olarak 2015 yılında cari açık da 32 milyar dolar olarak gerçekleşti. Türkiye'nin dünya klasmanındaki yerinde ise değişim olmadı. Çünkü dünyada da 2015 yılında dış ticarete genel bir düşüş var. Dünyanın en fazla ihracat yapan ülkesi Çin'in 2014 yılı ihracatı 2.34 trilyon dolar iken 2015 yılında 2.28 trilyon dolara çekildi. Benzer gerileme ilk üç sırada yer alan ABD ve Almanya için de geçerli. İhracat düşüşleri yüzde olarak Çin'de 2.5, ABD'de 7.1, Almanya'da 11.2 olarak gerçekleşti, Türkiye'de ise 8.7 gerileme var. Dünya ihracatında 30, ithalatında 19. sırada yer alan Türkiye'nin dış ticaret açığı sıralamasında Fransa'nın hemen ardından beşinci sıralarda yer alması ise dikkat çekici.

YABANCI YATIRIMCILARIN MART AYINDA EN FAZLA ALIP SATTIKLAR 5 HİSSE (MİLYON \$)

Yabancıların aldıkları hisseler daha fazla

DÜNYA TİCARETİNDE İLK 3 ÜLKE VE TÜRKİYE (2015 YILI - BİN DOLAR)

İHRACAT

1	Çin	2,281,855,972
2	ABD	1,504,597,471
3	Almanya	1,329,522,473
30	Türkiye	143,934,971

İTHALAT

1	ABD	2,308,699,103
2	Çin	1,681,670,316
3	Almanya	1,050,270,357
19	Türkiye	207,203,357

DİŞ TİCARET AÇIĞI

1	ABD	-804,101,100
2	İngiltere	-165,590,000
3	Hindistan	-126,638,000
5	Türkiye	-63,268,000

DİŞ TİCARET FAZLASI

1	Çin	600,185,100
2	Almanya	279,252,100
3	Rusya	156,209,100

Kaynak: Hürriyet Gazetesi 17.04.2016, s.16

ENERJİ BAKANİ BERAT ALBAYRAK, YATIRIMCILARI BEKLETM

KILÇIKSIZ TESLİMAT

Enerji Bakanı
Albayrak
kömürde
süregelen
sorunları çözmek
için kolları
sıvadıklarını
dile getirerek
“Yatırımcı ben
girdim aldım
ama beni Ankara
kapılarında
süründürmeyin
istiyor. Biz tabiri
caizse kılçıksız
yatırımcıya
sunalım
istiyoruz” dedi.

ÜÇÜNCÜ NÜKLEER İÇİN YER SEÇİLİYOR

ENERJİ Bakanı Albayrak üçüncü nükleer santral için Çin seyahatinin çok önemli olduğunu dile getirerek şöyle konuştu: “Westinghouse; dünyanın en büyük firması, Japon sahipliğinde ABD menşeli, Çin’le de ortaklığı olan bir konsorsiyumdan söz ediyoruz. Üçüncü santralin yeriyile ilgili seçenekleri 10-15’e indirdik. Su yollarına yakınlık, uçak yolları, deprem kuşağı, kuş göç yolları gibi 18 kriter ve planlamaya göre karar veriyorsunuz. Türkiye’nin bir ucundan diğerine

taşımanın da maliyeti var. Şu anda önceliğimiz bu iki santralin mevcut içerisindeki yolunu açarak, çevresel, yasal olarak hızlı şekilde tamamlayıp hızlı şekilde ortaya koymamız lazım. İkinci santralde Japonlarla ilgili bize ulaşan bir süreç yok. Konsorsiyumla ilgili yazılar yazıldı. İkinci santralde reaktörle ilgili bazı taleplerimiz oldu. Onunla ilgili yazı yazdık. Onlar dönecekler toplantı yapacağız. Bu yıl içerisinde ortaklık sözleşmesini imzalayıp yolumuza devam edeceğiz.”

Kaynak: Hürriyet Gazetesi 21.04.2016, s.10

ABD, Türk çeliğinin engel koymak istiyor

ÇELİK ihracatçıları Birliği (ÇİB) Başkanı Namık Ekinci, Türk çelik firmalarının devlet desteği aldığı iddiasına ilişkin, "ABD'li yerli üreticilerin asıl gayesi dampingli malların

girişini değil, bunu bahane göstererek tüm ithalatı engellemektir" dedi. ÇİB'den yapılan açıklamada ABD Ticaret Temsilciliği Ofisi tarafından düzenlenen 'Küresel çelik pazarı ve ABD piyasasına etkisi' toplantısında, ABD'li çelik sektörü temsilcilerinin Türkiye ve Çin'in dahil olduğu birçok ülke hakkında suçlamalarda bulunduğu belirtildi.

Açıklamada görüşlerine yer verilen Ekinci, Çin mallarının, ara mal olarak kullanılarak Türkiye üzerinden ABD'ye girdiğine ilişkin suçlamaları kabul etmediklerini vurguladı. Türkiye'nin, ABD'den aldığı hurdanın bir kısmını nihai ürüne dönüştürerek ABD'ye ihraç ettiğini aktaran Ekinci, kalanın iç ve dış pazarlarda kullanıldığını kaydetti.

Kaynak: Hürriyet Gazetesi 24.04.2016, s.12

ABD Merkez Bankası (FED) faiz politikasının değişmesiyle başlayan olumlu havaya Türkiye ve Avrupa merkez bankası kaynaklı gelişmelerle petrol fiyatlarındaki yükseliş de katkı yaptı. Bu yöndeki fiyatlamada borsaları bir süredir taşımakla birlikte kısa dönem için ciddi primler de oluştu. Olumlu havanın devamı açısından yeni beklenti ve gündeme ihtiyaç var. Nasıl ki borsaların dip seviyelerinde olumsuz haberlere duyarsızlık, iyimser gelişmelere duyarlılık daha yüksek ise şimdilerde içeride veya dışarıda olası olumsuz yorumlanabilecek gündem konularına duyarlılık yine yüksek olacak. Düşük faiz oranlarının devam edeceği beklentisi, piyasaya yabancı girişinin sürmesi ki 15 Nisan haftası hisse senetleri ve tahvilde yabancı alımlarının 1.2 milyar olarak gerçekleşti bu da mevcut havayı destekledi. Ancak dış borsalardaki çıkışın ivme kaybetmesi, Çin ekonomisi ve borsası ile ilgili olumsuz tablonun devam ediyor olması, Suriye odaklı jeopolitik gelişmeler piyasanın yumuşak karnı olarak görülebilecek gündem konuları. Özellikle Suriye tarafından Kilis'e atılan roketler gerilimi artırmakla

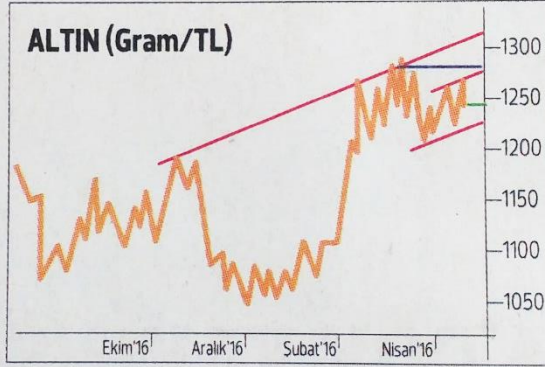
birlikte tedirginlik kaynağı olmaya devam ediyor. Önümüzdeki hafta, faiz değişikliği beklenmeyen 27 Nisan'daki FED toplantısı ve sonrasında yapılacak

açıklamalar izlenmekle birlikte daha temkinli bir piyasa görülebilir.

BORSADA SATIŞLARA DİKKAT

Borsada çıkış trendi devam etmekle birlikte önemli direnç noktalarına yaklaşmış durumda. 87.000-88.000 ilk direnç seviyeleri olarak görülürken bu seviyelerde kâr satışları görülebilir. 88.000 seviyesinin üzerinde ise çıkışın devamıyla sonraki dirençler ise 90.000-92.000 seviyelerinde bulunuyor. Geri çekilmelerde tutunma noktaları 85.000-84.000 seviyelerinde. 84.000 seviyesinin üzerinde çıkış trendi korunacak. Bu seviyenin altında kalınması durumunda ise kâr satışlarının devamı beklenebilir. Yükseliş denemeleri satış yönünde kullanılabilir.

ALTIN (Gram/TL)

ALTINDA TEPKİ YÜKSELİŞİ

Altında (Ons/Dolar) tepki yükselişi henüz güç kazanmış değil. İlk dirençler 1.270-1.282 seviyelerinde. Çıkışın devamı için 1.282 seviyesinin geçilmesi önemli. Bu durumda 1.300-1.310 sonraki direnç seviyeleri. İlk destekler ise 1.225-1.215 seviyelerinde bulunuyor. Geri çekilmelerde tepki alımları görülebilir. Altının Gram/TL fiyatında ise yön tayini için 112-115 fiyat aralığı izlenebilir. Çıkışın devamı için 115 seviyesinin geçilmesi gerekecek. Bu durumda 121-122 seviyeleri gündeme gelebilir.

İHRACATTA NOKTA ATIŞ

10 ile 10 hedef ülke belirleyen Türkiye İhracatçılar Meclisi her bir ilin ihracatının yüzde 10 artmasını hedefliyor. İllerdeki ihracat artışının Türkiye genel ihracatına etkisinin yüzde 8'i bulması bekleniyor.

TÜRKİYE İhracatçılar Meclisi (TİM), '10 İl 10 Ülke' hedefiyle ihracatı artırabilmek için nokta atışı yapacak. İhracatta önemli paya sahip 10 il ile 10 hedef ülke eşleştirilerek bu pazarlara satışlar artırılacak. TİM Başkanı Mehmet Büyükekşi, "Her bir ilimiz ihracatını yüzde 10 arttırsa bunun toplam ihracatımıza etkisi yaklaşık yüzde 8 olacak" dedi. TİMAKADEMI'nin '10 İl 10 Ülke' hedefiyle başlatacağı konferansların ilki 3 Mayıs günü Gaziantep'te gerçekleştirilecek. 600 milyar dolarlık pazara sahip İngiltere pazarı ile eşleştirilen Gaziantep'li ihracatçıların, bu ülkeye satışlarını artırması hedefliyor. TİMAKADEMI'nin '10 İl 10

Ülke' hedefinin önemine değinen Büyükekşi, hem ihracatçı sayısını, hem de ihracat değerini en üst seviyeye çıkarabilmek için çalıştıklarına dikkat çekti. Firmalara dünya pazarları hakkında bilgi vermeyi amaçladıklarını söyleyen Büyükekşi, "Hedefimiz, ihracatçımızı doğru pazarlara kanalize etmek. Farkındalığımızı artırarak bir adım önden düşünmek. Tecrübe ve bilgi birikimi paylaşımı kanalıyla sağlıklı bir ihracat ekosistemi oluşturmak. 2023 hedefimiz olan 500 milyar dolar ihracatı yakalayabilmemiz için illerimizin potansiyelini sonuna kadar kullanarak doğru ve farklı pazarlara kanalize etmek. Ünlü

bir düşünür şöyle der, 'İradenin büyüdüğü yerde, zorluklar küçülür.' Biz de irade ne kadar büyürse zorluklar küçülür diyoruz. Amacımız, Türkiye'nin dünya ekonomisindeki yerine pozitif ve ölçülebilir katkılar yapmak" dedi.

Gaziantep ile İngiltere eşleşmesinin ardından sırasıyla Ankara-Çin, Antalya-Almanya, Bursa-ABD, Denizli-İtalya, Adana-Suudi Arabistan, Kayseri-Fransa, Konya-İran, İstanbul-BAE ve İzmir-Polonya illeri ve ülkeleri adına hedef ülke konferansları gerçekleştirilecek. Bu konferanslarda da hedef ülkelerin sunduğu fırsatlar ihracatçılarla paylaşılacak.

Kaynak: Hürriyet Gazetesi 27.04.2016, s.19

HAZIRGIYIM sektörü imalat sanayi üretimi içindeki yüzde 6.2'lik payı ile gıdadan sonra en büyük sektör. İstihdamda 490 bin kişiyle sadece üretimde olmakla birlikte 1.5 milyon kişiye iş ve aş sağlayan sektör, bu rakamlarla imalat sanayi istihdamında yüzde 4.2'ye sahip. Sektörün en önemli özelliği imalat sanayi sektörleri içinde neredeyse en az paye ile hızlı ve yaygın istihdam yaratması. Bu sektörde 1000 Euro'luk yatırıma karşılık 1.5 kişiye istihdam sağlıyor. 15 bini ihracat olmak üzere küçük ve orta ölçekli toplam 35 bin işletme bu sektörde faaliyet gösteriyor. Ülkenin her vilayetinde hatta kırsal alanlarında bile hazır giyim sektörü üretim ve istihdam sağlıyor. Bu nedenle krizler döneminde sektörde kalan ve krizin bitmesiyle hemen yeniden üretim seferberliğine başlayabilen 'canlı' bir sektör.

ER SEKTÖRLERİ DE BÜYÜTTÜ

Sadece kendisini büyütmemiş kendisiyle birlikte diğer sektörleri de çoğaltmış bir sektör. Turizm gibi, enerji gibi lojistik ve diğer genç sektörün hem mali hem insani ihtiyaçları hazır giyim sektöründen geliyor. Bu nedenle sektör kendi içinde büyürken yan yana da beraberinde çoğaltarak sektörel büyüme ve rekabette etkili olmuştur.

KRİZLERE KARŞI DİRENÇLİ

Dünya rekabetinde dönüşümlere rağmen krizlere inat hep ayakta ve hep güçlüydü. Sektör ihracat koşusuna aştığı 1980'li yıllardan itibaren 2005 yılına kadar ihracatta hep liderdi. Dünya ticaretinde ve rekabetinde büyük dönüşümlerin yaşandığı, kotaların kaldırıldığı, rekabete Çin gibi tüm sektörleri etkileyen büyük

**Hazır giyim
yıldızı her
zamankinden
daha parlak**

2000'li yıllarda dahil olduğu bırakmadı, 2005'ten itibaren Türkiye'nin en büyük ihracat sektörü olmayı sürdürüyor.

KOTALAR VE ÇİN REKABETİ

DTÖ Uruguay turu ile 1995 yılında başlayan ve 2005 yılında sona eren kotaların kaldırılması sürecinde dünya ticaret senaryolarında hep kaybeden/kaybedecek taraf olarak anıldı. Çünkü kotaların kaldırılmasıyla Çin ve Bangladeş gibi ucuz üretim yapan ülkelerin piyasaları silip süpürerek bundan da en fazla etkilenen Türkiye olacaktı. Kaybetmek bir yana katma değerli ihracatla modayla, tasarımla, hızlı ve tam paket servisiyle dünya pazarındaki konumunu güçlendirdi. Halen dünyada yüzde 3.5'lik payla 7 tedarikçi arasında. Türkiye dünya genel ticaretinde ise yüzde 0.9 paya sahip.

YOĞUN REKABETTEN GÜÇLÜ ÇIKTI

Üstelik bu dönemde sadece dünya ticareti değil ihracatında yüzde 75 paya sahip AB ticaret politikaları da yeniden yapılandı. 1995 yılı sonunda AB ile Gümrük Birliği'ne geçerek bu pazarda ayrıcalıklı konumunu güçlendiren ve buna karşılık tüm AB dış ticaret politikalarını üstlenen Türkiye AB'nin ikili serbest ticaret anlaşmaları ve tek taraflı taviz politikaları ile pazarını üçüncü ülkelere açmasıyla yoğun rekabet baskısı altında kalmasına rağmen pazar payını korudu, sağlamlaştırdı. Bugün Türk hazır giyim sektörü AB pazarında yüzde 12'lik payla Çin ve Bangladeş'ten sonra üçüncü büyük tedarikçi konumunda.

RAKİPLERLE FARKIMIZ

Hazır giyim sektörü bunu katma değerli ihracatla sağladı. AB pazarında AB üçüncü ülkeler ithalatına göre yüzde 20, en yakın rakibi Çin den yapılan ithalatına göre yüzde 30 daha pahalı, daha katma değerli mal ihraç ediyor.

14 6 Mayıs 2016 Cuma

Ekonomi

500 restoranı geçti, Afyon-Çin arasında patates hattı kuruldu

Bugün 50 şehirde 500 restorana aştık. 2016 sonuna kadar 700 restorana ulaşacaklarını belirtti:

Bugün 50 şehirde 500 restoranı aştık.

2016 sonuna kadar 700 restorana ulaşacaklarını belirtti:

- Restoran başına ciromuz 850 bin dolar dolayında. Restoranların yüzde 70'i bizim, yüzde 30'u da franchise.
- Restoranlarda çalışanların tümünün Çinli olduğunu vurguladı:
- Yarattığımız istihdam 10 bine ulaştı.
- Yıllık cirolarının 430 milyon dolar düzeyinde olduğunu kaydetti:
- Şubelerimiz 800-900'a ulaşınca, restoran başına ciromuz 1 milyon dolara çıkar. Yıllık ciromuz 1 milyar dolara yükselir.
- 2018'de 1000 restorana ulaşmayı planladıklarını belirtti:
- Ciromuz da 1.2 milyar doları bulur.

Şubeleşme tempolarını aktardı:

- 1.8 günde 1 şube açıyoruz. Atakan Bozkurt araya girdi, yeni bir adımı anlattı:
- Ata Grubu'nun Özgörkey Ailesi'yle Afyon'da kurdukları Atakey dondurulmuş patates üretim tesisinden Çin'deki Burger King'lere patates ithal etmeye başladık.

Zuvin, nedenine işaret etti:

- Afyon'da üretilen patatesin üzerindeki kaplama, kızardığında daha çıtır olmasını sağlıyor. Numune getirip denedik, müşterilerimiz daha lezzetli buldu.

Afyon'dan Çin'e yılda ne kadar patates alınacağını merak ettim, Zuvin hesabı ortaya koydu:

- 500 restoranda yılda 10 bin ton patates tüketiliyor. Yılda 10 milyon dolarlık patates ithalatı söz konusu olacak.

Bozkurt, ithalatına çaba harcadıkları bir ürüne daha dikkat çekti:

- Türkiye'den Çin'e dondurma için süt ithal etmek istiyoruz. Bunun için ilgili devlet kurumları görüşmeleri yürütüyor.
- Kapı açılırsa sütü nereden alacaksınız?
- Acıpayam'daki Ata-Sancak tesislerinden alacağız.

TAB Gıda, Burger King China'ya devralırken, ilk hedefi Türkiye'deki yönetim başarısını oraya taşımaktı. Restoran sayısının 500'ü aşması, hedefin tuttuğunu gösteriyor...

Buna şimdi de Afyon'dan Çin'e patates ihracatı ekleniyor. Eğer Çin kapıyı açarsa, sıra süte gelececek...

Bu ihracat kalemleri, Çin'le dış ticaret açığımızın kapanmasına pek katkı yapmasa da, sembolik önem taşıyor...

Kaynak: Hürriyet Gazetesi 06.05.2016, s.14

Niğde'nin kalsitini Çin'e, ABD'ye satıyoruz

Niğtaş Grup Şirketleri Yönetim Kurulu Başkanı Sakin Aruk, bu yıl sadece boya sektörü için yüzde 40 kapasite artışı hedeflediklerini belirtiyor ve "İhracat pazarlarını çeşitlendirerek ihracatımızı büyütmek istiyoruz. İlk etapta ihracatımızı 150 bin tona çıkartarak, tonajımızda da yüzde 20'lik büyüme hedefliyoruz. Rakiplerimize kıyasla avantajlarımız var. Niğde hem rezerv zenginliği hem de dünyanın en beyaz kalsit oluşumlarına sahip olmasından dolayı çok avantajlı konumda. Bu konuda dünyanın en büyük rezervlerine sahip olan Çin'e ve Amerika'ya bile kalsit satıyoruz. Çünkü, Niğde'nin kalsiti saf, beyaz ve yüksek kalsiyum karbonat yüzdesi ile yüksek kalitede bir ürün" diyor.

Kaynak: Hürriyet Gazetesi 10.05.2016, s.10

Dubai Port açılıyor

Erdinç ÇELİKKAN / ANKARA

CUMHURBAŞKANI Tayyip Erdoğan, Türkiye'nin en önemli konteyner terminallerinden olan Kocaeli'ndeki Dubai Port Limanı'nın açılışını yapacak. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın cuma günü yapacağı açılış için hazırlıklar devam ederken, Dubai Port, Türkiye'nin liman sahası içinde ilk TIR park alanına sahip limanı olacak. Liman için bugüne kadar 600 milyon doların üzerinde yatırım yapıldı. Limana Çin'den dev gemilerle getirilen her biri 87 metre yüksekliğinde 4 rıhtım vinci yerleştirildi. Dünyada sayılı Türkiye'de ise ilk olan vinçler 1.5 kilometre uzaktan kontrol edilebiliyor. Dubai Port'u 6 kıtada, 60 ülkede, 65'ten fazla terminali işleten ve dünyanın üçüncü büyük konteyner terminal operatörü olan Dubai merkezli DP World işletecek.

Kaynak: Hürriyet Gazetesi 11.05.2016, s.12

EL ELE TURİZM

Türkiye ve İran turizm sektöründe işbirliğini yeni bir boyuta taşıyor. İki ülke karşılıklı turist sayısını arttırmayı hedeflerken üçüncü ülkelere ise beraber tanıtım yapacak. Türkiye ile İran arasında ise charter uçak seferleri karşılıklı olarak arttırılacak.

Umut ERDEM/TAHRAN

TÜRKİYE ile ambargonun kalktığı İran arasında turizm alanında işbirliğine yönelik önemli adımlar atılıyor. Kültür ve Turizm Bakanı Mahir Ünal ile İran Cumhurbaşkanı Yardımcısı Mesud Sultanifer işbirliğini güçlendirme kararı aldı. Bu kapsamda iki ülke Çin, Hindistan gibi uzak destinasyonlardaki üçüncü ülkelere birlikte tanıtım çalışması yapılmasından, charter seferlerinin arttırılmasına, Türk turizmcilerin İran'da yatırım yapmasına ve İranlı turistlere yeni seyahat paketi hazırlanmasına kadar pek çok alanda uzlaşma sağlandı. Bakan Ünal, Türkiye Seyahat Acentalar Birliği (TÜRSAB), Türkiye Turizm Yatırımcılar Derneği (TYD), Türkiye Otelciler

Birliği (TUROB) ve Türkiye Otelciler Federasyonu'nun (TÜROFED) temsilcileri ile birlikte dün Tahran'da çeşitli temaslarda bulundu.

165 BİN TÜRK GİTTİ

Turizmciler İranlı meslektaşlarıyla fikir alışverişlerinde bulunurken, Bakan Ünal da İran Cumhurbaşkanı Yardımcısı Mesud Sultanifer ile ikili görüşme gerçekleştirdi. Ünal, görüşmenin ardından yaptığı açıklamada iki ülkenin tüm turizm aktörlerinin bir araya geldiğini ve bir işbirliği protokolü imzalanacağını dile getirerek "2015'te 1 milyon 700 bin misafir gelmiş İran'dan. 2016'nın ilk üç ayında bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 7.5'lik artış sağlanmış. 2015'de 165 bin 500 Türk vatandaşımız İran'a seyahat etmiş. İran'dan gelecek turist sayısını arttırmamız gerekiyor.

ÇİN'DEN TAKSİ ÇAĞIRDI

Sadece bir çeyrekte Çin'deki gelirleri 4.3 milyar dolar eriyen Apple, ülkenin en büyük taksi çağırma uygulaması Didi Chuxing'e 1 milyar dolar yatırım yaptı.

Apple CEO'su Tim Cook, "Çin'i yakından tanıma şansına sahip olacağız" dedi.

Ahmet CAN

AKILLI telefon pazarı için tüm üreticilerin dikkat kesildiği ülkelerin başında Çin geliyor. Yıllık 420 milyon adet akıllı telefonun satıldığı ülke tek başına dünyadaki satışlardan yüzde 25 pay alıyor. Çin'deki satışlardaki en ufak bir gerileme bile dev şirketlerin gelirlerini olumsuz olarak etkiliyor. Bunun son örneği de Apple oldu. 2016 yılının ilk çeyreğinde yüzde 26 iPhone satışları düşen Apple'ın gelirleri ise 4.3 milyar dolar sadece Çin yüzünden eridi. Buna Çin hükümetinin e-kitap mağazası BookStore ve film platformu iTunes Movies'in kapatması da eklenince Apple ile Çin arasındaki ilişkiler artışılmaya başlandı.

AMAÇ TANIMA

Apple ise Çin pazarını daha yakından tanıyabilmek adına farklı bir taktiği devreye aldı. O da yatırım. Şirketin CEO'su Tim Cook'un dünkü açıklamasına göre Apple, "Çin'in Uber'i olarak bilinen taksi çağırma uygulaması Didi Chuxing şirketine 1 milyar dolar yatırım gerçekleştirdi. Yapılan duyuru ile Cook, neden bu yatırımı yaptıklarını açıkladı. Didi Chuxing ile kendileri için en kritik pazarlardan biri olan Çin'i

daha yakından tanıma fırsatına sahip olacaklarını ifade eden Cook, "Yatırım yapma kararlarımızı birçok stratejik sebeple alıyoruz. Çin'deki segmentlerini daha iyi görmek istiyoruz. Ve tabii ki yaptığımız bu yatırımın finansal olarak güçlü bir geri dönüşü olacaktır" dedi. Analistler ise Apple'ın yaptığı bu yatırımla Çin'e olan güvenini gösterdiğini ifade etti. Yatırımın diğer bir sebebi olarak ise iki şirketin birlikte teknoloji geliştirmek için çalışmalara yapacak olması. Hem yazılım tarafından hem de sürücüsüz otomobiller için teknolojiler bu çalışmalar içinde değerlendirilecek. Sürücüsüz otomobiller ise bu stratejinin odağında yer alabilir. Birçok kaynaktan paylaşılan bilgilere göre Apple sürücüsüz otomobil modeli için harekete geçti ve çalışmalara başladı. Apple'ın bu otomobilleri kullanacağı ilk ülkelerden birinin ise Çin olacağı ileri sürülüyor.

Toplam değeri 20 milyar dolar

APPLE'ın yatırımından sonra Didi Chuxing'ten yapılan açıklamada yetkililer, tek turda aldıkları en büyük yatırım olduğunu ifade etti. Didi Chuxing, taksi çağırma uygulamaları arasında Çin'deki pazar payının lideri. Günde 11 milyon kez kullanılan uygulamanın pazar payı ise yüzde 86. Toplamdaki kullanıcı sayısı ise 150 milyon civarında yer alıyor. Didi Chuxing, Çin'in 400 şehrinde hizmet veriyor ve 40 bin sürücüsü bulunuyor. 2012 yılında kurulan Cheng Wei, Zhang Bo ve Wu Rui tarafından kurulan şirketin toplam değeri ise şu anda 20 milyar doları aşmış durumda. Didi Chuxing'te Çin'in diğer teknoloji devleri Tencent ve Alibaba'nın da yatırımları bulunuyor.

7.5 MİLYON ÇORAP SATIYORUZ

Kariyo, "İran uzun zamandan beri bizim Türkiye'den sonraki en önemli pazarımız. Senede 7.5 milyon adet çorap satıyoruz İran'a. Bu adet İran'daki çorap pazarının yüzde 20'si. Oradaki en güçlü Pazar payına sahip markayız" derken, Penti'nin İran'daki en büyük rakibinin de Çin'de ve farklı ülkelerde üretilen "Penti"ler olduğunu anlattı. İran'da uzun zamandan beri sahte Zara ve H&M de var. Fikri Mülkiyet Kakları konusunda geri durumda olan İran'da ambargonun kalkmasından sonra markaların yolculuğunun hızlanması bekleniyor. "Bizim oradaki en büyük rakibimiz sahte Penti'ler. Çok sayıda sahte Penti ürünü var İran'da ve onların yasalarına göre bunla mücadele etmek mümkün görünmüyor" Sami Kariyo, ambargonun kaldırılması sürecinde birçok Türk markası gibi Penti'nin de İran'daki varlığını güçlendireceğini, bayilik vermek yerine İranlı bir ortakla yüzde 50 ortaklık kurduklarını açıkladı.

Kaynak: Hürriyet Gazetesi 14.05.2016, s.16

Dışarıya yatırım 10 kat arttı

TÜRK şirketlerinin son 2 yılda 75 satın alma ve 150'nin üzerinde sıfırtan yatırım işlemi ile yurtdışına 10 milyar dolarlık yatırım gerçekleştirmesi Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu'nu (DEİK) harekete geçirdi. DEİK, yurtdışına yatırım yapacak şirketler için hangi ülkeye ne yatırımı yapmaları konusunda rehberlik etmesi amacıyla 'Yurtdışı Yatırım Endeksi' hazırladı. Uluslararası danışmanlık şirketi Deloitte ile birlikte hazırlanan endekse göre yüksek gelir sınıfındaki ülkeler arasında ABD, orta ve düşük gelir sınıfındaki ülkeler arasında ise Çin, Türk şirketleri için yatırım yapılabilecek en cazip pazarlar. Türkiye'nin bugüne kadar yaptığı yatırımları gösteren yatırım stokunda ise Avrupa öne çıkıyor.

Türk şirketleri açısından önem arzeden, pazar büyüklüğü, Türkiye ile ilişkiler gibi birçok farklı kritere göre dünya ülkelerinin derecelendirildiği endeksin tanıtımı DEİK Başkanı Ömer Cihad Vardan, Deloitte Türkiye Finansal Danışmanlık Hizmetleri Lideri Başak Vardar, DEİK Yurtdışı Yatırımlar İş Konseyi Başkanı Volkan Kara ve DEİK Yurtdışı Yatırımlar İş Konseyi Başkan Yardımcısı Ender Arslan'ın katılımıyla gerçekleştirildi. Türkiye'nin bir yandan uluslararası yatırımcılar açısından cazibesini koruduğunu bir yandan da Türk şirketlerinin yurtdışında daha fazla yatırım yapmaya başladıklarına dikkat çeken Vardan, "Türk firmaları, küresel rekabette iş yapabilme kabiliyetlerini artırma yolunda. Son 15 yılda Türkiye dışındaki yatırımlar yaklaşık 10 kat arttı" dedi. Başak Vardar da, son on yıllık dönemde Türk şirketlerinin yurtdışı pazarlarda toplam değeri yaklaşık 25 milyar dolar olan 250 satın alma işlemi gerçekleştirdiğine işaret etti.

Kaynak: Hürriyet Gazetesi 18.05.2016, s.8

ÇİN'E SALÇA OLDUK

Domates salçası ile 10 yıl önce tanışan Çin'in artan tüketimi Türk ihracatçısını heyecanlandırdı. 10 bin ton salça tüketiminin gerçekleştiği Çin'de, bu rakam 2015'te 250 bin tona çıktı. Türkiye'nin salça ihracatını Çin sayesinde ikiye katlaması bekleniyor.

Burak COŞAN

BUNDAN 10 yıl öncesine kadar neredeyse hiç domates salçası tüketmeyen Çin'de, 2015 yılında salça tüketimi 250 bin tona kadar ulaştı. Uzun yılladır salçanın kullanıldığı Türkiye'de ise yılda 150 bin tonluk tüketim gerçekleşiyor. 10 yıl önce yılda 10 bin ton salça tüketimi olan Çin'in tüketimini bu kadar hızlı arttırması endüstriyel domates üretiminde dünyadaki ilk 5 ülkeden biri konumundaki Türkiye'nin de bu ülkeye yoğunlaşmasına yol açtı. Şu anda Çin'in salça üretimi kendi tüketimlerine yetiyor ve dünyaya salça satabiliyorlar. Ancak her yıl tüketimleri 2-3 kat birden

artan Çin'in üretimini 5 yıl içinde kendine yetmeyebileceğini ifade eden Fide Konserve CEO'su Cemal Konakçı, bu noktada Türk ihracatçılarının devreye gireceğini dile getirdi.

CİROLAR KATLANACAK

Bu sayede cirolarını iki katına çıkarmayı hedeflediklerini söyleyen Konakçı, "Ortadoğu, Avrupa ve Uzakdoğu ülkelerinde salça ihracatımız var. Şu anda en çok ihracat yaptığımız ülkelerin başında İngiltere geliyor. Hedeflerimizi arasında Afrika ülkeleri de bulunuyor. Bunun dışında en önemli pazarlardan biri de Çin olacak. Çin en büyük alıcılarımızdan biri olabilir. Şirket olarak da hedeflerimizi yakalamamız açısından Çin çok önemli bir pazar" dedi.

Türkiye'de 1950'den bu yana

faaliyette olan domates salçası ve konserve üretimi yapan Fide Konserve hakkında da bilgi veren Konakçı, geçen yıl 30 milyon dolar ciro elde ettiklerini, 2016 cirolarını ise 35 milyon dolara çıkarmayı hedeflediklerini söyledi. 5 yıl içinde cirolarını iki katına çıkarmayı amaçladıklarını belirten Konakçı, "1950 yılında Cumhuriyet Konserve olarak faaliyet gösteren firmamız 1974 yılında Konakçı ailesi tarafından satın alındı. O yıldan sonra firmanın 'Fide' markası ile yola devam edildi" dedi. Ailesinin konserve işine girmeden önce kuyumculuk yaptığını anlatan Konakçı, şu anda 60'a yakın ülkeye ihracat yaptıklarını, cirolarının yüzde 60'ının ise ihracattan geldiğini belirtti.

Kaynak: Hürriyet Gazetesi 24.05.2016, s.13

Sadi ÖZDEMİR

ADANA'da kurulu, Türkiye'nin en büyük polyester elyaf üreticisi Sasa'nın yüzde 51'ini geçen yıl nisan ayında Sabancı Holding'ten 104 milyon dolara satın alan Erdemoğlu Holding, dev sanayi tesisini neredeyse tamamen yenileme kararı aldı. Halka açık hisseleri de 'çağrı süreci sonrası' toplayan ve Sasa'nın yüzde 84.8'ine toplam 172 milyon dolar ödeyen Erdemoğlu Holding, iki yıl içinde, fabrikayı yenilemek için üç dilim halinde 70, 110 ve 30 olmak üzere toplam 210 milyon dolarlık yatırım yapacak. Erdemoğlu Holding Yönetim Kurulu Başkanı İbrahim Erdemoğlu, "Adana tesisimizi tamamen son teknolojiyle donatılmış bir üretim tesisi haline getireceğiz. Yatırımlar tamamlandığında Sasa, Çin dışı dünya pazarının en büyük polyester elyaf üreticisi olacak. Dünya-daki polyester elyaf üreticileri sıralandığında, ilk 5'i Çin firmaları oluşturuyor. Bu yatırımlar, Sasa'yı Çin dahil edildiğinde de dünya 6'ncısı yapacak. Çin firmaları, kendi iç piyasa ihtiyaçlarına yanıt veriyor ki biz de 2 yıl sonra hem ülkemizin ihtiyaçla-

rını karşılamış olacağız hem de Çin'e bile ihracata başlayacağız. Hesaplamımıza göre yatırımlar tamamlandığında şu anda 400 milyon dolar olan ciromuz en az 1 milyar 45 milyon dolara yükselecek" dedi.

İTHALATI DURDURACAK

İbrahim Erdemoğlu, Sasa'da yapılacak yatırımın, tüm üretim maliyetlerini üçte bire indireceğini, ciroyu da yatırımlar tamamlandığında misline çıkaracağını belirtti. Şu anda Türkiye'de tekstil başta olmak üzere polyester elyaf kullanan sanayi sektörlerinin Sasa'nın üretebileceği ürünlerle ilgili toplam ithalatının 1.2 milyar doları bulunduğunu açıkladı. Erdemoğlu, Adana'da son yıllarda yapılan en büyük yatırımı yaparak, Türkiye'nin cari açığını azaltmaya da önemli bir katkı sağlayacaklarını vurguladı.

Kaynak: Hürriyet Gazetesi 27.05.2016, s.12

100 METREKAREDE BAŞLADI

İlk imalathanemiz Bornova'da 100 metrekarelikti. Zamanla iş büyüdü ve imalathaneyi de büyüttük. 1988'de de İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi'nde 7 bin 500 metrekarelik arsamızı alıp 3 bin 500 metrekare kapalı alana sahip bir fabrika kurduk. 1990'da taşındık. Birkaç yıl sonra 7 bin 500 metrekarelik bir arsa daha aldık. Şu anda kapalı alanımız 7 bin metrekare. Şu anda üretimimizi yüksek teknolojiyle yapıyoruz ve 50 kişilik istihdamımız var. Tıraş, etleme, sıkma, zımpara, açkı makineleri, kürk deri işleme makineleri hepsini yapıyoruz.

ÇİN İYİ MÜŞTERİMİZ

Türkiye'deki bütün tabakhanelerde makinemiz vardır. Şu anda içerde de yurt dışında da anahtar teslimi tabakhane kurabiliyoruz. Şu anda

Özbekistan'da bir fabrika teslim etmek üzereyiz. Kapasitemiz tabii ki üretilen makinelerin türüne göre değişiyor. Ancak küçük makineleri baz alırsak yılda 300 kadar makine üretebiliyoruz. Tamamen siparişe göre çalışıyoruz. Talep o kadar yüksek ki 2015'te satışımızın yüzde 80'i yurt dışına olmuştu. Bu yıl ise tamamına yakını ihracata üretiliyor. Şu anda yeni gelen siparişler için 2017'ye teslim tarihi veriyoruz. Bu yılın ilk 6 ayında da 200 makinelik siparişimiz var. Çin, ve Türk cumhuriyetleri en iyi müşterimiz. Etiyopya'dan Yeni Zelanda'ya kadar makinelerimiz gitti.

Kaynak: Hürriyet Gazetesi 27.05.2016, s.13

Savcıdan 5 milyar Euro'luk iddia

BAŞSAVCI Preet Bharara mahkemeye Zarrab'ın tutuklandığında ele geçirilen cep telefonundaki dökümanlar arasında yer alan "C" isimli İngilizce ve Çince yazılmış belgeyi de delil olarak sundu. Bharara, bu belgenin Halk Bank ile Çin bankaları arasında 5 milyar Euro'nun nasıl transfer edileceğini adım adım tarif ettiğini öne sürdü. Bharara, ayrıca yine Zarrab'ın cep telefonunda yer alan "A" ve "B" isimli iki ayrı dökümanı da delil gösterdi. Bu dökümanlardan "A" Zarrab'ın İran bankasının Çin bankası Bank of Kunlun'daki hesabındaki 5 milyar Euro'yu talep

ettiğine dair örnek mektubu oldu. Belge "C" ise Sermaye Bank tarafından yazıldığı iddia edilen 28 Aralık 2015 tarihli imzalı mektuptu. Başsavcının mahkemeye sunduğu "B" isimli belgede; İran bankası Sermaye Bank'ın logosunun mektubun başına konması direktifi verilerek şöyle devam edildi:

"Biz Sermaye Bank'ız. Bank of Kunlun'da muhabir hesabımız var. Bankamızın xxx.xxx.xxx firmasının hesabı altında Bank of Kunlun'da 5 milyar Euro depozitomuz var. Bu fonların kaynakları 2006 ve 2015 arasında Çin'de mal satan müşterilerimizin hesaplarından geldi.

Şimdi acilen hesaptaki parayı Çinli şirketlerden satın alma ve inşaat firmalarına ödemeler için çekmemiz gerekiyor. Bankamız ve mudisi (İran ticaret şirketi) her ikisi de ABD mali yaptırım listesinde bulunmamaktadır. Ayrıca, iki ülkenin arasındaki ortak imalata dayanan ticaretin yaptırımlarla ilgisi yoktur. Ancak, bu fonların Temmuz 2012'den bugüne havalesi reddedildi. Bu uluslararası uygulamalara ve Çin'in kanunlarına uygun değil. Lütfen, Çin'in ilgili makamlarının izniyle, paranın tarafımızdan belirlenen hesaplara aktarılmasını onaylayınız. Banka müdürü imzası."

Kaynak: Hürriyet Gazetesi 09.06.2016, s.13

Tesco neden başarıs

BU köşeyi okuyanlar hatırlayacaktır. 29 Mayıs'ta Migros'un Kipa'ları satın almak için Tesco ile masada olduğu kulisini yazmışım. Açıklama cuma günü geldi ve Anadolu Grubu'nun geçen yıl satın aldığı Migros, İngiliz grup Tesco'nun Türkiye'deki markası Kipa'yı satın aldı.

Rekabet Kurulu'ndan onay çıktıktan sonra büyük ihtimalle Ege'den doğan Kipa markası tarihe karışacak.

Türkiye'den çıkan yabancı perakende zincirlerine şimdi de Tesco eklenmiş oluyor. 2000'lerden sonra akın akın Türkiye'ye gelen yabancı perakende zincirleri şimdi birer birer gidiyor.

Son birkaç yıldır Türkiye'den ayrılan bazı markaları sıralayayım. Real, Satürn, Darty, Carrefour, Praktiker, Elektro World.

Yabancılar neden başarısız oldu? Bu sorunun yanıtını perakende uzmanlarına sordum. Rauf Arditi konuyu 'yabancılar-yerliler' diye ayırmanın doğru olmadığını söylüyor.

Başarılı şirketlerden Migros'un, BC Partners'in çoğunluk hisseleri ve stratejisiyle bu noktaya geldiğini ekliyor.

Tesco Kipa'nın durumu ise global bir sıkıntıdan

kaynaklanıyor. Arditi İngiliz Tesco'nun dünya ölçeğinde ciddi ölçekte para kaybetmesinin Türkiye'deki kararında büyük rolü olduğu düşüncesinde.

Eski CEO Leahy zamanında hem Birleşik Krallık'ta hem uluslararası olarak ABD, Asya, Doğu Avrupa'da ciddi yatırımlar yapıldığını hatırlatıyor.

"Yalnız ABD'deki Fresh & Easy 1 milyar USD'en fazla zarara yol açtı ve Tesco o zinciri neredeyse bedavaya verdi. Çin'den çekilmeye mecbur kaldı. Başka Asya ülkelerinde operasyonlarını sattı" diyor.

Arditi, Türkiye'de Kipa'nın bir Ege markası olarak önce o bölgede büyüme kararı aldığını hatırlatıyor. Ancak karlı pazar İstanbul'a gelmekte geç kaldığını dile getiriyor.

Genel olarak başarısızlıkların nedeni ise sık CEO değişimleri, yönetimsel hatalar, bazı bölgelerde yeterli kritik ağırlık sağlayamamak olarak gösteriliyor.

Ka
BİR
ned
kno
ned
baş
sav
önc
örn
lah
mar
bul
Yab
İki
ele
yoğ
eko
Ard
'yal
'işir
tar
alış
alış
kök
har

YENİLENEBİLİR enerjiye büyük yatırım yapan Almanya, rüzgâr enerjisinde bir yandan üretim maliyetlerini düşürmeye, diğer yandan da inovasyonu arttırmaya odaklanıyor. Bugün Avrupa'da yaklaşık 250 bin kişiye istihdam ve elektrik ihtiyacının yaklaşık yüzde 11'ini sağlayan rüzgâr enerjisi, artık dev bir endüstri. Ve yenilenebilir enerji teknolojilerinin beşiği Almanya'da sektörü geleceğe hazırlamak için hummalı çalışmalar yapılıyor. Örneğin Hamburg'daki yeni teknoloji merkezi "Enerji Kampusu", kendini yenilenebilir enerjinin minyatür "silikon vadisi" olarak tanımlarken, burada depolamadan, türbinlerin kanatlarının sesini azaltmaya kadar birçok konuda araştırma yürütülüyor. Bir zamanlar hayal bile edilemeyecek teknolojiler yavaş yavaş hayata geçiyor.

Rüzgâr enerjisinin en büyük fuarlarından WindEnergy Hamburg, eylül ayında dünyanın dört bir yanından sektör temsilcilerini ağırlamaya hazırlanıyor. Fuardan önce Hürriyet'in de dâhil olduğu gazeteci grubuna, Hamburg'da sektördeki son gelişmeler anlatıldı. 2008 krizinin ticareti azaltmasıyla, ekonomisini canlı tutmak için yenilenebilir enerjiye yönelen Hamburg, Siemens, Nordex gibi devlerin de merkezi veya rüzgâr enerjisi üssü olmaya başladı. Ancak rüzgâr enerjisi artık daha çok Çin ve Hindistan gibi ülkelerde büyüyor. WindEurope CEO'su Giles Dickson, "Geçen yıl sektör 23 milyar Euro'luk yeni yatırım çekti. Yenilenebilir enerji artık Avrupa'nın elektriğinin yüzde 29'unu sağlıyor; bu rakam 2030'a kadar yüzde 50'ye çıkacak. Artık yükselen ekonomiler de rüzgâra yoğun yatırım yapıyor. Çin'de geçen yıl 30 gigavat (GW) yatırım yapıldı ve kurulu güç bakımından Avrupa'nın tamamını geçti" dedi.

Çinliler bizi güçlendirdi

Pirelli'nin çoğunluğunun geçtiğimiz yıl Çinlilere satılması bu kararda etkili oldu mu?

- Pirelli

sermayesine ChemChina gibi çok önemli bir ortağın katılması kuşkusuz şirketin uluslararası konumunu daha da güçlendirdi. Kimya sektörünün global oyuncularından olan ChemChina, Pirelli'nin büyüme stratejisini, özellikle de Pirelli Endüstriyel Lastikler'in daha güçlü bir şekilde sürdürmesini sağlayacak. Alınan kararın hem endüstriyel hem de ticari açıdan mevcut global faaliyetlerimize önemli bir destek sağlayacağını düşünüyorum.

Kaynak: Hürriyet Gazetesi 20.06.2016, s.9

İNGİLTERE'nin Avrupa Birliği'nden ayrılma kararı Türkiye'de cuma günü en çok Ford Otosan hisselerini vurdu. Şirket hisseleri yüzde 7.4 oranında değer kaybetti. 'Brexıt' kararını Çin'de gerçekleşen 'World Economic Forum' toplantılarında aldığını söyleyen ve halen orada bulunan Ford Otosan Genel Müdürü Haydar Yenigün Hürriyet'e yaptığı özel açıklamada, "Burada (Çin) neredeyse tek gündem Brexıt oldu" diye konuştu. Ford Otosan'ın hisselerinin düşmesini çok normal olduğunu kaydeden Yenigün, "Tüm piyasalar gibi bizi etkilendik. Çünkü ihracatımızın yüzde 40'ını İngiltere'ye yapıyoruz. Ancak bu düşüş geçici olacaktır. Çünkü Brexıt sonrası İngiltere ile Avrupa Birliği'nin yaklaşık 2 yıl sürecek bir ticaret anlaşması yapma gerekliliği var. Bu çerçevede kısa ve uzun vadede hiçbir olumsuzluk olmayacaktır" dedi.

Kaynak: Hürriyet Gazetesi 27.06.2016, s.8

JCR Eurasia Rating Başkanı Orhan Ökmen, negatif sürpriz yılında da koruyabileceğini söyledi. Türkiye'nin uzun seç petrol fiyatlarının ve ılımlı iç talebin devam etmesi halinde

Istanbul Finans Merkezi Girişimi (Ifc-i) Başkanı Artuç Kocabalkan'ın sorularını yanıtlayan JCR Eurasia Rating Başkanı Orhan Ökmen, Türkiye'nin içinde bulunduğu riskleri, dünya ekonomisinin Türkiye'ye etkisini, Türkiye ile ilgili 2016 yılı beklentilerini değerlendirdi.

■ AK: 2016 yılında Türkiye'yi nasıl bir ekonomik konjonktür bekliyor?

ÖÖ: Türkiye'deki siyasi normalleşmeye 1 Kasım 2015 Genel Seçimleri'nin yapacağı katkı, henüz ortaya çıkmadı. Politik atmosferin özel tüketim ve yatırımlarda iyileşme sağlanmasını bekliyoruz. Bu sayede büyüme kademeli olarak artarak, Dolayısıyla 2016 yılının büyümesinin bir miktar daha fazla olacağını bekliyoruz. 2016 içerisinde, küresel büyümenin tedrici olarak artacağını, ihracat yapılan ülkelerin büyüyeceğini, FED faiz artırım kararının Türkiye ekonomisini beklenenden daha az etkileyeceğini öngörüyoruz. 2016 yılı büyüme tahminimiz yaklaşık % 3.5.

FED'in para politikasını normalleştirme sürecine dayalı olarak, küresel finansal piyasalarda şu anda yaşanan dalgalanma 2016 yılında da aynen devam edecek. Bu varsayım altında 2016 yılında Türkiye'de enflasyonun % 7.5, işsizlik oranının % 11, cari açığın ise % 5 civarında gerçekleşeceğini öngörüyoruz.

Avrupa'daki iyileşme, Türkiye'nin ihracatının canlanmasına yardımcı olacak, düşük petrol fiyatları da yeni talebi destekleyecektir. Dolayısıyla 2016 yılında dış talebin büyüme katkısının pozitif olmasını bekliyoruz.

2016 yılında otomotiv kimya, plastik ve kauçuk sektörlerinin dış

rezerlandaki konumunun sağlanacağını, enerji-yatırım-değer zincirinin küresel fonlar nezdinde cazibesini daha da artacağını ve tarımsal gıda üreticilerinin negatif fiyat etkisinin

azalması için ilave yeni dış pazarlama olanaklarının olacağını bekliyoruz. Ulaşım başta olmak üzere özel-kamu ortaklığındaki tüm alt yapı yatırımları, yerel yönetimlerin güçlendirilmesi 2016 yılında Türkiye'nin odaklanması gereken sektörler ve konular olacaktır.

Maliye, makro-ihiyatı ve yapısal politikalar enflasyonla mücadele konusunda da politikasına yeter desteği veremeye devam etmesi halinde enflasyon 2016 yılında da yukarıda kalmaktadır. Öncelikle enflasyonun düşürülmesi gerektiğine Türkiye toplumunun ikna edilmesi gerekir. Maliye, makro-ihiyatı ve yapısal politikalar enflasyonla mücadele konusunda da politikasına yeter desteği veremeyecektir. Seçim vaatleri doğrultusunda yapılması beklenen asgari ücret artışları talep enflasyonu bir miktar yukarı yönlü itmeleyecektir.

Siyasi istikrarsızlığın yarattığı negatif algı düzelmedikçe dolar kuru ve enflasyon riski üzerindeki yukarı yönlü baskı azalmayacaktır. Küresel emtia fiyatlarının yaklaşık yüzde 30 gerilediği bir ortamda Türkiye, döviz kurlarındaki artışı yönetemediği için bu fırsattan yararlanmadı. Özellikle 2015 yılında iç borsası bozulan ve gıddet sarmalına giren Türkiye'nin bir an önce siyasi istikrara kavuşması ve toplumsal barışı sağlanması gerekmektedir.

Ölkelerin birçoğunda cari açık sorun olmaktan çıkmasına rağmen Türkiye'de cari açık sorunsalı 2016 yılında da ciddiyetini koruyacaktır.

TL'deki değer kaybının ve enflasyon geçişkenliğinin sonuçları eninde sonunda faiz artırımıyla telafi edilecektir. Dolayısıyla 2016, faiz seviyelerinin artacağı yıl olacaktır. FED'in beklenen faiz artırımları da TL faizlerini yükseltecektir.

Bölgesel risklerin Türkiye ile Rusya arasında ürettiği politik gerginliğin ekonomik sonuçları: cari açık, kimya sanayi, tekstil-hazır giyim, elektrikli makineler, kimyasal ürünler, müteahhütlik, beyaz et üreticileri ve tarım sektörü açısından 2016 yılında da aksamak devam edecektir. Rusya'da iş yapan Türk inşaat ve perakende şirketleri işlerini durdurma riski altında bulunmaktadır. Sonuçta Rusya ve Türkiye arasında ekonomik yapıtımların kalıcı hale gelmesi halinde 2016 yılında Türkiye'nin büyüme ivmesi biraz daha düşecektir.

Hane halkı kesiminin borç yükümlülüklerinin önemli artışı meydana gelmiş ve bankacılık sektörüne sistemik kredi riski üretecek seviyeye yaklaşmıştır. Tüketici kredilerinin milli gelirden son iki yılda yüzde 20 eşitini geçmekte, borçlanma özellikle düşük gelirli kesimlerde hızla artmaktadır. Hane halkı riskleri 2016 yılında bankacılık kesiminin bir hayli zorlaşacaktır.

Türkiye'nin son dokuz ayıkları dâhil son yıla kadar ekonomik büyümesi iç talebe dayalı tüketim kökenli büyümedir. Dış ticaret ve gayrisafi

Istanbul Finans Merkezi Girişimi Başkanı Artuç Kocabalkan

sabit sermaye oluşturma yani yatırımlar bir türlü sürükleyici olamamaktadır.

Para politikasının mevcut durumu enflasyonla mücadele konusunda etkin rol oynamaya müsait değil. Döviz likiditesinde dengeleyici ve finansal istikrarı destekleyici yöndeki TCMB'nin mevcut politika durumu hala aynı ağırlıkta korunduğuna göre, Merkez Bankası'nın enflasyona karşı sıkı politikasının bakan şansı 2016 yılında da azalacak demektir.

Kur hareketleri Türkiye'nin rekabet gücünü yukarı çekti. TL'de yaşanan değer kayıpları hane halkı güveninin ve şirket bilançolarının zayıflamasına ve enflasyon üzerinde yukarı yönlü baskılara sebep olsa da bir açıdan da Türkiye'nin rekabet gücünü artırdı.

FED'in parasal sıkılaştırma ve Çin'in yapısal yavaşlaması küresel ticaret ve emtialar üzerinde baskı yaratan gelişmekte olan ekonomilerde ilave riskler oluşturmaktadır. Sermaye akışlarının potansiyel yavaşlamaları karşı hassas olan Türkiye açısından bu dönemde Rusya ile doğan risklerin de ilave olması neticesinde, sermaye çıkışlarının ve TL'deki değer kayıplarının devam edeceğini ve yeni gelişen tahvil piyasalarının ve ekonomik büyümenin üzerinde baskıların artacağını bekliyoruz.

Türkiye'nin hem iç politikada hem de dış politikada normalleşme ihtiyacı bulunmaktadır. Normal koşullarda 2019 yılına kadar Türkiye'de seçimlerin olmaması, yapısal reformların hayata geçirilerek ekonomik sorunlara odaklanma fırsatı yarattı. Türkiye'nin hem iç politikada hem de dış politikada normalleşmeye

ihya var. Siyasi sorunların çözülmesi Türkiye'nin dış politikasında bir normalleşme görülmesi zor bir olasılık. İç politikada ise toplumsal barışı temel alan politikaların tekrar geçilmesi normalleşme getirecektir.

Reformların sürdürülmesi ve ihtiyatlı makroekonomik politikaların etkinleştirilmemesi en büyük risk. Büyüme performansının yükseltilmesi, düşen cari açığın kalıcı olabilmesi, sermaye hareketlerine bağlılığın azaltılması, mali şeffaflık konusundaki eksikliklerin giderilmesi, enflasyon katılığının ve yakın coğrafyada oluşan jeopolitik risk unsurlarının etkisinin azaltılması için yapısal reformların sürdürülmesi ve ihtiyatlı makroekonomik politikaların etkinleştirilmesi gerekiyor.

2015 yılındaki lıtdar boğuşunun yarattığı siyasi belirsizliğe ve ortaya çıkan tüm iç risklere rağmen Türkiye ekonomisi;

- Dış ve iç şoklara karşı iyi direnc gösterdi.
- Ortaya çıkan problemleri tedavi edebilecek enstrümanları barındıran eko-sistemlerini çalışmaya hazır bir vaziyette korudu.

Ayrıca Türkiye ekonomisi açısından ciddi bir kriz oluşmuş da henüz ortay çıkmadı. Türkiye ekonomisi ciddi bir darboğazdan geçiyor. Ancak bu durumun teknik olarak bir ekonomik krize yani negatif büyümeyle sonuçlanıp sonuçlanmayacağını özel sektörün yüksek borçluluğu, dış talebin seyrini ve siyasi istikrarsızlığın kalıcılığı belirleyecektir. Zira özel sektörün yüksek borçluluğu, dış talebin zayıflaması Türkiye'nin en önemli kriz faktörleri.

Türkiye yatırım yapılabilir kredi notunu koruyacaktır. Dünya çapında büyüme yöneticiler ve kredi kalitelerini negatif yönde etkileyecek zayıf sermaye akışları Türkiye'nin duruşu görünümüne 2016 yılında olumlu katkı yapmayacak. Dış dünyadan kaynaklanan risklerin yanında aynı zamanda fırsatlar da bulunmaktadır. FED kararları, küresel emtia fiyatlarının gelişimi ve Çin'deki büyüme zayıflaması Türkiye'nin ekonomik ajandasında en önemli üç dışsal risk kaynağı olmaya devam ediyor. Bu risk kaynaklarına karşı geliştirilecek esnek para ve maliye politikalarının gücü ve içerde de toplumsal kutuplaşmanın giderilmesi yeni kurulan hükümetin başaran ölçüsü ve ülke notunun baki edici olacaktır. Negatif sürprizler yaşanmaması halinde Türkiye yatırım yapılabilir notunu 2016 yılında da koruyabilecek. Türkiye uzun seçim sürecinde ekonomik direncini korudu. Düşük petrol fiyatlarının ve ılımlı iç talebin devam etmesi halinde cari açığın yükü 2016 yılında da bir miktar daha hafıflayabilecek. Ancak politika atmosferi henüz istikrara kavuşmadı. Yatırımcı algısının düzeltilmesi halinde outlook negatif seviyeye evrilebilir.

■ AK: 2016 yılında gelişen piyasaları bekleyen riskler nelerdir

ÖÖ: Gelişen ekonomilerin ajandası üç dışsal risk kaynağından oluşuyor. FED kararları, küresel emtia fiyatlarının gelişimi ve Çin'deki büyüme zayıflaması. Eğer yeni bir küresel kriz çıkarsa bu üç faktör aynı zamanda yeni bir küresel kriz tetikleyecek ana faktörler olacaktır.

Piyasalar ilk gün kızardı

PETROL VE ALTIN ÇIKTI

Petrol fiyatları Suudi Arabistan ve İran arasında artan gerilimin etkisiyle yüzde 2.5'e yakın yükselerek 38 doları aştı. Altının ons fiyatı da yüzde 1 artarak bin 65 dolara çıktı. Yurtiçinde dolar-daki yükselişin de eklenmesiyle altının gramı yüzde 2'den fazla artarak 101.82 lira oldu. Dolar da iç piyasada 2.96 TL'yi aştı.

SUUDİ Arabistan ile İran arasındaki gerginlik ve Çin'de imalat sanayisindeki daralmanın sürdüğüne ilişkin veriler, piyasalarda yılın ilk işlem gününde sert satışlara neden oldu.

ÇİN'DE BORSA DURDU

Piyasayı bozan en önemli haber Çin'de satın alma yöneticileri endeksinin (PMI) aralıkta 49'luk piyasa beklentilerine karşın 48.2'ye gerilemesi oldu. Çin'de imalatın üst üste 10'uncu ayda da daraldığını gösteren veriler üzerine ülkenin borsası yüzde 7 düştü.

Ülke ekonomisinin 2016'da da istikrar sağlamayacağı beklentisi nedeniyle işlemler durduruldu.

Çin verisi diğer borsaları da etkiledi. Japonya'da Nikkei endeksi yüzde 2.6 düşerek 2.5 ayın en düşük seviyesine geriledi. Avrupa borsalarında yüzde 2'nin üstünde düşüş yaşanırken, Almanya'daki kayıp yüzde 4'ü aştı.

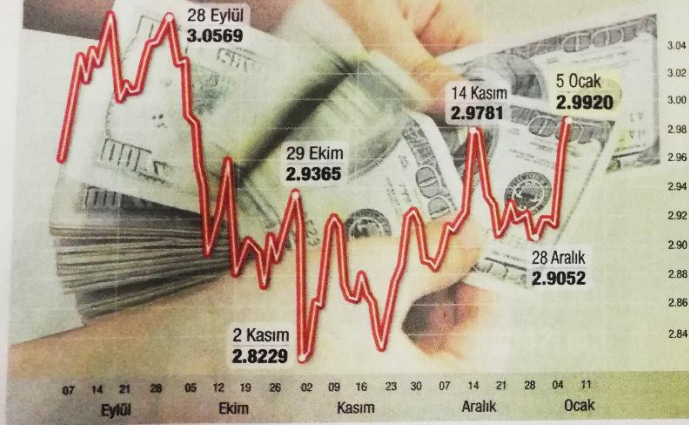
ABD borsaları da güne son 4 ayın en sert düşüşüyle başladı. Dow Jones açılışta yüzde 2.33 geriledi. Borsa İstanbul'da ise endeks yüzde 1.67 düştü.

Kaynak: Sabah Gazetesi 05.01.2016,s.9

Piyasalar diken üstünde

Jeopolitik riskler ve küresel büyümeye ilişkin kaygılar piyasalarda stresi artırdı. Dolar 2.9920 TL ile son 3 haftanın zirvesinden döndü. Borsada ise endeks 70 bin puan seviyesinin altını gördü

Dolar üç haftanın zirvesini gördü

Suudi Arabistan ile İran arasında yaşanan gerginlik ve Çin'den gelen olumsuz ekonomik verilerin etkisiyle yeni yılın ilk işlem gününde sarsılan piyasalarda yüksek tansiyon dün de devam etti. Gün içinde 2.9920 TL ile son üç haftanın zirvesine çıkan dolar, öğleden sonra gelen satışlarla 2.97 liraya geriledi. İlk seansta yüzde 1.6'lık kayıpla 69 bin 395 puana kadar gerileyen borsada da endeks ikinci seansta gelen alımlarla toplanarak günü yüzde 0.24'lük artışla 70 bin 688 puandan kapattı.

ÇİN'DEN MÜDAHALE

İmalat Sanayisi Satınalma Yöneticileri Endeksi'nin (PMI) sektörde daralmaya işaret etmesi üzerine pazartesi günü

yüzde 7 düşen borsasını kapatan Çin, dün piyasalara müdahale etti. Çin Merkez Bankası (PBOC), piyasaya yaklaşık 20 milyar dolar enöjekte ederek eylül ayından bu yana en yüksek müdahalesini yapmış oldu. Devlet bankalarının da yuanı desteklemek için kullanıldığı belirtildi. Çin Menkul Değerler Düzenleme Komisyonu (CSRC) belirli firmalarda büyük hisse sahiplerinin hisselerini satmasını yasaklayacak yeni düzenlemeler planladığını söyledi.

Piyasalarda tansiyonu yükselten diğer bir gelişme ise ABD'de açıklanan verilerin de küresel büyüme kaygılarını artırması oldu. ABD'de ISM imalat endeksi aralıkta 48.2'ye gerileyerek beklentilerin altında bir değerle Haziran 2009'dan bu yana en düşük seviyeyi gördü.

Kaynak: Sabah Gazetesi 06.01.2016,s.11

Kısa vadeli sorunlarla demotive olmuyoruz!

İstanbul'da dünyasının önde gelen temsilcileriyle önemli yatırımları konuşmaya devam ediyoruz bu hafta.

Conrad İstanbul Oteli'nin sahibi ve de **Turcas Petrol** ile enerji sektöründe habi-

n sayılı projelerini mimar **Aksoy Holding'in CEO'su Batu Aksoy** ve **Yönetim Kurulu üyesi Banu Aksoy** ile buluşma konumuz her ne kadar **Bodrum Tilkicik Köyü'nde** giriştiğimiz lüks villa, otel ve marina projesi olsa da turizmin yanı sıra enerji yatırımlarını da konuşma fırsatı buluyoruz.

Türkiye'nin **Hilton Bononi** açılana kadar en büyük oteli umsanını taşıyan **Conrad İstanbul Oteli**, geçen yıl **65 milyon dolar** harcanarak yenilendi. "Yenilemeye yeni bir otel yatırımını kadar çok para harcadık ve bu kez çok talep gören suit odaların sayısını **76'ya çıkardık**" diyor Batu Aksoy, turizm ve gayrimenkul alanında Bodrum'da başladıkları projeleri bu sektöre verdikleri ağırlığı artırdıklarını söylüyor.

"Kısa vadeli sorunlarla demotive olup, yatırım yapmaktan vazgeçmiyoruz" diyor Aksoy kardeşler. Gayrimenkul yatırım ortaklığı vizyonuyla yola çıktıklarını ve bu alandaki şirketlerini büyütüp ileride halka açacaklarını da söylüyorlar.

Bodrum'daki 75 lüks villa, 150 yat bağlama kapasiteli marina, 50 süitli oluşan butik otel projesinin yer aldığı adanın çorak halini anlatan Banu Aksoy, "47 tane ağaç vardı. İstanbul Üniversitesi ile bir çalışma yaptık ve hepsine numara verdik, insaat bitene kadar başka bir alana diktik, sonra tekrar yerlerine diktik. Ayrıca ciddi ağaçlandıracamız burayı" diyerek

Selale KADAK

Dolar 3 TL'yi aştı

Jeopolitik riskler, Çin kaygısı ve son olarak Kuzey Kore gerilimi piyasaların ateşini yükseltti. Uluslararası piyasalarda güçlenen dolar, içinde de 3 ayın en yüksek seviyesi olan 3.014 TL'yi gördü

Yeni yıl Çin ekonomisine ilişkin kaygılarla başlayan piyasalarda, Suudi Arabistan ile İran arasında yaşanan gerilimin ardından dün de Kuzey Kore'nin hidrojen bombası denemesi yapacağına ilişkin haberler tansiyonu yükseltmesine neden oldu. Küresel ekonomiye ilişkin tedirginliğin de etkisiyle birlikte risk algısının artması, gelişmekte olan ülkelerden çıkışı hızlandırdı. Küresel bazda

1 ayın zirvesine çıkan dolar, içerde de 3.0143 TL ile üç ayın en yüksek seviyesini gördü. Ögleden sonra gelen satışlarla gevreyen dolar 3.003 TL'ye kadar indi. Dolar 24 Eylül'de tarihi zirve olan 3.075'i görmüştü. Doların teknik olarak 3 TL'nin üstünde kalması halinde kısa vadede yükselişin devam edeceği görüşünde olan analistler, orta-uzun vadede ise yatırımcıların

uyardı. Özellikle ABD Merkez Bankası'nın (Fed) faiz artırımlarında agresif adımlar atması durumunda, gelişmekte olan ülkelere para girişinin tekrar başlayabileceğine dikkat çekilerek, bu seviyeden döviz alımlarının zarar edebileceği belirtildi.

KARAR 'UCU UCUNA' ALINDI

Fed'in 16-17 Aralık toplantısı tutanaklarında ise Federal Açık Piyasa Komitesi (FOMC) üyelerinin neredeyse hepsinin faiz artışı için koşulların oluştuğuna ikna olduğu ifade edildi. Bazı üyelerin ise faiz artırımını kul payı alınan bir karar olarak değerlendirdiği kaydedildi.

2016'daki faiz artışları konusunda ise kademeli sıkılaştırmaya yönelik mesajlar verildi.

PETROL ÇÖKTÜ: 12 YILIN DİBİNDE

HAZİRAN 2015'te 115 dolar olan Brent petrolde, 6 tane daha fazla düşüşle 100 doların altına geriledi. 2014'ten bu yana en düşük seviyeye geriledi. Petrol fiyatlarındaki düşüş, Çin kaynaklı gelişmelerin küresel ekonomiyi etkileyeceği endişelerini de beraberinde getirdi. Petrolün varil fiyatı, Suudi Arabistan ile İran arasında ortaya çıkan diplomatik krizin ardından pazartesi günü 2 artarak 98.95 dolara yükseldi. Analistler, Ortadoğu'nun önemli bir enerji kaynağı olan Suudi Arabistan ve İran arasında yaşanan gelişmelerin, petrol fiyatları üzerinde yukarı yönlü bir etki yaratacağına da uzun sürmediğine işaret ediyor.

YÜKSELİŞİN 4 NEDENİ

- Çin: Para birimi Yuan'ın daha çok zayıflamasına izin vererek yavaşlayan ekonomisine dair endişelerin artmasına yol açtı.
- Kuzey Kore: Nükleer testinde hidrojen bombası denemesi geliştirmekte olan para birimlerinde kayıplara neden oldu.
- Jeopolitik riskler: Suudi Arabistan-İran gerilimi risk algısını artırdı.
- İç dinamikler: Fed'in faiz artırımının ardından, içerde de TCMB'nin atacağı adımlar belirsizliğe yol açtı.

ALTIN 2 AYIN ZİRVESİNDE

Risk algısının yükselmesiyle birlikte güvenilir liman arayışları, son üç yılda hızla değer kaybeden altının bu yıla yükselişe başlamasına neden oldu. Altının ons fiyatı dün bin 90 dolara ulaştı. Yurtiçi'de ise, dolardaki yükselişin de etkisiyle gram altının

fiyatı yüzde 1.5 artarak 1810 TL'ye geçti. 2015 sonunda 1680 TL'ye düşen altının fiyatı, Cumhuriyet altının fiyatı 669 liradan 705 liraya yükseldi. Uzmanlar altının gram fiyatının 105 TL'nin aşılması halinde doların görülebileceği görüşünde.

Uzun menzilli füze yerli üretim planı ha

Ahmet TOPAL / ANKARA

UZUN menzilli hava savunma sistemi için açtığı ihaleyi iptal eden Türkiye, yerli üretim için yol haritasını belirledi. Daha önceki ihaleye teklif veren ABD, Fransa, Rusya ve Çin'e ortak çalışma yapılabileceği önerisi götürüldü. Rusya'ya uçak krizinden önce bu önerinin götürüldüğü öğrenilirken, Fransa Savunma Bakanı Le Drian'ın hafta içi yaptığı Ankara ziyaretinde bu öneri ele alındı.

Türkiye bu projede, teknoloji transferini öncelikli tutarken, Çin'in ihale sürecinde verdiği sözler ve proje bedelinde sunduğu düşük fiyat teklifi etkili olmuştu. Ancak, sözleşme görüşmeleri sırasında teknoloji transferi konusunda Türkiye'yi tatmin edecek şekilde sonuç öngörülmeyince, ihale tamamen iptal edilmişti. İhalenin iptaliyle birlikte Ankara yerli

hava savunma sistemi projesi için kolları sıvadı. Proje nasıl hayata geçirileceği konusunda yol haritası belli oldu. Türkiye, yerlilik oranını en üst seviyede tutmaya çalışacağı savunma sisteminde dışardan yabancı bir ortak ile çalışacak.

İNGİLİZLERDEN DESTEK

Milli muharip savaş gemilerinde yabancı teknik destek sağlayıcı olarak İngiliz BAE Systems firması ile anlaşan Savunma Sanayi Müsteşarı, uzun menzilli füze sistemi için de aynı yöntemi izleyecek. Diğer ülkelerle işbirliklerinin sürdüğü öğrenildi.

Kaynak: Sabah Gazetesi 09.01.2016,s.08

PIYASALAR NİÇİN TEDİRGİN

Çin'in para birimini devalüe etmesi

Küresel ekonomiye ilişkin kaygılar

ABD verileri ile Fed'e ilişkin endişeler

Suudi Arabistan-İran gerilimi

Kuzey Kore'nin hidrojen bombası denemesi

3.8 trilyon dolarlık kayıp

Dünya borsalar endeksinin performansı

Dönem	Değişim (%)
2008	-42.08
2009	26.98
2010	9.55
2011	-7.61
2012	13.18
2013	24.10
2014	2.93
2015	-2.74
2016/1 hafta	-6.09

2015'İ ABD Merkez Bankası'nın faiz artırımını, küresel ekonomiye ilişkin kaygılar ve sonu gelmeyen jeopolitik risklerin gölgesinde geçiren piyasalar, 2016'ya da Çin tedirginliği ile başladı. Dünya Borsalar Endeksi, yılın ilk haftasını yüzde 6.09'luk kayıpla tamamladı. Bu kayıp, 2015'in tamamındaki yüzde 2.74'lük düşüşün üç katına ulaştı. Borsalarda işlem gören şirketlerin piyasa değeri bir haftada 3.8 trilyon dolar azalarak 58.2 trilyon dolara geriledi.

TETİĞİ ÇİN ÇEKTİ

Geçen haftanın ana gündemini Çin oluşturdu. Kasım 2014'ten bu yana 6 defa faiz indirimine giden Çin Merkez Bankası geçen hafta yuan referans kurunu düşürürken, Çin'de borsa endeksindeki düşüşün yüzde 7'yi aşmasının

Oktay ÖZDABAKOĞLU
EKONOMİ

ardından işlemler iki kez durduruldu. Çin borsası 20 yılın en kötü yıl başlangıcını yaparken, işlemleri durdurma uygulamasına son verildi. Bu gelişmeyle soluklanmaya çalışan piyasalar, bu kez de ABD'den gelen haberle sarsıldı. Ülkede tarım dışı istihdamın beklentilerin çok üstünde artması, risk iştahını yine azalttı.

TÜRKİYE TUTUNDU

Geçen hafta, Çin Borsası yüzde 17.1 ile dünyanın en fazla değer kaybedeni oldu. Borsa İstanbul ise yüzde 1.55 ile dünyanın en az değer kaybeden beşinci borsası olmayı başardı. Tüm dünyada geçen hafta değer kazanan tek piyasa yüzde 0.15 ile Macaristan oldu. Avrupa'da en fazla düşüş yüzde 8.3 ile Almanya'da yaşanırken, Dow Jones yüzde 6.2 düştü.

Avrupalı tüketici Türk ayakkabısı istiyor

Türk ayakkabı sektörü, yabancı devlerin gözdesi oldu. Zara'dan Hummel'a onlarca Avrupalı markadan üretim yapan Türk firmalarına sipariş yağıyor

Yıllık 500 milyon çift üretim kapasiteli ayakkabı sektörünün iç pazar ve ihracat hacmi 8 milyar dolar.

İTHALATA getirilen ek vergilerle 2015'i üretimde pozitif geçiren ayakkabı sektörü, çevre ülkelerdeki sıkıntılara rağmen 700 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirdi. Deri ayakkabıda Çin'e karşı fiyat avantajı yakalayan sektör, yabancılardan üretim için yoğun talep almaya başladı. Türkiye Ayakkabı Sanayicileri Derneği (TASD) Başkanı Hüseyin Çetin, yabancı zincirlerden yoğun talep gördüklerini söyledi. Son olarak İngiliz Newlook firmasının Türkiye alım ofisinden bir görüşme talebi aldıklarını açıklayan Çetin, "Fransa'dan İspanya'ya, İrlanda'dan Almanya'ya onlarca ülke için üretim yapmamız isteniyor. İhracat yaptığımız birçok Avrupalı şirket, Türk

ayakkabılarının kalitesinin Uzakdoğu'dan açık ara önde olduğunu söylüyor. Türk ayakkabısı daha sağlıklı ve kaliteli bulunuyor" dedi.

25 DOLARA ÜRETİYORUZ

Çin'deki devalüasyonun piyasalarda büyük dalgalanmalara neden olduğuna ve ülkedeki işçilik maliyetlerinin yükseldiğine işaret eden Çetin, Türkiye'de artık daha avantajlı fiyatlar yakalandığını kaydetti. "Çin'de 30 dolar olan deri ayakkabıyı Türkiye'de 25 dolara mal ediyoruz" diyen Çetin, 2015'te 700 milyon dolarlık ihracat gerçekleştiren sektörün bu dönemde en fazla Irak, Rusya ve Almanya'ya mal sattığını, 2016'da da 800 milyon doları aşmayı planladıklarını vurguladı.

Türk usulü Burger küreselleşti

25 BİN KİŞİYE İSTİHDAM SAĞLIYOR

15 BİNİ Burger King için olmak üzere TAB Gıda genelinde 18 bin kişiye iş imkânı sağlıyor. Dikici, "Tüm grup şirketleri ve üretici yatırımcılarımızla Türkiye genelinde 25 bin kişiye istihdam sağlıyoruz. Yatırım ve büyümemizle Türkiye'de istihdamımızın 40-45 bin kişiye çıkmasını bekliyoruz" diye konuştu. Lojistik şirketlerinin 1995'ten beri grup bünyesinde olduğunu hatırlatan Dikici, "Pastat Lojistik, Türkiye'nin en büyülenlerinden biri" dedi.

Secil Kurdoğlu

Burger King'in Türkiye ortağı TAB Gıda, Türkiye için geliştirdiği ürünleri birçok ülkenin menüsüne koymayı başardı. CEO Dikici, "İstihdamda Türkiye'de ilk 20'deyiz" dedi

Dünya ünlü fast food zinciri Burger King'in Türkiye ortağı TAB Gıda'nın geliştirdiği ürünler, merkez tarafından çok beğenilince birçok ülkede satılmaya başlandı. TAB Gıda Türkiye için "king chicken", "king nugget", "sultan burger", "çikolata kaplı saray sarması", "çorba", "elma dilim patates", "sufle", "havuçlu kek" gibi birçok ürün geliştirdi. TAB Gıda CEO'su Caner Dikici, özellikle "Big King" ve "King Chicken" ürünlerinin birçok ülkede satıldığı bilgisini paylaştı. Şirketin CEO'su Caner Dikici ve Pazarlama Genel Müdür Yardımcısı Secil Kurdoğlu ile 2016 hedeflerini ve büyüme planlarını konuştuk.

Türkiye'den giden iki ürün var, biri etli Big King, diğeri tavuklu King Chicken. Ayrıca King Nugget da aynı isimle satılıyor. Bir anlamda satış platformu ihrac ettik.

■ Ürünleriniz dünyaya adapte oldu mu?
Türkiye'den giden iki ürün var, biri etli Big King, diğeri tavuklu King Chicken. Ayrıca King Nugget da aynı isimle satılıyor. Bir anlamda satış platformu ihrac ettik.

■ Usta Dönerci diye bir markanız var. Bu yurtdışında büyüyecek mi?
Çok yakında hem Avrupa, hem de Çin'de o markayı göreceğiz. Usta Dönerci'de bir standart ve çok hızlı servis olacak.

■ 2016 büyüme hedefiniz nedir?
2016 için yüzde 30 büyüme hedefi koyduk. Bütün markalarımızda 150'den fazla restoran açacağız. Çin'de de 200 tane açarız.

■ İstihdamda yansımaları nasıl olur?
Burger King'lerde 15 bin kişi çalışıyor. İstihdamda Türkiye'de ilk 20'deyiz. Yılda 120 bin ton işlenmiş patates satıyoruz, patates fabrikamız var. İki ekmek, bir de salata fabrikamız bulunuyor. Mart ayında da Amasya'daki et fabrikası bitiyor. Cumhurbaşkanımızın desteklediği bu projeye bölgede hayvancılığı canlandıracağız.

■ 20 yıl önce Burger King Türkiye'ye girdiğinde ürünlerin yüzde 95'i ithaldi. Bugün durum nedir?
1995'te ürünlerimizin sadece yüzde 5'i yerliydi. Altyapımız ve ürün çeşitliğimiz yoktu. Bugün ürünlerimizin yüzde 98'i yerli. Sadece oyuncak ve balık geliyoruz yurtdışından.

ASGARİ ÜCRET ARTTI ANADOLU'DA PARA BOLLASAK

■ 2016'da ekonomiyi ilgili beklentileriniz nelerdir?
Çin, son derece istikrarlı bir ülke, çok doğru büyüyor. Önümüzü rahat görüyoruz. Rusya meselesi var bir de. Üretim yapıyoruz sonuçta, Rusya da tek pazarımız değil. O yüzden iyimserim. Tamam charter uçağı gelmeyecek ama birileri gelecek. Tarımda inanılmaz işler yapıyoruz, domates üretimese de yerine başka bir şey üretir. Yeter ki tarlamız iyi olsun. Tüketimle ilgili olumlu beklenti var. Özellikle asgarî ücretin artmasıyla Anadolu'da paranın bollaması bekleniyor. Anadolu'da da çok yaygındır. Bu bizim için bir avantaj.

RUSYA'YA PATATES SATACAK

■ Üretimini yaptığınız ürünleri de ihrac ediyor musunuz?
Teknik olarak bu mümkün. Burger King tarafından onaylanmış üreticiler, dünyanın her yerine ürün gönderebiliyor. Bunun en güzel örneği Rusya'dır. Rusya ile Avrupa arasındaki ambargo döneminden önceki Burger King bize geldi. Bu yıl için patates siparişi verdi. Şu ana kadar iptal yok. Bu yıl da bu patates fabrikamız Burger King'lerde kullanmak üzere malzeme yollayacak.

■ Ya Rusya vazgeçerse?
Vazgeçmez. Biz bunu yaptık, ederse de Ortadoğu'ya gidecek. Çünkü o bölümün tamamı Türkiye'den alınabiliyor.

■ Çin, Gürcistan ve Makedonya'dan başka gelecek ülke var mı?
Burger King Asya'da büyümek istiyor. Pakistan bir ara çok gitti geldi. Ancak Asya'dan başka ülkelerin gelmesini bekliyorum.

Anfaş FoodProduct® 10 - 13 ŞUBAT 2016
23. Uluslararası Gıda ve İçecek İhtisas Fuarı

Türkiye'nin en kapsamlı gıda ve içecek fuarı Antalya Expo Center'da açılıyor

Her geçen yıl yükselen bir gritle Anadolu, Avrupa ve Ortadoğu'da...

dova gibi ülkeler kendi firmalarının ürünlerini sergileyecek-

HEDEFİMİZ HER İLDE RESTORAN

TAB Gıda, Türkiye'de 70 ilde 604 restoranla faaliyetlerini sürdürüyor. Çin'de 500 restorana ulaştıklarını anlatan Dikici, "Türkiye ile birlikte toplamı Burger King restoran sayımız bin 100'e çıkıyor. Burger King, Popeyes, Sbarro, Arby's ve Usta Dönerci markalarıyla hizmet veriyoruz. Hedefimiz 81 ilde restoran açmak. Bu yıl belki olmayabilir ama büyük kısmına açarız. Burdur, Hakkari, Muş ve Şırnak gibi illerde yokuz ama olacağız" diye konuştu.

Kaynak: Sabah Gazetesi 10.01.2016,s.13

'İhracatçı inovasyonu bu yıl öğrenecek'

İhracatçı küresel gelişmelerin etkisiyle zor bir dönemden geçiyor. Faturanın ağır hissedildiği bölge ise özellikle meyve ve sebze ihracatının güçlü olduğu Akdeniz Bölgesi oldu. Bir önceki yıla göre yüzde 14.8'lik bir daralma yaşayan bölge, Rusya krizi ve Habur Sınır Kapısı'ndaki sıkıntıları aşmak için yeni stratejiler geliştiriyor.

Türkiye'de işadamlarının zor zamanlarda yüksek yaratıcılık performansı gösterdiğini belirten Akdeniz İhracatçı Birlikleri (AKİB) Koordinatör Başkanı Bülent Aymen, "Yeni pazar arayışlarından Avrupa Birliği (AB) ile ortak çalışmalara kadar birçok çözüm için çalışıyoruz. Katma değerli ürünlerle ayrışacağız. İnovasyonun gerçek anlamda öğrenileceği bir yıla giriyoruz" yorumunu yaptı.

TRANSATLANTİK ÖNEMLİ

Aymen, sözlerine şöyle devam etti: "Geçen yıl ana pazarlarda yaşanan kayıplar telafiye yönelik projeler geliştiriyoruz. İhracattaki kaybı ancak AB pazarına yönelik Ar-Ge ve inovasyona dayalı değer bazında artışla kapatabiliriz. Bu yıl Sahra Altı Afrika, Latin Amerika gibi yeni pazarlara açılmayı hedefliyoruz. Bu bölgelerdeki fuarlara milli düzeyde katılım olacak.

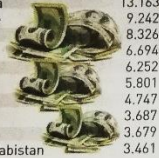
Aynı şekilde Çin, sadece bizim değil tüm sektörler için yeni hedef pazar. Ancak yine de ana pazarlardaki düşüşü bu pazarlarda telafi etmemiz çok zor. Bu nedenle mart ayında Irak'a sektörel dış ticaret heyeti düzenleyeceğiz. AB ile ABD arasında yapılacak Transatlantik Serbest Ticaret Anlaşması bizim için çok önemli. Bunun için özel bir çalışma yapıyoruz. Bizi kurtaracak pazar yine AB olacak. Ancak bunun için de KOBİ'ler ileri teknoloji kullanarak Ar-Ge, tasarım ve markalaşmaya önem vermeye odaklanması gerekiyor."

'HABUR BİZİM CAN DAMARIMIZ'

İHRACATA, ilişkin sorunların aşılması yönünde çaba sarf ettiklerini anlatan Aymen, "Türkiye'nin ihracatında Irak'ın önemi büyük. Birkaç gündür bakanlık düzeyinde temaslarda bulunuyoruz. Habur Kapısı'nın kapanmasıyla iki tarafta bekleyen TIR sayısı 10 bin civarında idi. Kapının açılmasıyla sayı 400'lere kadar düştü. Habur bizim can damarımız. Irak'la ticaretimizin düzelmesi çok iyi olur" dedi.

İHRACATÇININ EN GÜÇLÜ OLDUĞU 10 PAZAR
(2015/bin \$)

● Almanya	13.163
● İngiltere	9.242
● Irak	8.326
● İtalya	6.694
● ABD	6.252
● Fransa	5.801
● İspanya	4.747
● İran	3.687
● Rusya	3.679
● Suudi Arabistan	3.461

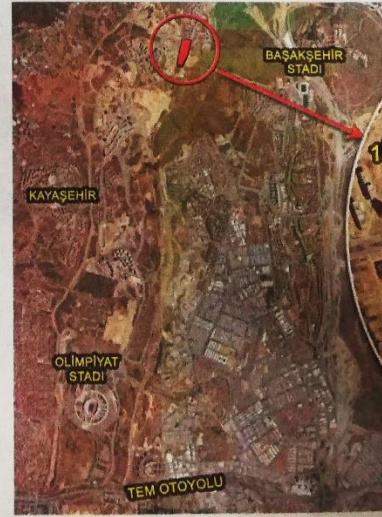

TOPLU KONUT İHALESİ

İSTANBUL İLİ, BAYRAZ KAYABAŞI TOPLU KONUT ARSA SATIŞI KARŞILIĞI İHALESİ

- İhalenin ilk oturumu 28 Ocak 2016 tarihinde saat 11:00'de Toplu 221 Sokak No: 5 34307 Halkalı Küçükçekmece / İSTANBUL adresinde yapılacaktır.
- İhale, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na tabi olmayıp, "Toplu Konut İhale Kanunu"na tabidir.
- İhale, yerli ve yabancı inşaat firmalarına ve bunların kendi aralarında birleşmelerine açık olup, uluslararası bir ihale değildir.
- Teklifler, Teklif Alma Şartnamesi'nin ilgili maddeleri esas alınarak hazırlanmalıdır.
- Bu işin geçici teminat tutarı, isteklinin idare payı olarak teklif edilmelidir.

Ada / Parsel No	Parsel Yüzölçümü (m ²)	Emsale esas alan (m ²)
876/1	51.208,80	

Söz konusu işe ait teklif alma şartnamesi, plan notları ve ihale

Toplu Konut İdare
Halkalı Atakent Mah. 221. Sok.
Tel: (0212) 48...

Kaynak: Sabah Gazetesi 11.01.2016,s.9

Dünya Bankası'na rakip geliyor

Halil ATEŞ/ANKARA

CUMHURBAŞKANI Recep Tayyip Erdoğan, Türkiye'nin kurucu üyesi olduğu Asya Altyapı Yatırım Bankası'na onay verdi. Dünya Bankası'na rakip olması beklenen bankaya Türkiye'nin sermayeye iştiraki taahhüdü ve yapacağı ödemeler 2 milyar 609 milyon doları geçmeyecek. Türkiye 11'inci

büyük hissedar olurken, Bakanlar Kurulu söz konusu tutarı 5 katına kadar artıracak.

Asya Altyapı Yatırım Bankası'nın kuruluş anlaşmasının onaylanmasına ilişkin yasa Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Banka, enerji, ulaştırma, altyapı projelerine destek sağlayacak. İlk üç yılda önceliği kamu projelerine verecek. Çin'in

öncülüğünde kurulan bankanın sermayesinin 100 milyar doları bulması bekleniyor.

Bankanın Çin, Türkiye, Fransa, Almanya, İtalya, Ürdün, Kuveyt, Malezya, Arap Emirlikleri, İngiltere, İspanya, Avustralya, Rusya, Mısır'ın aralarında yer aldığı 57 kurucu üye ülkesi bulunuyor. Tayvan ve Kuzey Kore'nin üyelik başvuruları ise reddedildi.

Kaynak: Sabah Gazetesi 13.01.2016,s.9

NEW YORK PARK AVENUE'DE İKİNCİ OTELİNİ
AÇAN THE MARMARA CEO'SU HÜSEYİN ÖZTÜRK:

Alternatif pazarlar oluşturuyoruz

Terör olaylarından sarstırıp duruyoruz, etkilenmesi en muhtemel sektör olan turizmin oyuncuları da hop oturup hop kalkıyor ama konuştuğça görüyoruz ki hep bir 'B Planı' devrede.

Ne demek istediğimi en güzel Türkiye'de ve yurtdışında 9 otele ulaşan The Marmara Collection CEO'su Hüseyin Öztürk anlatıyor: "Son olaydan önce zaten alternatif pazarlar yaratmaya çalışıyorduk. Hayat devam ediyor. Aksi takdirde krizlerde ayakta kalmak mümkün değil. Bu stratejiyle geçen yıl İstanbul'daki otelimizde 2 bin Arjantinli'yi konuk ettik. Hindistan büyük bir pazar oraya ve Çin'e yatırım yapıyoruz. İptallerimiz tabii ki olacak ama onları başka pazarlarla karşılayacağız."

Gelelim The Marmara'nın 110 milyon dolarlık yatırımının meyvelerine... 2010'da İstanbul'daki yatak kapasitesi 20 bin, gelen turist sayısı da 6 milyondur. Öztürk, o yıla atıfta bulunarak, "Herkes İstanbul'da yatırım yapıyordu, biz de biraz araştırdık, projelere baktık. İlgilendiğimiz projelerden birinin rakamıyla New York'ta Park Avenue'da bir otel yapmaya karar verdik" diye anlatmaya başlıyor.

**Yatırım aynı
oda fiyatı 3 katı!**

2010'da ABD kriziyle boğuştuğundan, ekonomi pek de iyi olmadığından aslında fiyatların da İstanbul ile karşılaştırınca çok makul olduğunu Öztürk biz-zat yaşamış. The Marmara Grubu bu fırsatı kaçırmak istememiş ve

bahsi geçen oteli 3 ay önce bitirip misafir kabul etmeye başlamış.

"Maliyet aynıydı ama bakın bugün burada hayatta geçen projelerde oda fiyatı 70-100 euro arasında."

Biz NY'da 350-500 euroya oda satıyoruz" diyor Hüseyin Öztürk, The Marmara Grubu'nun New York'taki ikinci otelde, ilk otelde daha fazla olan apart bölümü azaltıldığını ve normal oda sayısını artırdıklarını söylüyor.

Bugün her türlü olumsuzluğa rağmen İstanbul'a

gelen turist sayısı 12 milyonu buldu. 4 ve 5 yıldızlı otellerdeki yatak kapasitesi 60 binlere ulaştı. Hal böyle olunca Öztürk ve ekibi önümüzdeki yıldan itibaren İstanbul'a yeni bir şehir oteli daha kazandırmak için harekete geçme planı yapıyor. Ortaköy'deki Esmâ Sultan Yalısı ile birlikte İstanbul'da 6, Antalya ve Bodrum'da da 1'er oteli bulunan The Marmara Grubu'nun New York yatırımının yanı sıra diğer büyük icraatı da **Taksim** meydanına damgasını vuran otelin **45 milyon doları** bulan yenilenme projesini bitirmesi oldu.

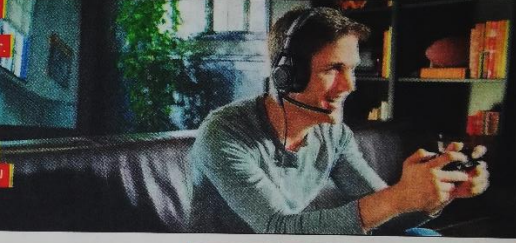
4 yıl önce lobi ve toplantı odalarını yenileyen ve son bir yılda da tüm odalarını baştan sona değiştiren The Marmara'ya, öğreniyoruz ki son dönemde en çok Arap turistler geliyor. Öztürk, "İstanbul'daki oteller, yeme içme sektörü, perakendenin yüzde 40'ı Araplarla besleniyor. Önceleri Mısır, Tunus gibi Kuzey Afrika'dan gelen Araplar fazlaydı ama şimdi onlar azaldı ve emirlikler, Arap Yarımadası öne çıktı. İran'dan gelen turistler de arttı" diyor.

Şelale
KADAK

Dünya oyunu ciddiye alıyor

Cin, oyun sektöründe ABD'yi tahtından indirmeye hazırlanıyor. Sanat gerçeklik oyunlarının patlama yaptığı 2015'te, oyun sektörünün de yüzde 9'luk büyümeyle 91.5 milyar dolara ulaşacağı tahmin ediliyor

iPhone 7'de kulaklık girişi olmayacak

2016'NIN ilk ayında olmamıza rağmen şimdi-den iPhone 7 söylentileri doruk noktasına ulaştı. En çok konuşulan konu ise iPhone 7'de kulaklık girişinin olmaması. Cihazda sadece lightning dışında başka bir giriş olmayacağı söyleniyor. Bu teknolojinin birkaç sebebi var. Birincisi Beats kulaklıklarının ayrıcalıklı tasarımı sahip olması için kablolu. Kablolu ve lightning

girişi olan kulaklıkları kullanacak olmasa. İkinci sebep de Apple'ın iPhone 7'nin ekranı ince ve hafifçe gelmesi için yapacağı tasarım değişikliğine 3.5 mm kulaklık girişinin engel olması. Son olarak da iPhone 7'nin suya temasına ve suya dayanıklı olarak tasarlanması bunda etkili oldu.

Pazar 100 milyar \$'a koşuyor

Çin ve ABD arasındaki yarış oyun sektöründe de giderek tırmanıyor. Newzoo firmasının araştırmasına göre 2015 yılında yüzde 23'lük büyümeyle 22.2 milyar doları aşan Çin oyun pazarının, yüzde 3'lük büyümeyle 22 milyar dolara ulaşan ABD'yi geride bırakacağı tahmin ediliyor. Aynı anar-tırmada 2018'de dünya oyun pazarının 113 milyar doları aşacağı öngörülüyor. Las Vegas'ta düzenlenen CES 2016 Fuarı'nda tırmık olduğumuz gibi sanat gerçeklik oyun ve donanımlarında geçtiğimiz yıl bir patlama yaşandı. iPhone ya da Android telefonların ekranına takılan 15 dolarlık tırmık gözlükten HTC Vive'a kadar pek çok farklı örnek karşımıza çıktı.

TÜRKİYE'DE TEŞVİK YOK

İşte bu büyük dinamikler arasında Türkiye'de teknoloji parkları ve birkaç yatırımcı dışında oyun endüstrisinin pek ciddiye alınmadığı görülüyor. Dizi ve film endüstrisinde hızla büyüyen Türkiye'nin eğlence sektörünün teknoloji ayağında geri kalması beklenmez. Peak Games, Joy ve Game dışında uluslararası başarı kazanmış çok az girişim var. Türk Telekom gibi büyük oyuncular bir dönem yaptığı yatırımdan vazgeçti. Artık sadece satışa yönelik yatırımlara destek veriliyor.

%100

Sanat gerçeklik gözlükleri en hızlı büyüyen oyun donanımı olacak.

VR büyüklüğü 2.8 milyar \$

OYUNLARA 360 derece bakış açısı kazandıran sanat gerçeklik (Virtual Reality) gözlükleri geçen yıl tırmık değere patlama yaşadı. Asıl büyük patlama 2017 ile 2020 arasında yaşanacak. Geçtiğimiz yıl 37 milyon dolar olması beklenen VR gözlük pazarının 2020'de 2.8 milyar dolara ulaşacağı söyleniyor. Sektörün asıl büyüme Ocak, Ocak, Ocak ve Ocak konusunda yatırım yapan markaların yaptıkları açıklamaları.

Kaynak: Sabah Gazetesi 17.01.2016,s.12

İran geldi petrol 12 yıl geriye gitti

İRAN'IN nükleer program konusunda Batı'yla vardığı uzlaşmanın ardından Tahran'a uygulanan petrol ihracatı yasağı kaldırıldı. Ülke petrol arzını 500 bin varil artırma kararı aldı. Ambargonun kalkmasıyla birlikte petrolün varil fiyatı 28 dolara kadar gerileyerek, 2003'ten bu yana en düşük seviyesini gördü.

REZERVDE DÖRDÜNCÜ
İran'ın piyasalarda yarattığı yeni satış dalgasının üç temel nedeni var. İran, 157 milyar varil kanıtlanmış petrol rezerviyle dünyanın en büyük petrol rezervine sahip dördüncü ülkesi konumunda. İran, yatırımlara karşın en büyük 10 petrol üreticisi arasındaki yerini korumayı başardı. Zaten arz fazlası ve Çin'deki ekonomik yavaşlamanın tetiklediği talep azlığıyla düşen petrol fiyatları, İran'dan gelebilecek olan ilave arzla bir kez daha baskı altına girdi.

Yatırımcıların endişelendiren bir diğer konu ise Petrol İhracat Eden Ülkeler Örgütü'nde (OPEC) karar almanın daha da zorlaşacağı.

endücesi. İran'ın yeni petrol ihracatına başlatmasıyla OPEC'teki etkisi artacak.

SUUD-İRAN GERGİNLİĞİ
Dünyanın en büyük petrol üreticisi Suudi Arabistan'dan OPEC'te Tahran ile Riyad arasındaki ilişkiler son dönem gerilmiş durumda. Petrol fiyatlarını dengelemek için ürettiği kısmı azaltan OPEC'te İran ve Suudi Arabistan'ın uzlaşması de bir karar alınmazsa zorlaşmış düşünebilir.

TURKCELL İRAN İÇİN HAREKETE GEÇTİ
İRAN, nükleer programını sınırlandırması karşılığında ekonomik yaptırımların kaldırılması ile birlikte Türk şirketlerinin de radarına girdi. Bölge ülkelerinde büyüme planları kapsamında İran'ı incelediklerini belirten Türkcell, büyük bir pazar ve bizim de ilgi alanımızın içinde" dedi.

Türkcell'in içinde yer aldığı bir konsorsiyum 2004'te İran'da bir mobil ticareti ihalesini kazanmış ancak daha sonra ihale iptal edildi.

GÜBRETA BORSADA UÇTU
İRAN, nükleer programını sınırlandırması karşılığında ekonomik yaptırımların kaldırılması ile birlikte Türk şirketlerinin de radarına girdi. Bölge ülkelerinde büyüme planları kapsamında İran'ı incelediklerini belirten Türkcell, büyük bir pazar ve bizim de ilgi alanımızın içinde" dedi.

Türkcell'in içinde yer aldığı bir konsorsiyum 2004'te İran'da bir mobil ticareti ihalesini kazanmış ancak daha sonra ihale iptal edildi.

Kaynak: Sabah Gazetesi 19.01.2016,s.8

Enerjisa'da Çinli taliple görüşülüyor

ALMAN enerji devi Eon ile Sabancı Holding'in, Enerjisa'da Çinli yatırımcılara hisse satışı yapmak için görüşmelerde bulunduğu belirtiliyor. BusinessHT'nin haberine göre, Çinli yatırımcılara şirketin üçte birinin satışı gerçekleştirilecek. Görüşmeler birden fazla Çinli yatırımcıyla sürdürülüyor.

Sabancı Holding'den konuyla ilgili, "Enerjisa finansal ve operasyonel performansına, pazardaki stratejik konumlanmasına aralıksız olarak devam ediyor" yorumu geldi. Eon sözcüsü Christian Drepper ise yorum yapmayı reddetti. Daha önce şirketin satışıyla ilgili Goldman Sachs'ın yetkilendirildiği ve 1 milyar dolarlık gelir beklendiği belirtilmişti.

10 BİN KİŞİ ÇALIŞIYOR

2 bin 800 MW kurulu güce sahip olan Enerjisa, toplam 20 milyon kullanıcıya hizmet veriyor. 2015'te 9 aylık net kârı 151 milyon TL olan şirkette 10 bin kişi istihdam ediliyor.

Kaynak: Sabah Gazetesi 19.01.2016,s.10

Uluslararası Enerji Ajansı İcra Kurulu Başkanı Fatih Birol, bu yıl da petrol fiyatlarının düşük seyredeceğini ancak 2-3 yıl sonra azalan petrol sahası yatırımları nedeniyle fiyatların yükselişe geçeceğini söyledi. Birol, "Türkiye'nin bu trendi iyi gözlemleyip düşük petrol fiyatlarını avantaja çevirmesi gerekiyor" dedi.

10 binin üzerinde üst düzey şirket yöneticisini ve 40'tan fazla ülke liderini İsviçre'nin Davos kentinde bir araya getiren World Economic Forum 2016'ya (Dünya Ekonomik Forumu 2016) düşük petrol fiyatları damga vurdu. OPEC ülkeleri arasındaki rekabet sonrasında 30 doların altına test eden petrol fiyatlarının seyrini, bunun dünya ekonomisine yansımaları ve Türkiye'nin enerji piyasasında jeopolitik olarak elinde bulundurduğu gücü ve bunun Türkiye ekonomisine yansımalarını Uluslararası Enerji Ajansı İcra Direktörü Fatih Birol, Davos'taki zirvede Integral Menkul Değerler Danışmanı Dr. Artunç Kocabalkan'a konuştu.

Integral Menkul Değerler Danışmanı Dr. Artunç Kocabalkan

Petrol fiyatlarının 2016'da da düşük seyredeceğini ancak 2017 yılı ile birlikte fiyatların yavaş yavaş yükselmeye başladığını belirten Birol, "2015'te yeni petrol sahalarına yapılan yatırımların yüzde 20 düştü. 2016'da yüzde 16'lık bir düşüş daha bekliyoruz. Bu demek oluyor ki 2-3 yıl sonra petrol üretimindeki artışa ihtiyaç duyulduğunda yeni projeler gündemde olmayacak. Bu da önümüzdeki yıllarda petrol fiyatlarının hızlı bir şekilde yukarı gitmesine neden olabilir. Türkiye'nin bu trendi iyi gözlemleyip düşük petrol fiyatlarını avantaja çevirmesi gerekiyor" diye konuştu. İşte Fatih Birol'ün röportajından önemli detaylar:

■ AK: Kriz kahini olarak bilinen ekonomi profesörü Nouriel Roubini'ye bir Arap işadamı petrol fiyatları ne olacak diye sordu. Roubini, "İlk önce 15 dolara inecek sonra 50 dolara üzerine çıkacak" dedi. Ben de soruya yineleyince Roubini, "Benim kristal kürem varmış gibi davranıyorlar ama yok. Bilsen benim soruyorum onu anlamıyorum. Çünkü fiyatları onlar düşürüp çıkıyorlar. Fiyatların ne olacağını da onların bilmesi gerekiyor" dedi. Stacey fiyatlar ne olacak?

FB: Davos'ta ana konulardan bir tanesinin iklim değişikliği olacağını düşünüyordum. Ama tam bir hayal kırıklığı yaşadım. Davos'ta 3 konunun öne çıktığını görüyorum. Birincisi petrol fiyatları, ikincisi Çin'in durumu, üçüncüsü ise jeopolitik gelişmeler ve mülteciler sorunu.

Biz petrol fiyatlarının 2016 yılında da düşük seyredeceğini öngörüyoruz. Çünkü petrol arzı talepten çok daha yüksek. Böyle olunca da fiyatlar düşüyor. Şu anda kullanılmayan çok fazla petrol var. Bu da fiyatların aşağı doğru gitmesine neden oluyor.

Gözetim kaçırılmaması gereken bir konu daha var. 2015'te yeni petrol sahalarına yapılan yatırımların yüzde 20 düştü. 2016'da yüzde 16'lık bir düşüş daha bekliyoruz. Bu demek oluyor ki 2-3 yıl sonra petrol üretimindeki artışa ihtiyaç olduğunda yeni projeler gündemde olmayacak. Bu da önümüzdeki yıllarda petrol fiyatlarının hızlı bir şekilde yukarı gitmesine neden olabilir. Türkiye gaz ithalatçıları ülkeler düşük petrol fiyatlarından yararlanıyor ama bunun çok uzun süreli sayacağını da bir yere kaydetmemiz lazım.

İRAN DENGELERİ DEĞİSTİRECEK

■ AK: Düşük petrol fiyatları ne kadar daha böyle gidecek?

FB: Çok çok faktör var bunu etkileyecek. İran'ın arza ne kadar katılacağından Çin ekonomisinin nasıl gelişeceğine kadar. Yaptırım kalkmasıyla birlikte İran 2 ay içinde gündük 300 bin varil petrolü piyasaya verecek. Bununla birlikte 2016'da 500 bin varillik bir petrolü piyasaya sürmü olacak. Bu da petrol fiyatlarının aşağı doğru baskı yapmasının nedenlerinden bir tanesi. 2016 petrol fiyatları düşük

seyredecek. Ama 2017'de normal bir ekonomik görünüm olursa özellikle de Çin'de, fiyatların yeniden yukarı doğru bir yükselmeye girebiliriz.

Petrol fiyatlarının aşağı doğru gitmesi özellikle Rusya ve Ortadoğu ülkeleri için büyük bir sorun oldu. Petrol 30 doların altına düşerse Ortadoğu ülkeleri gayri safi milli hasıllarının yüzde 20'sine eşit bir parayı kaybedecekler. Rusya ise gayri safi milli hasıllarının yüzde 10'una eşit bir parayı kaybedecek. Bu da Rus ekonomisi için son derece ciddi bir sorun.

■ AK: Petrol fiyatlarında sürdürülebilir bir durum yok değil mi? Petrol fiyatlarının uzun süre düşük kalacağını bekleyenler Çin'in de çökeceğini mi bekliyorlar?

FB: Petrol fiyatları 15 yıl 20-30 dolarların altında diye düşünmeler olasıdır. Bu çok büyük bir yanlışlama, ekonomik hata. Çin'in bir resesyona girceğini düşünmüyorum ama Rusya bir resesyona girerse, Çin ekonomisinin yavaş büyümesinin yanı sıra ağır sanayiden hizmet sektörüne kaydığını görüyoruz. Yani daha az enerji kullanan bir ekonomiye dönüşüyor. Doğalgaz fiyatları birkaç yıl önce yüzde 20'ye kadar yükseldi. Bu da Asya ülkelerinde 20 doları geçmedi. 6 dolar. Bununla birlikte hem ABD'den hem Avusturalya'dan yeni doğalgaz arza gelecek. Bu da fiyatları aşağı yönlü baskı yapacak.

ENERJİDE ÇİN'İN YERİNİ HİNDİSTAN ALACAK

■ AK: Türkiye ne yapmalı? Cari açığın kapanıyor olması lazım. Ama milli gelir bütü cari açık oranımızın hala değişmediğini görüyoruz. Türk Lirası'nın bu ortamda değer kazanıyor olması gerekiyor ama değer kaybına devam ediyor. Türkiye bilyümesini birazcık jeopolitik gücüne bağlamış görünüyor. FED bir yandan faiz arttırıyor bir yandan da gelişen piyasalara dikkatli olun diyerek sopayı elinde tutuyor. Bu noktada Çin konusu biraz daha kırıttık. Rusya çoktık peki Çin bu gidişatta diz çökecek mi?

FB: Çin'in çökeceğini ummuyorum. Çin'de yüzde 7'lerdeki büyüme oranlarında yüzde 5.5'lara doğru düşme yaşanabilir ama Çin ekonomisinin Rusya gibi çökeceğini düşünmüyorum. Çünkü dinamikleri çok daha güçlü. Zayıflama olacağı kesin bunun da enerji sektörüne çok ciddi yansımaları olacak. 10 yıldan beri gördüğümüz o çok büyük hikaye yani Çin'in dünya enerji talebini tek başına dikte etmesi hikayesinin sonuna geldik. Artık Çin değil Hindistan'ın Çin'in yerini alacağını düşünüyoruz. BRICS ülkeleri arasında parlayan tek ülke Hindistan. Ama Hindistan'ın büyümesi devam edecek mi bilmek zor. Yine de dünya enerji piyasalarında ön sıraları alacağını düşünüyorum.

Çinliler Temsa'yı takibe aldı

SABANCI Holding'in otomotiv şirketi Temsa, son yıllarda yaptığı atakla Çinlilerin gözdesi oldu. Özellikle Avrupa ve ABD pazarlarını hedefleyen Çinli firmalar işbirliği yapmak için Temsa'yı takibe aldı. Çinli firmaların homologasyon ve kalite sorunlarıyla karşılaştığını söyleyen Temsa Genel Müdürü Dinçer Çelik, Çin'in en büyük üreticilerinden birinin söz konusu pazarlara girebilmek için Temsa ile ilgilendiğini söyledi. Çelik, "Bizden 50 kat büyük bir firma ama bizim tecrübemizden faydalanmak istiyorlar. Henüz kesinleşen bir şey yok fakat görüştüğümüzü söyleyebilirim" dedi. 2015'te 2 bin 900 adetle üretim rekoru kıran Temsa, tüm segmentlerde satışlarını artırdı. Şirketin, 2014'te bin 700 olan satışları 2015'te yüzde 30 artışla 2 bin 250 adete yükseldi. Ciro su ise 750 milyon TL'ye çıktı.

ABD PAZARINDA BÜYÜYOR

Dinçer
Çelik

2010'DA girdikleri ABD pazarında 700'ü aşkın otobüse ulaştıklarını ve yıl içinde bu rakamın bin adedi aşacağını söyleyen Dinçer Çelik, "ABD pazarındaki hedeflerimizi büyütüyoruz. Ocakta ABA Fuarı'na katıldık. Ocak-4 Şubat arasında da otomotiv endüstrisinin en önemli fuarları arasında yer alan UMA Fuarı'na katılacağız. Yeni otobüsümüz TS 35 E serisini tanıtacağız" dedi.

Kaynak: Sabah Gazetesi 25.01.2016,s.13

alibaba.com

YAVUZ DONAT

VİTRİN

Rifat Hisarcıklıoğlu'nun çevresi geniş. Tanınmadığı yok... Örneğin, "e-ticaret" ile dünya devleri arasında geçen "alibaba.com" un 51 yaşındaki Çinli patronu Jack Ma "Hisarcıklıoğlu'nun dostlarından."

Çin'de Jack Ma'nın kentine - ilk "e-ticaret merkezine" gitti. Yemekte... Yuvarlak masada... Oturma düzeni" belirlenirken Hisarcıklıoğlu Çinliler'e dedi ki: - Yavuz Bey "alibaba.com yöneticilerinin"

arasında otursun Minya Zhang ile Yan Hong alibaba.com'un "Başkanlık ofisinden" iki kadın yönetici. Sobbet ettik. Dediler ki: - 35 bin çalışanımız var... Günde 14.3 milyar dolarlık mal satıyoruz... e-ticaret yoluyla.

Eyalet... "Zhejiang"

Nüfus 56 milyon... Çin'in "En büyük 4. ekonomisine" sahip. Öne çıkan sektörler: Sınırlar ötesi e-ticaret. Yazılım-İnternet.

İleri bilişim teknolojileri. Tekstil, lojistik, turizm, sağlık... Ve her türlü sanayi üretimi. Çin özel sektörünün en gelişmiş olduğu eyalet.

Eyaletteki şirket sayısı 1 milyon 200 bin. Milli gelir 25 bin dolar. Gayri-salı yurtdışı dışı (GSYİH) yüzde 70'ten fazlası özel sektör tarafından oluşturuluyor.

Eyalet başkenti... "Hangzhou"

Nüfus 9 milyon... Çin'in "En büyük 4. metropol kenti". Tarih, doğal güzellik... Ne ararsanız var... Milli gelir 30 bin doların üzerinde. G-20 zirvesi bu kentte

yapılacak... 4-5 Eylül 2016. ■ Çin'in ilk e-ticaret merkezi Hangzhou'da... ABD'deki "Silikon Vadisi" de buradan doğmuş. ■ Yatırım teşvikleri... Çok... Fon kurulmuş... Yatırımcıyı desteklemek için.

■ Hükümetle ilişki... Tek elden yürütülüyor... Yatırımcı bürokrasiye boğulmuyor. ■ Çin'in en hızlı, en hızlı büyüyen bölgesi burası.

KOBİ Kent... "Yiwu"

Eyalet başkenti Hangzhou'ya, otomobil ile 1.5 saat... Hızlı trenle 50 dakika. 1982'de kurulmuş. 5.5 milyon metrekarelik bir alanda... 75 bin dükkan var. Yabancı firma temsilcisi... 3 bin. Yiwu kentinden... 219 ülkeye ihracat yapıyor. Yiwu'da yerleşik 120 Türk firması var.

Çinliler istiyorlar ki... Yiwu'da "Türk İşyerleri'nin" sayısı artsın.

13-16 Mayıs'ta... Yiwu'da uluslararası fuar var... 25 Türk firmasına fuarda ücretsiz yer verilecek. Eyalet hükümeti ile Hangzhou şehri yöneticileri "Bunları" anladılar... İstanbul Ticaret Odası Başkanı İbrahim Çağlar araya girdi. Fuarı İstanbul'dan 25 firmayı getireceğim... Bugün anlaşmayı imzalayabiliriz.

Köprü

HANGZHOU... Büyüme hedefi... Yüzde 7. ■ Eyalette yılda 60 milyon turist geliyor... Çoğu yerli. TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu... Ve TOBB Başkan Yardımcıları İbrahim Çağlar ile Ender Yorgancılar... Aynı ayı konuşular. Türkiye'nin Çin'e satacağı çok şey var. Hepsinin tek tek saydılar. Özetle... G-20'ye ev sahipliği yapacak eyalette ve... Eyalet başkenti ile... "Türkiye köprüsü'nün" temelini attılar.

Yiwu'da... Büyüme hedefi... Yüzde 7. ■ Eyalette yılda 60 milyon turist geliyor... Çoğu yerli. TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu... Ve TOBB Başkan Yardımcıları İbrahim Çağlar ile Ender Yorgancılar... Aynı ayı konuşular. Türkiye'nin Çin'e satacağı çok şey var. Hepsinin tek tek saydılar. Özetle... G-20'ye ev sahipliği yapacak eyalette ve... Eyalet başkenti ile... "Türkiye köprüsü'nün" temelini attılar.

e-ticaret

Varsa "e-ticaret", yoksa "e-ticaret". Kiminle sohbet etseniz, konu "e-ticaret". "Devlet-özel sektör-üniversite" işbirliği içinde. "E-ticaret" için üretici de, iş dünyası da eğitiliyor. "alibaba.com" un kuruluğu ve yönetildiği yer... Burası. ■ Jack Ma... İngilizce öğretmeni imiş... Ama öğretmenlik yapmıyormuş...

Şirketlerin "İngilizce mektuplarını" yazıyormuş... "İhracatla ilgili yazışmalar." ■ Günün birinde... "Bu işi kendim yapayım" demiş... Ve "alibaba.com" u kurmuş... "e-ticarete" başlamış. ■ Bugün... alibaba.com'un "Şirket değeri" 150-200 milyar dolar tahmin ediliyor... Dünyanın en büyük şirketleri arasında. ■ Şirketin "Başkanlık ofisinden" Yan Hong ile Minya Zhang anlaşıldı... Günde 14.3 milyar dolarlık mal satıyorlar... "e-ticaretle." ■ Rekortları... "8 dakikada 1 milyar dolarlık satış." ■ Fabrikadan fabrikaya... İşyerinden işyerine... Üreticiden tüketicieye... "e-ticaretle satış." ■ Sevinilecek bir gelişme... TOBB, Türkiye'de "e-ticaret bölgesi" kuracak... Proje "Türk-Çin ortaklığı" olacak.

ofisinden" Yan Hong ile Minya Zhang anlaşıldı... Günde 14.3 milyar dolarlık mal satıyorlar... "e-ticaretle." ■ Rekortları... "8 dakikada 1 milyar dolarlık satış." ■ Fabrikadan fabrikaya... İşyerinden işyerine... Üreticiden tüketicieye... "e-ticaretle satış." ■ Sevinilecek bir gelişme... TOBB, Türkiye'de "e-ticaret bölgesi" kuracak... Proje "Türk-Çin ortaklığı" olacak.

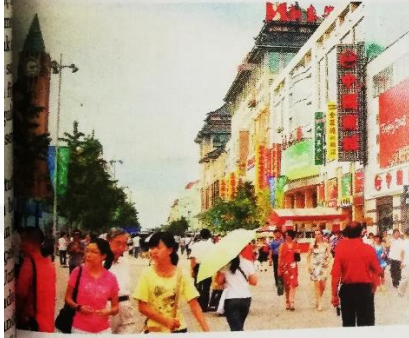
Türkiye... "Güvenilir ortak"

Rifat Hisarcıklıoğlu "Büyüyen, gelişen, dünyanın her yerine ihracat yapan Türkiye'yi" anlattı. "Muhatabı" Bircan Wang "Türkiye'yi iyi biliyoruz" dedi... Ve ekledi: e-mail: ydonat@alibaba.com.tr SMS: YD yaz 4122 ye gönder. 11.60 TL1 MH: 0216 5317373 facebook.com/yavuzdonat

■ Türkiye ve Çin "Gelişen ekonomiler." ■ Türkiye'de... Otomotiv sektöründe... İyi yetenebilen işçi var... "Türkiye ile işbirliği yapmak istiyoruz." ■ Önümüzdeki 10

yılda, "Yüzde 25 üretim artışı" hedefliyoruz... Bunun için "Türkiye gibi güvenilir ortağa" ihtiyacımız var. ■ İki ülkede de büyük potansiyel var... "11 sektörde işbirliği yapabiliriz."

Çinliler hafta sonu 2.5 gün tatil yapacak

ÇİN'DE, çalışanların ailelerine daha çok vakit ayırabilmesi için hafta sonu tatilinin iki buçuk güne çıkarılacağı bildirildi. Çin Turizm İdaresi'nin açıklamasına göre ülke genelinde bu yaz yürürlüğe girmesi planlanan düzenleme ile hafta sonu tatili yarım gün uzayacak. Uygulamayla çalışanların aileleri ile daha çok vakit geçirmesi ve birlikte seyahat edebilme imkânı bulmaları hedefleniyor.

Ülkenin kuzeyindeki Hibey, güneydeki Ciangşi eyaletleri ile orta kesimdeki Çongçing kentlerinde pilot uygulama başladı. Bu bölgelerde faaliyet gösteren

devlet şirketleri, holding ve özel işletmeler, çalışanlarına cuma günü öğlenden itibaren bir sonraki hafta pazartesiye kadar izin verdi. Çin'deki çalışma kanunu uyarınca 1995'ten bu yana iki günlük hafta sonu tatili uygulaması bulunuyor.

AİLEYE ÖNEM VERİLİYOR

Konfüçyus öğretisinin etkili olduğu Çin'de aileye büyük önem veriliyor. Bu anlamda, ülkede 2014'te yürürlüğe giren bir diğer uygulamaya göre işverenlerin, yaşlı ve bakıma muhtaç aile büyüklerini ziyaret için çalışanlarına ek izinler verme zorunluluğu bulunuyor.

Kaynak: Sabah Gazetesi 05.02.2016,s.9

Rusya'ya karşı Uzakdoğu ko

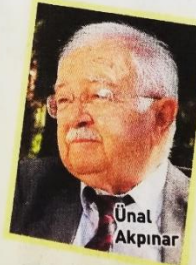

TURİZMDE yaşanan Rus krizi sektör temsilcileri alternatif pazarı sını çevirdi. Rusya'dan gelen 3.5 milyon turisti karşı yeni ülkeleri araştırıyor. Turizm sektörünün gündeminde özellikle Rusya ve Çin'in olduğu bir toplantı yapıldı. Antalya'nın en büyük kongre oteli Starlight ve Sunrise'te yapılan toplantıya Akpınar Group Yönetim Kurulu Başkanı Ünal Akpınar, şu an Rus pazarı için planlama yapılması gerektiğini belirtti. "Rusya dışında ancak Rusya konusuna daha çok ağırlık vermek gerekiyor. Türkiye-Rusya ilişkilerinde düzenlemeler, sa, reklam stratejilerini yeniden oluşturmak, düzenlemekte sıkıntı olmaz. Ama eski Rus Cumhuriyetleri'ne, Balkanlara, Avrupa ülkelerine ve Çin'e yavaş yavaş durumdayız. Bu bizim B planımız. Turizm pazarlara da bakıyoruz" diye konuştu.

AKTARMALI ULAŞIM BÜYÜK SORUN

TURİZM yatırımlarını yapmadan önce iki kez dünya turu yaptığını söyleyen Akpınar, "İki kez dünya turu yaptım, her yıl 5-6 kere de yurtdışı seyahatini yapıyorum. Türkiye gibi bir sahile sahip ülke görmedim. En önemli sorunumuz ulaşım.

Turistlerin İstanbul aktarmalı gelmek istemeyişi, tüm ülkelerden direkt tarifeli seferlerin olması gerekir. Bu sırada devletimiz destek olursa, yeni pazarlara yapmış olduğumuz tanıtımlardan geri dönüş sağlayacağına inancım tam" dedi.

UZAKDOĞU AÇIĞI KAPATIR

Avrupa'nın yanı sıra özellikle Çin, Şangay, Japonya ve Hindistan pazarına yönelik hızlı ve etkili bir tanıtım kampanyası başlatılmalı. Rusya'dan kaynaklanan kayıpların telafi edileceğini vurgulayan Akpınar, "Türkiye turizm cenneti. 1 milyon kişiye istihdam ediyor, sadece benzeri bir şekilde altı bin kişi eklemek yiyor" dedi. Mesinde bulundu.

Kaynak: Sabah Gazetesi 08.02.2016,s.12

Çin dengeleri değiştiriyor

Dünya ekonomilerinin gözü Çin'e çevrildi. Attığı adımlarla gelişmekte olan ülkelerde sarsıntı yaratan ülke küresel ekonomiye adeta yenide yön verecek

Yaklaşık 1.4 milyar nüfusuyla dünyanın en kalabalık ülkesi unvanına sahip olan Çin, dünya ihracatından aldığı yaklaşık yüzde 12'lik payı kaydedtiği büyüme oranıyla da küresel ticarete yön vermeyi sürdürüyor. Son dönemde ise hemen her ülke ekonomisinin gözü Çin'e çevrilmiş durumda.

Özellikle Çin'in tüketimdeki büyüme modeline geçmesiyle dünya ekonomisindeki dengeler değişirken, yuanın değerinin düşürülmesi piyasaları da döviz piyasasında volatilitiyi artırdı. Bir başka önemli konu ise Çin'in ülkeden çıkmaya çalışan yabancı yatırımcılara yönelik tehditvari uygulamaların startını vermesi oldu. Konuyla ilgili açıklamalarda bulunan Ziraat Yatırım ekonomisti Bora Tamer Yılmaz'a göre Çin'le ilgili endişelerin sene başına gelmesi olumlu olarak değerlendiriliyor. Yılmaz, "Henüz başlarda Çin korkusuyla piyasaların yüzleşmesi, yılın geriye kalanında öngörünün artabileceği anlamına geliyor. Çin adeta, 2016 yılının önünden çekildi" sözleriyle konuyu özetliyor.

ÇİN'DEN 806 MİLYAR \$ ÇIKTI

OXFORD Economics Asya Ekonomileri Başkanı Louis Kuijs ise "Yuanın zayıflaması ve daha da fazla değer kaybedeceği beklentileri, Çin'deki sermaye çıkışlarının arkasındaki temel faktör. Çin'deki net finansal sermaye çıkışının 2015'in tamamında 806 milyar dolar olduğunu tahmin ediyoruz" sözleriyle Çin ekonomisindeki gelişmeleri gözler önüne seriyor.

Kaynak: Sabah Gazetesi 08.02.2016,s.13

İhracatçılar doları 'pi'ye aldı

TÜRKİYE İhracatçılar Meclisi'nin (TİM) 2015 yılı 4. çeyrek gerçekleşme ve 2016 1. çeyrek beklenti anketi açıklandı. Buna göre ihracatçılar yıl sonunda doların aynı zamanda pi sayısını da ifade eden 3.14, euronun ise 3.40 olmasını bekliyor. Ankete katılan 505 ihracatçı firmanın üst düzey yöneticisi katılarak 2015'in 4. çeyreği gerçekleştirmeleri ile 2016 yılının 1. çeyreğine yönelik beklentilerini ortaya koydu. Ankete göre ihracatçıların Avrupa ekonomisi ile ilgili beklentileri artış seyrini sürdürürken, bunların yalnızca yüzde 25'inin AB hakkında kötümser tablo çizmesi dikkat çekici oldu. Verilere göre ayrıca ABD, Almanya ve Çin hedef pazarlar olarak öne çıktı. ABD İhracatçıların 2016 1. çeyreğinde hedef pazar olarak yüzde 20 oranıyla ABD'yi öngörüyor. Bunu Almanya yüzde 12 ve sırasıyla Çin, İran ve İngiltere takip ediyor.

TİM Başkanı Mehmet Büyükekşi

Kaynak: Sabah Gazetesi 13.02.2016,s.11

Birleşik İnşaat'ın patronlarından Ömer Derbazlar, 2016-2015'ten daha iyi bir yıl olacağını belirterek, "İstikrar oluştu. Biz 500 milyon dolarlık yatırım planlıyoruz" dedi.

Bu hafta Birleşik Gayrimenkul Geliştirme ve İnşaat Yönetim Kurulu Üyesi Ömer Derbazlar ile bir araya geldik. İnşaat sektörü ile Türkiye ekonomisini konuştuk. Şirket Bağdat Caddesi'nde Park Residence Cadde'yi satışa çıkardı. Bu yıl 500 milyon dolarlık yatırım planlıyor.

● **2016'yı nasıl görüyorsunuz?**

2015 zorlu bir yıldır. Seçimler, Fed'in faiz kararı, Çin'deki yavaşlama... Aslında Türkiye kendi iç meselelerinden daha çok küresel sermayenin zorluklarından etkilendi. Ben 2016'nın 2015'ten daha iyi olacağını düşünüyorum. Gidişat bunu gösteriyor. Şimdi istikrar oluştu. İnşallah hükümet, uluslararası arenada bizim hinterlandımızı genişleterek ülkeyi daha da güzel noktaya getirecek. İnşaat sektöründe bizi krizlerden selamete çıkaran yabancı yatırımcıların alımlarıydı.

Bunlar önce tüketici olarak daire ve konut alımına geldi. Daha sonra o ülkeyi seviyorsa, yeni yatırım fırsatlarını araştırıyor ve 'burada ne yapabilirim' diye düşünmeye başlıyor.

● **Ortaogullular hangi aşamada sizce?**

Şu anda yatırım

fırsatlarını düşünme aşamalarında. Yerli sermayedarlar da 2016'dan daha umutlu. Jeopolitik sıkıntılardan dolayı ihracatta da turizmde de sıkın-

tı var. Ama 2015'i kapayıp 2016'ya selamette çıkmış durumdayız. Turizmde Rusya'daki kaybı başka ülkelerle aşabiliriz. Biz Rusya ile iş yapıyoruz, bir sıkıntımız yok.

● **2016'da yatırım planlarınız nasıl?**

Şu anda yatırımlarımızı durduracak hiçbir sorun yok. Ticari ve finansal operasyonlarımız gayet güzel yürüyor. Şirket olarak sıkıntımız yok, daha da güzel olacağına inanıyoruz. 500 milyon dolarlık yatırımımız olacak. İnşaat sektörünün diğer sektörlerden farkı rahat ortaklıklar kurup, yürütüyor ve sonlandırıyor olması. Diğer sektörlerde işadamları sınırlı sermayelerini bir araya toplayarak işletmeyi yüksek performanslı hale getirmekte zorlanıyor. Aslında bu yapılırsa o sektörler de inşaat kadar gelişecek. Sürekli inşaat rantından bahsediliyor ama bence sektörün kendi performansını çok iyi uygulaması, ortaklıklar kurabilmesi, büyük sermayeler oluşturarak bunu gerektiğinde sonlandırması diğer sektörlerle göre artışı. O yüzden inşaat sektörü ekonominin motoru ve yönlendiricisi görevinde.

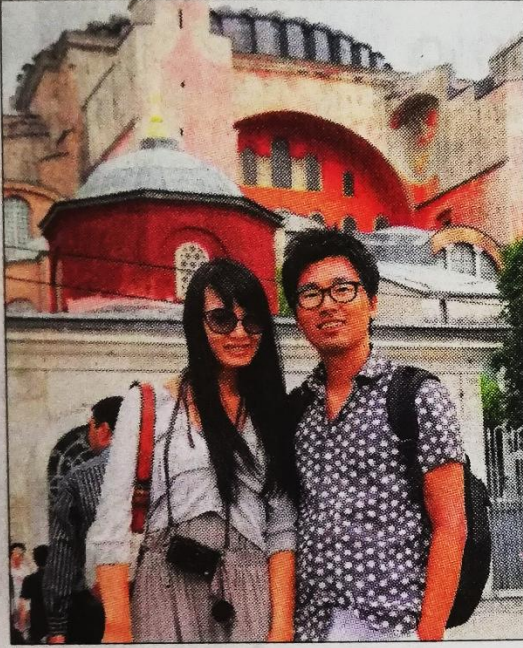
'Bip' 6 milyon cep'e ind

TURKCELL'İN anlık mesajlaşma uygulaması BiP'i kullananların sayısı her geçen gün artıyor. Artışı hızlandırılan nedenlerden biri de yurtdışında ücretsiz kullanım hakkı. Yalnızca Turkcell'liler değil, diğer operatör müşterileri tarafından da kullanılabilen BiP bugüne kadar 187 ülkede

6 milyondan fazla indirmeye ulaştı. Kullanıcılarının yüzde 36'sını diğer operatör müşterilerinin oluşturduğu ve tamamen yerli bilgi birikimi ve kaynaklarla Türkiye'de geliştirilen BiP, sunduğu sesli ve görüntülü arama özellikleri ile de benzer uygulamalar arasından bir adım öne çıkıyor.

Turkcell BiP'i kullanan abonelerine yurt dışında BiP geçerli aylık 100 MB ile ücretsiz kullanım hakkı sunuluyor. Kampanya birçok Avrupa ülkesinin yanı sıra Amerika Birleşik Devletleri, Rusya, Çin ve KKTC dahil 56 ülkede geçerli. Kampanya BiP kullanımını önemli ölçüde artırıyor.

Kaynak: Sabah Gazetesi 14.02.2016,s.12

Çinliler yurtdışında 200 milyar dolar harcadı

2015’TE yurtdışına seyahat eden 120 milyon Çinli turist, dünya genelinde 194 milyar dolar harcadı. Birleşmiş Milletler (BM), Çinli turistlerin geçen yıl yurtdışına en çok seyahat eden ve en çok para harcayan millet olduğunu bildirdi. BM Dünya Turizm Örgütü’nün raporuna göre, Çinli turistler, 2015’te dünya turizminde başı çekti. Raporda Japonya, Tayland gibi Asya ülkelerinin yanı sıra ABD ve Avrupa’nın Çinli turistlerden büyük ekonomik gelir elde ettiği vurgulandı. Çinli turistlerin en çok tercih ettiği 10 ülke ise

Japonya, Tayland, Güney Kore, ABD, Singapur, Avustralya, Rusya, Endonezya, Yeni Zelanda ve Birleşik Krallık şeklinde sıralandı.

ALIŞVERİŞ ÇILGINLIĞI

Dünyada geçen yıl en çok yabancı turist çeken ülke olan Fransa, iki milyon Çinli’yi ağırlarken, milli gelirinin üçte birini turizmden sağlayan Tayland’ı ise 2015’te 8 milyonu aşkın Çinli turist ziyaret etti. Çinli turistlerin harcama kalemlerinin başında toplam harcamalarının yüzde 57.76’ını oluşturan alışveriş geldi.

Kaynak: Sabah Gazetesi 16.02.2016,s.11

Mutfakçılar ABD'de Çin'in tahtını sallad

Gözünü ABD, Japonya ve İngiltere'ye diken mutfak sektörü, Çin'in tahtını sallayacak. Sektör temsilcileri, "Çin'de maliyetler yükseldi. Türk ürünlerine ilgi arttı" dedi

"İTALYA'YI GERİDE BIRAKTIK"

İSTANBUL Kimyevi Maddeler ve Mamulleri İhracatçıları Birliği (İKMİB) Başkanı Murat Akyüz ise plastik ürünlere büyük ilgi olduğunu söyledi. Akyüz, "Ev ürünlerinde İtalya'yı geride bırakarak Avrupa'da ilk sıraya yerleştik" dedi.

SEKTÖRÜNDE dünyanın en büyüğü olarak gösterilen Züccaciye Ev Dekorasyonu Fuarı Ambiente'ye Türk firmaları adeta çıkar-ma yaptı. Geçen hafta Almanya'nın Frankfurt kentinde gerçekleştirilen ve bu yıl 21'inci kez milli katılım sağlanan fuara, 72'si milli 54'ü de bireysel olmak üzere toplam 126 firma katıldı. Milli katılımında yer alan Türk firmalara bin 450 metrekarelik yer verilirken bu alanı artırmak isteyen ihracatçılar, 2018'de fuara partner ülke olarak katılmak için girişimlerini hızlandırdı.

Fuarda gazetecilerle bir araya gelen Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Başkan Vekili Tahsin Öztiryaki, Türk ürünlerine olan talebin hızla yükseldiğini söyledi. Mutfak sektöründe Türkiye'nin Avrupa'da ikinci olduğunu belirten

Öztiryaki, "ABD, Japonya ve İngiltere'yi hedef pazar olarak belirledik. ABD'nin en büyük ithalat pazarı Çin'de yaşanan ekonomik daralma maliyetleri artırdı. Bu da ilgiyi Türkiye'ye kaydırmaya başla-

Bunu fırsata çevireceğiz" dedi.

İHRACAT % 76 ARTTI

İstanbul Demir ve Demir Dışı Metaller İhracatçıları Birliği (İDDMİB) Başkanı Ridvan Mertöz de mutfak sektörüne yönelik 2012'de başlatılan Uluslararası Rekabetçilik Geliştirilmesi (Ur-Ge) programı ile birlikte 31 firmanın ihracatını yüzde 76 artırdığını söyledi. Mertöz, şunları anlattı: "Programda yer alan firmaların kilogram başına ihracat fiyatı 4.4 dolar. Dış pazarın ortalaması 3.1 dolar. Daha önce hiç ihracatı olmayan firmalar toplam 54 yeni pazara ihracatı başladı. Bu yıl üç yeni Ur-Ge projesine başlayacağız. Bununla birlikte 149 firma katılacak."

Tekstilci marka avına çıkıyor

İHKİB yöneticilerinden Hikmet Ünal, Londra Ticaret Müşaviri Süleyman Aytaç Göksu, İHKİB Başkanı Hikmet Tanrıverdi, Yönetim Kurulu Üyesi Cem Altan (soldan sağa).

Türk tekstil sektörü meşhur "esneklik" silahını çekti. Yeni stratejiler geliştiren sektörün önde gelen oyuncularını, kamu ortaklığıyla bir risk sermayesi şirketi kuracak. Çok ortaklı şirketin hedefi, dünyaca ünlü Avrupalı moda markalarını satın almak olacak

Küresel ve siyasi sıkıntıların yeni stratejiler geliştirmeye zorladığı tekstil sektörü, dünyaca ünlü markaları satın alma planına aldı. Yeni pazar arayışları, kamu ortaklığıyla desteklenen bir risk sermayesi şirketi kurma hazırlığında. Hedef, dünyaca ünlü markaları satın almak. Özellikle Avrupa'da çok sayıda yaşlı şirket bulunduğunu ve bu şirketlere markaların satışta olduğunu söyleyen İstanbul Hazırgiyim ve Konfeksiyon Sanatçıları Birliği (İHKİB) Başkanı Hikmet Tanrıverdi, risk sermayesi şirketinin hazırlıklarının son aşamada olduğunu belirtti. Tanrıverdi, yılda iki kez düzenlenen ve Avrupa'nın en seçkin moda-hazır giyim fuarlarından biri sayılan Pure London'da gazetecilerin sorularını yanıtladı. "Ünlü markaları satın alarak Türk tekstilinin önünü açabileceğimizi düşünüyoruz" diyen İHKİB Başkanı, şöyle konuştu: "Alınmaları yapacak şirket çok ortaklı ve arkasında kamu desteğinin bulunduğu bir yapı olarak planlanıyor. Kamu tarafı özellikle teminat gösterimi konusunda etkili olacak. Şu anda alınabilecek markaları araştırıyoruz. Özellikle Avrupa'da mirasçısı bulunmayan çok önemli markalar var."

SEKTÖR ABD YOLCUSU

Uzun yıllar Amerika pazarını göz ardı eden tekstil sektörü direksiyonu bu kataya kırdı. 16-18 Şubat'ta Las Vegas'ta düzenlenen Magic Show'a 281 milli, 15'1 bireysel olmak üzere 43 firma katılan tekstilcilerin amacı pazarda oluşan Çin tepkisini fırsata çevirmek. AB, ABD ve Uzakdoğu Fuar Komitesi Başkanı Özkan Karaca ABD'li ithalatçıların Çin yerine Türk ürünlerini görmek istediklerini belirterek, "Thracattaki ABD payını yeniden yüzde 13'lere çıkarabilirsek rahatlıkla 2 milyar dolarları yakalayabiliriz. 2015'te ABD'ye olan hazır giyim ihracatını yüzde 6-4 yükselterek 495 milyon dolara çıkardık" dedi.

pure

Kaynak: Sabah Gazetesi 19.02.2016,s.11

Antalyalı AGT 1.000 kişiye istihdam sağlıyor

AGT'nin Satış ve Pazarlamadan Sorumlu Grup Başkanı Subaşı, "Bin kişiye istihdam sağlıyoruz. Kentsel dönüşüm hedefimizde" dedi

AGT, kendisine 2023 hedefleri de belirlemiş durumda. Buna göre, şirketin ihracat hedefi 500 milyon dolar. 2023'te cirosunu 1 milyar dolara çıkarmayı planlayan şirket, bu ciroyu yine büyük ölçüde ihracattan elde etmeyi hedefliyor.

MOBİLYA bileşenleri üreten Antalya merkezli AGT, kentsel dönüşüme odaklandı. 2015'te şirketin yüzde 45'lik artışla 500 milyon TL ciro elde ettiğini belirten AGT'nin Satış ve Pazarlamadan Sorumlu Grup Başkanı Şirzat Subaşı, "Bu büyümeyle sektörde en hızlılar arasına girdik. 2015 hedeflerimize ulaştık. Bin kişiye istihdam sağlamanın gururunu yaşıyoruz. İhracatı elde ettiğimiz başarılarla sektördeki farkımızı ortaya koyduk. Ciromuzun yarısı ihracattan geliyor" dedi.

YÜZÜMÜZÜ BATI'YA ÇEVİRDİK

Mobilya, dekorasyon ve inşaat sektörlerine, MDF, MDF-LAM, panel, profil, power gloss, parke ve kapı üreten, 5 kıtada 60'dan fazla ülkeye ihracat yapan AGT, Türkiye'de kentsel dönüşüm projelerini çok önemseydiğini vurgulayan Subaşı, "Bunun sektörü canlı tutacağını düşünüyoruz. Şirket olarak yüzümüzü bölge pazarından daha çok önümüzdeki dönemde Batı'ya çevirdik" diye konuştu. Subaşı, yeni yatırımlara ulusal ve uluslararası alanda devam edeceklerini belirtti.

Dünyada lif levha üretiminin 2009'da 60 milyon metreküp civarında olduğunu, 6 yılda yüzde 69'luk büyüme olduğunu belirten Subaşı, "Bu üretimin üçte birini Çin gerçekleştiriyor. Çin'i Türkiye, Brezilya, Almanya ve Amerika takip ediyor. Lif levha üretiminde de ülkemiz yüzde 82 büyüdü" diye konuştu.

Çin'e kombi sattı ihracat yüzde 10 arttı

2015'TE faaliyet kârını yüzde 10 artırarak BDR Thermea'nın en başarılı grup şirketleri arasına giren Baymak'ın ihracatı da aynı oranda arttı. 2015'te ihracatta yüzde 10 artış kaydettiklerini vurgulayan Baymak Genel Müdürü Ender Çolak, geçen yıl önemli yenilikler yaptıklarını, büyümenin özellikle Yeni Zelanda, Fransa, Almanya, ABD, İran, Uruguay ve Çin'den

geldiğini ifade etti. Çin'e Avrupa teknolojisiyle kombi satan ilk Türk firması olduklarını da Ender Çolak, bu yıl Çin'e yaptığı ihracatta yüzde 200'ün üzeri büyüme beklediklerini söyledi. Çolak, "Bu yıl ihracatta yüzde 200'e büyüme hedefi koyduk. Bu yılın menin mevcut pazarlar yanı sıra da Almanya, Polonya ve Çin Cumhuriyeti'nden gelmesini istliyoruz" diye konuştu.

Kaynak: Sabah Gazetesi 22.02.2016,s.10

Açık ara fark attı

SON
6 yılda 2010
da dahil yüzde
250'lik bir büyüme kay-
dettiklerini söyleyen
Senyücel, "2010'da 6 bin
adet satarken şu anda 22
binlere geldik. Bizim koy-
duğumuz hedefler tam
da buydu" şeklinde
konuştu.

**Türkiye, Skoda'nın en hızlı büyüdüğü ülke oldu.
Markanın satışları yüzde 52 gibi yüksek bir oranda arttı.
Bu rekor satış, Türkiye'yi Skoda'nın küresel pazarları
sıralamasında 19'unculuktan 7'nciliğe yükseltti**

Türkiye, 2015'te Skoda'nın dünya-
da en hızlı büyüdüğü ülke oldu.
Skoda'nın satışları yüzde 52 gibi
yüksek bir oranda artarak, 22 bin
107 adete çıktı. Çek markanın
Türkiye'den sonra en hızlı büyüdüğü ülke
yüzde 30.7 ile Portekiz olurken, diğer ülke-
lerdeki büyüme bu rakamların çok altın-
da kaldı. Böylece Türkiye, 2015'teki per-
formansıya büyüme hızında dünyaya açık
ara fark attı. Ayrıca 2015'teki rekor satış
Türkiye'yi, markanın küresel pazarları sıra-
lamasında 7'nci sıraya yükseltti.

PAZARIN İKİ KATI BÜYÜDÜ

Skoda'nın en çok satıldığı ülkeler ara-
sında Çin, 281 bin 700 adetle ilk sırayı alır-
ken, Almanya 158 bin 700 adetle ikinci
sırada bulunuyor. Üçüncü Rusya, dördün-
cü İngiltere, beşinci ise markanın anavatanı
Çek Cumhuriyeti oldu.

Yüce Auto Skoda Genel Müdürü Tolga

Senyücel, 2015'te binek otomobil pazarı
yüzde 23 büyürken, Skoda olarak bunun iki
katı kadar, yüzde 52 büyüdüklerini söyle-
di. Bu sayede, Skoda'nın 30 yıl içerisinde en
yüksek binek araç satış adedine ulaştıkları-
nı kaydeden Senyücel, pazar paylarının ise
yüzde 3.05'e çıktığını ifade etti.

YÜZDE 10-20 ARASI BÜYÜRÜZ

Senyücel, şöyle devam etti: "5 bin ade-
din üzerinde satış yapan markalar arasın-
da en fazla büyümeyi kaydettik ve
Türkiye'de en çok büyüme gösteren
marka olduk. 2016'da hedefimiz dara-
lan pazara rağmen kesintisiz büyümek.
Markamız adına yüzde 10-20 arasında
büyüme öngörümüz var."

Skoda'nın Türkiye'deki başarısının
sadece bu pazarla sınırlı kalmadığını da
belirten Senyücel, aynı zamanda marka-
nın küresel pazarları arasında 19'uncu
sıradan 7'nciliğe yükseldiğini ifade etti.

FİLODA 11'İNCİ MARKA OLDU

TÜRKİYE'DE Skoda'nın büyüme-
sinde en etkin faktörlerden birinin
yenilenen ürün gamı olduğunu vur-
gulayan Tolga Senyücel, filo satışla-
rındaki hızlı ilerlemelerinin de dik-
kat çekici olduğunu dile getirdi.

Senyücel, şöyle konu-
ştı: "Filo satışlarında 2
bin adetten 5 bin adet-
lere geldik. Yani yüzde
100'ün üzerinde bir
büyüme performan-
sı sergiledik. Skoda,
geçen yıl filo sektörü-
nün en çok tercih edi-
len 11'inci markası
oldu."

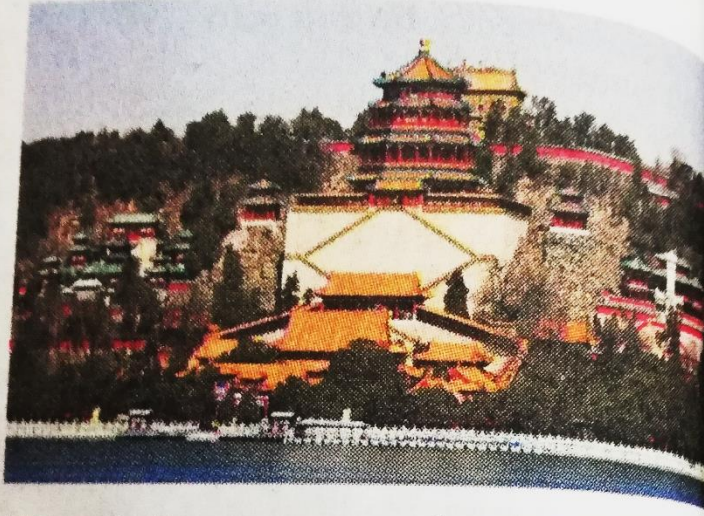
Zehirli ayakkabı iddianamesi hazır

SAĞLIĞA zararlı olduğu gerekçesiyle imhasına karar verildikten sonra piyasaya sürülen, zehirli ayakkabılarla ilgili yürütülen soruşturma tamamlandı. İstanbul Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlüğü'nün ihbarı üzerine soruşturma başlatan Anadolu Cumhuriyet Başsavcılığı, ikisi firma sahibi olmak üzere 10 kişi hakkında, 3 yıl 3 aydan 10'ar yıla kadar hapis cezası istemiyle iddianame düzenledi. El konulan ayakkabıların insan sağlığına zararlı olduğu belirtilen

iddianamede, incelenen kameralara kayıtlarında ise görevlilerin yükleme yaparken "Ağabey ne olacak bu işin sonu" diye konuştukları belirtildi.

İstanbul Erenköy Gümrük Müdürlüğü bünyesinde faaliyet gösteren bir firmaya ait antrepoda tutulan, ayakkabı ithal eden firmanın getirdiği ayakkabılarda kanserojen madde olarak bilinen azo boyaya rastlandı. 25 bin 510 adet Çin menşeli ayakkabı kanserojen madde içermesi nedeniyle ithalat izni verilmedi. **Gülcan DEMİRCİ/SABAH**

Kaynak: Sabah Gazetesi 24.02.2016,s.10

Pekin zenginlikte New York'u solladı

KÜRESEL ekonomide dengeleri altüst eden Çin, bu kez de milyarlarlarıyla ezber bozdu. Şehirleri zenginlerine göre puanlayan Hurun Report'un listesinde Çin'in başkenti Pekin, 100 milyarderiyle ilk sırada yer aldı. Çin, son dönemde yaşadığı ekonomik çalkantılara rağmen bir yılda 32 yeni milyarder yarattı. Sadece 4 zengin artışı ile toplamda 95 milyardere sahip olan New York ise ikinci sıraya düştü. Hurun Report'a göre Moskova (66) üç, Hong Kong (64) dört, Şangay (50) ise beşinci sırada yer alıyor. İstanbul ise 28 milyarder ile 13'üncü durumda.

Kaynak: Sabah Gazetesi 26.02.2016,s.10

Çin 6 milyon çalışanı işten çıkarıyor

ÇİN aşırı kapasite kullanımı ve kirliliği önleyebilmek için önümüzdeki iki-üç yıl içerisinde yaklaşık 5-6 milyon kamu çalışanını işten çıkarmayı planlıyor. İstikrarın devamına aşırı önem veren ve gereksiz fazlalıkların huzursuzluk çıkarmasını istemeyen Çin yönetimi,

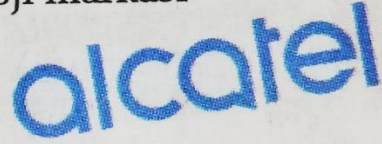
yalnızca kömür ve çelik sektörlerindeki işten çıkarmalar için önümüzdeki 2-3 yıl içerisinde 23 milyar dolar harcamayı planlıyor.

Çin'de verimsiz devlet sektörü 2013 yılında 37 milyon işçi çalıştırırken, ülkenin sanayi üretiminin yüzde 40'ını oluşturdu.

Kaynak: Sabah Gazetesi 02.03.2016,s.10

Alcatel'de değişim sürüyor

ÇİNLİ TCL Grubu'nun teknoloji markası Alcatel'de yeniden yapılanma çalışmaları devam ediyor. Önce akıllı telefon markasının adını Alcatel Onetouch'tan sadece Alcatel'e dönüştüren şirket, şimdi de logosunu yeniledi. Yeni marka ve logonun Alcatel'in eğlenceli, samimi ve özgün kişiliğini yansıttığını belirten şirket yöneticileri, değişimden heyecan duyduklarını açıkladılar.

Kaynak: Sabah Gazetesi 02.03.2016,s.11

Uzungöllü kadınlar erkekleri solladı

Uzungöl halkı girişimci oldu. İthalatla getirilen hediyelik eşyaları artık bölgede üretmeye başladılar. Yöre halkı arasında kadınlar torna işlerinde erkekleri solladı

HER yıl binlerce yerli ve yabancı turisti ağırlayan Trabzon'un dünyaca ünlü turizm merkezi Uzungöl, hediyelik eşya üretiminde öne geçti. Bölgede satılan hediyelik eşyaların il dışından veya Çin'den gelmesine gönlü razı olmayan yöre halkı, Uzungöl Mahallesi Elmalı mevkiindeki eski bir ilköğretim okulunu atölyeye çevirdi. Burada, "Uzungöl Üreten Eller" adı altında kurulan dernek, 2013 yılında çok küçük bir bütçe ve kısıtlı imkânlarla ilk etapta sadece 3-4 farklı ürünün üretimini yapmaya başladı.

Ancak zaman içerisinde ürünlerin kalitesi sayesinde talep arttı. Ürün sayısı 40'a çıktı.

Özgür ÖZDEMİR
TRABZON

Toplamda 19 işçinin çalıştığı Uzungöl Üreten Eller Derneği'nin Başkanı Halil Mutlu, atölyelerinde sadece erkekler değil kadınların da çalıştığını, hatta kadınların torna işlerinde erkekler göre daha yetenekli olduğunu söyledi.

KAPASİTE ARTACAK

Mutlu, özellikle ahşap işlemlerin yapıldığı atölyenin kapasitesini daha da artıracaklarını belirterek, "Ürünlerimize talep oldukça fazla. Biz ilk etapta sadece Uzungöl'deki gelirleri yöre halkının elinde tutmayı istiyorduk. Ancak şimdi projelerimizi büyütme anda projelerimizde de Trabzon genelinde de yapıyoruz. Hedefimiz bu yöredeki işsizlik sorununa katkı sağlamak hem de göç sorunun önüne geçmek" diye konuştu.

Uzungöl Üreten Eller Derneği Başkanı Mutlu, torna işlerinde kadınların yetenekli olduğunu söyledi.

Halil Mutlu

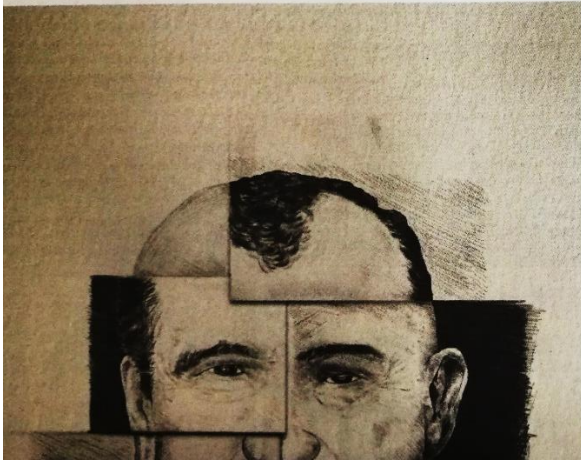
Çeyrek altının fiyatı 200 TL'ye dayandı

ALTININ gram fiyatı, küresel piyasalarda azalan risk iştahının etkisiyle 120 liraya yükselen çeyrek altın 198 liraya ulaşırken, Cumhuriyet altını ise 805 liraya yükseldi. Altının ons fiyatı da uluslararası piyasalarda yüzde 1'den fazla değer kazanarak bin 270 dolara ulaştı. Avrupa Merkez Bankası'nın faiz indireceği beklentileri ve Çin'in dış ticaretinin yavaşladığını gösteren veriler, altında yukarı yönlü hareketi güçlendirirken, ABD'de başkanlık seçimiyle ilişkin belirsizlikler de güvenilir liman olarak tanımlanan altına ilgiyi artırıyor.

Kaynak: Sabah Gazetesi 08.03.2016,s.113

Turizmde Yunanistan'la işbirliği planlanıyor

Dünyanın en büyük turizm fuarlarından ITB'de konuşan Kültür ve Turizm Bakanı Mahir Ünal, Yunanistan ile birlikte Çin ve Hindistan gibi ülkelerde ortak tanıtım yapılması konusunda görüşmeler yapıldığını söyledi

KENDİ alanında dünyanın en büyüklerinden sayılan Berlin Uluslararası Turizm Borsası Fuarı (ITB) dün kapılarını açtı. 50'nci yılını kutlayan fuara bu yıl 187 ülke ve bölgeden yaklaşık 10 bin temsilci katılıyor. Fuarın açılışını yapan Kültür ve Turizm Bakanı Mahir Ünal, "Adeta bir açık hava müzesi olan Türkiye'mizin tanıtımı için buradayız. Yaklaşık iki ay önce turizm sektörünün temsilcileriyle bir araya gelip ortak bir seferberlik planı yaptık" dedi.

ORTAK HAREKET PLANI

Ünal, Yunanistan ile birlikte Çin ve Hindistan gibi ülkeler için ortak tanıtım yapılması konusunda görüşmeler yapıldığı bilgisini de verdi. "50 milyon turist 50 milyar dolar gelir" hedefinin imkânsız

olmadığının altını çizen Ünal, Yunanistan'la gerçekleştirilen temaslar sonucunda ortak hareket etme kararı alındığını açıklayarak şöyle konuştu: "Önceki gün Yunan Turizm Bakanı Olga Kefalogianni ile beraberdik. Yunan Bakan ile 'Çin, Hindistan gibi uzak destinasyonlar için bölgemizi neden birlikte tanıtmak ortak paketler oluşturmamızın' diye konuştuk" dedi.

116 STANT KURULDU

ITB Berlin Uluslararası Turizm Borsası bu yıl 9-13 Mart 2016 tarihleri arasında 50'nci kez düzenlendi. 3 bin 79 metrekarelik bir alanda gerçekleştirilen fuarda 116 stant kuruldu. 5 gün sürecek fuara ilk üç gün sektör temsilcileri, sonrasında ise halk katılıyor. **Ceren ARSEVEN / BERLİN**

Kaynak: Sabah Gazetesi 10.03.2016,s.10

Otomotivde Avrupa pazarı Türkiye'nin

GEÇTİĞİMİZ yılı ihracat, üretim ve iç pazarda rekorla kapatan otomotiv sektörü yöneticilerinin önümüzdeki beş yıla dair öngörülerini içeren 'KPMG Türkiye Otomotiv Araştırması 2016' araştırması yayımlandı. Araştırmaya göre geçtiğimiz 3 yıl boyunca Brezilya, Rusya, Hindistan ve Çin'in

oluşturduğu BRIC ülkelerindeki üreticilerin Avrupa pazarına girmesinden emin olan Türkiye otomotiv yöneticilerinin bu yıl fikri değişti. KPMG Türkiye Otomotiv Sektör Lideri ve Şirket Ortağı Ergün Kış, başarılı olamayan Çinli üreticilere inancın sarsıldığını ifade etti.

Kaynak: Sabah Gazetesi 10.03.2016,s.11

ROMAN

ROMAN

Roman'dan Arabistan atağı

TURGUT Toplusoy, Türkiye'de mağazalaşmanın yanı sıra yurtdışından gelen tüketicilere de markalarını tanıtmaya fırsatı bulduklarını söyledi. Toplusoy, "Yabancı yatırımcıların Türk markalarına ilgisi büyük" diye konuştu.

Roman, Suudi Arabistan'da mücevher ve inşaat sektöründe faaliyet gösteren AL-Salem Grup ile franchise anlaşması imzaladı. AL-Salem, bölge ülkelerinde beş yılda 12 mağaza açacak

MARKA BİLİNLİRLİĞİ GÜÇLÜ

TURGUT Toplusoy, son dönemde Türkiye'ye ilgi-si artan Arap tüketicilerin Roman markasını da iyi tanıdığını söyledi. CRM uygulamaları sayesinde müşteri profilini tespit edebildiklerini belirten Toplusoy, "O bölgede markamız iyi tanınıyor. Dola-

yısıyla konseptimiz Türkiye ile aynı olacak" diye konuştu.

Arap müşterilerin en çok İstinye Park AVM'deki mağazalarına geldiğini de açıklayan Toplusoy, "Nişantaşı da bu anlamda önemli bir potansiyel taşıyor" şeklinde konuştu.

Türk markaları yurtdışında atağa kalktı. ABD'den Afrika'ya onlarca ülkede mağaza açma yarışına giren Türkler, yabancı yatırımcıdan da franchise alanında yoğun ilgi görüyor. Hazır giyim sektörünün önde gelen firmalarından Roman da, Suudi Arabistan'da mücevher ve inşaat sektöründe faaliyet gösteren AL-Salem Grup ile anlaşma imzaladı. AL-Salem, Roman'ın franchise'si olarak 5 yıl içerisinde bölge ülkelerinde 12 mağaza açacak.

İLKİ DUBAİ'DE AÇILACAK

Yurtdışında hızla büyüdüklerini söyleyen Roman Yönetim Kurulu Başkanı Turgut Toplusoy, "İlk mağazamız Dubai'de eylülde açılacak.

Katar, Dubai, Kuveyt, Umman ve Suudi Arabistan'da toplam 12 mağaza açacağız" dedi. Geçtiğimiz yıl lokal yatırımcılarla görüşme yaparak geçirdiklerini belirten Toplusoy, AL-Salem ile bir yıldır irtibat halinde olduklarını, şirketin Arap ülkelerinde mücevher alanında 300 mağazası olduğunu kaydetti.

5 YILLIK PLAN HAZIR

Yurtdışı için 5 yıllık büyüme planlarının da hazır olduğunu belirten Toplusoy, "Bu yıl Ortadoğu ülkeleri başta olmak üzere Güney Afrika, Amerika, Çin ve İran gibi pazarlarda toplam 8 mağaza açacağız. 5 yılın sonunda ise farklı coğrafyalarda 35 yeni mağaza hedefliyoruz. Yurtdışında markamıza ilgi yüksek" dedi.

Kaynak: Sabah Gazetesi 11.03.2016,s.11

Ekonomi - Finans

Turist profili değişiyor

Turist profilinin değişmeye başladığını belirten Turizm Bakanı Ünal, Çin ve Hindistan ile görüşmelerini söyledi. Bakan Ünal, "Orta ve üst gelir grubundaki turistler için kültür-sanat etkinliklerini artırıyoruz" dedi

CEREN ARSEVEN/ SABAH

Kültür ve Turizm Bakanı Mahir Ünal, turizm sektörünün kalbinin attığı Berlin Uluslararası Turizm Borsası (ITB) dönüşü uçağa basın mensuplarının sorularını yanıtladı. Bakan Ünal, kültür ekonomisini turizmin bir parçası haline getirerek ülkeye gelen turist profilinde farklılık yaratmayı hedeflediklerini söyledi.

Yaşanan sürecin yeni bir dönüşüm imkânı sunduğunun altını çizen Bakan Ünal, "Öründe, pazarda, hizmet kalitesinde dönüşüm gerçekleşiyor. Sektör temsilcilerinin zihninde bir paradigma dönüşümü ortaya çıkıyor. Algılar değişiyor" dedi. Turizm sektörünün önemine değinen Bakan Ünal, 100 milyon dolarlık bir hacme sahip olan bu sektör için beraberce çalışılması gerektiğini hatırlattı. Yeni pazarlara da açıldıklarını belirten Bakan Ünal, Hindistan ve Çin ile görüşmelerini kaydetti.

MARDİN'DE OPERA GÜNLERİ

Kültür-sanat etkinliklerinin turizm için büyük bir önem taşıdığının altını çizen Bakan Ünal, "Önceki gün bir tur operatörüyle görüşme yaptık. Türkiye'deki...

Güvenlik önlemleri dört kat artırıldı

BAKAN Mahir Ünal, turizm bölgelerinde güvenliğin üniformalı kişilerce değil sivil kıyafetli görevliler tarafından sağlanacağını söyledi. Ünal, "Paris saldırıya uğradıktan sonra bir anda Şanzelize'de elinde makinalı tüfekli askerleri ve tankları gördük. 'Asayiş berkekal, güvenlik sorunu yok' mesajı vermek için Paris bunu bilinçli bir şekilde yaptı. Ama biz, turizm bölgelerinde askerin bu kadar görünür olmasının doğru olmadığını düşünüyoruz" dedi. Sultan Ahmet patlamasından sonra İstanbul'da güvenliğin dört kat artırıldığını belirten Ünal, Ankara'da da mobese sayılarının artırılarak hiçbir kör nokta bırakılmadığını söyledi. Ünal, "Turizm bölgelerinde de güvenlik önlemleri artırıldı" diye konuştu.

Kaynak: Sabah Gazetesi 13.03.2016,s.10

Urimçililer giyimde kesenin ağzını açacak

TATİL ve iş konseptini birleştirerek özellikle Rus ve Ukraynalı hazır giyim alıcılarını Türkiye'ye getiren Dosso Dossi Fashion Show'da, bu yıl kurallar değişiyor. Rusya ile ihracatta yaşanan kaybı telafi etmek için bu yıl bazı değişiklikler yapılacak olan fuara, farklı ülkelerden de ilgi var. Dosso Dossi Holding Yönetim Kurulu Başkanı Hikmet Eraslan, mevcut sorunlara rağmen haziran ayında Antalya'da fuarı sürdürmeye kararlı olduklarını söyledi.

YENİ STRATEJİ GELİŞTİRİLDİ

Eraslan, turizm ve hazır giyim sektöründeki türbülanslı dönemi en az hasarla atlattık

için geliştirdikleri stratejiyi şöyle anlattı:

"Fuarımıza katılım için müşterilerimize en az 15 bin dolarlık alım şartı koyuyorduk. Haziran ayından itibaren VIP konsepte geçeceğiz ve müşterilerimizin asgari alım sınırını 25 bin dolara çıkaracağız. Diğer taraftan üretici firmaları da elemeyi geçirip daha kaliteli ve katma değerli üretim yapanları kabul edeceğiz."

Eraslan, yeni konseptin en iddialı müşterileri arasında Urimçililer olduğunu söyledi. Eraslan, "Hazirandaki Dosso Dossi'de alıcıların yüzde 10'unu Çin- Sincan-Uygur Özerk Bölgesi'nin başkenti Urimçi'den gelenler oluşturacak. Bu alıcılar, katma değeri yüksek pahalı ürünler talep ediyor" diye konuştu.

Kaynak: Sabah Gazetesi 13.03.2016,s.13

Çelikte koruyucu vergi geliyor

Çin ve Rusya'dan gerçekleşen kontrolsüz ithalatın zora soktuğu demir-çelik üreticileri için koruyucu vergi geliyor. Erdemir Başkanı Ali Pandır, "Antidamping Vergisi ile ithalatın önü kesilecek" dedi

Türkiye'deki demir-çelik üretiminin yüzde 28'ini tek başına yapan Erdemir Grubu'nun Yönetim Kurulu Başkanı Ali Pandır, küresel piyasadaki zorlu koşullara rağmen 2015 yıl 461 milyon dolarlık yatırım yapacaklarını söyledi. Türk demir-çelik sektöründe Çin ve Rusya'dan yapılan kontrolsüz ithalatın ciddi bir sorun haline geldiğini dile getiren Pandır, küreselde fiyatların düşmesi Türkiye'nin bu alanda ithalat durumuna geçmesine rağmen 2015 8.9 milyon ton ham çelik 7.4 milyon ton yassı ürün üretimi gerçekleştirerek yeni bir rekoruza attık" dedi.

99.9 KAPASİTE

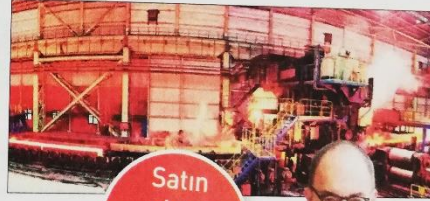
Geçen yılın hem yerel hem de global alanda sektör için oldukça başarılı bir yıl olduğunu kayırdı Pandır, şunları söyledi:

Kerim ULKER
ERDEMİR

"Türkiye'de sektör oldukça vahim durumda. Büyümede yavaşlamayla beraber Çin'in kapasite fazlası ürünlerini dumpingli fiyatlarla dünyaya sunması ve onu takip eden Rusya, Ukrayna gibi ülkelerin etkisi ile fiyatları dibe vurdu ve kâr marjlar hızla eridi. Bu gelişmelerle Ekonomi Bakanlığı antidamping soruşturması başlatıldı. Yasalaştığında Çin ve Rusya'dan gelen ürünlere yüzde 16 vergi konulacak."

2002'de aldığı ve geçen süreçte, 3 milyar dolarlık yatırım yapılan İsdemir'deki basın toplantısında konuşan Pandır'ın verdiği bilgilere göre sektör ortalama yüzde 40-45 kapasiteyle çalışıyor. Erdemir Grubu çıkarıldığında ise bu oran yüzde 35 seviyelerine geriliyor. Erdemir'in kullanım kapasitesi ise yüzde 99.9 seviyesinde. Bu oranla sadece Türkiye'nin değil dünyanın en fazla kapasite kullanan demir-çelik tesislerinden biri.

Satın alma yapabiliriz

YENİ firmaları araştırarak da söyledikleri Pandır, "İtalya'daki İlva şirketi için açılan özelleştirme kapsamındaki ihaleye başvurduk. Şirkette ilgili incelemelerimiz devam ediyor. Henüz verilmiş bir karar yok. 2019'a kadar 1 milyar dolarlık yatırımımızı hayata geçirmiş olacağız" dedi.

Ali Pandır

25 kadın kozasından çıktı

Anadolu Efes'in, UNDP ve Kültür ve Turizm Bakanlığı desteğiyle hayata geçirdiği projeye Bursa'nın Misi köyündeki 25 kadın ipekböcekçiliği ile ekonomiye kazandırıldı

Anadolu Efes'in Kurumsal Sosyal Sorumluluk (KSS) çalışmaları kapsamında 9 yıl önce Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) ortaklığında başlatılan Sürdürülebilir Turizm projesi ile Bursa'nın Misi köyündeki 25 kadın ekonomiye kazandırıldı.

Kadın emeğinin yine kadınlar tarafından değerlendirileceği bir model oluşturma hedefiyle hayata geçirilen proje kapsamında atölye, mağaza ve işletmelerde çalışmak üzere, 44 kadına turizm eğitimi verildi, yaklaşık 25 kadın istihdamı sağlandı.

Proje Koordinatörü Arzu Kutucu Öznen, "Yüzde 100 Misin" adlı projenin Sürdürülebilir Turizm Desteği Fonu'ndan pay alabilmek için yarışan 252 proje arasından fonu almaya hak kazanan 3 projeden biri olduğunu söyledi. Öznen Bursa'da 10 yıl önce ucuz Çin ipeğinin ülkeye girmesinden sonra ipekböcekçiliğinin bittiğini bu işin yeniden canlanması için çalışmalarını kaydetti.

BAHARDA İMDADA YETİŞİYOR
Öznen, şunları söyledi: "Kozadan kazanılan parayla insanlar geçimlerini sağlıyor. Özellikle kışın kazandığını yazın

100 yıllık çeyiz sandıklarının çıkarılıp oradaki el işlerinden modeller alındığını ve kozayla hediyeyle eşyalar yapıldığını kaydeden Öznen, isteyen turistlere de ipekböceği yetiştirme deneyimi yaşatıldığını kaydetti. Proje, Türkiye'nin turizm potansiyelini ortaya çıkarmak, bu alandaki istihdamı artırmak ve yerel kalkınmaya destek olmak amacıyla 2007'den bu yana yürütülüyor.

Gürkan Uygun Ayça Varlier Necip Memili
Özge Özdemir Arslan Güneş

Kaynak: Sabah Gazetesi 14.03.2016,s.15

KOBİ'ye Afrika'da beş yeni pazar

Yeni pazar arayışına hız veren KOBİ'lerin radarında Afrika var. Orta sınıfın hızla geliştiği bölgede alım gücü yüksek 650 milyon kişi yaşıyor. İşte Kara Kıta'da yeni yatırımlarıyla öne çıkan 5 ülke

KOBİ GÜNDEM
Metin CAN

KENYA
KENYA son dönemde istikrarı ile öne çıkan Afrika ülkeleri arasında gösteriliyor. Türk işletmeleri buraya en çok inşaat malzemeleri ve tekstil satıyor. Kenya'nın başkenti Nairobi'ye her yıl Türkiye'den 2 binde fazla işadamları yatırıma geliyor. Geçen yıl karşılıklı ticaret 800 milyon doları geçti.
NE SATILIR?
Tarım makineleri, inşaat malzemeleri, ıslak mendil, kâğıt havlu ve mendil, domates salçası, zeytinyağı, margarin.

KAMERUN
ÜLKENİN Türkiye ile olan ticareti katlanarak artıyor. 2015'te bölgeye olan ihracat yüzde 61 oranında artarak 285 milyon dolara ulaştı. Kamerun 2016'da kara ve demir yollarına 2 milyar euro harcamayı planlıyor.
NE SATILIR?
Temizlik maddeleri, ambalaj ürünleri, bisküvi, margarin, makarna, maya, hali, battaniye, konserve gıdalar, domates salçası, ekmeğin finni.

SUDAN
YAKLAŞIK 2,5 milyon kilometrekarelik yüzölçümüyle Sudan, Afrika ve Arap dünyasının en geniş topraklara sahip ülkesi konumunda. Son yıllarda hızla gelişen petrol sanayi ülkeye endüstriyel yatırım fırsatlarının önünü açtı.
NE SATILIR?
Makine ve teçhizatları, konserve ürünleri, tarım aletleri, makarna, su.

FİLDİŞİ SAHİLİ
GÜNDE 90 bin varil petrol üreten Fildişi Sahili'nin bu alandaki rezervlerinin 220 milyon varil olduğu tahmin ediliyor. Türkiye'nin ülkeye olan ihracatı her yıl çift haneli olarak artıyor. Bölgede tarım ve turizm yatırımlarına ihtiyaç var.
NE SATILIR?
Nihai ürünler, fındık, domates salçası, kâğıt havlu, tekstil, battaniye, konserve, makine ve teçhizatları, konserve ürünleri, modern tarım aletleri, makarna.

BENİN
BENİN 2015'te 315 milyon dolar civarında doğrudan yabancı yatırım aldı. Türkiye ve Benin arasındaki ticaret hacmi 5 yılda yüzde 220 artarak ortalama 280 milyon doların üzerine çıktı.
NE SATILIR?
Kanatlı etleri, mayalar, bitkisel yağlar, petrol yağları, inşaat malzemeleri, kablo.

Kaynak: Sabah Gazetesi 15.03.2016,s.12

Türk şirketi Çin'de milyar dolarlık ciroya koşuyor!

Hızlı yemek sektörünün dünyaca ünlü isimlerinden **Burger King**, her yıl yüzde **30 gibi** yüksek oranda büyüyen Türkiye operasyonunun başarısından çok etkilenmiş ve **2012 yılında Çin** pazarını **TAB Gıda'ya** teslim etmişti.

TAB Gıda Yönetim Kurulu Başkanı

Erhan Kurdoğlu ile sektördeki gelişmeleri ve son yatırımlarını konuşmak üzere buluştuğumuzda, Türkiye modelini bire bir taşıdıktan Çin'de 2015 yılında yüzde **40** oranında büyüdülerini ve **100'ü franchise olmak üzere 500** restorana ulaştıklarını öğrendik.

Geçen yıl Çin'de **200 milyon dolarlık** satış yapan TAB Gıda, bu yıl **400 milyon dolar** hedefliyor. Kurdoğlu, bu yıl **220 yeni restoran** daha açacaklarını Çin için, **"2,5 yıl içinde 1.000 restorana ulaşacağız, Çin büyük ülke, önü çok açık. Beklentilerimizin üzerine çıktı."**

Çok yakın bir zamanda bu ülkede 3 ila 5 bin arasında restoran adetlerini görebiliyoruz" diyor.

20 yıl önce girdikleri gıda sektöründe doğru adımlarla ilerleyince nasıl global bir başarı kazanıldığını gösteren önemli bir örnek olarak karşımıza duruyor **Ata Grubu'na** bağlı TAB Gıda. Benim haftamda 15 yıl önce süt üretimi için giriştikleri Şanlıurfa'daki **Koç-Ata** çiftliği var. Daha sonra bu proje Denizli'de **Ata-Sancak** olarak devam etmişti. Hızlı yemek sektöründe hem markaları Türkiye'ye taşıyarak hem de Usta Dönerci gibi kendi markasını çıkararak, TAB Gıda global bir oyuncu olma yolunda önemli adımlar atıyor.

TAB Gıda Genel Müdürü

Caner Dikici ve yardımcısı Seçil Kurdoğlu'nun da katıldığı toplantıda Kurdoğlu, 2019'a kadar 800 milyon dolarlık yatırım yaparak, Çin ve Türkiye'deki restoran sayısını 3 bine çıkaracaklarını söylüyor. Hali hazırda TAB Gıda'nın toplam restoran sayısı bin 500'ü bulmuş durumda ve 18 bin kişi de istihdam ediliyor. Yakın bir gelecekte yeni yatırımlarla Türkiye'de 40 binin üzerindeki kişiye iş verme planı yapıyor.

İhtiyacı olan patatesleri Afyon, ekmeleleri Kocaeli ve sebzeleri de Antalya'da üreten TAB Gıda, çok yakında Afyon'da et fabrikasını da devreye alıyor. Kurdoğlu ve Dikici, **"Çin ve Türkiye'deki büyüme hedefine paralel olarak bu yatırımları hızla devreye alıyoruz. Yakında Çin'e patates ve ekmek Türkiye'den gidecek"** diyor. Çin'e gıda ihracı etmeye başlayınca sanayinin işin rengi de değişecek ve milyar doların üzerindeki cirolar hayal olmaktan çıkacak.

Türkiye'de büyüme yavaşlarken temsiliyetini yürüttükleri Burger King, Sbarro, Popeyes, Arby's ve de kendi markaları Usta Dönerci'nin nasıl bir seyir izlediğini de soruyoruz. Kurdoğlu, ekonominin parlak dönemini yaşamadığı geçen yıl yüzde 20 büyüdülerini ve içinde 2,1 milyarlık ciroya imza attıklarını söylüyor.

Öyle görünüyor ki sadece TAB Gıda değil, hızlı yemek sektörünün tüm oyuncuları işlerini bu dönemde büyütüyor. Kurdoğlu, insanların böyle dönemlerde restoranlardaki pahalı yemeklerden kaçıp, bir müninin yaklaşık 17 liraya satıldığı hızlı yemek sektörüne yöneleceklerini anlatıyor. TAB Gıda, Türkiye'de bu yıl da 2,5 milyar liralık ciro bekliyor.

4 yıllık yatırım 2 yılda bitti

2014'te Türkiye pazarına giren İtalyan lüks ayakkabı markası Hogan, iki yılda üçüncü mağazasını açtı. Hogan'ı Türkiye'ye getiren işadamı Ayaydın, "4 yıllık yatırım planımızı 2 yılda tamamladık. Önümüzdeki günlerde yeni mağazalar açacağız" dedi

1 986'da İtalyan Tod's S.p.A. bünyesinde kurulan lüks ayakkabı markası Hogan, 2014'te Akasya Açıbadem AVM ile girdiği Türkiye pazarında hızlı bir büyüme performansı gösterdi. Geçen yıl Nisan'ında ikinci mağazasını açan marka, İstanbul'daki üçüncü butiğini de İstinye Park'ta hizmete sundu. Hogan'ı Türkiye'ye getiren işadamı Erdal Ayaydın ile bir araya gelerek markayı, hedeflerini ve ayakkabı sektörünü konuştuk.

MAĞAZALAMA HIZLANDI

Hogan'ın Türkiye'deki performansı nasıl?

İlk Hogan mağazasını Ağustos 2014'te Akasya Açıbadem AVM'de açtık. Hem markanın pazarda yeni olmasına hem de AVM'nin yeni açılmış olmasına rağmen ilk mağazamız beklentilerin üzerinde bir performans gösterdi. Satış grafikleri hep artan bir performans sergiledi. Bu Türk halkının markamızı sevdiğini gösteriyordu. Bizler de bu ilgiyi baz alarak mağazalaşma aşamasını hızlandırdık. Bir yıl içinde Nisantasi Abdi İpekçi Caddesi ve İstinye Park olmak üzere 2 mağaza daha açarak 4 yılda tamamlamayı planladığımız yatırım 2 yıl içinde yaptık. Önümüzdeki günlerde uygun lokasyonlarda da yeni mağazalar açmayı planlıyoruz.

Dünya ayakkabı sektöründe Hogan'ın pozisyonu nedir?

Kimse fonksiyonellik ve estetik arasında bir seçim yapmak istemez. Hogan ise bu ikisini aynı anda, üstelik zarif bir İtalyan stiliyle sunuyor. Markanın tüm dün-

yada, bu kadar kısa sürede böyle bir başarıya ulaşmasının sebebi bu.

Türkiye'de ayakkabı pazarının durumu ne?

Türk ayakkabı sektöründe son yıllarda önemli gelişmeler kaydedildi. İhracata dönük çalışan üreticiler, alıcılar tarafından talep edilen standartlara uygun üretim yapıyor veya tasarıma uygun koleksiyon hazırlıyor. Eurononitor'un raporlarına göre Türkiye Avrupa'daki en büyük üçüncü ayakkabı üreticisi ve yılda 450 milyon çift üretiyor.

Dünya ayakkabı sektörünün büyüklüğü nedir?

Dünyada yıllık 21 milyar çift civarında ayakkabı üretiliyor. Çin 12 milyar 687 milyon çift üretimiyle birinci sırada yer alıyor. Toplam üretimin yaklaşık yüzde 90'ı Asya ülkeleri tarafından gerçekleştiriliyor. Diğer taraftan, dünya ayakkabı üretiminin yüzde 38'i Avrupa ve Kuzey Amerika'da tüketiliyor. Ülkelere göre farklılık göstermekle birlikte bugün kişi başına ayakkabı tüketimi yıllık ortalama 3 çift düzeyinde.

Fotoğraf: Recai KÖMÜR

TÜRKİYE'YE GÜVENİYORUZ

Hogan'ın Türkiye'de yatırım planı var mı?

Türkiye'de 500 milyon çift üretim kapasitesi olduğu söylenen ayakkabı sektörümüzde hilen 450 milyon çift üretim yapıyor. Nitelikli eleman açığını karşılamak için Mimar Sinan Üniversitesi bünyesinde iki yıllık Ayakkabı Tasarım Bölümü de açılmış. Bu gibi gelişmeler ülkemiz adına sevindirici. Ancak Hogan, en kaliteli hammaddeleri gerçek sanatçıların el emeğiyle, İtalya'da en son teknolojiyle donatılmış tesislerinde, çok

sıkı kalite kontrolünden geçirerek ve çevre dostu bir şekilde üretilen ayakkabı üretiliyor. Bu şartları oluşturan ve layacak bir tesis her yerde İtalya'daki tesislerimizde bu şekilde üretilmesi mümkün.

Markanın Türkiye'ye girdiğini düşünüyor musunuz?

Hayır. Doğru zamanda markaya yatırım yapıyor, kânaatındeyiz ve doğru yollarımız dahilinde ilerliyoruz. Ülkemizde ve markamızda güveniyoruz.

DAHA ÇOK BÜYÜYECEĞİZ

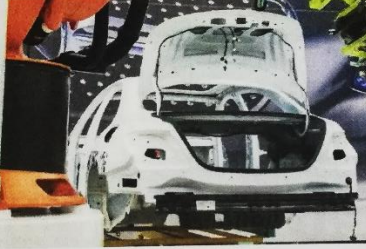
Türk ve dünya ekonomisini nasıl buluyorsunuz? Beklentiniz hangi yönde?

Bu sene dünya ekonomisi için IMF'nin büyüme tahmini yüzde 3.4. Gelişmiş ekonomilerde makul ve asimetrik bir toparlanma beklenirken, gelişen ve gelişmekte olan ülkelere daha muhtelif ve sebatkar toparlanma süreçleri bekliyor gibi görünüyor. Dünya ekonomisinde 3 ana değişimden söz edebiliriz. Çin'deki kademe-

yavaşlama ve ekonomi faaliyetinin yeniden denge lenmesi insanları tüketimle itti. Düşen enerji ve emtia fiyatları yeniden getirdi. Fed'in tutumu belirsiz olacak. Türkiye'de enerji ve emtia fiyatları düşen enerji avantajı OECD'nin büyüme beklentisi yüksek. Tüm bu gelişmelerden yararlanarak büyüme hızını artırmak toparlanma sonrası büyüyeceğimize inanıyoruz.

100 milyona KOŞUYOR

Dünya otomotiv üretimi 2015'te rekor kırdı

Yıl	Adet
✓ 2005	66.719.519
✓ 2006	69.222.975
✓ 2007	73.266.061
✓ 2008	70.729.696
✓ 2009	61.762.324
✓ 2010	77.583.519
✓ 2011	79.880.920
✓ 2012	84.236.171
✓ 2013	87.507.027
✓ 2014	89.747.430
✓ 2015	91.600.000

Otomotivde yüzler gülüyor. Dünya otomotiv üretimi 2015'te 91.6 milyon adetle rekor seviyeye çıktı. 100 milyon adede az kaldı

Dünya otomotiv üretimi adım adım 100 milyona yaklaşıyor. 2015'te toplam üretim yüzde 0.9 artışla 91.6 milyon adede çıktı. 2014'te 89 milyon 747 bin adet olarak gerçekleşmişti. LMC Automotive'in yaptığı tahminlerine göre, 2016 sonunda üretim bir önceki yıla göre yüzde 3.9 gibi yüksek oranda artacak ve toplam üretim 95.1 milyon adede ulaşacak. Üretimin 2020'de 100 milyon adeti geçmesi bekleniyor.

Dünya otomotiv üretimi 2000'lerin başında hızla tırmanışa geçti ve 2007'de 73 milyon adeti gördü. Ancak, 2008'de ABD'de patlak veren ve tüm dünyaya yayılan finansal kriz otomotivde büyük darbe vurdu. Toplam üretim 2008'de 70 milyon adede, 2009'da ise 61 milyon adede kadar gerileyerek 6 yıl geri gitti. 2010'da ise üretim ciddi oranda artarak 77 milyon adede yükseldi. Daha sonraki yıllarda artış trendi devam etti.

PAZAR HIZLA BÜYÜYOR

2015 yılı dünya toplam otomotiv pazarı bir önceki yıla göre yüzde 1.0 artışla, 91.7 milyon adet seviyesinde gerçekleşti.

2014'te bu rakam 90.4 milyon adetti. 2016 sonunda ise dünya otomotiv pazarının yüzde 3.7 artarak, 95.1 milyon adede çıkacağı tahmin ediliyor.

ÇİN BİRİNCİ, AMERİKA İKİNCİ

2015'te dünyanın en büyük otomotiv pazarı 20 milyon 47 bin adetle Çin oldu. Çin'i 17 milyon 386 bin adetle ABD izledi. 2016'da Çin otomotiv pazarının 21.4 milyon adede, ABD'nin ise 17.7 milyon adede çıkacağı tahmin ediliyor. Dikkat çekici bir gelişme Avrupa'da yaşandı. Avrupa otomotiv pazarı yüzde 9.2 gibi yüksek bir oranda büyüyerek 14 milyon 201 bin adede çıktı. Böylece, Çin ve ABD'den sonra dünyanın üçüncü büyük pazarı oldu.

8'inci Vites
Ufuk SANDIK
sandik@sabah.com.tr

Kaynak: Sabah Gazetesi 21.03.2016,s.10

Albayrak'tan Çin'e yatırım çıkarması

Enerji Bakanı Albayrak, enerji alanında işbirliklerini görüşmek üzere Çin'e gidiyor. Albayrak, Pekin'de rüzgâr ve kömür, Şanghay'da güneş enerjisinin dev aktörleriyle bir araya gelecek

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak, 4 günlük temaslarda bulunmak üzere Çin'e gidiyor. 25 Mart'a kadar devam edecek seyahat süresince Çin'de üst düzey temaslarda bulunacak olan Albayrak, Türkiye'nin yeni dönemdeki hedeflerini ve projelerini Çinli muhataplarıyla paylaşacak. İşbirliği ve yatırım imkânlarını anlatacak. Bakan Albayrak, finansman yenilenebilir enerjiye, madencilikten termik santrale pek çok alanda yatırım yapan dünya devi Çinli firmalara da görüşecek. Albayrak'ın Çin ziyaretini 3 ayaktan oluşacak.

RÜZGÂR MERKEZİNE ZİYARET

Albayrak, Çin ziyaretinin ilk durağında başkent Pekin'de temaslarda bulunacak. Pekin'de Rüzgâr Merkezi'ni gezecek olan Albayrak, dünyanın en önemli rüzgâr enerjisi firmalarıyla bir araya gelecek. Albayrak daha sonra Pekin'de, Çin Kalkınma Bankası ve bazı finans kuruluşlarıyla görüşmelerde bulunacak. Çinli şirketlere Türkiye'deki ekonomik istikrarı anlatacak olan Albayrak, projelere de yatırım çağrısı yapacak. Daha sonra, Çin Enerji İdaresi Direktörü (Enerji Bakanı) Nur Bekri ile görüşecek olan Albayrak, Çinli mevkiidâşlarıyla iki ülke arasında enerji alanındaki işbirliklerini masaya yatıracak. Albayrak, Pekin'deki programının son ayağında Çinli kömür devleri ile de bir araya gelecek.

ÜÇÜNCÜ NESİL NÜKLEER

Berat Albayrak'ın, Çin ziyaretinin önemli gündem maddelerinden birisi de nükleer olacak. Pekin'den sonra Weihai şehrine geçecek olan Albayrak, burada faaliyet gösteren ve Çin'in milli nükleer teknoloji şirketi SNPTC'nin CAP 1000 Nükleer Santrali'nde (3. Nesil Nükleer Santral) incelemlerde bulunacak. Albayrak buradan Şanghay'a geçecek ve Nükleer Mühendislik Araştırma ve Dizin Enstitüsü'nü ziyaret edecek.

ŞANGHAY'DA GÜNDEM YENİLENEBİLİR ENERJİ

ALBAYRAK'IN Çin çıkarmasının son durağı ise Şanghay olacak. Albayrak, burada termik santral ve yenilenebilir enerji alanında faaliyet gösteren dünyanın önde gelen firmalarıyla görüşmeler yapacak. Türkiye'nin kömür ve yenilenebilir enerji alanlarındaki potansiyelini, yeni dönemde hayata geçirmek istedikleri projeleri anlatacak. Albayrak, Şanghay'da güneş enerjisi alanında Çin'in dev firmalarıyla bir araya gelecek.

Kaynak: Sabah Gazetesi 22.03.2016,s.10

**%100 ANAPARA KORUMA HEDEFİYLE
EUR/USD PARİTESİNE
YATIRIM FIRSATI**

Totop Toplama Tarihi: 19-24 Mart 2016

Ak Portföy Koruma Amacı Sermaye Fonu'na bağlı %100 Anapara Koruma Amacı, 7 Fon, EUR/USD paritesinin belirli bir bandı aralığı içerisinde kaldığı veya bandı aralından aşı ve işlevlerine eşit olarak sabitlendiği durumda cayıma göre elde edilecek toplam dönemsel sabit getirisinde ortak olma hakkı sunar. Fon'un halka arzına ilişkin izahname ve yatırımcı bilgi formu Akbank şubelerinden, www.kap.gov.tr, www.akportfoy.com.tr ve www.akbank.com adreslerinden ilgili fon sayfalarından temin edilebilir. Fon toplama yoluyla halka arz edilecektir. %100 anapara koruma hedefi vadice yatırım dönemi sonunda geçerlidir.

AKBANK

AKBANK YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş.

AKBANK

AKBANK

1 KURUŞ PARA KOYMADAN YATIRIMA GARANTİ VERİLİR

BAZİ enerji yatırımlarında devletten verilen alım garantilerinin tahvilin altına konulması üzerine de nükleer santralleri örnek gösteren Albayrak, şöyle konuştu: "Eğer devlet 1 kuruş para koymadan 20 milyar dolarlık nükleer santral yatırımını yapıyorlarsa, burada alım garantisinin gündeme gelmesi normaldir."

Geçmişte verilen alım garantilerine işaret eden Albayrak, "Geçmişte doğalgaz cevrim santrallerine verdiğimiz alım garantileri var. Bazılarında süre yakında dolacak. Onların süresi dolunca yeni yatırımların bazıları için alım garantisini gündeme geliyor. Burada önemli olan bir dengeyi tutturmak" dedi.

Enerji Bakanı Berat Albayrak, Çin seyahatinde gazetelerin ekonomi müdürleri ve yazarlarıyla sohbet toplantısı düzenledi.

10 YILDA 100 MİLYAR DOLAR

TÜRKİYE'NİN yüzde 3-4 dolayında seyreden büyüme temposuna işaret eden Albayrak, "Elektrik üretim kapasitemizde de aynı bu düzeyde ilerliyoruz. Oysa Türkiye'nin daha fazla kurulu güç ihtiyacı var. Önümüzdeki 10 yılda 50 bin

megavattık yeni kapasite yaratmamız gerekiyor. Bu dönemde enerji için 100 milyar dolarlık yatırım gündeme gelecek" dedi. Albayrak, bölgedeki sıkıntılı, zor tabloya rağmen Türkiye'ye yatırımcı istahının sürdüğünü belirtti.

DÜŞEN FİYATLAR FIRSAT OLABİLİR

BAKAN Albayrak, enerji sektöründe faaliyet gösteren bazı şirketlerin düşen fiyatları nedeniyle zorluk yaşadığı da hatırlattı. Albayrak, "Kömür, gaz, hidroelektrik ve rüzgara dayalı faaliyet gösterenlerle aynı şeyi konuşuyoruz. Sorunlarına çözüm üretmeye çalışıyoruz. Düşen fiyatların, devlete ilgili gelişmelerin bazı şirketlere sıkıntı yaşattığının farkındayız. Bu ortam bazı yatırımlar için de fırsat olabilir. Yeni ortaklıklar kurulabilir, satın alımlar gündeme gelebilir. Böyle ortamı yeni yatırımlar için de fırsat yaratır" diye konuştu.

Rödovans sistemine SICAK BAKMIYORUM

Kömürde yeni modelin detaylarını anlatan Enerji Bakanı Berat Albayrak, "Sahaların işletilmesinde rödovans sistemine sıcak bakmıyorum" dedi.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak, dört günlük Çin seyahatinin ilk durağı Pekin'de yayınların tozyla gazetecilerle sohbet toplantısı düzenledi.

BU YIL DEVREYE ALINIR

Kömürle ilgili yapılan çalışmalarla ilgili detaylı açıklamalarda bulunan Albayrak, "Ben kömür sahalarının işletilmesinde rödovans sistemine çok sıcak bakmıyorum. Çünkü, devlet o modelde sadece bedel alıyor. Daha verimli olacağını düşündüğümüz yeni modeli bu yıl devreye alabileceğimizi düşünüyoruz" dedi.

Üzerinde çalıştıkları yeni

modelin devreye girmesinin uzun sürmeyeceğini belirtti Albayrak, kömür sahalarının işletilmesiyle ilgili geçmişten bugüne uzanan modele değindi: "Uygulamadaki modeller zamanla karmaşıklaşmış, yorucu hale gelmiş. Oysa modelin bu kadar karmaşık olmasına gerek yok. Amacımız, en ucuz enerjinin en hızlı şekilde üretilmesini sağlayacak ortamı yaratmak."

ÖİB'DEN YARARLANACAĞIZ

Çin seyahatine Özelleştirme İdaresi Başkanı (ÖİB) Mehmet Bostan, Başbakanlık Türkiye Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı Başkanı Arda Ermut ile birlikte çıkan Berat Albayrak, "Kömür sahalarının işletilmesi konusunda Özelleştirme İdaresi'ne mi devrede olacak?" sorusuna şu yanıtı verdi:

"Özelleştirme İdaresi'nin belirli bir deneyimi var. O deneyiminden yararlanmak istiyoruz. Ayrıca, birlikte daha verimli bir model ması geliştirebiliriz, ona bakıyoruz." Afyon, Konya, Tekirdağ gibi ciddi yatırım çekebilecek kömür havzaları bulunduğu alanlar Albayrak, "Yatırım ajansımız bu alanda ülkeye yeni yatırımcı çekebilir,

enerji arz güvenliği sağlanabilir ve çeşitlilik, bölgesel kalkınma ile özelleştirme bir süre terk edilmesi durumunda, maden işletmelerinin işletilmesi istenilen ruhsat sahibine üretilen her bir ton maden için ödenecek bir maden kirası.

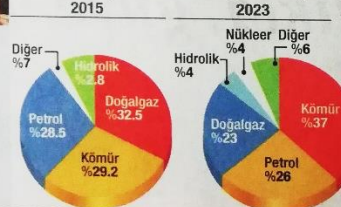
Seref OGUZ

PEKİN SÜPER TERMİK

Çin'in enerji alanında teknolojik altyapıya sahip olduğunu belirtti Albayrak, "3'üncü enerji santral, kömüre dayalı teknoloji için Çin'deki mühendislerle görüşeceğiz" dedi.

Türkiye'de de önemli kömür sahaları olduğuna işaret eden Albayrak, şöyle konuştu: "Aynı 1.300-2.000 kalori arasında olan kömür, Güneşli'de gelişen teknoloji, düşük kalorili kömürü dönüştürerek elektrik üretmeye imkan veriyor. Çin'deki 'Super Termik' teknolojisine bu şekilde bakacağız." Türkiye'nin elektrik üretiminde şu anda 73 bin megavattık kurulu kapasite olduğunu, bunun yüzde 70'ini özel sektörün yüzde 30'unu kamuun ürettiğini belirtti Albayrak, "Özel sektörün çok önüne çıkmasını engellemek gerekiyor. Ben devletin enerji üretiminden nünümün masını da doğru bulmamı"

Birincil enerji talebinde kaynak dağılımı

Yatırımda işbirliğine odaklandık

Enerji Bakanı Albayrak, Çin'de mevkidaşı Bakri ile görüştü. Albayrak, kömür, nükleer ve yenilenebilir enerjiye önem verdiklerini belirterek, "Yatırımda işbirliğine odaklandık" dedi

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak, Çin temalarının ikinci gününde Çin Ulusal Enerji İdarəsi Direktörü (Enerji Bakanı) Noor Mohammed Bakri ile bir araya geldi. Pekin'deki görüşmede Albayrak, Türkiye'nin enerji stratejisi çerçevesinde kömür, nükleer ve yenilenebilir enerjiye önem verdiklerini belirterek, "Çin ile işbirliğini önemsiyoruz. Yatırım işbirliğine odaklanacağız" diye konuştu.

ENERJİDE KÖPRÜYÜZ

Göreve geldikten sonra ilk yurtdışı ziyaretini Çin'e yaptığı vurgulayan Albayrak, Türkiye'nin bulunduğu bölge sebebiyle enerji için önemli bir köprü görevi üstlendiğini aktarıp Türkiye ekonomisinin

2002'den bu yana 4 kat büyüdüğü, ihracatını da dört kata çıkardığını anlatan Albayrak, hedeflerinin enerji güvenliği ve kaynaklarının çeşitlendirilmesi olduğunu söyledi.

KÖKLÜ GEÇMİŞİMİZ VAR

Enerji Bakanı Berat Albayrak, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın geçen yıl Çin'e yaptığı resmi ziyaret ile daha da yakınlaşan işbirliğinin enerji alanında iki ülkenin gerek devlet, gerekse firmalar bazında ilişkisini güçlendirmeye yardım edeceğini umduğunu kaydetti.

Çin Ulusal Enerji İdarəsi Direktörü Bakri ise Türkiye ve Çin ilişkilerinin köklü bir geçmişe sahip olduğunu altını çizerek, iki ülke liderlerinin geçen yıl yaptığı karşılıklı ziyaretlerle yapıcı sonuçlar elde edildiğini söyledi.

Çin'in nükleer şirketiyle görüşme

ENERJİ Bakanı Albayrak, Noor Bakri ile görüşme öncesi Çin Ulusal Elektrik Yatırım Şirketi (Mittü elektrik ve nükleer şirketi) Yönetim Kurulu Başkanı Wang Binghua ile de bir araya geldi. Çin Kalkınma Bankası Başkanı Hu Hwaibang ile de görüşen Albayrak, daha sonra kömür şirketlerinin yetkilileriyle temaslarda bulundu. Albayrak, bugün de Veyhay'a gidecek.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak, Çin'deki temasları kapsamında Çin Kalkınma Bankası'nı (CDB) da ziyaret etti.

Enerjide küresel oyuncu olmak

Her toplum, **dinamizmini dayandıracağı** bir enerjiye ihtiyaç duyar. Tarih boyunca bu enerji, **kaslarımız** ve yetmediği yerde hayvan gücüyüydü. Ama sanayi çağının dinamizmine bunlar da **yettmeyince** devreye makinele-ri aldık.

Önce buharlı ardından elektrikli, içten yanmalı derken **milyonlarca** sistem ürettik. Böylece bir sistemin yamsak karnı da doğal olarak **değirme-**

nin suyu'nda yatıyor. Şimdi sorun, elimizdeki milyonlarca fişi, hangi **enerji kaynağına** takacağımızdır.

Sürdürülebilir enerji kaynağını, ülkelerin stratejik önceliği haline gelmesi tam da bu sebeptendir. **Enerjide arz güvenliğini sağlamak**, toplumu yansınma sürecinde en hayati konuların başında gelir.

olduğunu söylüyor. Yalnızca **doğalgaza** bağlıysanız, geçmişte yaşadığınız sıkıntılardan yeniden yaşarsınız. Herhangi bir sebepten **fişi çekilen sistem**, ülke-
yi, üretimi, yansı tehdit eder.

Coğrafyamızın bize tanıdığı **fırsat-lardan** biri, tam da bu noktada belirginleşiyor. Doğu ile Batı arasındaki **köprü ülke** Türkiye'nin **"enerji koridoru"** kartı, **"yolunda ve ağırlığında"** kullanılması gereken en önemli koddandır.

birisi... Cumhurbaşkanı'nın **3T** dediği: 1-**tedarikçi**, 2-**transfer** ve 3-**tüketici** vasfıyla Türkiye, enerjide **kritik öneme** sahip. Bakan Albayrak da Türkiye'nin enerjideki bu **küresel oyuncu** vasfını Çin'den başlayıp dünyaya anlatma gayretinde...
Biliyoruz ki **2023 hedefle-**
rine varmada enerji, **olmazsa olmaz** unsurlarımızdandır.

SEREF OĞUZ
ENERJİ-YORUM

Erdem Başçı son PPK'sını yapacak

2011 yılı nisan ayında atanmış ve görevi 10 Nisan'da sona ermiştir.

para girişinin hızlandığı gözleniyor.

Kaynak: Sabah Gazetesi 24.03.2016,s.9

3'üncü nükleer Çin ilgisi

Teknoloji transferi yapar

TÜRK ŞİRKETLERİ LOKAL ÜRETİM YAPABİLİR

Şirketin geliştirdiği teknoloji ile ilgili su bilgi de kitapçıkta yer aldı: - SNPTC ve Westinghouse, 1400 MWe kapasitede CAP1400 reaktörü ile ilgili de ortaklık geliştirdi. Çin, CAP1400 teknolojisinin tüm patent haklarını satın aldı. Ortaklığın Türkiye'ye ilgisinin de altı çizildi: - SNPTC-Westinghouse ortaklığı, ülkemizdeki 3'üncü nükleer santral projesiyle yakından ilgilenecek. Dün yerel saatte 13.00'de nükleer santral sahasına vardığımızda Albayrak ile heyetini SNPTC ve Westinghouse yetkililerinden oluşan bir ekip karşıladı. İnşaat bittikçe üzere olan yeni bölüme kontrol odası dahil hızlı bir tur sonrasında sunuma geçildi. Şirket temsilcileri sunumda geçirdi. Şirket temsilcileri sunumda, şu noktalara özellikle işaret etti: - Türkiye'ye teknoloji transferi yaparız. Türk şirketlerinin santral için lokal üretim yapmasına sıcak bakarız. Arkamızda ABD ve Çin Halk Cumhuriyeti yönetimlerinin güçlü desteği var. Sunum sonrası Qindao Havalimanı'na dönüp, DAP uçayla Sanghay'a geçtik. Berat Albayrak, Veyhay'daki nükleer santral gezisinin ardından, Çin ziyaretinin son durağı olan Sanghay şehrine geçti. SNPTC'ye ait Sanghay Nükleer Araştırma ve Tasarım Enstitüsü'ne geçerek yetkililerden bilgi alan Bakan Albayrak, Westinghouse teknolojisini üreten geliştirilen CAP 1400 santralinin tasarımı ve teknik donanımı hakkında yapılan sunumu izledi.

**ÇİN ALDI
YERLİLEŞTİRDİ**

- Çinli SNPTC, Westinghouse şirketi-nin geliştirdiği AP1000 reaktörü teknolojisini transfer etti.
- Çin'de Sanmen ve Haiyang sahalarında 4 tane AP1000 reaktörünün inşası devam ediyor.
- Teknolojiyi % 90 yerlileştirdi.

AP1000 reaktör teknolojisi yeni reaktörlere göre daha ucuzdur.

Daha az boru, tel, vana kullanıldığı için daha kompakt.

İnşaatında zaman ve maliyetten tasarruf sağlanıyor.

**AP1000
REAKTÖRÜNÜN
AVANTAJLARI
NELER?**

- Yaslanmış atık yakıt saha yüzeyinde kuru bir şekilde saklanabiliyor.
- Söğütme sistemi tamamen yerçekimi prensibine dayalı olarak çalışan bir su tankı sistemi ile sağlanıyor.
- Herhangi bir çekirdek erimesi durumunda bağımsız bir şekilde pasif olarak devreye girecek su tankı sayesinde 72 saat boyunca aralıksız söğütme sağlanabiliyor.

Türkiye'nin 3'üncü nükleer santral projesini yakın takibe alan SNPTC ve Westinghouse ortaklığı, Enerji Bakanı Berat Albayrak'a "Ülkenize teknoloji transferi yapmak istiyoruz" dedi.

Hükümetin 3'üncü nükleer santral için ABD-Çin ortaklığıyla görüşmelere başladığına ilişkin ilk haberlerden biri, Westinghouse'un Kasım 2014'teki açıklamasıyla gündeme geldi: - Türkiye, ABD'li Westinghouse Electric Company ve Çin devlet şirketi State Nuclear Technology Corporation (SNPTC) 3'üncü nükleer santral için görüşmelere başladı. Westinghouse, açıklamasında şu ayrıntıların altını çizdi: - Elektrik Üretim A.Ş. ile münhasır görüşmelere başladık. Enerji Bakanlığı bürokratları, bu haberi şu mesajla karşıladı: - Bu, ön görüşme niteliğindedir... Haber, ABD'li enerji devinin Türkiye'ye geçmiştiren gelen ilgisini anımsattı: - ABD, uzun süredir Türkiye'deki nükleer santral sürecine dahil olmak istiyordu. Şirketten son açıklama, 15 Mart 2016'da geldi. Westinghouse Electric Kidemli Başkan Yardımcısı Jeff Benjamin, hükümete kısa süre önce 3'üncü nükleer santral ile ilgili rapor sunduklarını belirtti:

Seref OGUZ

ÇİN'İN 4'ÜNCÜ BÜYÜK SİHAİRİ Dün sabah Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak ve Özelleştirme İdaresi Başkanı Mehmet Bostan, Mithyat Yardımcısı Necati Yanar, Türkiye Yatırım ve Destek Başkanı Arda Ermut, Dışişleri Bakanlığı Genel Müdür Yardımcısı Sefa Uslu'nun da olduğu heyetle Pekin'den Qindao Havalimanı'na vardığımızda Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile ortaklık geliştiren State Nuclear Power Technology Corporation (SNPTC), Çin'in 53 santrali arasında büyüklükte 4'üncü sırada 112.9 milyar dolar sermayeye, 32.3 milyar dolar yıllık gelire sahip. Westinghouse ile AP1000 reaktör teknolojisi transfer etmek üzere ortaklık geliştiren nesil nükleer teknolojisini oluşturuyoruz.

SANTRALE UÇAK DÜŞERSE NE OLUR?

HAIYANG SNPTC AP1000 saha ziyareti ve sunum sırasında Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak'ın heyetindeki bürokratlardan biri, nükleer santralin güvenliği konusu üzerinde durdu: - Yaptığınız nükleer santrale uçak düşmesi olasılığı üzerinde duruyor musunuz? Böyle bir durumda santralin dayanıklılığı nedir?

Bu sorunun kaynağında New York'taki ikiz kulelere uçakla gerçekleşen saldırı ve terörün ulaştığı boyut yatıyor... ÜST DÜZEY PROTOKOL Berat Albayrak'ın Çin temasları sırasında havalimanları ve yollarda özel güvenlik tedbirleri alındı. Santral gezisi için de tesise giden yollar trafiğe kapatıldı. Enerji Bakanı konvoyunun hızı ulaştırıldı.

EĞİTİM VE ÜRETİM İŞBİRLİĞİ ÖNERİLER

SNPTC sunumunda Türkiye ile nükleer santral teknolojilerini, inşaatın mühendislikteki paylaşıma hazır olduğunu belirtiyor. Teknik uzmanların eğitimi için Qindao'da akademik kurumların açabileceği bölümlerin Çin yetkilileriyle görüşülüyor. Finansmana yönelik kredi temininde de işbirliği bulunabileceğini açıklıyor.

Şirket alana destek verir

Enerji Bakanı Albayrak, güneş panellerinin ve rüzgâr türbinlerinin Türkiye'de üretilmesinin önemine dikkat çekti. "Türkler, yurtdışında şirket alabilir. Teknoloji getirecek alımlara destek verebiliriz" dedi

Cin'deki temasların tamamlayan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak, Türkiye'nin önümüzdeki dönemde uygulayacağı planladığı enerji politikaları ile ilgili çarpıcı ip uçları verdi. İthal kömüre dayalı termik santrale sıcak bakmadığının mesajını veren Bakan Albayrak'ın öncülüğü yerli kaynakları daha fazla değerlendirmek...

PORTFÖY ÇEŞİTLENMELİ

Berat Albayrak, güneş ve rüzgâra dayalı elektrik üretiminde küçük küçük tüm yatırımların fiyat yoluyla desteklenmesini yararlı bulmadığını belirterek, "Kazanılmış hakları koruyarak burada da model değiştirmemiz gerekiyor. Verdiğimiz desteğin güneş ve rüzgârda daha büyük yatırımları gündeme getirmesi daha doğru yöntem olacak" dedi.

Albayrak, Türkiye'nin enerjide portföy çeşitlendirmeye ve denge kurmaya ihtiyacı olduğunu belirterek, "Örneğin yerli kömüre dayalı termik santrallerden elde edilen elektrik, tüm kuruluş gücün yüzde 12'sini oluşturuyor. Bu düşük, artması lazım... Öncelik yerli kaynağımızı daha fazla değerlendirmek olacak" dedi.

Berat Albayrak, güneş ve rüzgâr enerjisinde yerlilik oranını

artırmayı hedeflediklerini belirterek, "Güneş ve rüzgâr enerjisi yatırımlarında maliyetin yüzde 25-30'ını navlundan oluşuyor. Her iki alanda da yerli üretime ağırlık vermek gerekiyor. Güneş panellerinin, rüzgâr türbinlerinin ülkemizde üretilmesini istiyoruz" diye konuştu.

ŞİRKET ALIN ÇAĞRISI

Bu alanda yurtdışında şirket satın alınması arayışına girilmesi gerektiğini vurgulayarak, "Gördüğüm kadariyle değeri epey düşük şirketler var. Türk yatırımcısının gidip bu şirketleri alma fırsatını değerlendirmesi gerekir. Teknoloji getirecek satın almalara destek de verilebilir" tavsiyesinde bulundu.

İthal kömüre dayalı termik santralde yeni yatırıma sıcak bakmadığını vurgulayan Bakan Albayrak, sözlerini şöyle sürdürdü: "Bizim kömür varlıklarımız genelde 1.300-2.000 kalori arasında değişiyor. Çin'de bir kez daha gördük. Artık 800 kalori kömürden bile rahatlıkla verimli şekilde elektrik elde ediliyor. Üstelik yarattığı kirlilik, doğal gaz çevrim santrallerinin da altına düşüyor."

Bakan Albayrak, Çin'de kömüre dayalı elektrik üretiminin ilk sırasında olduğunu, ABD'de kuruluş kapasitede kömüre dayalı elektrik üretiminin

toplam içindeki payının yüzde 40'larda olduğunu kaydetti. "Biz de yerli kömüre dayalı termik santrallerin daha fizibil olması için elimizden geleni yapacağız" diyen Bakan Berat Albayrak, "Bu konuda yeni modeller üzerinde çalışıyoruz. Modeller arasında alım garantisi de olabilir. Kısa vade yatırımcı dostu ama devletin de kazanacağı model arayışı içindeyiz" değerlendirmesinde bulundu.

YERLİ KÖMÜR ÖNE ÇIKACAK

Enerji Bakanı Berat Albayrak'ın verdiği mesaj, önümüzdeki dönemde ithal kömüre dayalı yeni santral kurulmasına pek kapı açılmayacağını gösteriyor. Bu durumda özel sektörün de yerlisi ve yabancıyla, yerli kömürden, çevreye zararı en aza inen elektrik üretim teknolojisi-ne yoğunlaşması gerekiyor.

DÖNÜŞ YOLUNDA ENERJİ KONUŞTUK

Enerji Bakanı Berat Albayrak, Çin gezisinin dönüşünde gazetelerin ekonomi müdürleri ve yazarlarına enerjiye ilişkin stratejileri hakkında açıklamalarda bulundu.

KUŞLARIN GÖÇ DÖNEMİNDE GEREKİRSE SANTRAL DURACAK

BERAT Albayrak, nükleerden kömüre, rüzgârdan güneşe tüm enerji yatırımlarına açık eleştiriye açık olduklarını vurgulayarak, "Ancak ideolojik peşin hükümlü karşı çıkanlar her şeye ra bırakır, biz işimize bakarız" dedi. Almanya'da kuşların göç yollarında bulunan rüzgâr santrallerinin göç döneminde durdurulduğunu kaydederek, "Biz de bu yönde bir çalışma yapıyoruz. Kuşların göç dönemlerinde gerekirse santrallerin çalışması duracak" dedi. Konya'daki Enerji İhtisas Bölgesi'nin anımsatılıp, "Güneşte daha büyük yatırımlara teşvik modelini orada mı deneyeceksiniz? O bölgeyi örneğin Çin'den gelecek bir yatırımcıya verir misiniz?" şeklindeki soruya ise, "Duruma bakacağız. Bekli birkaç parçaya bölüp, ihale açarız. Birkaç parçaya bölünmesi halinde bile yine her biri büyük yatırım olur. Orada alım garantisi de düşünülebilir" cevabını verdi.

AKKUYU'DA DEĞİŞİKLİK YOK

ENERJİ ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak'ın 3'üncü nükleer santral üstlenecek şirket konusunda kesin kararın ne zaman verileceğini sorduk, şöyle yanıtladı: "Bu yıl sonuna kadar durum netleşir."

Rusya ile yaşanan olaylardan sonra Akkuyu'da gelişen son durumla ilgili Bakan Albayrak şu değerlendirmeyi yaptı: "Akkuyu'da şu ana kadar bize ulaşmış sıkıntı yok. Tarafların yükümlülükler ve bize düşen bazı yasal düzenlemeler var. Bu birkaç ay içerisinde Meclis'in gündemine getireceklerimiz var. Piyasaların oluşması, nükleer kanunu, kıyı kanunu gibi konular var. Yine ortaya koymamız gereken raporlar söz konusu. Biz

üzerimize düşenleri yapıyoruz. Resmi olarak olumsuz bir şey yok. Yükümlülüklerini herkes yerine getirdiği sürece, bu süreç nihayete erer. İş ilişkisi içerisinde yürür. Dolayısıyla yısıyla Akkuyu konusunda bir değişiklik yok." Albayrak, hedefinin Türkiye'nin 3 nükleer santral çok uzun sürmeden devreye alması olduğunu belirtti.

Bakan Berat Albayrak, Çin Devlet Enerji Şirketi Başkanı Li Jing'in temsilcileriyle görüşme yaptı. Albayrak, Li Jing'in temsilcileriyle görüşme yaptı. Albayrak, Li Jing'in temsilcileriyle görüşme yaptı.

SÜPER TERMİK SANTRAL

ÇİN gezisinin son durağında Shanghai'da Nükleer Mühendislik, Ar-Ge ve Tasarım Enstitüsü'nü ziyaret eden Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak, güneş enerjisi şirketleri Trina, Yingli, Shunfeng Clean Energy ve HT-SAAE'nin temsilcileriyle görüştü.

Albayrak, Özelleştirme İdaresi Başkanı Mehmet Bostan, Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı Başkanı Arda Ermut, Bakanlık Müsteşar Yardımcısı Necati Yamaç ve Dış İlişkiler Genel Müdür Yardımcısı Safa Uslu'nun yer aldığı ekiple DAP uçağı ile Şanghay'dan İstanbul'a dönerken, Çin gezisini de değerlendirdi:

"Nükleerden kömüre, rüzgârdan güneşe kadar enerjinin tüm dallarını kapsayan verimli bir seyahat yaptık. Çin'in 115 bin megavat

Süper termik santral ile ileri teknoloji fırınlar sayesinde 800 kalorili kömürden dahi yüksek verim alınabiliyor.

rüzgâr, 30 bin megavat güneş, nükleer enerji kapasitesi var. Nükleer enerji henüz emekleme döneminde. Çin, Pekin, Qingdao ve Şanghay'da görüşmeler yaptık.

Çin 50 trilyon dolarlık temiz enerji ağı önerdi

ÇİN'DEN küresel iklim değişikliğine karşı çok ilginç bir öneri geldi. Yenilenebilir enerji alanında tam 50 trilyon dolarlık bir ağı kurulmasını öneren Çin Enerji Otoritesi, böylece güneş ve rüzgâr projelerine 2050'ye kadar kaynak ayrılabilceğini planlıyor. Çin devleti daha önce bu konuda Rusya'nın enerji şirketi Rosetti

ve Güney Kore Elektrik Şirketi ve Japonya'dan Softbank ile mutabakat zaptı imzalamıştı. Çin Enerji Otoritesi Başkanı Liu Zhenya, çevre kirliliği ve iklim değişikliğinin ancak böyle aşılabileceğini belirtti. Liu ayrıca bu kaynakla dünyada yenilenebilir enerjinin oranının yüzde 80'e çıkabileceğini aktardı.

Kaynak: Sabah Gazetesi 02.04.2016,s.19

FÜZE SİSTEMLERİ ROKETSAN'DAN

2020 yılına kadar tamamlanması öngörülen milli hava savunma sistemi HİSAR projeleri kapsamında radar, komuta kontrol ve atış kontrol sistemleri ASELSAN, füze sistemleri de ROKETSAN tarafından geliştiriliyor.

'HİSAR projesi için çalışmalar sürüyor'

MİLLÎ Savunma Bakanı İsmet Yılmaz, Türkiye'nin Çin ile uzun menzilli hava savunma sistemi ihalesini iptal etmesinin ardından başlatılan milli hava savunma sistemi HİSAR'la ilgili çalışmaların tüm hızıyla sürdüğünü kaydetti. Çin'le sözleşmenin savunma sisteminin milli imkanlarla geliştirilmesi amacıyla iptal edildiğini hatırlatan Bakan Yılmaz, HİSAR Hava Savunma Sistemleri projesinde ASELSAN'ın ana yüklenici, ROKETSAN'ın da ana alt yüklenici olarak görev yaptığını söyledi. Bakan Yılmaz, bu iki firmanın yanı sıra savunma sanayinde faaliyet gösteren birçok

firmanın da hava savunma sistemlerinin alt bileşenlerinin geliştirilmesi ve üretilmesi süreçlerinde rol aldığını kaydetti.

MENZİLE GÖRE FARKLILIK

Halihazırda HİSAR Hava Savunma Sistemleri'nin milli olarak geliştirildiğini ve çalışmaların sürdürüldüğünü kaydeden Yılmaz, "HİSAR projelerinde ASELSAN ana yüklenici, ROKETSAN ana alt yüklenici olarak görev yapmaktadır" dedi. Yılmaz, hava savunma sistemlerinin sahip oldukları menzile göre farklılık arz ettiğini kaydetti.

Evrin GÜVENDİK/ANKARA

Kaynak: Sabah Gazetesi 04.04.2016,s.12

İHRACAT ARTIYOR

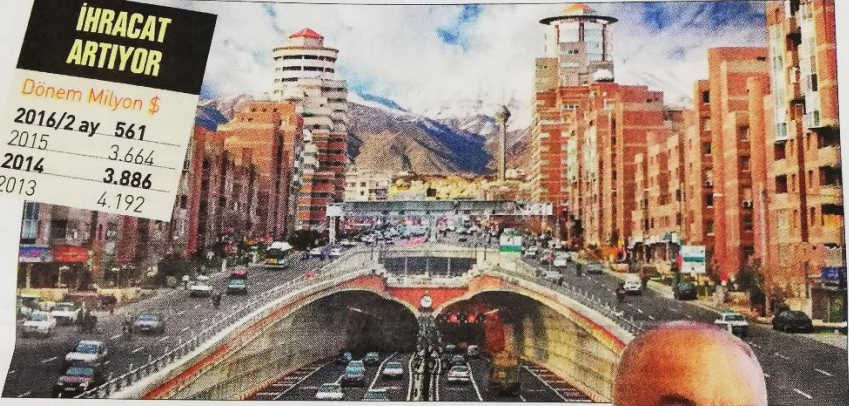
Dönem Milyon \$

2016/2 ay	561
2015	3.664
2014	3.886
2013	4.192

İKİNCİ SIRADA DUBAİ VAR

TÜRK Ticaret Merkezleri'nin dünyadaki önemli noktalarda büyüyeceğini açıklayan Büyükeksi, "Sırada Dubai, ABD, Çin, Japonya ve Avrupa ülkeleri var. Dubai'de bir bina ile ilgili opsiyonlu anlaştık. ABD'de 3-4 yerde, Çin'de ise Şangay ve Guangzhou'da açacağız" diye konuştu.

Mehmet Büyükeksi

Kaynak: Sabah Gazetesi 07.04.2016,s.8

中國銀行
BANK OF CHINA

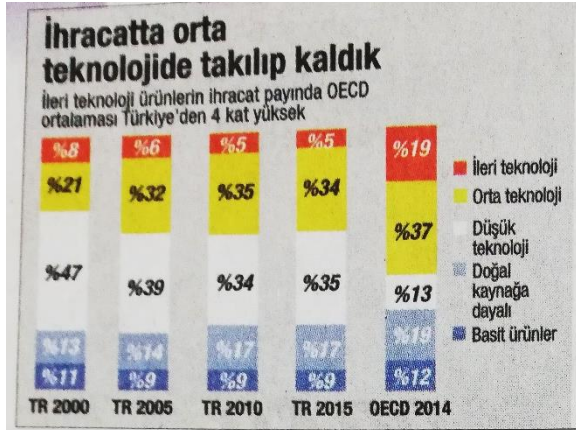
Çinli dev banka ilk adımı attı

FİNANS devlerinin Türkiye'ye ilgi-si sürüyor. Dünyanın önde gelen bankalarından Çinli Bank of China, Türkiye'ye gelmek için ilk adımı attı. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) Başkanı Mehmet Ali Akben, Çinli devin başvuru ile ilgili tüm süreci tamamlayarak evraklarını teslim ettiğini söyledi.

Çin makamları ile yazışmaların sürdürüldüğünü aktaran Akben, süreç tamamlandıktan sonra gerekli lisanslama çalışmasının başlayacağını belirterek, "Onların yer tutma, IT teknolojilerinin kuruluşu derken bir süre geçecek ama müracaatları tamamlandı" dedi. Bank of China geçen yıl Türkiye pazarına girmek için hazırlıklara başlamıştı.

Kaynak: Sabah Gazetesi 09.04.2016,s.10

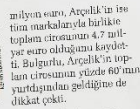
EŞİTLİK İÇİN BÜYÜME ŞART

Hisarcıklıoğlu, 21'inci asırda ilk defa 2015'te gelişmiş ülkelerin büyüme hızının Çin ve Hindistan hariç gelişen ekonomilerin üzerine çıktığını ifade ederek, "Fakirin zengine yaklaşmasını engelleyen durum. Küresel gelir eşitsizliğini azaltmak için gelişmekte olan ülkelerin daha hızlı büyümesine ihtiyaç var. Hindistan ve Çin'i çıkardığımızda gelişmiş ülkeler gelişen ülkelerin üzerinde büyümüş" ifadelerini kullandı. Hisarcıklıoğlu, Çin ve Hindistan hariç gelişmekte olan ülkelere sıkıntı olduğunu aktardı.

Kaynak: Sabah Gazetesi 12.04.2016,s.16

Arçelik, Grundig markasıyla Avrupa'da 'lüks' segmente odaklanacak. Arçelik Genel Müdürü Bulgurlu, "5 yıl içinde yurtdışı ciroumuz yüzde 20'si Grundig'den gelecek" dedi

Arçelik, Grundig markasıyla Avrupa'da 'lüks' segmente odaklanacak. Arçelik Genel Müdürü Bulgurlu, "5 yıl içinde yurtdışı ciroumuz yüzde 20'si Grundig'den gelecek" dedi

2 008'de Arçelik tarafından satın alınan Alman kökenli Grundig, 70'inci yılında Avrupa'da kullandığı yeni logo doğacak. Marka, İtali segmentini gözdesi olmeye hazırlanıyor. Bu kapsamda da Arçelik A.Ş.'nin 'üst segment markası' olarak konumlandırıldığı Grundig, Milano'daki dünyanın en prestijli tasarım firması EuroRacina'da yeni nesil anketlere mükafat ürününi tanıttı. 800 metrekareli standında yalancı katkımclardan büyük ilgi gören Grundig, Arçelik'in Avrupa pazarında Beko ile oluşturduğu marka algısına büyük katkı sağlayacak.

CİRONUN % 60'I YURTDIŞINDAN

Azerîlik Genel Müdürü Hakan Bulgarlı, fuarda Grundig'le ilgili hedeflerini açıkladı. Grundig'i iddia-lı global hedeflerine ulaşmak için çok önemli bir güç olarak görüyorlariini söylerken Bulgarlı, "Yatırımlarımızın sonucunda, markamız 2015'te yaklaşık üç kat büyüydi. Önümüzdeki 5 yılda uluslararası satışlarımızın yüzde 20'sini Grundig'den elde etmeyi hedefliyoruz" dedi. Mevcut satış-larında Grundig'in payının yüzde 9'unda olduğunu kaydeden Bulgarlı, Grundig'in 2015 yılı cirosunun 330

BU YIL 2.5 KAT BÜYÜYECEK

Grunig beyaz eşya konusunda ilk kez Janus eddildiği 2013'ten bu yana pazarın lideri bir büyüme kaydediyor. İtaliya'dan gelen ve Türkiye'de de en hızlı ifade eden Bulgurlu, "15 farklı pazarda Grunig beyaz eşya ürünlerini tüketicilere ulaştırma bütçesini artırıyor. Grunig'in 2016 yılı yaklaşık 2,5 kat büyümüş olması teknolojiye, Güneydoğu Asya, Amerika, Kanada, Giney Elik, Afrika ve Kıt Afrika öncelikler ile hedef pazarlarımıza arasında yer alıyor. Üst segment markamız Grunig, yarının akıllı ve bağlantılı dünyası için konumuzda sınırlama bırakarak" diye konuştu. Arçelik Türkiye Den Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı Can Dincer de, Grunig'in global arenada üst segment bir marka olduğunu altını çizdi. Dincer, "Grunig ile teknoloji marketlerde de yer alacağız. Ayrıca Arçelik bayilerinde de satış- lıkla. Bayirlerimiz yılda 122 milyon müşteri alıyor" diye konuştu.

BULBURLU, dünyada ilk kez karbon fiberden buzdolabı ürettiklerini de dikkat çekti. Bulgurlu sunları şöyleydi: "Çeliğin yarısı ağırlığında ve çok daha dayanıklı. Su anda çalışmalarını devam ediyor. Ar-Ge' si Türkiye'de yapıyor. Prototipini fusara yetiştirdik. Simdiden tasarımı ve görüntüsünü büyük ilki görüyor. Çelikten daha güçlü ve çok daha hafif olan karbon fiber malzemeyi farklı ürünlerimizde de yaygınlaştırmaya çalışmamızın devam edecek. Ayrıca dokunmatik, düşmez ürünlerimiz de bir ilk."

BULGURLU, dünyada ilk kez karbon fiberden budozabı ürettiklerine de dikkat çekti. Bulgurlu şunları söyledi: "Çeliğin yansı ağırlığında ve çok daha dayanıklı. Su anda çalışmaları devam ediyor. Ar-Ge'si Türkiye'de yapıyor. Prototipi fuara yetiştirdik. Simdiden tasarımı ve görüntüsüne büyük ilgi görüyor. Çelikten daha güçlü ve çok daha hafif olan karbon fiber malzemeyi farklı ürünlerimizde de yaygınlaştırmaya çalışmalarımız devam edecek. Ayrıca dokunmatik, düşmesiz ürünlerimiz de bir ilk."

GRUNDIG ürünlerinin tasarımı, Alman ve Kuzey Avrupa piyasası üzerine inşa ediliyor. Grundig ürünleri markanın 70 yıllık köklü Alman geçmişine sadık kalacak şekli de tasarlanıyor. Üretimin ise büyük kısmı Türkiye'de yapılıyor. Argelik'in 6 ülkede 15 fabrikası bulunuyor. Ayrıca 10 Ar-Ge merkezi var. "Tasarım artık her şeyin kalbine olmak zorunda" diyor Bulgarlı, "Mutfak edvin kalbi. Tüketicinin kalbine giden yol da tasarımdan geçiyor" diye konuşt.

GRUNDIG ürünlerinin tasarımı, Alman ve Kuzey Avrupa'nın en iyi inşaatçıları tarafından yapıldı. Grundig ürünleri markasını 70 yıllık köklü Alman geçmişine sadık kalacak şekliyle tasarlanıyor. Üretimin ise büyük kısmı Türkiye'de yapılıyor. Arçelik 6 ülkede 15 fabrikası bulunuyor. Ayrıca 10 Ar-Ge merkezi var. "Tasarım artık her şeyin kalbine olmak zorunda" diyor Bulgurlu. "Mutfak da evin kalbi. Tüketicinin kalbine giden yol da tasarımdan geçiyor" diye konuştu.

EUROCUCINA’da yeni ev eşyalarını kullanmanın yeni ve kolay olduğunu, teknolojinin hayatımıza sunduğu imkanları gösteren uygulamaları HomeWhiz ve taşınma hizmetleri için HomeWhiz’in kullanıcı deneyimini (VUX) teknolojiyi kullanıcıların beğenilerine göre tasarladığını, HomeWhiz’in ağ uygulamaları, buzdolabı, çamaşır makinesi, kurutucu ve bulaşık makinesi gibi beyaz eşyaları akıllı TV, akıllı telefon ve tablet üzerinden kontrol edilebilir. HomeWhiz’in uygulamalarıyla ev eşyalarını akıllı telefon ve tablet üzerinden kontrol edilebilir. HomeWhiz’in uygulamalarıyla ev eşyalarını akıllı telefon ve tablet üzerinden kontrol edilebilir.

EUROCUCINA’da yeni ev eşyalarını kullanmanın yeni ve kolay olduğunu, teknolojinin hayatımıza sunduğu imkanları gösteren uygulamaları HomeWhiz ve taşınma hizmetleri için HomeWhiz’in kullanıcı deneyimini (VUX) teknolojiyi kullanıcıların beğenilerine göre tasarladığını, HomeWhiz’in ağ uygulamaları, buzdolabı, çamaşır makinesi, kurutucu ve bulaşık makinesi gibi beyaz eşyaları akıllı TV, akıllı telefon ve tablet üzerinden kontrol edilebilir. HomeWhiz’in uygulamalarıyla ev eşyalarını akıllı telefon ve tablet üzerinden kontrol edilebilir. HomeWhiz’in uygulamalarıyla ev eşyalarını akıllı telefon ve tablet üzerinden kontrol edilebilir.

YER aldıkları tüm pazarlarda organik olarak büyüdükte kaydeden Bulgurlu, şunları söyledi: "Ancak bölgesel fırsatlar edip, satın almaları da bakırız. Örneğin Beko 130 ülkeye ru. Latin Amerika da bizim için önemli. Fırsatları araştırıyor, sayıda görüşmemiz var."

YER aldıkları tüm pazarlarda organik olarak büyüdükte kaydeden Bulgurlu, şunları söyledi: "Ancak bölgesel fırsatlar edip, satın almaları da bakırız. Örneğin Beko 130 ülkeye ru. Latin Amerika da bizim için önemli. Fırsatları araştırıyor, sayıda görüşmemiz var."

Bankacılarla enerji finansmanı zirvesi

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak, bankacılarla yenilenebilir enerji ve yerli kömürde alternatif finans modellerini masaya yatırdı. Bankacılar Türkiye'nin yerli enerji politikalarına destek vermeye hazır olduklarını söyledi

KÖMÜRDE ÇİN ÖRNEĞİ VERDİ

EDİNİLEN bilgilere göre, zirvede, bankacılara yerli kömür konusunda bakanlığın stratejisi anlatıldı. Aşın-Elbistan gibi büyük linyit havzaları ile daha düşük kapasiteli diğer rezervlerin değerlendirilmesi için özel bir finansman yöntemi geliştirilmesi gerektiği vurgulandı. Albayrakın yerli kömür konusunda bankacılara Çin örneği verdiği öğrenildi. Bakan Albayrak, "Çin'de yerli kömürün payı yüzde 40'ta. Türkiye'de ise bu oran yüzde 12'de. Bunu artırmak ülkenin doğal gazı bağımlılığını da azaltacaktır" dedi.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak, enerji sektörüne yapılacak yatırımların yeni finansman modellerini görüşmek için bankacılarla bir araya geldi. Zirve, yaklaşık 2 saat sürdü. Enerji Bakanlığı, 10 yılda enerjiye 110 milyar dolar yatırım öngörüyor. Bankacılarla İstanbul'da gerçekleştirilen zirvede, Bakan Albayrak'ın ekonomideki büyümenin enerjiye olan talebi artırdığını belirterek, sektöre daha fazla yatırım çekilmesi için yeni finansman modelleri üzerinde durulması gerektiğini ileri sürdü. Türkiye Bankalar Birliği (TBB) Başkanı Hüseyin Aydın'ın yanı sıra

Bakan Berat Albayrak ile TBB Başkanı Hüseyin Aydın bir arada.

Halkbank Genel Müdürü Ali Fuat Taşkesenlioğlu, Vakıfbank Genel Müdürü Halil Aydoğan, İş Bankası Genel Müdürü Adnan Bali, Akbank Genel Müdürü Hakan Binbaşgil, Yapı Kredi Genel Müdürü Faik Açıklan, Denizbank Genel Müdürü Hakan Ateş, TEB Genel Müdürü Ümit Leblebici'nin hazır bulunduğu zirve Boylerbeyi'nde gerçekleştirildi.

Zirvenin açılışında Albayrak, enerji sektörünün Türkiye'nin ekonomi ajandasına eşlik eden sektörlerden biri olduğunu belirterek, "Enerjinin finans sektörü ile ilgili düşünümü, bugününü ve yarınını konuşacağız" dedi.

YENİLENEBİLİR DE MASADA

Zirvede, Enerji Bakanlığı'nın stratejisi çerçevesinde ilerleyen dönemde faaliyete geçmesi planlanan güneş, rüzgâr, jeotermal gibi yenilenebilir enerjiye dayalı yatırımlar da masaya yatırıldı. Yenilenebilir enerji kaynaklarının Türkiye için önemine işaret edilerek, bu konuda yatırımcıların teşvik edecek alternatif finansman modelleri oluşturulması gerektiğine vurgu yapıldı.

BANKALARDAN ENERJİYE 153.1 MİLYAR TL KREDİ

Milyon TL	Nakit kredi
● Elektrik, gaz, su	112.291
● Madencilik	21.623
● Nükleer yakıt, rafineri	19.258
● TOPLAM	153.172

* TBB Şubat 2016 verileri

Kaynak: Sabah Gazetesi 16.04.2016,s.8

Çinli Alibaba, Türk Alibaba'yla ortak oldu

Çinli e-ticaret devi Alibaba, Singapur merkezli rakibi Lazada Group'a 1 milyar dolar yatırımla ana hissedar oldu. Lazada'nın 8 kurucusundan biri olan ve aynı zamanda şirketin Filipinler CEO'su İnanç Balcı, "Alibaba ile büyümemiz hızlanacak" dedi

brother
at your side

Kartuş Derdine Son

Yüksek Makine Performansı İçin
Orijinal Tank Sistemi

SIYAH 12000
sayfa baskı kapasitesi*

Büyük tasarruf sağlamak için tasarlanmış yeni Brother Mürekkep Püskürtmeli Çok Foksiyonlu yazıcı serisi

* Siyah mürekkep 6000 sayfa, renkli mürekkepler 5000 sayfa baskı kapasitesindedir. DCP-T500W ve MFC-T800W modellerinin palet içeriğinde bulunan 2 adet siyah mürekkep ile toplam 12000 sayfa siyah baskı kapasitesi elde edilir. Yaklaşık verim ISO/IEC 24712 test modeli kullanılarak Brother orijinal metodolojisi esasınca hesaplanmıştır.

www.brother.com.tr | f /brotherturkey

Japan Harikası
100 yıldan uzun bir süredir

LAZADA'NIN 4 BİN ÇALIŞANI VAR

BALCI'NIN teklif konusunda karar vermesi çok da uzun sürmemiş. Ertesi gün çalıştığı şirketten istifa eden İnanç Balcı, kendini 3 gün sonra da Manila'da bulduğunu söylüyor. Güneydoğu Asya'ya ilk kez giden genç girişimci şöyle konuştu: "İlk kez şirket kuruyordum. İki yılda şirket 1.25 milyar dolarlık bir değere ulaştı. 4 bin çalışanımız oldu. Hedef dünya markası haline gelmek."

Lazada'nın kurucularından İnanç Balcı, Mayıs 2015'te "Türk Alibaba" başlığıyla SABAH'ta haber olmuştu.

GÜNDE 2 MİLYON ÜRÜN SATIYOR

GÜNEYDOĞU Asya'nın en büyük e-ticaret şirketi olan Lazada'yı Alibaba ve Amazon'un bir karışımı olarak değerlendiren Balcı, 550 milyonluk bir nüfusa hitap ettiklerini söyledi. Balcı, "13 kategoride günde 2 milyondan fazla ürün satan firma, taşımacılıkta da büyüdü" dedi.

Dünyanın en büyük e-ticaret şirketlerinden Çinli Alibaba, tarihinin en önemli satın almalarından birine imza attı. Çinli dev, Singapur merkezli e-ticaret şirketi Lazada'nın yönetimini kontrol etme amacıyla hisse satın aldı. Lazada'ya 1 milyar dolarlık değerleme yapan firma, hissedarlık için 1 milyar dolarlık büyüme hedefiyle Alibaba'ya hisse vermişti. Alibaba'nın Lazada'ya hisse vermesi, Güneydoğu Asya'da büyüyen rakibini bünyesine katması yorumlanırken, Türkiye açısından da bir öneme sahip.

2012'de temelleri atılan Lazada Group'un kuruluşunda bir Türk yatırımcı var. Lazada'nın Eş Kurucusu ve Filipinler CEO'su İnanç Balcı SABAH'a yaptığı açıklamada, "Alibaba, bölgemizdeki hızımızı hızlandıracak" dedi. Lazada kurucusundan biri olan 29 yaşındaki Balcı, "1 milyar dolarlık ana hisse almasıyla 100 milyon yatırımcılara aktarılan hisse olarak değerlendirilecek. Alibaba yatırımları lojistik ve teknoloji alanlarında kaliteyi daha da artıracak" diye konuştu. Halkın sorduğumuz Balcı, tarafından alınan bir kararın hem pay hem de değeri olmayıyor" dedi.

BİR TELEFONLA BALCI

Balcı, Lazada'da "müşteri ilişkileri" görevini yürütüyor. Malezya, Endonezya, Tayland ve Vietnam'da bulunan Lazada, Alman iki girişimci tarafından fonlanıyor. Ben de eğitimli Koç Lisesi'nin ardından ABD'de University of California'da MBA alarak, ardından Akira Suzuki'ye çalışırken, yaya yön veren birçok ünlü iş adamı tiren Purdue'de Endüstri Mühendisliği ve Ekonomi bölümlerini çift majorla tamamladım.

Kaynak: Sabah Gazetesi 20.04.2016,s.15

'Havada karada üretiriz'

Recep Altepe

Türkiye'nin otomotiv üssü Bursa'nın Belediye Başkanı Recep Altepe, "Yerli tramvayı ürettik. Bursalı Gökçen Grubu, Alman uçak firması AQUILA'yı aldı. Yeni hedef havacılık" dedi

1 1.5 milyar dolarla en fazla ihracat gerçekleştiren şehirler arasında üçüncü sırada yer alan Bursa, ülkenin sanayi devi olma yolunda da iddialı. Otomotivde lokomotif olan şehir, Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Recep Altepe'nin yönlendirme ve teşvikiyle Türkiye'nin ilk yerli tramvayını 3 yıl önce raylara indirmişti. Şehir, iki ay önce de Bursalı Gökçen Grubu'na bağlı B Plas, Alman uçak firması AQUILA'yı satın almasıyla birlikte havacılık sanayisine girdi.

BURCU ALAKENT

EKONOMİ

Altepe, şehri kara ve hava taşıt üretiminin merkezi yapmayı hedeflediklerini söyledi.

BURSA'YA YABANCI AKINI

BAUMA Münih 31.

Uluslararası İnşaat ve

Madencilik Fuarı'nı ziyaret

eden Altepe, "Bursa otomotivde uzmanlaşmış bir şehir. Eğer bunu üretebiliyorsa tramvay da üretiriz uçak da. Önemli olan kendimize inanmamız. Biz şehrimize ve sanayicilerimize güveniyoruz. Bu nedenle dünyada bütün fuarları

geziyoruz. İnşallah Bursa'yı kara, ray ve hava taşıma araçlarının merkezi yapacağız" dedi.

Fuarlarda yabancı firmalarla görüşerek Bursa sanayisini anlattıklarını aktaran Altepe, işbirliği ya da ithalat yapmak için şehri her ay ortalama 15 yabancı firmanın ziyaret ettiğini söyledi.

Bursa'da üretilen bir ürünün aynı kalitede Çin'de üretildiğinde daha pahalıya mal olduğunu aktaran Altepe, "Türkiye lokasyon olarak büyük bir avantajı elinde tutuyor" diye konuştu.

Kaynak: Sabah Gazetesi 23.04.2016,s.15

Lassa rotayı uzaklara çevirdi

Yiğit Gürçay

1 MİLYAR DOLARLIK YATIRIM YAPTI

GEÇTİĞİMİZ yıl toplam 108 milyon dolarlık yatırım yapan Brisa, 2016 için hedef büyüttü. Bu yıl 120-140 milyon doları Aksaray fabrikası olmak üzere toplam 170-190 milyon dolarlık yatırım yapmayı planlıyor. Şirketin kurulduğu 1988'den bu yana yaptığı toplam yatırım tutarı 1 milyar doları geçti.

TÜRKİYE lastik sektörü lideri Brisa, Lassa'yı Türkiye'nin global markası yapmayı hedefliyor. Şu anda 70 ülkede faaliyet gösteren Lassa, İspanya, Fransa, Yunanistan, Balkanlar, Çin, Güney Kore, Kuzey Afrika ve İran gibi potansiyel pazarlara açılıyor.

Brisa Genel Müdürü Yiğit Gürçay geçen yıl Avrupa'da her ay bir mağaza açtıklarını belirterek, Lassa tabanlı mağaza sayısının 130'un üzerine çıktığını kaydetti.

ARDA TURAN MARKA ELÇİSİ

Devler liginde oynayan Lassa'nın dünyada araç sahipleri tarafından bilinmesi ve tercih edilmesine yönelik çalışmalar yaptıklarını ifade eden Gürçay, şöyle devam etti: "Bu doğrultuda gerçekleştirdiğimiz 21.6 milyon euro değerindeki FC Barcelona anlaşmamızla 1 milyar kişiye ulaşmayı hedefliyoruz. Arda Turan Lassa markamızın elçisi. Ülkemiz için gurur duyulan önemli bir değer. Bu anlamda kendisiyle yapmış olduğumuz işbirliği de, attığımız stratejik adımlardan biri. Tüm bu atılımlarla Lassa'yı Türkiye'nin global ölçekli bir markasına dönüştürme yolunda ilerliyoruz."

Kaynak: Sabah Gazetesi 25.04.2016,s.10

Kaynak: Sabah Gazetesi 25.04.2016,s.11

İthal oyuncağa karşı yerli üretim

Zuzu Toys'un patronu Cengiz Yılmaz, Çin'den yapılan oyuncak ithalatına bayrak açıp üretici oldu. Yılmaz'ın tasarladığı oyuncaklar iç piyasada tutunca Dudullu'daki tesisinden Avrupa'ya ihracat başladı

Cengiz Yılmaz

SATIŞ AĞINI GENİŞLETTİ

Cin malı ürünlerin hakim olduğu oyuncak pazarında yerli tasarımların etkisi giderek artıyor. Oyuncak sektörüne Zuzu Toys markasıyla giren Cengiz Yılmaz, İstanbul Dudullu'daki tesisleriyle Çin malı ürünleri meydan okuyor. Yıllık 1 milyar liralık hacme sahip olan Türkiye oyuncak pazarının 312 milyon dolarının ithalatından oluştuğunu belirten Yılmaz süreci, "Burun 285 milyon doları Çin'den geliyor. Neden Çin'e bu parayı verelim diye düşündüm ve kendi tasarımlarımı üretmeye başladım" sözleriyle anlattı.

Maliyetler nedeniyle oyuncakta yerli üreticilerin her geçen gün azaldığını söyleyen Yılmaz, işe plastik oyuncaklar üretmekle başladığını belirtti.

AB STANDARTLARINDA ÜRETİM

Ticarette elektrik kabloları üreten aile şirketine adım attığını anlatan Yılmaz, 2004'ten bu yana oyuncak sektöründe faaliyet gösteriyor. Zuzu Toys adıyla ilk mağazasını Çamlıca'da açan Yılmaz, buna daha sonra Çekmeköy yatırımı eklediğini anlattı. Yılmaz, "Mağazadaki ürünlerin büyük bölümü ithaldir. Bundan rahatsızlık

duydum. Neden ben üretmiyorum diye düşünerek 3 yıl önce Dudullu'da plastik oyuncak tesisini kurdum. Tasarımlarımı da kendim yaptım. Şu anda 15 çeşit yerli ürünüm var. İç piyasada çok tuttu. Gerekli izinleri de aldım. Avrupa Birliği standartlarında üretim yapıyorum" diye konuştu.

Zuzu Toys markalı ürünler kısa sürede beğenilince başka oyuncak mağazalarından da talepler gelmeye başlamış. Şu anda birçok zincir mağazaya üretim yaptıklarını söyleyen Cengiz Yılmaz, hem üretimi hem de model sayısını artırmayı hedeflediklerini altını çizdi.

Kaynak: Sabah Gazetesi 27.04.2016,s.13

8'inci Vites
Ufuk SANDIK
santik@bahar.com.tr

Aman Trump duymas

Sarkozy de karşıydı

TÜRKİYE'NİN Avrupa Birliği üyeliğine karşı olan eski Fransa Devlet Başkanı Nicolas Sarkozy de, otomotivcilerin Türkiye'de yatırım yapmalarına karşıydı. Sarkozy, kriz döneminde otomotiv sektörüne destek için "Fransa dışındaki yatırım yapmayın" şartı getirmişti.

Donald Trump

Türkiye, Ford'un dünyada en çok yatırım yaptığı 5'inci ülke. Ford'un yurtdışında yatırım yapmasına kızan ABD Başkan adayı Trump, anlaşılan Türkiye'deki yatırımı henüz duymamış

Finansal krizden Amerikan hükümetinden kredi almadan, sahip olduğu markaları satarak çıkan Ford Motor Company, son 5 yılda tüm dünyada büyük yatırımlara imza attı. Şirket, sadece ABD'de 10.2 milyar dolarlık yatırım yaptı. Ford'un ABD dışındaki en büyük yatırımı 4.8 milyar dolarla Çin'de gerçekleşti. Çin'i, 2.7 milyar dolarla İspanya, 2.4 milyar dolarla Almanya izledi. Türkiye ise Ford'un en büyük yatırım yaptığı dünyadaki 5'inci Avrupa'daki 3'üncü ülke oldu. Amerikan Ford'un Türkiye'deki ortağı Koç'la birlikte son 5 yılda yaptığı yatırım ise 2 milyar doları buldu. 2016'da Türkiye'de

215 milyon euroluk yatırım planlanıyor. ABD Başkan adaylarından Donald Trump, Ford'un Türkiye'de yaptığı yatırımlardan haberi olsa ne tepki verirdi bilinmez. Ancak, Ford'un ve diğer Amerikan otomotiv markalarının üretim maliyetlerini düşürmek amacıyla Meksika'da fabrika yatırım yapmalarını eleştiriyor.

MEKSİKA'DA YATIRIMA KARŞI

Trump, geçtiğimiz aylarda yaptığı bir konuşmada Ford'u yerden yere vurmuştu. Ancak, Ford bu eleştiriden kısa bir süre sonra Meksika'da küçük otomobil üretimi için 1.6 milyar dolarlık yatırım yapacağını açıkladı. 2020'de üretime başlayacak fabrika 2 bin 800 kişiye istihdam sağlayacak. Bu arada Ford, ABD'de de 1.6 milyar dolarlık yatırım açıkladı. Michigan'daki vites fabrikası için 1.4 milyar, Ohio fabrikası için ise 200 milyon dolar harcayacak.

Ford Otosan'dan 2 milyar \$'lık yatırım

AMERİKAN Ford ve Koç Holding ortaklığı Ford Otosan, 2011-2016 arasında 2 milyar dolarlık yatırım yaptı. Bu yatırım tutarı içinde Yeniköy fabrikası, Courier, Custom, yeni Transit, Courier motor ve Ar-Ge merkezi bulunuyor. Ford Otosan, 100 milyon euroluk yatırım

Kaynak: Sabah Gazetesi 02.05.2016,s.10

Plastikçiler Asya pazarına odaklandı

Dünya plastik devlerini buluşturan Chinaplas Fuarı'na Türk firmaları damga vurdu. İKMİB Başkanı Akyüz, "Asya ve Uzakdoğu'da önemli fırsatlar var" dedi

Dünyanın 6, Avrupa'nın ise 2'nci büyük üreticisi konumundaki Türk plastik sektörü, Çin'in Şanghay kentinde düzenlenen Chinaplas Fuarı'nda ilgi odağı oldu. Çin'deki fırsatları değerlendirmek isteyen Türk firmaları, Asya pazarındaki gelişmeleri de yerinde inceledi. Dünya plastik sektörünün kalbinin attığı fuarda, İstanbul Kimyevi Maddeler ve Mamülleri İhracatçıları Birliği (İKMİB) ve Plastik Sanayicileri Derneği (PAGDER) ortak milli katılım organizasyonu ile 10, bireysel katılımla 3 olmak üzere toplam 13 firma Uzakdoğu'nun en büyük plastik buluşmasında Türkiye'yi temsil etti.

SEKTÖRÜ BULUŞTURUYOR

Chinaplas Fuarı, plastik mamul ve makine, ekipman üreticilerinden hammadde şirketlerine kadar sektörde firmalara ev sahipliği yapıyor. Fuar Guangzhou ve Şanghay'da dönüşümlü olarak düzenleniyor.

DEVLERLE TEMAS KURDULAR

Türk firmalarının katılımcılardan büyük ilgi gördüğünü söyleyen İKMİB Yönetim Kurulu Başkanı Murat Akyüz, "Burası sektör devlerinin bulunduğu bir yer. Fuar boyunca sağlanan ikili temaslardan son derece memnunuz. Organizasyon sayesinde Türk firmaları dünyanın farklı bölgelerinden binlerce ziyaretçi ile iletişim kurma ve sektörü tanıtırma fırsatı yakaladı" dedi. Fuarda çeşitli ülkelerden alıcıların bulunduğunu anlatan PAGDER Başkanı Reha Gür ise "Onlarla iş bağlantısı kurma fırsatı yakaladık. İddialı bir sektör olarak dünyanın en büyük fuarlarına katılım göstermemiz gerekiyor" diye konuştu. PAGEV Başkanı Yavuz Eroğlu da "Bu ülkede çok büyük bir yabancı malı hayranlığı var. Çinliler Çin malını sevmiyor. Bu da bizim için bir avantaj. Hem de fiyatlarımız onlardan ucuz. İlgiden memnunuz" dedi.

Uzakdoğu'nun plastik mamul ihracatında hak ettiği noktada olmadığını anlatan Akyüz, şunları söyledi: "Firmalarımızın yeni gelişen Asya ve Uzakdoğu'ya odaklanması ihracatımızın artışı ve pazar çeşitliliği bakımından önem taşıyor."

THY'NİN DİREKT UÇTUĞU ÜLKELERE YAPTIĞIMIZ İHRACAT ARTIYOR

FUARLARIN firmalar için sıcak satış noktaları olduğu anlatan Murat Akyüz, şunları anlattı: "Türkiye'nin plastikte 6 milyar dolar ihracatı 14 milyar dolar da ithalatı var. 20 milyar dolar ihracat yapmamız lazım. 2023'e kadar kimya sektörü olarak hedefimiz 50 milyar dolarlık ihracat.

İhracatta en büyük pazarımız Almanya. Son dönemlerde Sahraaltı Afrika, Uzakdoğu ve Güney Amerika pazarları üzerinde duruyoruz. THY'nin yeni noktalara uçuşlarını çok önemsiyorum. THY'nin sefer düzenlediği ülkelere yaptığımız ihracatta kısa sürede ciddi artışlar yaşanıyor."

Bank of China'ya kuruluş vizesi çıktı

DDK, dünyanın en büyük yedinci bankası olan Bank of China'ya kuruluş vizesi verdi. Merkezi İstanbul'da olacak olan bankanın 9 ay içinde faaliyete geçmesi bekleniyor

SON 13 yılda yapılan reformlarla, dünyanın en güçlü bankacılık sistemlerinden biri haline gelen Türkiye'ye yabancı yatırımcıların ilgisini çekiyor. 3.6 trilyon dolar aktif büyüklüğü ile dünyanın en büyük bankası olan Çinli ICBC'den sonra, Bank of China, Bankacılık Bakanlığı'na denetim ve Denetleme Kurulu'ndan kuruluş iznini aldı. Bakan Yardımcısı Mehmet Şimşek, söz konusu başvuru için Türkiye'ye gelen yabancı ilgisini önemli bir göstereceğini ifade etti. Bankanın İstanbul'da kurulmasının

İstanbul'da olacağına işaret eden Şimşek, Bank of China'nın 9 ay içinde faaliyete geçmesinin beklendiğini belirtti. Bank of China, 2011'den bu yana Türkiye'de temsilcilik ofisi bulunduruyor.

DÜNYADA 7'NCİ SIRADA

Banka, sermaye açısından dünyadaki en büyük bin banka arasında 7'nci sırada yer alıyor. Dünyanın ilk 500 büyük şirketinin yer aldığı 'Global 500' sıralamasında da 59'uncu. Bankanın, Türkiye'de 300 milyon dolar karşılığı Türk Lirası sermayeli bir mevduat bankası kurulmasına yönelik talebi bulunuyordu.

Mehmet Şimşek

Kaynak: Sabah Gazetesi 04.05.2016,s.9

3 yıl önce Burger King China'yı devralan TAB Gıda, 2018'de 1000 restorana ulaşmayı hedefliyor. Ümit Zuvin, restoranda yönetenler dahil herkesin Çinli olduğunu söyledi.

Başarısını Çin'e taşıdı

KÜRESEL Türkler diyebileceğimiz insanların, yalnızca Türkiye'de değil, uzak coğrafyalardaki başarılarına tanık oluyoruz. Bunlardan biri de Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak'ın Çin gezisi sırasında Şanghay'da tanıştığımız Burger King China CEO'su Ümit Zuvin. Gezimiz sırasında Ümit Bey ve yardımcısı Atakan Bozkurt'la buluştuk. Zuvin, Ata Grubu bünyesindeki TAB Gıda'nın yürüttüğü Burger King'in Çin'deki operasyonunu 3 yıl önce devralmış; "3 yıl önce 10 şehirde toplam 50 Burger King restoranı vardı. Bugün 50 şehirde 500 restoranı aşmış durumdayız. Bu yıl sonuna dek 700 restorana ulaşacağız."

CİRO HEDEFİ 1 MİLYAR DOLAR

Başarının bir diğer kanıtı da 10 bine ulaşan istihdam. Zuvin yıllık cironun 430 milyon \$'ı bulunduğunu söylüyor ve ekliyor: "Ortalama restoran başına ciromuz 850 bin dolar dolayında seyrediyor."

Yönetenler dâhil restoranlarda çalışanların tümünün Çinli olduğu restoranın %70'i kendilerine ait, %30'u ise franchise; "Restoran sayımız 800-900'e ulaşınca, restoran başına ciromuzun 1 milyon \$'a çıkmasını hedefliyoruz. O zaman yıllık ciromuz 1 milyar \$'a yükselecek."

Ümit Zuvin, 2018'de 1000 restorana ulaşacakları ve bu durumda cironun 1.2 milyar \$'ı bulacağı iddiasında; "Tempo öyle hızlandı ki her 1,8 günde yeni bir şube açar hale geldik."

Yardımcısı Atakan Bozkurt, atılan yeni adımlardan söz ediyor; Ata Grubu'nun Özgörkey ailesiyle Afyon'da kurdukları

SERİF OĞUZ

Atakey patates üretim tesisinden Çin'deki Burger King'lere patates ithal etmeye başladık."

PATATES AFYON'DAN

Peki gerekçe? Zuvin bunu şöyle izah ediyor; "Afyon'da üretilen patatesin üzerindeki kaplama, kızardığında daha çıtır olmasını sağlıyor. Numune getirip denedik, müşterilerimiz daha lezzetli buldu."

Bu bir bakıma Çin'e patates ihracatı değil mi? Zuvin; "500 restoranda yılda 10 bin ton patates tüketiliyor. Yani, yılda 10 milyon \$'lık patates ithalatı söz konusu olacak" diyor. Peki, başka ithal kalemleri olabilir mi? Bozkurt, Türkiye'den Çin'e ithalatına çaba harcadıkları bir ürüne daha dikkat çekiyor; "Türkiye'den Çin'e dondurma için süt ithal etmek istiyoruz. Bunun için iki ülkenin ilgili devlet kurumları görüşmelerini yürütüyor."

Kapı açılırsa sütün nereden alınacağı da şaşırtıcı; "Acıpayam'daki Ata-Sancak tesislerinden alacağız. "TAB Gıda, Burger King China'yı 3 yıl önce devralırken, ilk hedefi Türkiye'deki yönetim başarısını oraya taşınaktı. Restoran sayısının 3 yılda 500'ü aşması, hedefin tuttuğunu gösteriyor... Buna şimdi de Afyon'dan Çin'e patates ihracatı ekleniyor."

Eğer Çin kapıyı açarsa, buna sütün de eklenmesi bekleniyor... Çin, farklı bir ülke... Herhangi alelade bir şeyi alıp 1,4 milyar ile çarparsanız, bu şey fevkalade olur. Buna Çin çarpması diyebiliriz. Zuvin ve ekibinin bu başarıları Çin ölçeğinde küçük olsa da Türkiye'deki girişimcilerimize ilham oluşturacak öyküler taşıdığı kesin.

Batılı Çin malı istemedi, yerlisini üretti

Abdullah Sürücü

İbrahim ACAR EKONOMİ

ÇİN'İN insan sağlığına zararlı ve kalitesiz ürünleri Türkiye'de yeni bir sektör yarattı. Batılı alıcılar ithal edilen Çin malı el düşünün (Duş telefonu) kullandığı duş kabinini istemediği için siparişlerini iptal etmeye başlayınca, yerli üretim başladı. Böylece yıllık 12 milyon adet ithalat yapılan ve 60 milyon doları bulan el duşu üretimi Türkiye'de ilk kez başlamış oldu.

40 bin metrekairelik fabrikası ve günde 5 bin adetlik üretimleriyle Avrupa'nın en büyük duş kabini üreticilerinden olan SRC, bu alana 5 milyon TL'lik yatırım yaptı. Şirket, yeni yatırımıyla kaybettiği müşterilerini de tekrar kazandı.

SRC Yönetim Kurulu Başkanı Abdullah Sürücü, geçen yıl AB ülkelerinden büyük alıcıların kabinlerin ayrılmaz parçası olan el duşlarında Çin malı etiketini görünce alımdan vazgeçtiklerini söyledi. Sürücü, "Sipariş iptalleri nedeniyle bu alana yatırım yaptık. Şimdi hem kabin hem de el duşları yerli üretim oldu" dedi.

Halen Çin'den ayda 1 milyon adet el duşu geldiğini söyleyen Sürücü, "Biz ise şu anda yılda 1 milyon adet üretim yapıyoruz. Hydromix markasıyla el duşu satışına da başladık. İç piyasaya 2 milyon dolarlık satış yapıyoruz" diye konuştu.

Kaynak: Sabah Gazetesi 06.05.2016,s.17

Uşak'ı derinin başkenti yapacak

60 milyon \$'lık yatırımla Uşak'a iki deri işleme tesisi kuran Suriyeli işadamı Dabbagh, 30 milyon \$'lık ilave yatırıma hazırladıklarını söyledi. İşadamların hedefi şehri yeniden derinin başkenti yapmak

Bir dönem derinin merkezi konumunda bulunan ve 90'lı yıllarda Körfez Krizi'nin etkisiyle çöküş yaşayan Uşak deri sanayi, son dönemde yabancı yatırımcının gözdesi haline geldi. Yaklaşık üç yıl önce Uşak Kurma Organize Sanayi Bölgesi'nde 60 milyon dolarlık yatırımla Dabbagh Deri'yi kuran Suriyeli asıllı işadamı Mervan Dabbagh, şehirden yatırım hamlesi başlattı. Bir yıl içinde 30 milyon dolarlık ilave yatırım yapmaya hazırlanan Mervan Dabbagh, 3 yıla kadar Uşak'ı yeniden derinin başkenti yapmayı hedeflediklerini söyledi. Dabbagh, "Burada işlenen kürkük deri dünyanın hiçbir yerinde üretilmiyor. Çünkü bu ciddi bir tecrübe gerektiriyor. Uşak bu alanda büyük bir birikime sahip" dedi.

YILDA 1 MİLYON DERİ İŞLİYOR

Uşak'ta iki deri işleme tesislerinin olduğunu ve 3 ay içinde üçüncüsünü açmaya hazırladıklarını aktaran Dabbagh, "Avustralya'da bir koyun çiftliğimiz bulunuyor. Orada kesilen hayvanların etlerini Ortadoğu ülkelerine ihraç ediyoruz. Derilerini de burada işliyoruz. Günlük ortalama 6 bin 500 deri işleniyor. Bu kapasitede deri işleyen başka bir firma şu an için Türkiye'de yok" diye konuştu. 2015'te 1 milyon adet deri işleyip 60'a yakın ülkeye ihraç ettiklerini aktaran Dabbagh, 5 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirdiklerini vurguladı. Dabbagh, sunuları anlattı: "En büyük ihracat pazarlarımız arasında Fransa, Almanya, İrlanda, Katar bulunuyor. Rusya ihracatımıza Çin ve Hindistan'a kaydırdık. Herhangi bir kayıbmız yok."

Kaynak: Sabah Gazetesi 08.05.2016,s.11

İnşaatçılara Asya yolu göründü

EMLAK Konut GYO Genel Müdürü Murat Kurum, ekonomileri petrole dayalı ülkelere sıkıntının sürmesinin beklendiğini belirterek, konut satışlarında alternatif pazar olarak Çin, Hindistan gibi ülkelere tanıtım çağrısı yaptı.

Dağ Mühendislik'in Emlak Konut GYO güvencesiyle hayata geçirdiği Tual Bahçekent projesi lansmanına katılan Emlak Konut Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı (GYO) Genel Müdürü Murat Kurum, Mütakabiliyet yasasıyla birlikte yabancıya satışların hız kazandığını vurgulayarak, hükümetin geliştirilmesiyle ilgili

çalışmalar yaptığını söyledi. Kurum, projelerde genel olarak yabancıya satışların yüzde 10-20 seviyesinde bulunduğuna dikkat çekerek, bunun daha büyük oranlara taşınması gerektiğini dile getirdi. İstanbul'da 4 yıldır en önemli yabancı konut alıcısının Körfez ülkelerinden olduğunu belirten Kurum, ancak petrole dayalı ekonomilerin gelir azalışının vatandaşların taleplerine de yansıtacağına vurgu yaptı. Kurum, "Orta vadede biz konut geliştiricilerin dikkate alması ve çözüm üretmesi gereken bir husus alternatif pazarlarla çözülebilir. Bu

alandaki mesela büyümesi katlanan Çin, Hindistan, Endonezya, Malezya gibi Asya ülkelerinin vatandaşlarının katkı yapacağını düşünüyorum. Mütakabitlerimiz bu bölgelere yönelik de stratejilerini geliştirmeli" diye konuştu.

TANITIM YAPACAĞIZ

Murat Kurum, Emlak Konut GYO'nun halka açık bir firma olduğunu hatırlatarak, halka açık kısımda yüzde 80'in yurtdışı yatırımcısına ait olduğunu ifade etti. Bu anlamda yabancılarla her zaman görüşme halinde olduklarını anlatan Kurum, "Firmalarımız, belki daha küçük yatırımcıları çekmek için çalışmalar, tanıtımlar yapmalı. Biz de tanıtım için birkaç merkezde çalışma yapacağız" şeklinde konuştu.

Kaynak: Sabah Gazetesi 16.05.2016,s.12

Yurtdışı yatırımcının yıldızı ABD ve ÇİN

Türk işadamlarının yurtdışına yaptığı yatırımlar artınca DEİK ve Deloitte, potansiyel ülkeleri ortaya çıkaran endeks çalışması yaptı. DEİK Başkanı Vardan, "Bu endeks işadamlarına rehber olacak" dedi

Türkiye'nin yabancı ülkelerle ilişkilerdeki çatı kurumu Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK), yurtdışına yatırım yapmak isteyen girişimci için endeks hazırladı. Deloitte ile yapılan endeks, işçi ve enerji maliyetleri, siyasi risk, ülkelerin Türkiye ile arasındaki siyasi durum gibi kriterleri dikkate alarak hazırlandı. Bu nedenle yurtdışı yatırımcı için Rusya'nın hiç listeye girmediği endekste yüksek gelir sınıfındaki ülke sıralamasında birinciliği ABD aldı. Orta ve düşük gelir sıralamasında ise birinci Çin oldu.

SERMAYE KAÇIŞI DEĞİL

Türk yatırımcıların son 10 yılda 25 milyar dolarlık yurtdışı yatırım yapması nedeniyle başlatılan endeks, her yıl hazırlanacak. Endeksin ülkelerin özelliklerine göre değiştiği, bu nedenle de çalışmanın 'yatırımcı için cazibe' içeren ülkeler araştırması olduğu belirtildi. DEİK Başkanı Ömer Cihad Vardan, "Türkiye'nin 1980'lerde ihracatla başlayan küresel ekonomiye entegrasyon süreci, yurtdışına yapılan yatırımlar ile devam ediyor. Bu endeks yatırımcılar için yol gösterici olacak" dedi. Vardan, yurtdışı yatırımın sermayenin dışarı gitmesi anlamına gelmediğini belirterek, "Şirketler dışarıda kazanarak ülkeye getiriyor. Bu ekonomiyi büyütür" dedi.

BATI AVRUPA ÜLKELERİNE YATIRIM CAZİP

DEİK Yurtdışı Yatırımlar İş Konseyi Başkanı Volkan Kara ise, "Yurtdışındaki Türk yatırımcılarımızın rakipleriyle rekabet edebilmesi için yeni teşvik ve destek mekanizmaları gerekiyor" dedi. Kara, bunun için bir yol haritası hazırladıklarını ve ekonomi

yönetimi ile çalıştıklarını ifade etti. Endekse göre, Romanya, Polonya, Macaristan ve Baltık Bölgesi ülkeleri Türk yatırımcısı için cazip fırsatlar sunuyor. Ayrıca Amerika kıtası ülkeleri de sahip oldukları potansiyelle dikkat çekiyor.

Kaynak: Sabah Gazetesi 18.05.2016,s.14

60 bin işçi çıkacak Apple'ı robotlar üretecek

Apple ve Samsung'un üreticisi Çinli Foxconn 60 bin çalışanın işine son veriyor. Telefonları işçiler yerine robotlar üretecek

ÇİN'DE Apple ve Samsung'a üretim yapan Foxconn şirketinde 60 bin çalışanın işine son verildiği, bu kişilerin yerine robotların kullanılacağı bildirildi. South China Morning Post gazetesine konuşan Kunşan bölgesi halkla ilişkiler sorumlusu Şu Yulian, robotların devreye girmesiyle çalışan sayısının 110 binden 50 bine düşüğünü söyledi.

Şu Yulian, diğer şirketlerin de bu yolu izlemesinin beklendiğini söyledi. Jiangsu eyaleti sınırları içindeki Kunşan bölgesi, Çin'de elektronik sanayinin merkezi konumunda. Foxconn yetkilileri, birçok üretim hattında robotların kullanılmaya başlandığını doğruladı ancak şirket bunun uzun vadede iş gücü kaybına yol açmayacağını savundu.

Şirketin açıklamasında, "Daha önce çalışanlarımız tarafından yapılan ve

tekrara dayanan işleri robotlar ve diğer yaratıcı üretim teknikleriyle gerçekleştirebiliriz ve eğitimle çalışanlarımızı üretim sürecinde araştırma geliştirme, süreç ve kalite kontrolü gibi yüksek katma değerli alanlara yönlendiriyoruz. Üretim faaliyetlerimizde otomasyondan ve insan gücünden yararlanmaya devam edeceğiz" denildi.

YÜZDE 35 İŞGÜCÜ KAYBI

Eylül 2014'ten bu yana Guangdong eyaletindeki Dongguan kentinde toplam 505 fabrikada robot teknolojisine 4.2 milyar yuan (yaklaşık 630 milyon dolar) yatırım yapıldığı belirtiliyor.

Deloitte'un Oxford Üniversitesi'yle birlikte yaptığı bir araştırmaya göre robotların devreye girmesiyle dünya genelinde yüzde 35 oranında iş kaybı oluşabilecek.

Kaynak: Sabah Gazetesi 27.05.2016,s.15

Testi geçemeyen 141 bin ürüne el konuldu

Ekonomi ile Gümrük ve Ticaret bakanlıkları, kanserojen madde içeren ürünlere karşı denetimlerini artırdı. Son 5 yılda kanser riski taşıyan 141 bin ürüne el konuldu

İstanbul Hazırgiyim ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği (İHKİB) Başkanı Hikmet Tanrıverdi, 2015'te tekstil, hazır giyim, ayakkabı ve saracıye grubunda 14 milyar dolarlık ithal ürünün kanserojen denetiminden geçirildiğini açıkladı. Tekstil ve Ekolojik Test Araştırma Geliştirme Merkezi (EKOTEKS) tarafından düzenlenen "9. Uluslararası Tekstil Sempozyumu"nda konuşan Tanrıverdi, denetlemelerde kirli (sağlığa aykırı) çıkan ürünlerin yüzde 49'unu Çin menşelilerin oluşturduğuna dikkat çekti.

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı

Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Daire Başkanı Meral Karaaslan ise bakanlık olarak yaptıkları denetim sonuçları hakkında bilgi verdi.

5 YILDA 4.7 MİLYON TL CEZA

Karaaslan, 2015'te denetimden geçirilen toplam 2 milyon 608 bin 145 üründen 76 bin 479'unun güvensiz çıktığını, söz konusu ürünlerden sorumlu firmalara 1 milyon 869 bin 619 lira para cezası uygulandığını söyledi.

Karaaslan, 2011-2015 döneminde ise 3 milyon 469 bin 118 ürünün denetlendiğini, bunlardan 141 bin 164'ünün güvensiz bulunduğunu aktararak, şöyle konuştu: "Söz konusu ürünlerle ilgili firmalara 4 milyon 757 bin 378 lira para cezası uyguladık. Ancak son beş yılda güvensizlikte ciddi bir düşüş var. 2011'de denetim yapılan ürünlerde güvensizlik oranı yüzde 38.6 iken 2015'te bu yüzde 2.9'a geriledi."

14 MİLYAR DOLARLIK DENETİM

EKONOMİ Bakanlığı İthalat Genel Müdürlüğü İthalat Politikalarını İzleme ve Değerlendirme Dairesi Başkanı Alper Sadık Toköz, geçen yıl 14 milyar dolarlık ithal ürünü denetlediklerini belirterek, "Beyan edilen 1 milyon 156 bin 179 kalem üründen 14 bin 875'ini incelemeye tabi tuttuk" dedi. 2009-2015'i kapsayan dönemde ise beyan edilen 7 milyon 10 bin 185 üründen alınan 88 bin 451 numuneden bin 155'inin "kirli" çıktığını anlatan Toköz, "Kirli numunelerin kaynak ülkelerinde Çin ilk sırada" diye konuştu.

Sağdan sağa: Alper Sadık Toköz, Nilgün Özdemir, Sevil Azak, Sungur, Hikmet Tanrıverdi, Meral Karaaslan, Prof. Dr. Rasim Meral

Kaynak: Sabah Gazetesi 01.06.2016,s.09

VERGİ TATİLİ NEDİR?

Yatırım gelirlerinin belirli bir süre vergi dışı bırakılmasıdır. Böylece, geçici bir süre de olsa yatırımların vergi yükünü azaltarak yeni yatırımları özendirici bir etki doğurur.

Körfez'den yatırımcı gelir

■ **Yavuz Eroğlu**
(PAGEV Başkanı)
Türkiye, plastik mamul üretiminde yıllık 8.5 milyon ton üretim gücüyle dünyada 6'ncı sırada bulunuyor. Türkiye'de dev ölçekli sanayi şirketlerine ihtiyaç var. Bu kararlar yatırımcıyı pozitif etkiler. Özellikle Körfez'deki yatırımcılar Türkiye'deki plastik mamul pazarının büyüklüğüyle buraya yatırıma gelmek isteyecektir.

Teşvikte dikkatli davranılması gerek

■ **Namık Ekinci**
(Çelik İhracatçıları Birliği Başkanı)
Sektörümüze karşı ABD ve Kanada tarafından vergi soruşturmaları açılıyor. Bu soruşturmaların bir kısmı devam ediyor. Bu sebeple sektöre verilmesi olası bir teşvik, ihracatımızın önünde büyük engeller oluşturur. Umarım bu unsurlar dikkate alınarak değerlendirme yapılır.

Elektronik sektörüne olan iştahı artırır

■ **Murat Kolbaşı**
(Arzum Ev Aletleri Y.K. Başkanı)
Elektronik cihazlarda marka sahipleri Kore ve ABD'li firmalar olmasına karşın, üretim Çin'de yapılıyor. Türkiye bu tür teşviklerle bu alanda yatırımcı çekebilir. Buraya gelen yatırımcı sadece ihracat değil, iç pazara da satış fırsatını yakalayabilir. Bu karar, yatırımcının iştahını artırır.

Karar bizi

Kaynak: Sabah Gazetesi 09.06.2016,s.8

Küresel servet 168 trilyon dolar

BOSTON
Consulting Group (BCG) tarafından yayınlanan Küresel Servet Raporu'na göre 2014'te 164 trilyon dolar olan küresel servet, 2015'te yüzde 5.2 artarak 168 trilyon dolar oldu. Global servetin yüzde 30'u kadınların elinde.

2015'te Asya-Pasifik bölgesinde servet yüzde 13.4 arttı. Bölge, çift haneli büyüme gösteren tek yer oldu. Çin, 18.2 trilyon dolarla Asya Pasifik'te servetin en yüksek

olduğu yer olarak ön plana çıktı. BCG raporuna göre, Japonya hariç Asya-Pasifik Bölgesi'nin Batı Avrupa'yı geçerek 2020 yılında Kuzey Amerika'nın ardından en varlıklı ikinci bölge haline gelmesini bekleniyor. BCG, Bölge'nin servet birikiminin 60 trilyon dolara ulaşacağını öngördü.

Kaynak: Sabah Gazetesi 09.06.2016,s.14

Kafası karışan Ana Sayfa'ya dönüş

Koalisyon arayışları, o varsa ben yokum, o yoksa ben varım söylemleri... İşbirliğine kapıyı kapayanlar, filan formüle pencere açanlar... Siyasi tabanına fiyakalı mesaj gayretleri, seçmenin sirinlik için libidosu yüksek yeni sayfalar...

Neler oluyor? Olan şu:

Kafalar hayli karışık. Artık tek parti yok. Fakat ortada koalisyon da yok. Henüz... Tam da bu noktada bir yöntem öneriyorum... Hazır Google'da en fazla aranan kelime "koalisyon" iken... Tıpkı bu arayışlarda çok fazla dallanıp budaklanan, tacizci siteler dâhil web'de kaybolanların yaptığı gibi... Ana Sayfa'ya dönün...

Ana Sayfa değişmemiştir: "Güçlü Türkiye ihtiyacı."

Üstelik bu "Güçlü Türkiye" ihtiyacının daha da belirginleştiği bir döneme

girmişken... Dünya, bizi beklemiyor, dönüyor... Dönerken pek çok fırsatı sunarken pek çok tehdidi de gündeme taşıyor.

Küresel krizin artçı adımları geçmiş değil. AB'nin durgunluktan çıkış arayışları, ABD'nin transatlantik anlaşması gayreti, Çin'in dünya ekonomisinde değiştirdiği dengeler ve daha da çetin hale gelen rekabetçi ortam...

Orta gelir tuzağından çıkma gayreti "patinaj" ile verimsiz hale gelmiş Türkiye, ikinci sıçrama için yapısal reformlarını planlamış ve bunları hayata geçirecek stratejik eylem planları... Havalanmak için pistte yol alıyorken hız kesmek, akla yakın bir tercih olmaz. Zira Türkiye uçağı, "geri dönecek

noktayı" çoktan geride bıraktı.

Bu durumda Ana Sayfa'nın net mesajı kafası karışanların zihninde yer etmelidir. Güçlü Türkiye ihtiyacını karşılamak hükümet...

Sandıkta çıkan matematiğin bütün türevleri masadadır ve bu noktada koalisyonun enerjisi uzlaşma olduğuna

göre, dilimiz de buna uygun değişmelidir.

Uzlaşmanın dili becerikler üzerinde logodur. Zihin yapısı "ayrışma" olanlara hi ise "farklar" üzerinden yürümektir ve çözüm yolu tanımlar.

Ana Sayfa'nın koalisyon arama algoritması da basit olmalı: "Güçlü Türkiye ihtiyacı" için diyalog...

Ancak 2 monoloğun 1 diyalog olduğunu unutmayarak...

Kaynak: Sabah Gazetesi 12.06.2016,s.08

ÇİN'DE YATIRIM 'ROADSHOW'U

17.3 milyar \$ yolda

Yatırım Destek Ajansı'nın yeni başkanı Arda Ermut, değeri 17.3 milyar doları bulan 191 projeyi takip ettiklerini belirterek, "Asya'dan ilgi arttı. Çin'de yatırım için roadshow'a çıkmaya hazırlanıyoruz" dedi

Başbakanlık Yatırım Destek Ajansı Başkanı Arda Ermut, yatırım büyüklüğü 17.3 milyar dolar olan 191 projeyi takip ettiklerini belirterek, "Bunlar arasında en büyük projenin büyüklüğü ise 1.2 milyar dolar düzeyinde" dedi. Türkiye'nin uzun süredir istikrarla bir şekilde yönetildiğini, bu nedenle de seçim sonuçlarının etkisinin uzun vadede yabancı yatırımcıları etkilemeyeceğini söyleyen Ermut, "Seçim sonuçlarıyla alakalı çok problemli bir durum algılanmadı ve bize bir soru gelmedi" dedi.

YIL SONUNDA 4 PROJE ANONS EDERİZ

WAIPA tarafından 14-16 Haziran'da Milano'da düzenlenen Dünya Yatırım Konferansı'nda soruları yanıtlayan Ermut, "Güresel doğrudan yatırımlarda yüzde 8'lik artışın olduğu bir dönemde Türkiye'nin yüzde 1.5 artış yakaladığına dikkat çekti. Ermut, "2015'in ilk dört ayında net doğrudan yatırım 4.03 milyar dolar. Yıl sonu hedefimiz ise 2014'te yakalamış olduğumuz seviyeyi korumak" dedi. Ermut, ayrıca bu yıl içinde üç ya da dört projeyi anons edeceklerini belirtti.

Ermut, doğrudan yatırımların 2.9 milyar dolarına ulaşmaya yatırım olduğunun altını çizen Ermut, "Yabancıların profillerinde bir değişim

BARIS ERGİN
MILANO

gözlemlendiğini de aktardı. Yatırım Destek Ajansı'nın tespitlerine göre, potansiyel projeler artık Asya ağırlıklı. Yabancı yatırım sayısında yüzde 36 ile Avrupa birinciliği korusa da Asya yüzde 35 oranıyla Avrupa'yı yakalamış durumda. Yatırımın parasal değeri açısından ise Asya yüzde 43'lük oranla birinci sıraya çıktı. AB'nin parasal büyüklük içindeki payı ise yüzde 19'a geriledi. Ermut, Asya ile ilgili yeni planlarını şu sözlerle aktardı: "Asya'dan yatırımcı çekme konusunda ciddi adımlarımız olacak. Japonya, Hindistan, Singapur ve Malezya kökenli takip ettiğimiz projeler var. Çin'e de aynı önem vereceğiz. Orada roadshowlara başlıyoruz."

CARİ AÇIĞIN % 25'İ KARŞILANIYOR

Nisanda yıllıklandırılmış verilere göre toplam 11.4 milyar dolarlık doğrudan yatırım gerçekleştiğinin altını çizen Ermut, cari işlemler açığının yüzde 25'inin bu şekilde karşılandığını belirtti. Türkiye'nin dünya doğrudan yatırım pastasından aldığı payın halihazırda yüzde 1'ler düzeyinde olduğunu anlatan Ermut, "Bu rakamı yüzde 1.5 düzeyine çekmek istiyoruz" şeklinde konuştu.

Ülke	Yatırım (milyon \$)
Hollanda	2.017
İngiltere	1.044
Rusya	730
Azerbaycan	718
Almanya	693
Lüksemburg	555
İtalya	490
ABD	325
Fransa	280
Kuveyt	234

Enerji ve sanayinin payı yüzde 51'e çıktı

GEÇTİĞİMİZ yıllarda doğrudan yabancı yatırımda hizmetler sektörünün payının yüzde 70'lerde olduğunu ancak bu yapının 2011-2015 döneminde daha sağlıklı hale geldiğini belirten Ermut, "Su anda imalat ve enerji sektörünün payı yüzde 51'e çıktı. Hizmetler ise yüzde 49'da" dedi.

Sektör	2002-2010 (%)	2011-2015 (%)
İmalat	18.5	27.8
Enerji	9.3	20.5
Hizmet	70.6	48.6
Diğer	1.6	3.1

Çin'le nükleer enerjide büyük işbirliği imzası

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak, Türkiye ile Çin'in nükleer enerji işbirliği anlaşmasına imza attı. İki ülke arasında nükleer teknolojiler ve işbirliğinin geliştirilmesi hedefleniyor

ENERJİ ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak ile Çin Ulusal Enerji İdaresi Direktörü Nur Bekri, iki ülke arasında nükleer enerji alanında işbirliğine dair mutabakat zaptını imzaladı. Zaptın kapsamının nükleer teknolojiler ve nükleer işbirliğinin karşılıklı olarak geliştirilmesi olduğu belirtildi. Çin'in başkenti Pekin'deki G20 Enerji Bakanları Toplantısı için dün sabah bu ülkeye giden Bakan Albayrak, toplantının açılış seremonisine katıldı. Aile fotoğrafı ve açılış oturumunun ardından

Albayrak, bir dizi ikili görüşme gerçekleştirdi.

Albayrak ilk görüşmesini AB Komisyonu Enerji ve İklim Komiseri Miguel Aries Canete ile yaptı. Canete, konuşmasının başında

İstanbul'da gerçekleşen terör saldırısını lanetledi, yaşadığı derin üzüntüyü dile getirdi. Görüşmede Türkiye ve AB arasındaki

enerji işbirliği ve özellikle enerji faslı ele alındı. Albayrak, Canete'nin ardından Uluslararası Enerji Ajansı İcra Direktörü Fatih Birol ve Japonya Devlet Bakanı Tasuga Takegi ile bir araya geldi.

YATIRIM DAVETİ YAPTI

Albayrak'ın son görüşmesi ise Çin Ulusal Enerji İdaresi Direktörü Nur Bekri ile oldu. İki bakan bu görüşmede önemli bir anlaşmaya imza attı. İki ülke arasında nükleer teknolojiler ve işbirliğinin karşılıklı geliştirilmesine dair mutabakatı imzaladılar. İki bakanın ayrıca, güçlü işbirliğinin enerjinin diğer alanlarına da yansıtılması konusunda ortak fikir benimsedikleri ifade edildi. Bakan Albayrak, başta kömür ve yenilenebilir enerji olmak üzere, Türkiye'nin bu alandaki yatırım imkânlarını anlatırken, Çinli firmaları Türkiye'ye yatırıma davet etti. Bakan Albayrak bugün "Uluslararası Enerji Gelişimi için Beklentiler, Fırsatlar ve Tehditler" başlıklı oturumun moderatörlüğünü yapacak, bir konuşma gerçekleştirecek.

Bakan Berat Albayrak ve Nur Bekri, nükleer enerji alanında mutabakat zaptı imzaladı.

Kaynak: Sabah Gazetesi 30.06.2016,s.10